

Innholdsfortegnelse

I	Oversikt og analyser	
1.1	Innledning	5
1.2	Om virksomheten.....	10
1.3	Økonomisk analyse	36
1.4	Kort om finansforvaltningen	57
1.5	Regnskapsmessig resultat	59
II	Rapport for virksomhetsområdene	
2.1	Politiske styringsorganer mv (VO nr. 10)	63
2.2	Adm. og fellesutgifter (VO nr. 11).....	65
2.3	Barnehage (VO nr. 20)	76
2.5	Pleie og omsorg (VO nr. 40)	113
2.6	Barne- og ungdomsvern (VO nr. 50).....	128
2.7	Sosiale tjenester (VO nr. 51).....	134
2.8	Helsestasjoner (VO nr. 52).....	138
2.9	Kultur (VO nr. 55)	142
2.10	Kulturskole (VO nr. 56)	146
2.11	Bibliotek (VO nr. 57).....	149
2.12	Brann (VO nr. 60).....	152
2.13	Landbruk (VO nr. 61).....	156
2.14	Teknisk drift (VO nr. 62)	160
2.15	Kart og byggesak (VO nr. 63).....	167
2.16	Kemnerkontoret (VO nr. 70)	169
2.17	Servicesenteret (VO nr. 71).....	172
2.18	Renhold (VO nr. 80).....	178
2.19	Bygg og eiendom (VO nr. 81).....	180
2.20	Matproduksjon (VO nr. 82)	185
2.21	Overføringer (VO nr. 87)	188
III	Avslutning	
3.1	Avslutning	190
	Vedlegg 1: Plan og utredningsarbeid	191
	Vedlegg 2: Organisasjonskart	194

Ordfører Anita Ihle Steen (Arbeiderpartiet). Foto: Ricardofoto.

I Oversikt og analyser

1.1 Innledning

Rådmann Jørn Strand Foto: Ricardofoto.

Rådmannen legger med dette frem årsberetningen for 2015. Ringsaker kommune driver en omfattende virksomhet som spenner over et vidt spekter av samfunnsområder. Gjennom årsberetningen beskrives omfanget og resultatene av virksomheten, utviklingstrekk og viktige hendelser for kommunen gjennom 2015.

Ringsaker opplever interesse og får oppmerksomhet for sin satsing. Som foregående år var 2015 preget av investeringslyst, etableringer og planlegging for fremtidig vekst. Utviklingen i folketallet ble lavere enn forventet, med en netto vekst på -6 innbyggere. Ved utgangen av året var folketallet 33.597. Selv om kommunen fikk en lavere vekst enn landsgjennomsnittet, er det helt avgjørende å holde fast på den langsiktige strategien for befolkningsvekst, slik at en sikrer det økonomiske grunnlaget for velferdsproduksjonen. Uten vekst i folketallet på linje med landsgjennomsnittet vil inntektsgrunnlaget svekkes ved at rammeoverføringene fra staten reduseres. Samtidig må nevnes at det i 2015 ble svært høye tall for antall byggetillatelser, både boliger og fritidsboliger, hvilket er et meget viktig signal fremover. Rådmannen vil også hevde at en på en rekke områder har lagt til rette og

posisjonert seg for å oppnå vekst og på sikt få så vel økt innbyggertall som flere arbeidsplasser i betydelig monn.

Ringsaker kommune fikk et netto driftsresultat i 2015 på snaut 94 mill. kroner eller 3,9 prosent målt i forhold til driftsinntektene. Resultatet for virksomhetsområdene er med noen unntak gjennomgående gode og viser at driften har vært under god kontroll og at planlagte aktiviteter har vært gjennomført i henhold til vedtatte budsjettammer. Regnskapet for 2015 viser at det fortsatt er nødvendig å tilpasse aktivitets- og tjenestetilbudet innenfor noen av virksomhetsområdene til inntektsrammene.

Samlet omsatte kommunen for i underkant av 3 mrd. kroner, hvorav 2,3 mrd. kroner var knyttet til løpende drift. Det ble investert til sammen nesten 480 mill. kroner i bygninger og anlegg. Finansutgifter utgjorde 220 mill. kroner.

Nivået på frie inntekter pr. innbygger i Ringsaker var på 95 prosent av landsgjennomsnittet i 2015, mens nivået på skatteinntekter pr. innbygger var på 76,2 prosent mot 76,5 prosent i 2014. Utsiktene for norsk økonomi fremover er svekket, og det er grunn til å anta at dette også vil få konsekvenser for kommuneøkonomien. Ringsaker vil ventelig stå overfor krevende prioriteringer i tiden fremover. Gjennom langsiktighet og evne og vilje til å ta grep for å tilpasse seg endrede økonomiske rammebetingelser, kan en likevel legge grunnlaget for en robust økonomi, noe en har fått til både i 2015 og de foregående årene. Dette sikrer at en har handlefrihet til å levere gode tjenester til kommunens innbyggere. Målt mot anerkjente nøkkeltall for en sunn kommuneøkonomi viser regnskapet at

Ringsaker ligger godt innenfor normen hva gjelder driftsresultat, likviditet og soliditet.

I årsberetningen er ovennevnte forhold utdypet, samtidig som det er gitt utførlige kommentarer til den øvrige virksomheten som er utøvet i 2015. Årsberetningen foreligger til behandling samtidig med at årsregnskapet legges frem. De to dokumentene bør behandles parallelt og ses nært i sammenheng. Sammen skal de gi et grunnlag for å evaluere virksomheten og de oppnådde resultater siste år. I tillegg er en slik vurdering av kommunens virksomhet et verdifullt bidrag til den forestående budsjett- og økonomiplanprosessen.

Rådmannen vil innledningsvis trekke frem noen områder hvor det er lagt ned betydelig innsats i 2015.

- Kommuneplanens arealdel, som ble vedtatt av kommunestyret 10.9.2014, ble revidert med hensyn til LNF-områder. Det ble i 2015 gjennomført reguleringsplanarbeid for flere nye bolig- og næringsarealer i samsvar med ny kommuneplan, noe som vil bidra til videre vekst og utvikling. Det ble lagt ut 21 reguleringsforslag til offentlig ettersyn, og 22 reguleringsplaner ble vedtatt av kommunestyret.
- “Den store infrastrukturen” gir muligheter for vekst i Mjøsområdet, og dette arbeidet har derfor høyeste prioritet. For bygging av dobbeltsporet jernbane har det vært et omfattende arbeid med kommunedelplan med konsekvensutredning for strekningen Sørli-Brumunddal. I forbindelse med utbygging av firefelts E6 gjennom Ringsaker ble kommunedelplan med konsekvensutredning for ny Mjøsbru på strekningen Moelv-Biri vedtatt av kommunestyret.
- Satsingen på Brumunddal by er helt sentral for å oppnå vekst. Arbeidet med flomsikringen av Brumunda og bygging av elvepromenade fortsatte i 2015, og det ble etablert en ny kulvert under jernbanen. Miljøgata ble rustet opp, Broparken lekeparks ble åpnet, og det ble etablert et nytt parkområde ved Brumunddal næringspark. For å bedre parkeringssituasjonen ble det lagt til rette parkeringsarealer ved Teatersalen. Gjennom kommunedelplanarbeidet for dobbeltsporet jernbane, ble det sett på gode framtidige løsninger for Brumunddal skystasjon. Det ble gjennomført en rekke arrangementer på torget for å støtte opp under handelsaktiviteten i byen, og det ble gjennomført flere tiltak i prosjektet «Sykkelby Brumunddal». Det ble lagt til rette for boligbygging, og Arthur Buchardt lanserte sine planer om et hotellbygg i Mjøskanten.
- I Moelv ble de omfattende arbeidene rundt ny skole startet opp. I ett av de største investeringsprosjektene i Ringsaker noensinne bygges det ny rundkjøring, ny skole, nytt svømmebasseng og Moelvhallen skal rehabiliteres. I 2015 ble Moelv kulturhus gjenåpnet etter omfattende opprustning, og arbeidet med utvikling av Garveriparken ble påbegynt. Det har gjennom året vært tett dialog med Moelv handelsstand om videre utvikling av Moelv som handelssted, og i tett dialog med utbyggere er det lagt til rette for at flere byggeprosjekter nå kan realiseres.
- Tilrettelegging for salg av tomter og boliger har høy prioritet. Det ble i 2015 godkjent hele 195 nye boliger og 249 nye hytter/fritidsboliger. Det ble tilrettelagt infrastruktur for boligområder i Fjølstadmarka, og det ble solgt 34 kommunale boligtomter. Nytt næringsområde på Rudshøgda og boligfeltet Minka 4 med 13 kommunale boligtomter ble ferdigstilt. Også utbygging av Fjølstad i Moelv ble tilnærmet ferdigstilt i 2015. Videre startet en opp arbeidet med boligfeltet på Lille Almerud og i Bruvollhagen, som ferdigstilles i 2016.
- Kommunen er sterkere posisjonert for framtidig vekst gjennom arbeidet med næringsutvikling. Sentralt er E6-strategien, og tilgjengeliggjøring av næringsarealer på strategisk sentrale områder nær E6 gjennom kommunen. Sentrumsutvikling og arrangementer legger til rette for økt handel og utbygging, og statistikken viser at handelslekkasjen ut av kommunen er kraftig redusert og at boligbyggingen skyter fart. Det er tett dialog med næringslivet, og samlinger som Ringsakerseminaret og IKT-seminaret har etablert seg som sentrale møtepunkter for næringslivet i Innlandet. Ringsakers posisjon som matkommune er gjennom 2015 styrket gjennom arbeidet med etableringen av lokalmatutsalget Matfatet i Brumunddal, som åpner i 2016.

- IKEA Ringsaker åpnet sitt nye varehus 19.3.2015. Besøkstillene for IKEA Ringsaker har så langt vært meget gode, og de ligger foran målsettingen om over 1 million besøkende på ett år. I Nydal utvikles det nå både nye næringsarealer og nye boligarealer. Arbeidet med å sanere og styrke VA-nettet inn i Nydal fortsetter og vil dermed legge til rette for sikker vannforsyning til næring og boliger.
- Nes, Tingnes og Helgøya blir et stadig mer populært reisemål, og det har vært jobbet med tilrettelegging for og understøtting av de ulike reiselivsaktørene. På Tingnes ble det bygget et nytt bryggeanlegg med tilhørende amfi med sitteplasser. Friluftsområdet på Jessnes er oppgradert ytterligere med en badebinge som er universelt utformet, og som gjør området tilgjengelig for enda flere brukergrupper.
- Utviklingen i fjellet er stor, og det er et samarbeid med Destinasjon Sjusjøen og allmenningene om å videreutvikle Sjusjøen og Ringsakerfjellet som reiselivsdestinasjon. Vekst på Sjusjøen er viktig med tanke på de investeringer kommunen gjør i vann og avløp og som et viktig bidrag for å sikre arbeidsplasser i denne delen av kommunen.
- Gjennom 2015 har Ringsaker kommune igjen fått mye positiv oppmerksomhet for sin rolle som aktør og tilrettelegger innenfor kulturarrangement og opplevelser. Høydepunktene i 2015 har vært mange, med eksempler som RingsakerGallaen, Prøysenfestivalen, Byfest og Tømmerstock. En opplever at kultursatsingen har gitt ønsket effekt i form av et sterkere folkelig engasjement og et tydeligere positivt omdømme for Ringsaker kommune.
- I markedsføringen av Ringsaker i 2015 ble kvalitetene ved å bo, leve og jobbe, og turistopplevelsene særlig vektlagt. Kommunens nye visuelle identitet ble vedtatt. Kampanjen "Leve i Ringsaker" rettet seg mot utflyttede Ringsaksokninger, mens kampanjene "Sommer i Ringsaker" og "Jul i Ringsaker" både rettet seg mot potensielle tilflyttere og turister, i tillegg til at de ga opplevelser også til innbyggere i kommunen og regionen. Det ble utarbeidet en næringsbrosjyre og lagt grunnlag for et næringsmagasin. Digitale kanaler har blitt tatt mer i bruk i markedsføringen. Det har også vært samarbeid regionalt om tiltak.
- Kommunen har full barnehagedekning. Alle barn som hadde lovfestet rett til plass fikk tilbud om dette i 2015, og i tillegg ble det gitt tilbud til flere yngre barn, samt søkere gjennom året. Antall ledige plasser gjennom året varierer i de ulike delene av kommunen. Brumunddal, Nes og Furnes har en del ledig kapasitet. I Moelv og nordre Ringsaker er det noen få ledige plasser. For å videreutvikle kvaliteten på barnehagetilbudet arbeides det kontinuerlig med kompetanseheving av ansatte.
- Det arbeides systematisk med å øke læringsutbyttet over tid med utgangspunkt i statlige føringer, forskning om læringsutbytte og erfaringer fra utviklingsarbeid på skoler i og utenfor kommunen. Satsingen konsentrerer seg om fagene norsk, matematikk og engelsk. Resultatene fra nasjonale prøver og eksamen varierer fortsatt fra år til år. Det er meget positivt at resultatene på 5. trinn nå er over landsgjennomsnittet, men det er fortsatt behov for langsiktig og systematisk arbeid for å få stabilt gode resultater på alle trinn. Det har også vært rettet spesiell innsats mot vurdering for læring og klasseledelse i 2015.
- Det er klare føringer for prioritering av investeringer i skolebygg, jf. k.sak 43/2008, og bygging av de fire skolene i pulje 1 har prioritet. Brøttum skole ble offisielt åpnet 4.3.2015. Sak om revidert forprosjekt for Moelv skole og svømmebasseng ble vedtatt i 2015, og arbeider med infrastruktur og bygging ble igangsatt. Byggingen av Mørkved skole er i rute, og den åpner høsten 2016. Kommunestyret vedtok rom- og funksjonsprogram for ny skole på Stavsberg, og struktur og drift for nytt svømmebasseng i Brumunddal.

- Framtidens demografiutfordring betyr at tjenestene må innrettes slik at flere kan greie seg lenger i eget hjem. Forebygging og mestring er derfor utpekt som hovedstrategi for at helse- og omsorgstjenestene skal kunne møte framtidens utfordringer. I 2015 er det jobbet med alle innsatsområdene i strategien deriblant bruken av ny teknologi. Det er i samarbeid med 5 andre kommuner i regionen utredet behov og krav til innkjøp av nye trygghetspakker. Disse vil inneholde tradisjonell trygghetsalarm og røykvarsler, samt mulighet til å koble på ulike typer sensorer og sporingsteknologi. De nye trygghetspakkene innføres fra høsten 2016.
- Ringsaker kommune har i dag god sykehjemsdekning sammenlignet med omkringliggende kommuner og landet. De som har behov for sykehjems plass får dette innen kort tid. Kommunestyrets vedtak om å avvikle alle dobbeltrom ved bo- og aktivitetssentrene er nå gjennomført. De siste dobbeltrommene ved Brumunddal bo- og aktivitetssenter, som var planlagt avviklet innen juli 2016, ble avviklet 31.12.2015. Kommunen klarte i all hovedsak å ta i mot og ivareta de utskrivningsklare pasientene fra sykehus som trengte oppfølging i 2015. Det kommunalmedisinske senteret har vært avgjørende for at kommunen har greid å håndtere utfordringene med samhandlingsreformen på en betryggende måte.
- Det ble i 2015 etablert 4 omsorgsplasser for rusavhengige på Brumunddal bo- og aktivitetssenter. Her plasseres rusavhengige som i perioder ikke er i stand til å ivareta seg selv. Fylkesmannen bidro med tilskudd på 1,2 mill. kroner for etablering av tilbudet, og tiltaket har siden oppstart i mai fungert slik det var planlagt.
- Nytt avlastningssenter stod ferdig 1.11.2015, og driften startet opp noen dager senere. Godt tilpassede og nye lokaler gir gode rammer for barn og unge med nedsatt funksjonsevne og et godt fysisk og psykisk arbeidsmiljø for medarbeiderne. Det er generelt stor trivsel blant beboerne i de nye lokalene.
- I 2015 har barne- og ungdomsvern arbeidet med utvikling av et bredt tiltaksapparat. Samlet sett har en nå en langt bredere tiltaksvifte for barn og ungdom, både i form av lavterskeltiltak uten spesielle inntakskriterier og som hjelpetiltak på barnevernindikasjoner. Antall fristoverskridelser lå i 2015 på 2,5 %, en ytterligere forbedring fra 2014, og en stor bedring fra 2013.
- Kommunestyret vedtok i k.sak 41/2015 å etablere tiltaket «Aktivitet for sosialhjelp». Tiltaket startet opp i desember 2015. Målgruppa vil i første omgang være nye brukere. En ser for seg et potensiale på 100 brukere pr. år. Når den lovmessige aktivitetsplikten innføres, anslås tallet til 300 pr. år.
- 2015 har vært det første fulle driftsåret i det nye Prøysenhuset. Prøysenhuset, Prøysenstua, Prøysentunet, Præstvegen, utendørsteateret Sirkus Mikkeliški og utendørs arenaen Kusvea muliggjør en helt ny og levende formidling av Alf Prøysens forfatterskap i Prøysens autentiske miljø. Den permanente utstillingen i det nye Prøysenhuset sto ferdig i juli 2015, og ble åpnet under Prøysenfestivalen.
- Sak om vedlikeholdsbehovet i barnehager, skoler og basseng ble behandlet av kommunestyret i 2014, og i 2015 ble store deler av den øvrige kommunale bygningsmassens tilstand gjennomført. Dette omfattet idretts- og kulturbygg, administrasjonsbygg og helse-/sosialbygg. Resultatene fra denne kartleggingen legges frem for politisk behandling i 2016.
- Ringsaker kommune avsluttet sin deltakelse i boligsosialt utviklingsprogram den 31.12.2015. Det mest sentrale utviklingstiltaket i programmet det siste året har vært arbeid med fremskaffelse av flere utleieboliger gjennom samarbeid med private utbyggere og Husbanken ved bruk av tilvisningsavtaler. Ved utgangen av 2015 var det ferdigstilt 4 boenheter som kommunen har tilvisningsrett til. Videre ble det inngått tilvisningsavtale ved ytterligere 33 boenheter hvor kommunen vil få tilvisningsrett til 40 % av dem når de blir ferdigstilt i løpet av 2016. Samlet ligger det an til at samarbeidet med private aktører kan gi om lag 175 utleieboliger, hvorav kommunen får tilvisningsrett til 70 av disse boligene.

- Ringsaker kommune ble også berørt av de høye ankomster av flyktninger og asylsøkere utover høsten i 2015. Det ble etablert både et akuttmottak på Grande på Tingnes og et omsorgssenter på Bjørkhol i Furnes. Det ble videre planlagt et ordinært mottak på Brumund skole som startet opp i 2016. Kommunene har ansvar for helsetjenester og undervisningstjenester ved mottakene, og det ble på kort tid etablert nødvendige tjenester ved mottakene. Kommunen bosatte 50 flyktninger i 2015. I tillegg har kommunen til enhver tid 8 enslig mindreårige flyktninger fordelt på 2 botiltak. I k.sak 40/2015 vedtok kommunestyret å øke årlig bosetting fra 30 til 45 fra 2016. Dette vedtaket ble i k.sak 90/2015 erstattet av et nytt vedtak om årlig bosetting av 64 flyktninger pr. år fra 2016.
- Ringsaker kommune hadde i 2015 et samlet sykefravær på 8,6 %. Det er en nedgang på 0,3 prosentpoeng sammenlignet med 2014. Langtidsfraværet var på 6,3 %, og korttidsfraværet 2,3 %. Til tross for at sykefraværet i organisasjonen fortsatt er høyt, så mener rådmannen at det generelt arbeides godt med både helsefremmende, forebyggende og oppfølgende tiltak/prosesser. Dette bekreftes også gjennom tilsyn fra Arbeidstilsynet, tilbakemeldinger fra NAV Arbeidslivssenter blant annet i form av pris for IA-arbeid, og den innleide bedriftshelsetjenesten i løpet av året. Vernetjenesten og tillitsmannsapparatet støtter opp og bidrar aktivt inn i de tiltak og prosesser som iverksettes. Det vil bli jobbet videre med de tiltak/prosesser som ser ut til å ha effekt og søke å bedre kvaliteten på disse.
- Ringsaker kommune har siden 2011 jobbet målrettet for å redusere antallet deltidsstillinger i kommunen. Arbeidet har resultert i økte stillingsstørrelser for deltidsansatte og en reduksjon i antallet deltidsstillinger. Gjennomsnittlig deltidsstilling har siden målingene startet i 2011 økt fra 46,93 % til 48,76 %. Samtidig er antall deltidshjemler redusert med 102 hjemler fra 1.672 til 1.570. Antall deltidsårsverk er i samme periode redusert med 19,1. Antallet heltidsårsverk har økt med 176 fra 1.193 til 1.369.
- Forberedelse og avvikling av kommunestyre- og fylkestingsvalget og det påfølgende arbeidet med å få på plass ny politisk ledelse og bemanning av komiteer, nemder, råd og utvalg har vært av de store oppgaver i 2015. Mange av kommunens ansatte deltok i dette arbeidet.

1.2 Om virksomheten

1.2.1 Måloppnåelse samfunn

I dette kapitlet presenteres resultater fra kommunens overordnede styringskort vedrørende samfunnsperspektivet.

Samfunn	Mål	Akseptabelt	Resultat
Befolkningsvekst	300	200	-6
Nye boliger	150	100	195
Nye hytter/fritidsboliger	80	50	249
Antall arbeidsplasser (vekst i %)	0,6	0,4	3,7
Nytt godkjent næringsareal (kvm)	35 000	30 000	22 200
Nyetablerte virksomheter	300	250	264
Antall miljøsertifiserte bedrifter	5	2	0

Målsetting ble oppnådd på indikatorene «Nye boliger», «Nye hytter/fritidsboliger» og «Antall arbeidsplasser (vekst i %)», mens akseptabelt nivå ikke ble oppnådd på «Befolkningsvekst», «Antall miljøsertifiserte bedrifter» og «Nytt godkjent næringsareal (kvm)». I 2015 hadde Ringsaker kommune en vekst i antall arbeidsplasser på 3,7 %, og dette er godt over målet og tre ganger høyere enn landsgjennomsnittet. I løpet av 2015 ble det også satt ny rekord i antall nye hytter/fritidsboliger.

Brukere	Mål	Akseptabelt	Resultat
Tilfredshet med tjenestene	5,0	4,0	5,3
Kvaliteten på tjenestene	5,0	4,0	5,4
Tilfredshet med samarbeid og medvirkning	5,0	4,0	5,2
Tilfredshet med informasjon	5,0	4,0	5,3
Brukernes tilfredshet med engasjement og kompetanse	5,0	4,0	5,3

Det ble i 2015 gjennomført brukerundersøkelser for resultatene Servicesenteret og Matproduksjon. Resultatene fremgår av tabellen over, som viser et gjennomsnitt av de to brukerundersøkelsene. Resultatene ligger over målnivå for alle de fem indikatorene, noe som indikerer at brukerne i Ringsaker er fornøyd med kommunens tjenestetilbud innenfor disse resultatene.

Medarbeidere	Mål	Akseptabelt	Resultat
Ansattes tilfredshet med engasjement og kompetanse	5,0	4,0	4,9
Ansattes tilfredshet med læring og fornyelse	5,0	4,0	4,7
Medarbeiderskap	5,0	4,0	5,1

Organisasjon	Mål	Akseptabelt	Resultat
Ansattes tilfredshet med arbeidsmiljø	5,0	4,0	4,8
Ansattes stolthet over egen arbeidsplass	5,0	4,0	5,0
Sykefravær	Ind.	Ind.	8,6 %
Ansattes tilfredshet med ledelsen	5,0	4,0	4,7
Ledelse (et samlet resultat av andre ind.)	5,0	4,0	5,1

Det er gjennomført medarbeiderundersøkelsen i 2015. Resultatene samlet viser at de ansatte er stolte av egen arbeidsplass og kommunen scorer over målsettingen når det gjelder «Medarbeiderskap». De øvrige fire indikatorene viser et resultat rett under målsettingen. Undersøkelsen viser at de ansatte gjennomgående er fornøyd med engasjement og kompetanse samt muligheten for læring og fornyelse. De ansatte er tilfredse med arbeidsmiljøet og ledelsen.

«Ledelse» i tabellen over er et samlet gjennomsnitt av brukerundersøkelsen og medarbeiderundersøkelsen og viser at kommunen når målsetningen med et resultat på 5,1.

Ringsaker kommune hadde i 2015 en gjennomsnittlig sykefraværspersent på 8,6 %. Sykefraværet er nærmere kommentert i kapittel 1.2.7.

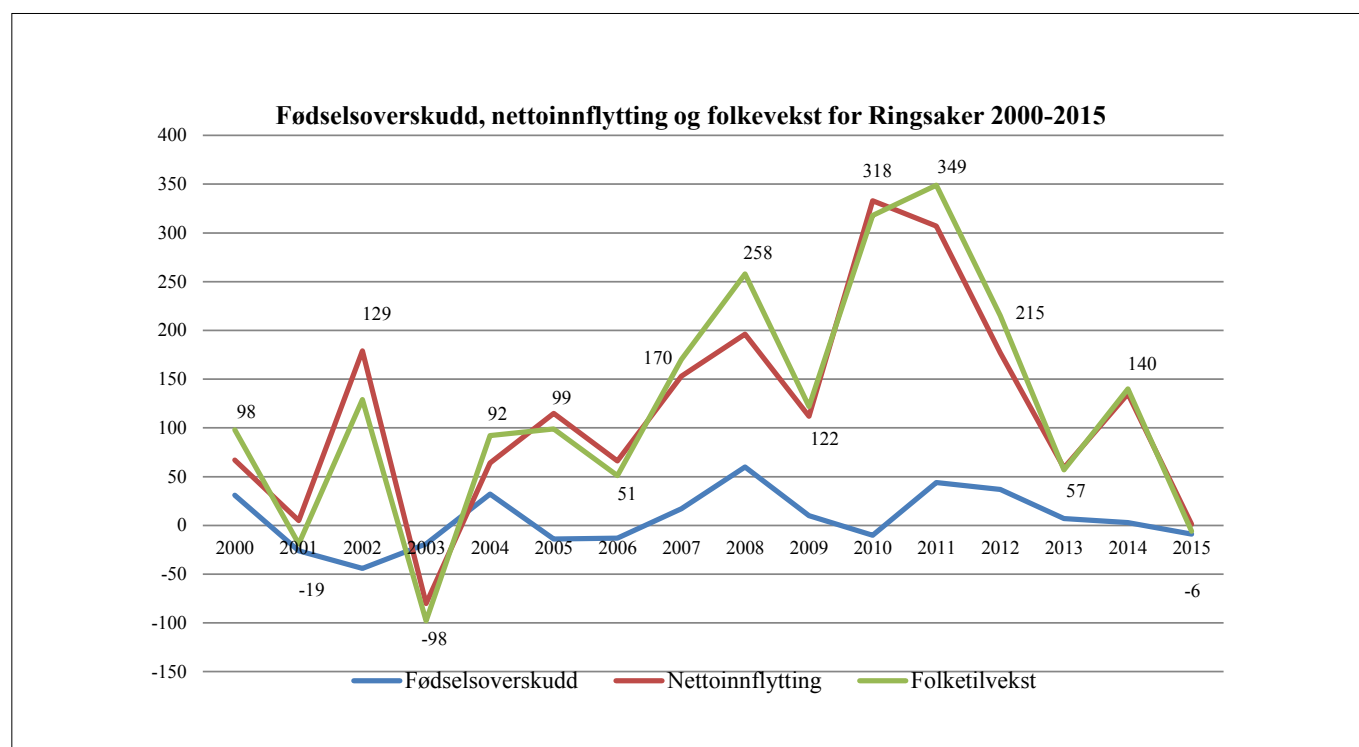
1.2.2 Befolkningsutviklingen i Ringsaker fra 2008 til 2015

Befolkningsutvikling i Ringsaker 2008 til 2015

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Folketallet 1. januar	32 144	32 402	32 524	32 842	33 191	33 406	33 463	33 603
Fødte	388	354	344	337	370	306	298	282
Døde	328	344	354	293	333	299	295	291
Fødselsoverskudd	60	10	-10	44	37	7	3	-9
Innflytting	1 289	1 284	1 548	1 521	1 491	1 410	1 427	1 404
Utflytting	1 093	1 172	1 215	1 214	1 316	1 351	1 292	1 403
Nettoflytting inkl. inn- og utvandrer.	196	112	333	307	175	59	135	1
Folketilvekst	258	122	318	349	215	57	140	-6
Folketallet 31. desember	32 402	32 524	32 842	33 191	33 406	33 463	33 603	33 597
Prosentvis vekst	0,80	0,38	0,98	1,06	0,65	0,17	0,42	- 0,02

Den 1.1.2016 var innbyggertallet i Ringsaker 33.597. Det gir en befolkningsnedgang på 6 personer i 2015.

Dette tilsvarer en prosentvis reduksjon på 0,02.

Figuren over viser en sammenheng mellom folketilvekst og nettoflytting. I all hovedsak har årsaken til befolkningsveksten i Ringsaker vært en positiv nettoinnflytting. 2015 var første år siden 2003 hvor kommunen har hatt en negativ folketilvekst.

1.2.3 Oversikt over kommunens personalressurser

Tabellen nedenfor viser omfang og fordeling av personalressursene etter gjeldende inndeling i virksomhetsområder/enheter.

Personalressurser, faste årsverk pr. 31.12.2015

Virksomhetsområde/resultatenhet	Årsverk	Virksomhetsområde/resultatenhet	Årsverk
11 Adm. og fellesutgifter	77,29	40 Pleie og omsorg	806,00
20 Barnehage	219,51	401 Omsorgsdistrikt Moelv	152,90
200 Lismarka, Brøttum og Åsen barnehage	26,40	405 Omsorgsdistrikt Nes	263,55
201 Fossen, Moelv og Fagernes barnehage	40,17	407 Omsorgsdistrikt Brumunddal	194,07
204 Nes barnehage	36,44	420 Avlastningssenter barn og unge	20,81
205 Tømmerli barnehage	14,32	422 Enhet for demente	63,85
206 Hempa og Vesleparken barnehage	20,04	423 Ringsaker AO-senter	28,79
207 Buttekvern og Fredheimveien barnehage	26,42	424 Psykisk helse og rustjenester	38,85
208 Furnes, Kylstad og Simenstua barnehage	25,69	425 Kommunalmedisinsk senter	43,18
209 Bakkehaugen barnehage	24,00	449 Pleie- og omsorg ikke fordelt	0,00
249 Barnehageformål ikke fordelt på enheter	6,03	500 Barnevern	57,45
30 Undervisning	580,00	510 Sosiale tjenester	31,35
300 Brøttum ungdomsskole	19,19	520 Helsestasjoner	26,61
301 Moelv ungdomsskole	29,61	550 Kultur	30,89
302 Nes ungdomsskole	20,37	560 Kulturskole	12,79
303 Brumunddal ungdomsskole	49,00	570 Bibliotek	10,68
304 Furnes ungdomsskole	46,11	600 Brann	19,22
310 Brøttum skole	19,39	610 Landbruk	10,09
312 Messenlia og Lismarka skole	18,47	620 Teknisk drift	63,00
313 Fagernes og Åsen skole	17,74	630 Kart og byggesak	17,50
314 Kilde og Fossen skole	47,30	700 Kemnerkontoret	13,50
315 Skarpsno skole	14,19	710 Servicesenter	11,65
316 Gaupen skole	14,91	800 Renhold	99,97
319 Kirkekretsen skole	18,26	810 Bygg og eiendom	48,97
321 Hempa skole	18,71	820 Matproduksjon	21,93
322 Fagerlund skole	72,62		
323 Mørkved skole	38,66		
324 Kirkenær skole	24,40		
325 Kylstad skole	19,03		
326 Stavsberg skole	17,69		
327 Nes barneskole	35,80		
340 Hagen skole	0,00		
342 Voksenpedagogisk senter	18,25		
343 PPT	19,80		
399 Undervisningsformål ikke fordelt	0,50		
Sum årsverk			2 158,40
Årsverk lærlinger			38,00
Totalt antall årsverk			2 196,40

Personalressurser, årsverk, 2008 – 2015

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Sum årsverk	1 904,54	1 979,39	2 027,45	2 045,11	2 056,22	2 077,84	2 150,85	2 158,40
Årsverk lærlinger	28,00	32,00	32,00	32,00	32,00	34,00	36,00	38,00
Totalt antall årsverk	1 932,54	2 011,39	2 059,45	2 077,11	2 088,22	2 111,84	2 186,85	2 196,40

Endringene i tabellene foran er kommentert i budsjett 2015, og under hvert virksomhetsområde i del II i årsberetningen.

1.2.4 Organisasjonsstruktur

Hvordan kommunens administrasjon og tjenesteproduserende virksomhet er organisert, fremgår av vedlegg 2.

1.2.5 Likestilling og mangfold

Overordnet mål for arbeidet med likestilling og mangfold

Det fremgår av kommunens arbeidsgiverpolitiske dokument, vedtatt av kommunestyret 17.6.2009, at kommunens arbeidsgiverpolitikk blant annet har som målsetting å fremme likestilling mellom kjønn, mangfold i alderssammensetning, og motvirke forskjellsbehandling/diskriminering på grunnlag av etnisitet og nedsatt funksjonsevne.

Faktisk likestillingstilstand pr. 31.12.2015

Ved utgangen av 2015 hadde Ringsaker kommune 2.158,4 faste årsverk. Tabellen under viser kjønnsfordelingen fordelt på faste og midlertidige stillinger.

Kjønnsfordeling faste og midlertidige stillinger

	2013		2014		2015	
	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn
Faste stillinger	1 910	518	1 916	516	1 924	534
	78,67 %	21,33 %	78,78 %	21,22 %	78,3 %	21,7 %
Midlertidige stillinger	830	189	785	175	831	159
	81,45 %	18,55 %	81,77 %	18,23 %	83,9 %	16,1 %
Totalt	2 740	707	2 701	691	2 755	693
	79,49 %	20,51 %	79,63 %	20,37 %	79,9 %	20,1 %

Faste stillinger inkluderer ansatte i permisjon med lønn, reduserte stillinger og fast ansatte i foreldre-/adopsjonspermisjon. Fordelingen mellom kvinner og menn er tilnærmet uforandret fra 2014 når det gjelder fast ansatte. I 2015 var 79,9 % av kommunens ansatte kvinner mot 79,6 % i 2014.

Midlertidige stillinger inkluderer engasjement, vikarer for faste ansatte og vikarer i ledig hjemmel. I 2015 var 83,9 % av alle midlertidige ansatte kvinner. I 2014 var andelen på 81,8 %.

Tabellen under viser kjønnsfordelingen i faste stillinger fordelt på ulike stillingsgrupper.

Kjønnsfordeling faste stillinger fordelt på stillingsgrupper

	2013		2014		2015	
	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn
Rådmannens ledergruppe	2	6	3	6	3	6
	25,0 %	75,0 %	33,3 %	66,7 %	33,0 %	67,0 %
Resultatenhetsledere	31	19	31	19	31	19
	62,0 %	38,0 %	62,0 %	38,0 %	62,0 %	38,0 %
Mellomledere (kap.4)	116	56	123	56	119	59
	67,4 %	32,6 %	68,7 %	31,3 %	66,9 %	33,1 %
Min. 4-årig høyskole (kap.5)	78	82	82	85	83	94
	48,8 %	51,3 %	49,1 %	50,9 %	46,9 %	53,1 %
Krav om høyskole (kap.4)	692	138	715	138	730	139
	83,4 %	16,6 %	83,8 %	16,2 %	84,0 %	16,0 %
Fagarbeidere	625	86	627	85	629	137
	87,9 %	12,1 %	88,1 %	11,9 %	82,1 %	17,9 %
Ufaglærte	366	131	334	126	329	79
	73,6 %	26,4 %	72,6 %	27,4 %	80,6 %	19,4 %

Andelen kvinner i rådmannens ledergruppe og andelen av kvinnelige resultatenhetsledere er uendret fra 2014. Tabellen viser at Ringsaker kommune har flere kvinnelige enn mannlige mellomledere.

Antall ansatte med minimum 4-årig høyskoleutdannelse har økt fra 167 i 2014 til 177 i 2015. Kvinneandelen innenfor denne gruppen er i den samme perioden redusert fra 49,1 % til 46,9 %.

Gruppen fagarbeidere og stillinger uten særskilt krav til utdanning har en høy andel kvinner. Andelen mannlige fagarbeidere har økt fra 11,9 % i 2014 til 17,9 % i 2015, mens for ufaglærte er andel menn redusert fra 27,4 % i 2014 til 19,4 % i 2015.

Tabellen under viser gjennomsnittslønn for kvinner og menn fordelt på faste og midlertidige stillinger.

Gjennomsnittslønn

	2013		2014		2015	
	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn
Faste stillinger	405 120	439 216	424 924	462 641	433 795	473 940
	92,2 %		98,2 %		91,5 %	
Midlertidige stillinger	365 487	373 347	383 140	372 210	394 680	375 101
	97,8 %		100,5 %		105,2 %	
Totalt	393 114	421 607	412 780	439 739	421 997	451 263
	93,2 %		98,7 %		93,5 %	

Totalt utgjør gjennomsnittlig lønn for kvinner 93,5 % av gjennomsnittlig lønn for menn. Dette er en minimal endring fra 2014 hvor tilsvarende tall lå på 93,9 %. I faste stillinger tjener kvinner 91,5 % av menns gjennomsnittlige lønn, mens i midlertidige stillinger er kvinners gjennomsnittslønn 5,2 % høyere enn menns gjennomsnittslønn.

Tabellen under viser gjennomsnittslønn for faste stillinger fordelt på stillingsgrupper.

Lønn - faste stillinger fordelt på stillingsgrupper

	2013		2014		2015	
	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn
Rådmannens ledergruppe	773 500 96,3 %	803 417	798 667 91,8 %	869 750	822 667 92,6 %	887 971
Resultatenhetsledere	599 710 92,4 %	649 211	622 531 91,8 %	678 105	639 871 91,1 %	702 211
Mellomledere (kap.4)	463 861 104,8 %	442 416	489 574 108,2 %	452 326	490 546 107,3 %	457 175
Min. 4-årig høyskole (kap.5)	565 031 97,9 %	576 999	586 758 96,6 %	607 640	602 318 96,4 %	624 924
Krav om høyskole (kap.4)	440 921 99,3 %	443 919	460 681 98,2 %	469 170	470 130 98,7 %	476 253
Fagarbeidere	362 427 98,9 %	366 337	375 438 98,1 %	382 811	383 025 99,1 %	386 324
Ufaglærte	339 712 97,7 %	347 713	355 447 98,3 %	361 777	365 476 100,5 %	363 653

Gjennomsnittslønn for faste stillinger ligger gjennomgående høyere for menn enn for kvinner. Dette gjelder innenfor alle stillingsgrupper med unntak av gruppene mellomledere og ufaglærte. Innenfor disse gruppene tjener kvinnene gjennomsnittlig mer enn menn.

Lønnsforskjellen mellom kvinner og menn er størst på resultatenhetsledernivå, hvor kvinnelige resultatenhetsledere gjennomgående har et lønnsnivå på 91,1 % av mennenes.

Tabellen under viser fordelingen av heltids- og deltidsstillinger for faste og midlertidig ansatte.

Kjønnsfordeling og heltid - deltid

	2013		2014		2015	
	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn
Faste deltidsansatte	66,7 %	48,5 %	65,2 %	47,3 %	65,2 %	47,0 %
Faste heltidsansatte	33,3 %	51,5 %	34,8 %	52,7 %	34,8 %	53,0 %
Midlertidig deltidsansatte	91,6 %	88,4 %	91,0 %	88,6 %	92,3 %	92,5 %
Midlertidig heltidsansatte	8,4 %	11,6 %	9,0 %	11,4 %	7,7 %	7,5 %

Av tabellen fremgår det at kvinner både i gruppen fast ansatte og i gruppen midlertidig ansatte har en større andel deltidsansatte enn menn. 65,2 % av fast ansatte kvinner jobber deltid, som er uforandret fra 2014. 47 % av mannlige fast ansatte jobber deltid, som også er tilnærmet uforandret fra 2014.

92,3 % av alle kvinner som er midlertidig ansatt er ansatt i en deltidsstilling. For menn er denne prosentandelen 92,5 %, som er en økning fra 88,6 % i 2014.

Tabellen under viser antall kvinnelige og mannlige ansatte med registrert bruk av overtid, samt hvor mange timer overtid disse i gjennomsnitt har jobbet i løpet av året.

Kjønnsfordeling og overtid

	2013		2014		2015	
	Antall ansatte	Antall timer overtid pr. ansatt	Antall ansatte	Antall timer overtid pr. ansatt	Antall ansatte	Antall timer overtid pr. ansatt
Kvinne	1 066	21,1	1 062	18,9	1 183	19,3
Mann	268	39,1	254	34,7	279	34,7
Totalt	1 334	24,7	1 316	21,9	1 462	22,2

Antall personer med registrert bruk av overtid har hatt en vekst på 11,1 % fra 2014 til 2015, med en økning på 121 kvinner og 25 menn. Antall timer overtid pr. ansatt er tilnærmet stabilt. Menn som jobber overtid jobber i snitt flere timer enn kvinner. En årsak til at menn har flere antall timer overtid enn kvinner kan være at de i større grad har heltidsstillinger (fast heltid). Kvinner har oftere deltidsstillinger (fast deltid), hvor arbeid utover avtalt arbeidstid blir registrert som merarbeid inntil en passerer nivået for en 100 % stilling.

Tiltak for likestilling og mangfold

Under redegjøres det for iverksatte og planlagte tiltak for å bedre likestillings- og mangfolds situasjonen i Ringsaker kommune.

Arbeidet med likestilling og mangfold er forankret i Ringsaker kommunes arbeidsgiverpolitiske dokument og i kommunens lønnsstrategiske plan. Kommunens mål for likestilling og mangfold er: «Kommunens arbeidsgiverpolitikk skal fremme likestilling mellom kvinner og menn og motvirke forskjellsbehandling/diskriminering på grunnlag av etnisitet og nedsatt funksjonsevne.»

I lønnsstrategisk plan påpekes det at kommunens lønnspolitikk skal fremme likestilling. Arbeidsgiver skal arbeide målbevisst for at kvinner og menn får samme mulighet til lønnsutvikling og avansement. Kriteriene som benyttes i lokale lønnsforhandlinger skal være kjønnsnøytrale og brukes slik at de fremmer likestilling.

Likestilling, mangfold og livsfaser – videre tiltak

I samarbeid mellom rådmannen, hovedtillitsvalgte og hovedverneombud utarbeides en ny livsfase- og likstillingsplan. Planen skal ferdigstilles i 2016.

Ringsaker kommune skal være en diskrimineringsfri arbeidsplass, og det skal legges til rette for rekruttering uavhengig av kjønn, alder, etnisitet eller nedsatt funksjonsevne. Kommunen arbeider for en jevnere kjønnsfordeling innenfor alle yrkesgrupper. I 2014 ble kommunen med i prosjektet «Menn i helse» som har som målsetting å rekruttere flere menn inn i helse- og omsorgssektoren. Dette prosjektet ble videreført i 2015 og kommunen har tatt inn flere mannlige «helserekutter» fordelt på alle omsorgsdistrikt.

Det gjennomføres tilretteleggingstiltak slik at gravide kan stå i jobb lengst mulig gjennom svangerskapet.

Kompetanse er et viktig virkemiddel for å arbeide med likestilling i kommunen. Som arbeidsgiver benytter Ringsaker kommune lønn som et aktivt virkemiddel for å stimulere ansatte til å øke sin kompetanse. Hovedvekten av ansatte uten formell utdanning er kvinner, men dette tallet er i ferd med å reduseres. I Ringsaker kommune er det nå tilbud om fagarbeiderutdanning innen renhold, byggedrifterfag og helsefagarbeider.

Nesten 80 % av de ansatte i Ringsaker kommune er kvinner. Dette gir seg også utslag i at det er kvinner som innehar flest deltidsstillinger. Ringsaker kommune arbeider målrettet for å redusere antall deltidsstillinger, jf. kapittel 1.2.6 Heltid/deltid. Det er tydelig at utfordringene med deltid er størst i de kvinnedominerte virksomhetsområdene. Reduksjon av antallet deltidsstillinger er en viktig del av likestillingsarbeidet.

1.2.6 Heltid/deltid

Ringsaker kommune har siden 2011 arbeidet aktivt for å redusere antall deltidsansatte. I k.sak 88/2010 ble det satt mål om en reduksjon av antall deltidsstillinger på 50 % innen våren 2015. Et systematisk arbeid har gitt resultater i form av økte stillingsstørrelser for deltidsansatte og en reduksjon i antallet deltidsstillinger. Målet om 50 % reduksjon er imidlertid ikke nådd.

Siden 2011 er det innført flere rutiner og tiltak for å redusere deltid. Blant rutinene som er innført er en registrering av ufrivillig og frivillig deltid for alle enheter. Det er laget rutiner som sikrer at deltidsansattes fortrinnsrett til økt stilling blir ivarettatt på en god måte, og det er laget rutiner som skal begrense opprettelsen av nye deltidsstillinger. Rutinene er innarbeidet i alle deler av organisasjonen, og er implementert i kommunens personalhåndbok. Det er innført egne rapporteringsrutiner for lettere å kunne spore utviklingen og resultatene av de tiltakene en har innført.

I arbeidet med å redusere antall deltidsstillinger har utprøving av alternative arbeidstidsordninger inngått. Utprøvingen er gjort i samarbeid med tillitsvalgte og verneombud. Erfaringene fra disse utprøvingene har vært varierende, men der hvor en har lyktes er antall deltidsstillinger blitt redusert.

Avlastningssenter barn og unge innførte i mars 2014 langturnus for en avdeling. Dette resulterte i at 7 ansatte fikk økt sin stilling, hvorav 3 fikk heltidsstilling. Både brukere og ansatte har så langt vært fornøyd med ordningen som er videreført etter gjennomført evaluering.

Penningrud bofellesskap innførte i juni 2015 langvakter av 13,5 timer i helgene. Dette har redusert antall helgestillinger fra 9 til 5. Erfaringene fra langvaktene er gode, og de ansatte mener at ordningen har gitt større forutsigbarhet og fleksibilitet både for brukerne og dem selv.

Også i Omsorgsdistrikt Brumunddal startet en prøveordning med bruk av langvakter i helgene ved kort-/langtidsavdelingen ved Tømmerli bo- og aktivitetssenter og i hjemmetjenesten. Kun sykepleierne deltok her i ordningen. Disse ga tilbakemelding om at et høyt arbeidstempo gjorde ordningen vanskelig. Evalueringen av ordningen i 2015 viste at noen trivdes godt med langvakter og ville videreføre disse, mens flertallet av sykepleierne ikke ønsket dette. Begge langvaktturnusene i omsorgsdistrikt Brumunddal ble derfor avsluttet etter ett års utprøving. Utprøvingene har vist at langvakter ikke passer for alle, og det viser at fremtidens turnuser må tilpasses både arbeidssted og individuelle behov.

I det følgende gis en kort redegjørelse for situasjonen i Ringsaker kommune som helhet, og noen kommentarer knyttet til enkelte virksomhetsområder (VO). For mer detaljert informasjon om arbeidet innenfor de ulike resultatene henvises det til rapportene fra enhetene.

Antall stillingshjemler fra oppstart av arbeidet med reduksjon av deltid i 2011 til 31.12.2015

VO	Status pr. 1.1.2015				Status pr. 31.12.2015			
	Årsverk faste hjemler		Faste deltidshjemler		Årsverk faste hjemler		Faste deltidshjemler	
	Heltid	Deltid	Antall	Gj.snitt	Heltid	Deltid	Antall	Gj.snitt
11	73	7,09	15	47,27 %	73	4,09	9	45,48 %
20	169	28,28	59	47,93 %	197	22,52	49	45,96 %
30	377	153,44	312	49,18 %	428	151,03	314	48,10 %
40	303	429,63	899	47,79 %	346	445,23	901	49,42 %
50	37	5,75	18	31,94 %	53	4,45	16	27,83 %
51	32	3,35	6	55,83 %	29	1,35	2	67,50 %
52	7	16,03	29	55,28 %	15	11,79	31	38,03 %
55	13	10,42	33	31,58 %	18	14,24	26	54,75 %
56	3	8,69	17	51,12 %	3	9,79	19	51,53 %
57	8	3,36	8	42,00 %	8	2,68	4	66,95 %
60	17	0,50	1	50,00 %	17	1,00	2	50,00 %
61	10	0,09	1	9,00 %	10	0,09	1	9,00 %
62	42	11,00	25	44,00 %	50	13,00	30	43,33 %
63	15	1,50	3	50,00 %	16	1,50	3	50,00 %
70	12	3,06	4	76,50 %	12	0,00	0	0,00 %
71	9	1,15	3	38,33 %	11	0,65	2	32,50 %
80	15	86,97	207	42,01 %	31	62,77	124	50,62 %
81	42	2,68	6	44,67 %	42	7,47	13	57,46 %
82	9	11,68	26	44,92 %	10	11,93	24	49,70 %
Sum	1 193	784,67	1 672	46,93 %	1 369	765,57	1 570	48,76 %

Gjennomsnittlig deltidsstilling har siden målingene startet i 2011 økt fra 46,93 % til 48,76 %. Dette viser at arbeidet er krevende, men at det har gitt resultater. Samtidig er antall faste deltidshjemler redusert med 102 fra 1.672 til 1.570. Antall deltidsårsverk er i samme periode redusert med 19,1. Antall heltidsårsverk har økt med 176 fra 1.193 til 1.369.

En gjør oppmerksom på at én person kan inneha flere hjemler og dermed totalt ha tilnærmet full stilling. Ideelt sett burde disse hjemlene vært slått sammen for å gi et riktigere bilde av situasjonen. Det jobbes opp mot enhetene for å sikre at hjemler slås sammen der hvor dette er mulig. En del hjemler må imidlertid være splittet av regnskapsmessige hensyn for å få frem riktig kostnadssted i KOSTRA.

Antall stillingshjemler i 2015

VO	Status pr. 1.1.2015				Status pr. 31.12.2015			
	Årsverk faste hjemler		Faste deltidshjemler		Årsverk faste hjemler		Faste deltidshjemler	
	Heltid	Deltid	Antall	Gj.snitt	Heltid	Deltid	Antall	Gj.snitt
11	74	3,29	8	41,17 %	73	4,09	9	45,48 %
20	192	21,23	46	46,15 %	197	22,52	49	45,96 %
30	425	152,21	322	47,27 %	428	151,03	314	48,10 %
40	346	441,04	899	49,06 %	346	445,23	901	49,42 %
50	51	3,95	15	26,36 %	53	4,45	16	27,83 %
51	30	1,35	2	67,50 %	29	1,35	2	67,50 %
52	15	10,84	24	45,17 %	15	11,79	31	38,03 %
55	18	11,74	27	43,47 %	18	14,24	26	54,75 %
56	3	9,19	18	51,06 %	3	9,79	19	51,53 %
57	8	2,68	4	66,95 %	8	2,68	4	66,95 %
60	17	0,60	1	60,00 %	17	1,00	2	50,00 %
61	10	0,09	1	9,00 %	10	0,09	1	9,00 %
62	49	13,00	30	43,33 %	50	13,00	30	43,33 %
63	16	1,50	3	50,00 %	16	1,50	3	50,00 %
70	13	0,50	1	50,00 %	12	0,00	0	0,00 %
71	10	1,65	4	41,25 %	11	0,65	2	32,50 %
80	23	76,81	152	50,54 %	31	62,77	124	50,62 %
81	41	6,07	10	60,70 %	42	7,47	13	57,46 %
82	10	11,93	25	47,71 %	10	11,93	24	49,70 %
Sum	1 351	769,67	1 592	48,35 %	1 369	765,57	1 570	48,76 %

I 2015 økte gjennomsnittlig stillingsstørrelse i deltidshjemmel med 0,41 prosentpoeng. Samtidig ble antall faste deltidshjemler redusert med 22. Antall årsverk i faste deltidshjemler ble redusert med 4,1. Gjennom året økte antall faste heltidsårsverk med 18. VO 80 Renhold har hatt den største reduksjonen i antall faste deltidshjemler med 28 færre deltidshjemler og 14,04 færre årsverk i deltidsstillinger.

Antall ansatte

VO	Status pr. 1.1.2011		Status pr. 1.1.2015		Status pr. 31.12.2015	
	Heltid	Deltid	Heltid	Deltid	Heltid	Deltid
	Antall ansatte	Antall ansatte	Antall ansatte	Antall ansatte	Antall ansatte	Antall ansatte
11	74	10	71	5	71	5
20	152	46	190	34	192	37
30	366	207	407	174	421	172
40	280	671	317	658	324	675
50	32	17	50	13	50	11
51	31	6	26	2	30	2
52	10	21	15	19	13	20
55	13	29	17	32	17	35
56	3	14	4	13	4	12
57	7	7	8	5	8	5
60	13	1	17	1	17	1
61	10	0	10	0	10	0
62	49	0	57	1	59	1
63	14	1	15	1	17	0
70	10	3	13	1	12	0
71	9	1	11	2	11	2
80	28	98	41	81	39	76
81	40	3	42	6	44	5
82	8	19	12	17	11	16
SUM	1 149	1 154	1 323	1 065	1 350	1 075

Siden oppstart av målingene i 2011 er antallet deltidsansatte redusert med 79. Det som vanskelig lar seg synliggjøre gjennom de ovenstående tabellene er de ansatte som har fått økt sin stillingsprosent, men som fortsatt har en deltidsstilling. Det jobbes målrettet med at ledige hjemler fordeles på allerede deltidsansatte i kommunen slik at de som ønsker det kan få en større fast stilling. Noe av dette er synlig i tabellen nedenfor, gjennomsnittlig stillingsstørrelse.

Fordeling av stillingsstørrelse for ansatte

Pr. 31.12.12	Pr. 31.12.2011		Pr. 1.1.2015		Pr. 31.12.2015	
	Antall faste ansatte i RK	Årsverk	Antall faste ansatte i RK	Årsverk	Antall faste ansatte i RK	Årsverk
over 100 %	5	7,33	8	11,79	11	17,98
100 %	1 197	1 197	1 327	1 327,00	1 349	1 349
90-99,99 %	56	51,52	52	48,29	51	47,36
80-89,99 %	175	143,78	171	140,45	174	142,93
70-79,99 %	188	138,98	157	115,85	166	122,90
60-69,99 %	100	62,86	113	70,84	113	70,92
50-59,99 %	297	158,21	283	151,59	283	151,97
40-49,99 %	56	24,62	51	22,13	52	22,55
30-39,99 %	46	15,90	48	16,05	52	17,56
20-29,99 %	81	19,19	76	18,25	75	17,67
10-19,99 %	67	10,33	58	9,17	59	9,40
0,1-9,99 %	10	0,88	14	1,22	8	0,67
Sum	2 278	1 830,60	2 358	1 932,62	2 393	1 970,91

Tabellen viser fordelingen av stillingsstørrelse for ansatte. Ringsaker kommune har i 2015 økt antall faste ansatte med 35, mens antall årsverk er økt med 38,29. I dag er det kun 10,3 % av de faste ansatte som har under 50 % stilling, og 66 % av kommunens ansatte har stillinger fra 80 % og oppover.

Ufrivillig deltid

Det er en viktig målsetting for kommunen å redusere antall ansatte som jobber ufrivillig deltid. Oversikten over ufrivillig/frivillig deltid skal oppdateres kontinuerlig gjennom året, og spørsmål om ufrivillig/frivillig deltid skal alltid være en del av medarbeidersamtalen for ansatte med deltidsstilling.

Registrering av ufrivillig deltid pr. 31.12.2015

RE		Antall ansatte deltid	Fri- villig deltid	Ufri- villig deltid	Sum reg. deltid	Andel deltidsansatte som er registrert (%)
110	Rådmannen	0	0	0	0	Ingen deltidsansatte
120	Org.- og adm.seksjonen	2	1	1	2	100,00
130	Strategiseksjonen	0	0	0	0	Ingen deltidsansatte
140	Økonomiseksjonen	1	1	0	1	100,00
150	Planseksjonen	0	0	0	0	Ingen deltidsansatte
160	Skole og barnehageseksjonen	0	0	0	0	Ingen deltidsansatte
170	Helse- og omsorgsseksjonen	1	1	0	1	100,00
180	Seksjon øvrige enheter	0	0	0	0	Ingen deltidsansatte
200	Brøttum og Lismarka bhg	5	5	0	5	100,00
201	Fagernes, Fossen, Moelv bhg	5	4	1	5	100,00
204	Nes barnehage	5	3	2	5	100,00
205	Tømmerli barnehage	3	3	0	3	100,00
206	Hempa, Vesleparken, bhg	6	5	1	6	100,00
207	Butterkvern og Fredheimvg bhg	4	3	1	4	100,00
208	Furnes, Kylstad, Simenstua bhg	4	2	2	4	100,00
209	Bakkehaugen barnehage	1	1	0	1	100,00
249	Barnehage ikke fordelt	3	2	1	3	100,00
300	Brøttum u-skole	2	2	0	2	100,00
301	Moelv u-skole	3	3	0	3	100,00
302	Nes u-skole	3	2	1	3	100,00
303	Br.dal u-skole	7	6	1	7	100,00
304	Furnes u-skole	10	10	0	10	100,00
310	Brøttum skole	4	4	0	4	100,00
312	Messenlia og Lismarka skoler	14	9	5	14	100,00
313	Fagernes og Åsen skoler	8	2	6	8	100,00
314	Kilde og Fossen skoler	14	14	0	14	100,00
315	Skarpsno skole	4	1	3	4	100,00
316	Gaupen skole	10	6	4	10	100,00
319	Kirkekretsen skole	8	7	1	8	100,00
321	Hempa skole	9	6	3	9	100,00
322	Fagerlund skole	17	8	9	17	100,00
323	Mørkved skole	12	11	1	12	100,00
324	Kirkenær skole	13	9	4	13	100,00
325	Kylstad skole	4	2	2	4	100,00
326	Stavsberg skole	7	6	1	7	100,00
327	Nes barneskole	12	12	0	12	100,00
340	Hagen	0	0	0	0	Ingen deltidsansatte
342	Voksenpedagogisk senter	10	9	1	10	100,00
343	PPT	5	3	2	5	100,00
399	Ufordelt undervisning	1	1	0	1	100,00
401	Omsorgsdistrikt Moelv	143	102	41	143	100,00
405	Omsorgsdistrikt Nes	237	137	100	237	100,00
407	Omsorgsdistrikt Br.dal	157	80	77	157	100,00

RE		Antall ansatte deltid	Fri-villig deltid	Ufri-villig deltid	Sum reg. deltid	Andel deltidsansatte som er registrert (%)
420	Avlastningssenter barn og unge	22	18	4	22	100,00
422	Demente	63	40	23	63	100,00
423	AO-senter	7	7	0	7	100,00
424	Psykisk helse og rustjenester	13	12	1	13	100,00
425	Kommunalmedisinsk senter	34	16	18	34	100,00
500	Barnevern	10	5	5	10	100,00
510	Sosiale tjenester	2	1	1	2	100,00
520	Helsestasjoner	19	14	5	19	100,00
550	Kultur	32	24	8	32	100,00
560	Kulturskolen	12	8	4	12	100,00
570	Bibliotek	4	3	1	4	100,00
600	Brann	1	1	0	1	100,00
610	Landbruk	0	0	0	0	Ingen deltidsansatte
620	Teknisk drift	0	0	0	0	Ingen deltidsansatte
630	Kart og bygg	0	0	0	0	Ingen deltidsansatte
700	Kemnerkontoret	0	0	0	0	Ingen deltidsansatte
710	Servicesenteret	0	0	0	0	Ingen deltidsansatte
800	Renhold	75	52	23	75	100,00
810	Bygg og eiendom	5	5	0	5	100,00
820	Matproduksjon	15	11	4	15	100,00
Totalt pr. 31.12.2015		1 068	700	368	1 068	100,00
Totalt pr. 1.1.2015		1 052	697	354	1 051	99,77

Antallet deltidsansatte har økt med 16 i løpet av 2015. Dette har økt antallet registrerte med ufrivillig deltid med 14.

Årsaken til at antall deltidsansatte varierer i forskjellige tabeller er at dersom man har ansettelsesforhold i flere VO eller RE blir man registrert som én deltidsansatt i alle disse slik at en får en dobbelt registrering. Dersom en tar ut tallene for antall deltidsansatte totalt i Ringsaker kommune fjernes disse dobbeltregistreringene.

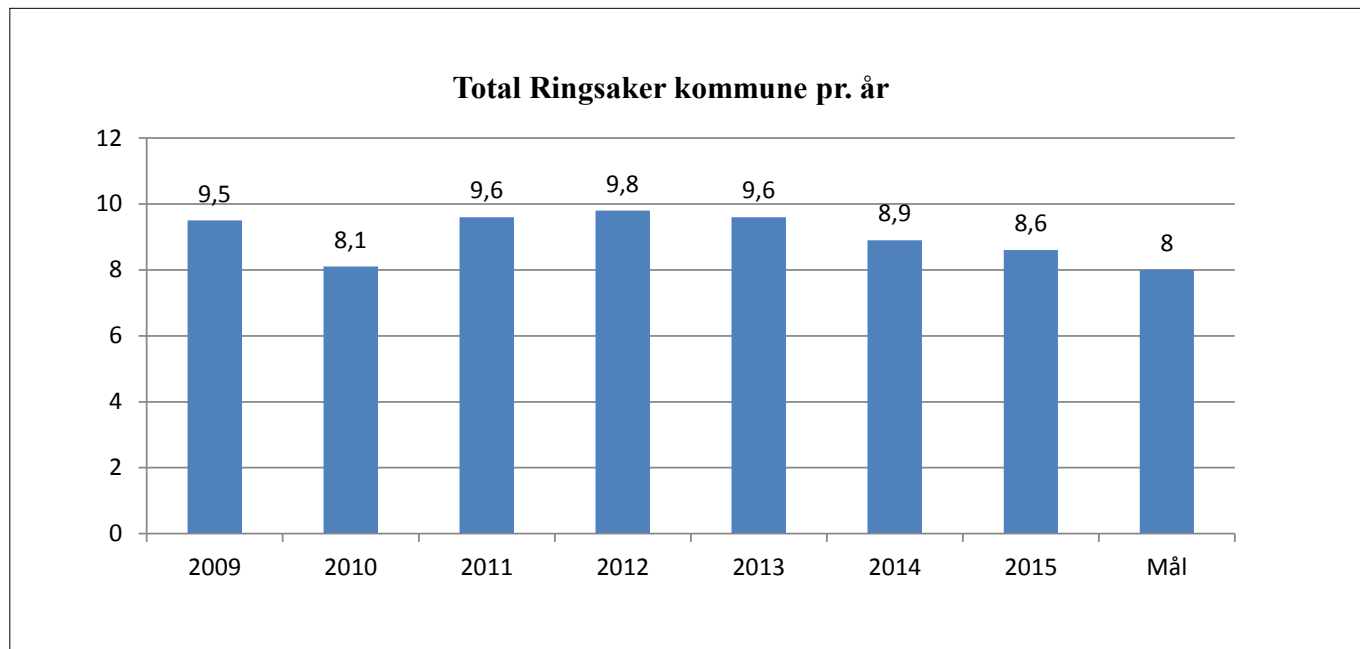
Arbeidet for å redusere deltidsstillinger og veien videre

Siden oppstart av målingene i 2011 har en redusert antallet deltidsansatte betydelig samtidig som antallet heltidsansatte har økt. Dette er en positiv utvikling og det viser at arbeidet med å redusere deltid har gitt resultater. Flere av utprøvingene av alternative arbeidstidsordninger er nå avsluttet. Utprøvingene har vist at langvakter ikke passer for alle, og det viser at fremtidens turnuser kanskje må tilpasses både arbeidssted og individuelle behov. Det som passer for noen og et arbeidssted passer ikke nødvendigvis for alle ansatte og alle arbeidssteder. Erfaringene fra disse utprøvingene er viktige å ha med videre i arbeidet for å redusere deltid. Det jobbes fortsatt aktivt med å redusere antallet deltidsstillinger, og en vurderer kontinuerlig om rutiner bør fornyes eller om nye rutiner bør innføres.

Rådmannen opplever at det gjøres mye godt arbeid i organisasjonen for å redusere deltid, og det er svært viktig at dette opprettholdes for å sikre at så mange som mulig får heltidsstillinger.

1.2.7 Sykefravær

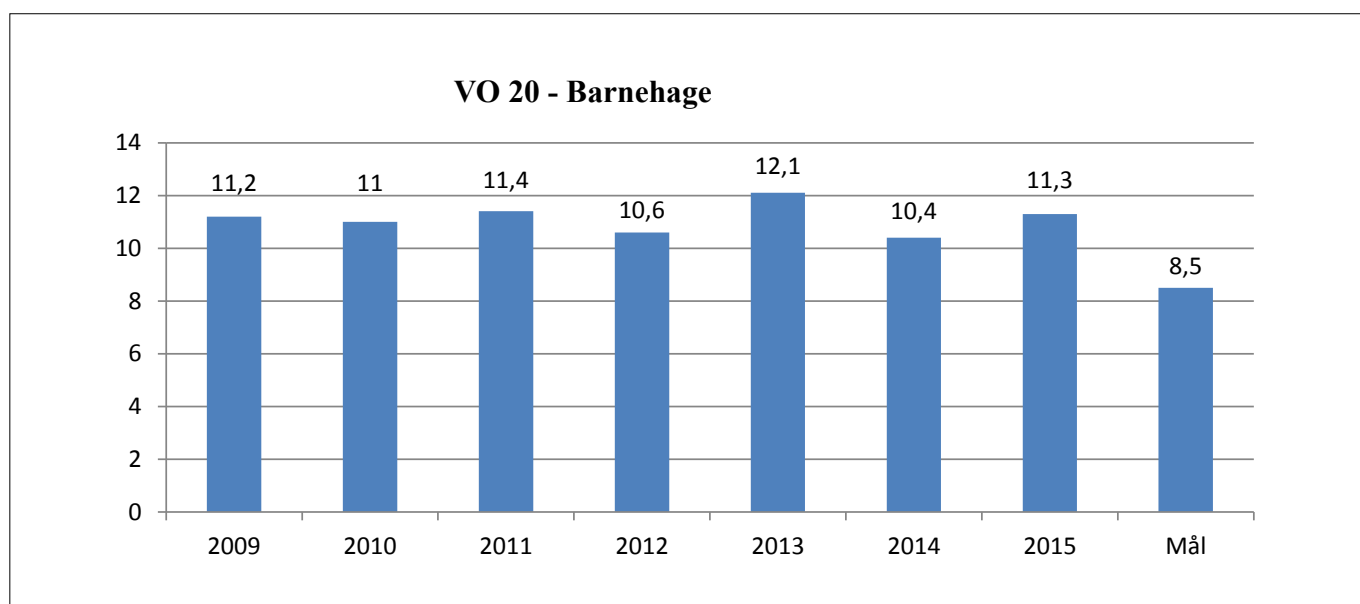
Nedenfor vises en oversikt over hvordan sykefraværet i Ringsaker kommune har utviklet seg siden 2009.

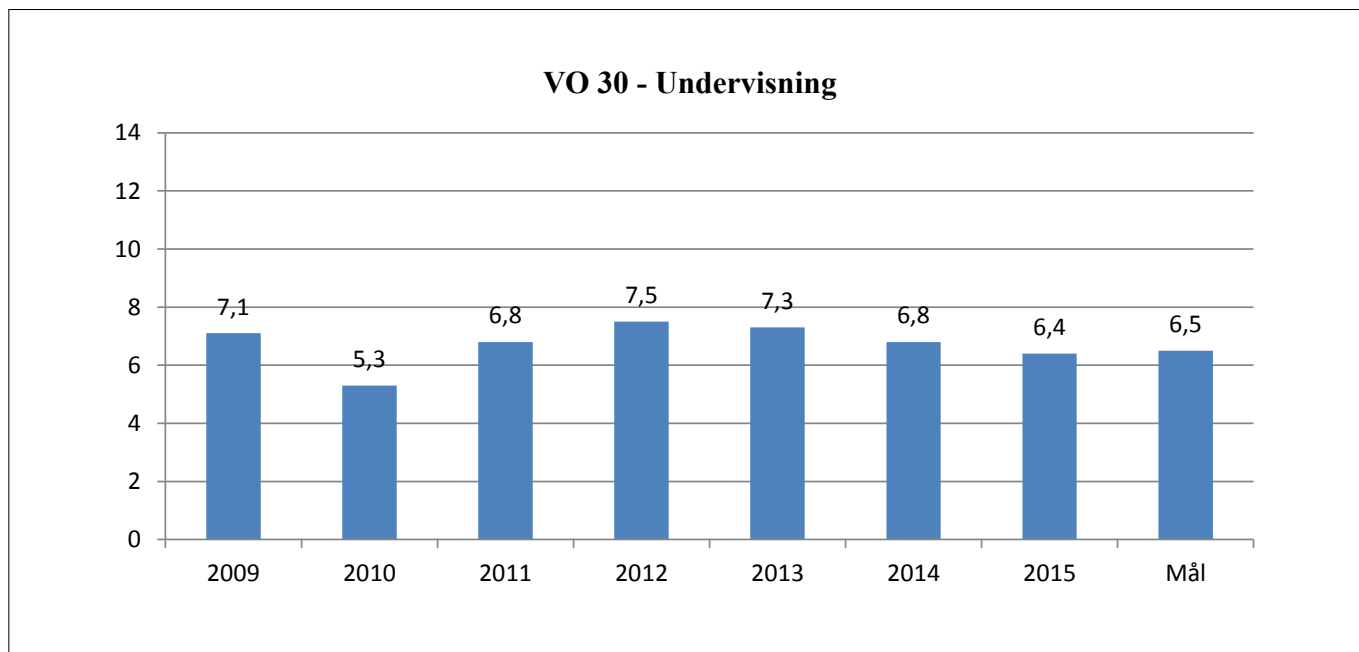
Ringsaker kommune hadde i 2015 et samlet sykefravær på 8,6 %. Dette er en nedgang på 0,3 prosentpoeng fra 2014. Fraværet har vært jevnt synkende siden 2012.

Kommunen har som mål å ha et sykefravær som ikke er høyere enn landsgjennomsnittet for kommune-Norge.

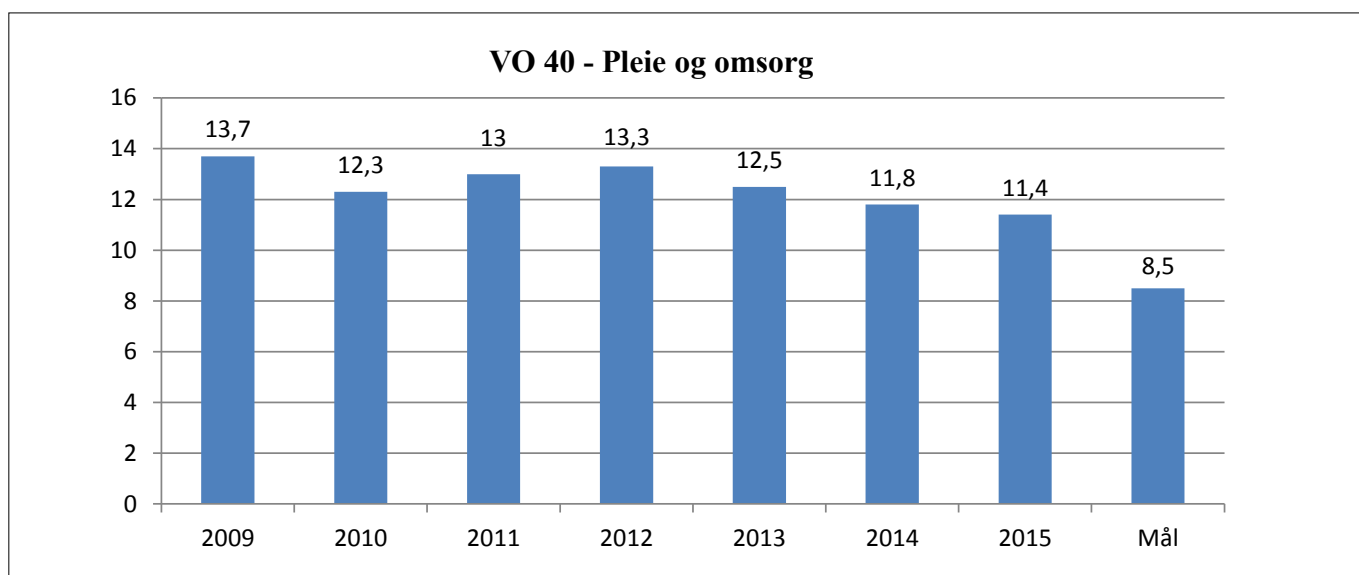
Sykefravær for hvert virksomhetsområde

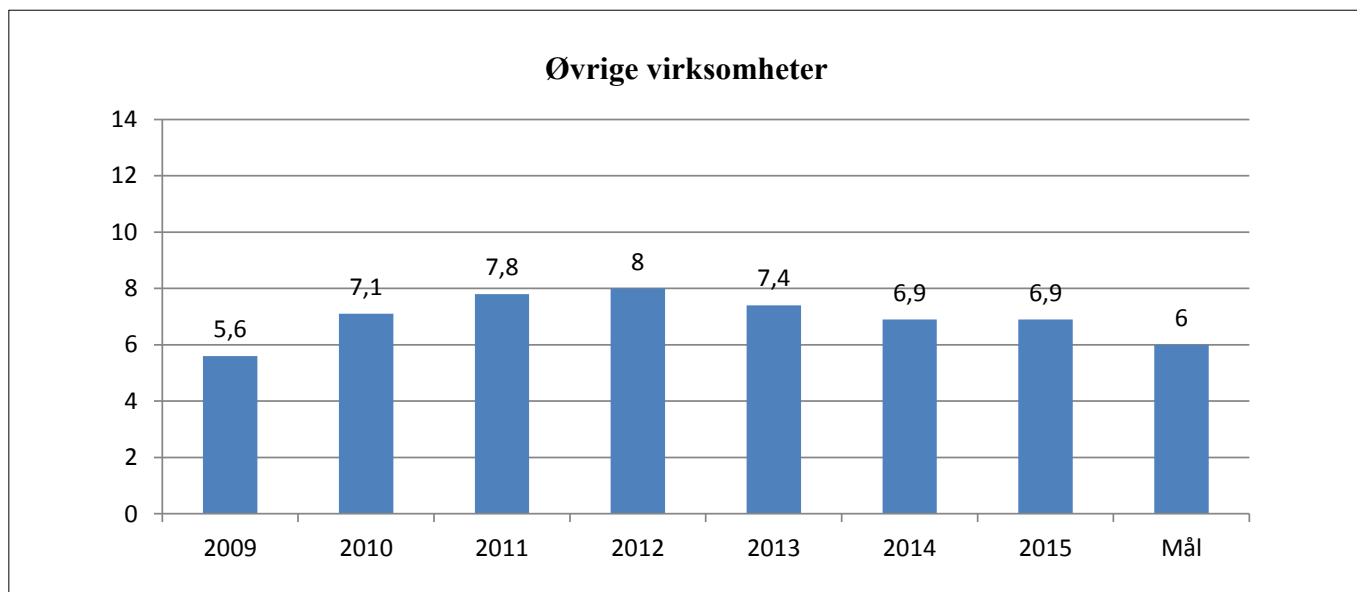
For VO 20 Barnehage, registreres en økning i sykefraværet på 0,9 prosentpoeng, fra 10,4 % i 2014 til 11,3 % i 2015. Måltallet for sykefravær varierer fra barnehage til barnehage. Gjennomsnittlig mål for sykefravær for virksomhetsområdet barnehage var på 8,5 % i 2015.

For VO 30 Undervisning, registreres en nedgang i sykefraværet på 0,4 prosentpoeng, fra 6,8 % i 2014 til 6,4 % i 2015. Måltallet for sykefravær varierer fra skole til skole. Gjennomsnittlig mål for sykefravær for virksomhetsområdet skole var på 6,5 % i 2015.

For VO 40 Pleie og omsorg, registreres en nedgang i sykefraværet på 0,4 prosentpoeng, fra 11,8 % i 2014 til 11,4 % i 2015. Måltallet for sykefravær varierer fra mellom de ulike resultatområdene. Gjennomsnittlig mål for sykefravær for virksomhetsområdet pleie og omsorg var på 8,5 % i 2015.

For øvrige virksomheter, registreres samme sykefraværspersent for 2015 som for 2014. Målet for sykefravær varierer fra mellom de ulike virksomhetsområdene. Gjennomsnittlig mål for øvrige virksomheter samlet var på 6 % i 2015.

Fordeling av korttidsfravær-langtidsfravær samlet for hele organisasjonen

Tabellen nedenfor viser både det egenmeldte og legemeldte sykefraværet fordelt på ulike sykefraværperioder i sykepengeåret (52 uker) fra korttid til langtid.

År	1-8 dager egenmeldt	1-8 dager legemeldt	9-16 dager legemeldt	17-56 dager legemeldt	>57 dager legemeldt
2011	1,3 %	0,4 %	0,5 %	0,6 %	5,8 %
2012	1,4 %	0,4 %	0,5 %	1,4 %	6,2 %
2013	1,4 %	0,4 %	0,4 %	1,3 %	6,1 %
2014	1,4 %	0,4 %	0,6 %	1,3 %	5,2 %
2015	1,4 %	0,4 %	0,5 %	1,3 %	5,0 %

Tabellen viser at korttidsfraværet, som er fravær fra 1 til 16 dager, er ganske stabilt og at det er langtidsfraværet over 57 dager som representerer den største utfordringen i kommunen.

Diagnosefordelt sykefravær – Ringsaker kommune og kommune-Norge

Det foreligger ingen oppdaterte data på diagnoseoversikt hverken for Ringsaker kommune eller kommune-Norge for 2015. Siste oppdaterte tall fra 2014 viser at muskel- og skjelettlidelser samt psykiske lidelser er dominerende diagnoser som årsak til fravær, og disse utgjør for 2014 til sammen 61,8 % av det legemeldte sykefraværet i kommunen. Samtaler med både personallederne, fastleger, ansatte og Nav tyder på at det fortsatt er dette sykdomsbildet som representerer årsakene til det lange legemeldte sykefraværet i Ringsaker kommune for 2015.

Sykefraværet i Ringsaker fordelt på kvinner og menn

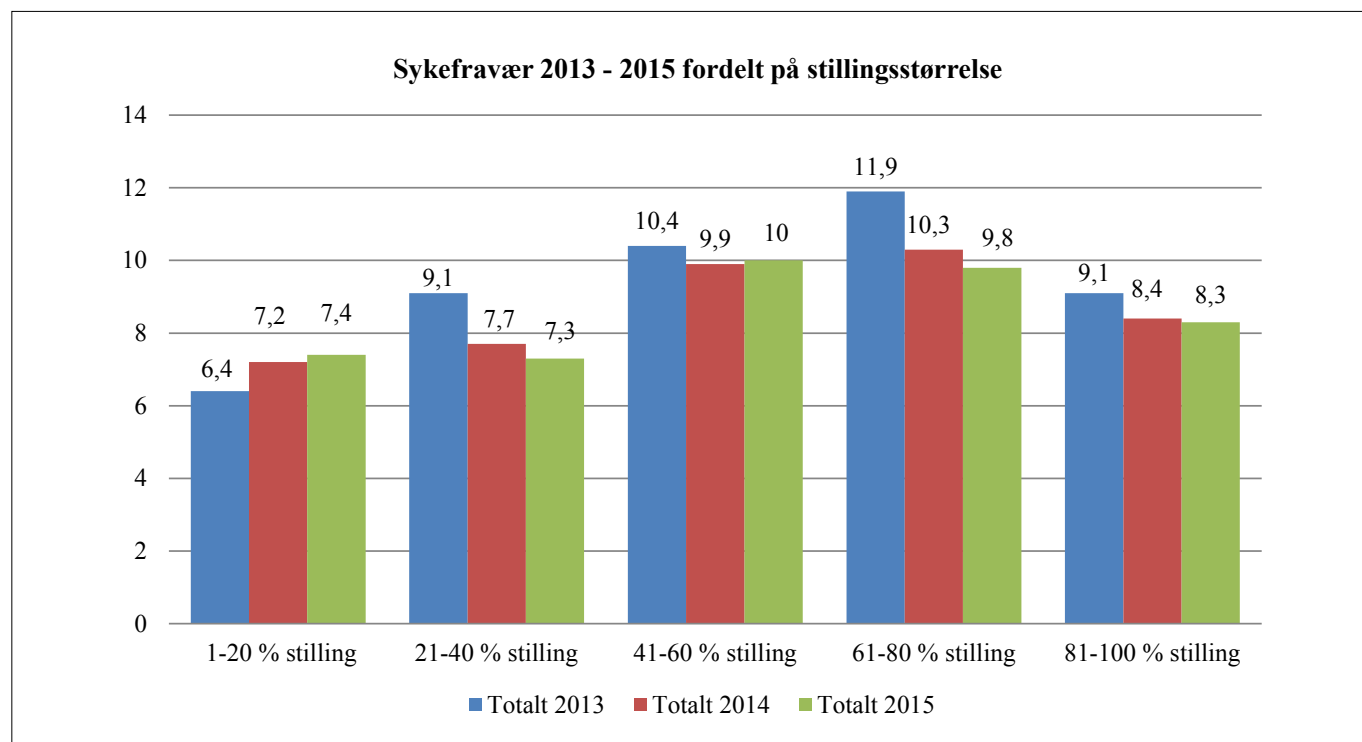
	2012	2013	2014	2015
Kvinner	10,8 %	10,7 %	9,9 %	9,5 %
Menn	6,6 %	5,9 %	5,0 %	5,8 %
Totalt	9,8 %	9,6 %	8,9 %	8,6 %

Sykefraværet i 2015 blant kvinnelige medarbeidere i Ringsaker kommune har hatt en nedgang på 0,4 prosentpoeng sammenlignet med 2014. I samme periode har menns sykefravær økt med 0,8 prosentpoeng.

Sykefravær fordelt på stillingsstørrelse

Diagrammet nedenfor viser fordelingen av sykefraværet i ulike intervall av stillingsstørrelser i 2013, 2014 og 2015.

Diagrammet viser at det er ansatte i stillingsstørrelse 41 % til 60 % stilling som prosentvis står for det meste av sykefraværet, mens det er ansatte i stillingsstørrelse 1 % til 20 % stilling som står for den største økningen i fraværet fra 2014 til 2015.

Nærmere om sykdomsbildet

Ringsaker kommune har siden 2012 hatt en positiv sykefraværsutvikling, og årets sykefraværsprosent er den laveste siden 2005 med unntak av et spesielt lavt sykefravær i 2010. Ifølge Nav Hedmark har sykefraværet i Hedmark fylke de siste årene hatt størst nedgang sammenlignet med andre fylker i landet. Ringsaker kommune følger samme trend. Sykefraværet er fortsatt for høyt i forhold til målsettingen på 8,0 %, men kommunen nærmer seg gradvis målet.

Det er i all hovedsak det lange legemeldte sykefraværet som er utfordringen. Korttidsfraværet er forholdsvis stabilt både når det gjelder egenmeldt og legemeldt fravær. Fra 2014 til 2015 var det en nedgang på 0,1 prosentpoeng for fravær over 57 dager. For legemeldt fravær fra 17 til 56 dager er fraværsprosenten uforandret fra 2014 til 2015. Det egenmeldte sykefraværet og korttidsfraværet er forholdsvis lavt. De siste fem årene har det ligget på mellom 0,0 % og 1,4 %.

Muskel- og skjelettplager og psykiske plager utgjorde over 60 % av sykefraværet i Ringsaker kommune i 2015. Dette bildet samsvarer med sykefraværet for hele Norge. Det fokuseres både på forebygging og tilrettelegging i enhetene for å redusere sykefraværet knyttet til disse diagnosene.

Ringsaker kommune har en stor andel kvinnelige medarbeidere. Om lag 80 % av kommunens ansatte er kvinner. Når statistikk viser at kvinner har nesten dobbelt så høyt sykefravær som menn, så er nok dette fortsatt en relevant forklaringsfaktor, også for Ringsaker kommune. Forskning på det høye sykefraværet blant kvinner i Norge gir ingen sikre konklusjoner. Risikovurderinger som er gjennomført

ved enheter i Ringsaker kommune bekrefter at årsaker til sykefravær er sammensatt. Faktorene er relatert til både fysisk og psykososialt arbeidsmiljø og individuelle, private utfordringer, og varierer fra arbeidsplass til arbeidsplass.

Tiltak for å redusere sykefraværet (over tid) er tidkrevende. Innenfor store virksomheter og enheter er det nødvendig at prosessene/tiltakene går over tid for å gi positive resultater. Generelt antas det at to til fem år med systematisk arbeid der de ansatte medvirker er nødvendig for slike prosesser. Slik sett er det grunn til å gi iverksatte tiltak tid, før konklusjon på effekt foreligger.

Det er grunn til å trekke frem at sykefraværsnivået i Ringsaker kommune med stor sannsynlighet er påvirket av de faktorer som gjør at det totale sykefraværet i arbeidslivet i kommunen, både i privat og offentlig sektor, ligger høyt. Foreliggende forskning peker på at forhold som spredt bosetning, utdanningsnivå og inntektsnivå, kan være forklaringsmomenter på variasjoner i sykefraværet fra kommune til kommune.

Sykefraværarbeidet

Sykefraværarbeidet i Ringsaker kommune er forankret i arbeidsgiverpolitisk dokument, sykefraværstrategien og handlingsplan for inkluderende arbeidsliv. I disse dokumentene vises det til fire hovedområder som skal ha fokus i sykefraværarbeidet, både på systemnivå, gruppenivå og individnivå. Disse fire områdene er:

- Ledelse
- Helsefremmende arbeid
- Forebyggende sykefraværarbeid
- Oppfølgende sykefraværarbeid

Arbeidet med ledelse i sykefraværarbeidet er knyttet til lederutvikling og kompetanseutvikling. Lederutviklingsprogram, opplæring i ordinært personalarbeid og grunnkurs i helse, miljø og sikkerhetsarbeid er eksempler på tiltak/prosesser på tema ledelse som benyttes i organisasjonen.

Innen temaet helsefremmende arbeidsplasser fokuseres det på faktorer på arbeidsplassen som kan øke nærværet. Dette arbeidet omfatter utvikling, vekst og trivsel. Noen prinsipper ved helsefremmende arbeidet er:

- Samsvar mellom holdning og handling
- Tydelig ledelse og struktur i arbeidsprosesser
- Fremme mestringskapasiteten hos den enkelte medarbeider
- Ha en involverende og ansvarliggjørende dialog på arbeidsplassen

Tydelige mål for enheten, velfungerende HMS-utvalg, kompetansekartlegging og kompetanseheving er eksempler på helsefremmende tiltak som benyttes i organisasjonen.

I det forebyggende sykefraværarbeidet er tema hva som kan iverksettes for at sykdom/skade ikke skal oppstå. Det gjennomføres en rekke risikovurderinger i organisasjonen, og i etterkant utarbeides det handlingsplaner og tilak. Både prosessen med risikovurdering og iverksetting av tiltak i etterkant kan bidra til redusert sykefravær på den enkelte enhet. I det forebyggende sykefraværarbeidet inngår også opplæring, involvering, tilbakemeldinger og forventningsavklaringer.

Det oppfølgende sykefraværarbeidet starter når et sykefravær registreres. Stikkordsmessig kan nevnes følgende:

- Oppmerksomhet på tidlige faresignaler som hyppige egenmeldinger og gjentatte korte sykemeldinger, vurdering av mulige tilretteleggingstiltak.

- Gjennomføring av obligatoriske oppfølgingsrutiner som tidlig kontakt/avklaringer, dialogmøte 1, utarbeidelse av oppfølgingsplan og samtalenotat med fokus på mulige tilretteleggingstiltak, tidlig samarbeid med sykmelder for avklaringer der det er nødvendig, bistand fra bedriftshelsetje neste, Nav, foreslå for Nav og sykmelder henvisning til tiltak gjennom «Raskere tilbake» via blant annet oppfølgingsenheten Frisk.
- Utprøving, omplassering, omskolering.
- Dersom oppfølging av den sykemeldte ikke har ført til at arbeidet er gjenopptatt etter 52 uker, starter et intensivt arbeid med avklaring. Målet er å få den ansatte tilbake i arbeid i kommunen. I en del tilfeller avsluttes likevel prosessen med hel eller delvis uføretrygd og pensjonering. I noen tilfeller avsluttes også arbeidsforholdet ved oppsigelse etter langvarig fravær der det ikke er utsikt til at medarbeideren vil kunne komme tilbake i arbeid.

Sykefraværsarbeid/nærværsarbeid i 2015

Sykefraværsarbeidet i 2015 har fulgt de prosesser og tiltak som er nedfelt i styringsdokumentene. I alle prosesser og tiltak er personalledere sentrale pådrivere, men de er også avhengige av å involvere tillitsvalgte og verneombud som kan bidra som ressurspersoner i arbeidsmiljøet. Eksterne aktører som Nav Arbeidslivssenter, Nav Ringsaker og bedriftshelsetjenesten HMS Øst har bistått i arbeidet. Tiltak gjennom attføringsbedrifter og henvisning til tiltak «Raskere tilbake» fra Nav og/eller sykmelder er sentralt i prosessene.

Det er ikke mulig eller hensiktsmessig her å liste opp alt sykefraværsarbeidet eller nærværsarbeidet som i løpet av rapporteringsåret er utført. Det kan likevel nevnes følgende:

- Det har blitt jobbet aktivt med risikovurdering. Det har blitt gitt mye opplæring og veiledning, og årsrapporten for HMS-arbeidet viser at det er blitt gjennomført risikovurderinger i nesten alle enheter i 2015. Av områder som er blitt risikovurdert kan nevnes; bruk og oppbevaring av kjemikalier, turnus/arbeidsplaner, vold og trusler i arbeidet, ergonomi og forflytning, elektriske apparater og brann, smittefare, bilkjøring i tjenesten og arbeidsbelastning på grunn av økt arbeidsmengde. Det er gjennomført kurs og opplæring på konsernnivå, enhetsnivå og avdelingsnivå. Det ytes også lederstøtte og individuell opplæring når det er nødvendig.
- Grunnkurs i helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid for ledere med personalansvar, verneombud, tillitsvalgte og medlemmer av arbeidsmiljøutvalget avholdes hvert år.
- Det er gjennomført fem frokostmøter for personalledere, verneombud og tillitsvalgte med ulike tema innenfor HMS-arbeid i løpet av året.
- Det er innført elektronisk personalhåndbok med relevant informasjon til bruk for alle ansatte.
- Det har for fjerde år på rad blitt gjennomført et dagskurs i arbeid og psykisk helse. Målgruppen for dette seminaret er ledere, verneombud og tillitsvalgte. Samme tema har også vært presentert i noen av enhetene sine personalmøter.
- Det har med bistand fra bedriftshelsetjenesten blitt undervist i arbeidsrett for ledere, verneombud og tillitsvalgte, og i personlig vekst og medarbeiderskap for alle ansatte.
- Bedriftshelsetjenesten har gjennomført kurs/opplæring i konflikthåndtering, vold og trusler, risikovurderinger, førstehjelp, ergonomi, inneklima, støttesamtaler i forbindelse med sykefravær og kommunikasjon og kulturbygning.

- Nav Arbeidslivsenter, hovedverneombudet, personalsjef, organisasjonsrådgiver, personalrådgiver og HMS-rådgiver har deltatt på personalmøter og HMS-utvalgsmøter i mange enheter med ulike temaer/problemstillinger knyttet til sykefraværarbeidet.
- Hovedverneombudet og flere av de hovedtillitsvalgte har gjennomført opplæring/kurs i sykefraværarbeid for de lokale verneombud og tillitsvalgte.
- Ergonomi har vært et fokusområde i barnehagene også i 2015, med oppfølging etter fagdag som ble gjennomført i 2014, og gjennomføring av ny fagdag for HMS-utvalgene i 2015.
- Det har vært treningsgruppe for de enheter som er utsatt for belastningsplager.
- Tidlig avklaring av funksjonsevne, tilretteleggingsbehov/muligheter har vært et satsingsområde også i 2015. Involvering av sykemelder så raskt som mulig der det er nødvending med avklaring har hatt høy prioritet i sykefraværarbeidet.
- En har videreutviklet samarbeidet med eksterne samarbeidsparter.
- Det har vært gjennomført en rekke målrettede tiltak av ulikt omfang i de ulike enheter. Blant annet har rolle- og forventningsavklaring, medvirkningsplikt, tilretteleggingsbehov/muligheter og helsefremmede arbeidsplasser i personalgrupper vært tema.

Oppsummering

Sykefraværet i organisasjonen er fortsatt for høyt, men rådmannen er av den oppfatning at det generelt jobbes godt med både helsefremmende, forebyggende og oppfølgende prosesser. Dette bekreftes også gjennom tilsyn fra Arbeidstilsynet, tilbakemeldinger fra Nav Ringsaker, Nav Arbeidslivssenter og den innleide bedriftshelsetjenesten HMS Øst. Vernetjenesten og tillitsmannsapparatet støtter opp og bidrar aktivt i de tiltak og prosesser som iverksettes. Sykefraværarbeidet har de siste årene dreid mer mot å ha et forebyggende fokus, enn kun et sykefraværsoppfølgende fokus. I den videre utviklingen i arbeidet med å redusere sykefraværet i organisasjonen skal det forebyggende arbeidet prioriteres sterkere, og det oppfølgende sykefraværarbeid skal videreutvikles.

1.2.8 Kommunens påvirkning på ytre miljø

Klima- og energiplan

Kommunens viktigste bidrag for å nå målsettinger fastsatt i klima- og energiplanen, er gjennom arealplanleggingen.

Målet er å redusere transportbehovet og bruk av privatbil, og i stedet legge til rette for gående og syklende og økt bruk av kollektivtransport. Gjennom kommuneplanens arealdel er nye byggeområder for bolig og næring lokalisert til byene og eksisterende tettsteder, samt at nye næringsområder er lokalisert langs E6 og jernbanen.

Energi

Kommunens samlede energiforbruk i 2015 for kommunens tjenestebygg og boliger var ca. 33,064 mill. kWh mot ca. 30,455 mill. kWh i 2014. Olje benyttes fortsatt som energikilde, men det pågår et arbeid med utfasing av gamle oljekjeler. Bruk av bioenergi har hatt en økning fra 0 % i 2010 til 2,7 % i 2015. I henhold til kommunens handlingsplan for energi og klima, skal fornybar energi og energieffektive løsninger prioriteres i nye bygninger og ved ombygging av eksisterende bygninger.

Sentralt driftssystem (SD-system) gir god energistyring og er et viktig ENØK-tiltak. I alle nye bygg og ved rehabilitering av eldre bygg, blir det installert SD-anlegg. Energioppfølging er en forutsetning for et godt ENØK-arbeid, og ved hjelp av energioppfølgingsystemet EOS kartlegges energibruken.

Kommunen er i full gang med energimerking av yrkesbygg. Det er inngått en rammeavtale for å få yrkesbyggene energimerket, og i 2015 ble det utført energimerking og energivurdering på 6 bygg.

I 2015 ble Ringsaker bo- og aktivitetssenter og Soltun tilknyttet fjernvarme. Totalt 20 kommunale bygg er nå tilkoblet fjernvarme i tillegg til Nav-bygget som kommunen drifter.

Transport

Kommunal tjenesteyting innebærer en god del transport og dermed utslipp av blant annet klimagassen CO₂. Kommunen har 159 biler som går på bensin eller diesel og 9 hybridbiler. Kommunen har i sin handlingsplan for energi og klima, mål om reduksjon av CO₂ utslipp fra bl.a. kjøretøy. Det stilles krav til lavest mulig utslipp fra kommunale kjøretøyer. Kommunen vil i samarbeid med utbyggere, energiselskap m.fl. bidra til økt bruk av el-biler, bl.a. ved å etablere ladepunkter/-stasjoner på strategiske plasser i kommunen. Det er ved utgangen av 2015 etablert to ladepunkter for el-biler ved Kommunebygget, to ved Administrasjonsbygget, en ved Mølla Storsenter i Brumunddal og to ved Herredshuset i Moelv. I tillegg er det en hurtigladestasjon ved McDonald's i Brumunddal, en ved Coop Obs på Rudshøgda og en ved Coop Obs på Olrud.

Avløp

Kommunen drifter 7 renseanlegg, hvorav 6 er kommunale. I tillegg overføres avløpsvann til renseanlegget til Hias og Lillehammer. I 2015 overholdt alle kommunale avløpsanlegg sine utslippstillatelser, med en fosforfjerning på 95-99 % og organisk fjerning på 77-98 %.

Ca. 1/3 av det kommunale kloaknettet er eldre enn 50 år, og det er fortsatt stort innlekk av fremmedvann. Gamle, utette ledninger betyr også at kloakk i noen grad lekker ut i vassdrag. Utskifting av ledningsnettet er et kontinuerlig arbeid som gir resultater både på innlekkingsgrad, strømforbruk på pumpestasjonene og utgifter til avløpsrensing. Det ble etablert et eget lekkasjeteam i 2015.

Avfall

Kommunen er en stor avfallsprodusent. Sorteringsgraden for avfallshåndtering i kommunale tjenestebygg ligger rundt 65-70 % og er innenfor måltallet. Det er i løpet av 2015 kjøpt nye søppelsorteringshus ved to skoler. Nytt avlastningssenter i Brumunddal er bygd med sorteringssystemet Molok. Det har i løpet av 2015 vært prøvd ut løsning med komprimeringsmaskiner ved de fleste bo- og aktivitetssentrene. Bruk av komprimeringsmaskiner gir en stor reduksjon i avfallsmengder og gir en tryggere håndtering av smittefarlig avfall. Det arbeides med ny rammeavtale for avfallshåndtering, inkludert leie av komprimeringsmaskiner.

1.2.9 Etikk

Ved endringer av kommuneloven i 2009 ble det i § 48 nr. 5 inntatt en bestemmelse om at det i årsberetningen skal redegjøres for tiltak som er iverksatt og tiltak som planlegges iverksatt for å sikre en høy etisk standard i virksomheten. Bakgrunnen for en slik redegjørelsesplikt i årsberetningen er at dette vil kunne bidra til en skjerpet og mer systematisk oppmerksomhet rundt de etiske forholdene i kommuner og fylkeskommuner. Det er et mål at redegjørelsesplikten skal bidra til at kommunene og fylkeskommunene jevnlig vier oppmerksomhet til og reflekterer rundt etiske problemstillinger og initierer konkrete tiltak for å heve den etiske standarden.

Høsten 2015 ble det satt ned ei intern arbeidsgruppe som fikk i oppdrag å utarbeide forslag til overordnede etiske retningslinjer for Ringsaker kommune. Det vil være hensiktsmessig å ha overordnede etiske retningslinjer som er like for alle ansatte uavhengig av fagområde for å skape en felles etisk plattform, som reflekterer forventningene kommunen har til ansatte. De etiske retningslinjene beskriver verdier, prinsipper og retning for høy etisk praksis, og vil komme til politisk behandling i løpet av 1. halvår 2016.

Etikk og etiske problemstillinger er kontinuerlig på dagsorden innenfor de ulike virksomhetsområdene i kommunen. E-læringsprogrammet «Vi i kommunen» ble innført i 2015, som en del av introduksjonen for alle nyansatte. En av modulene i dette opplæringsprogrammet omhandler etikk og moral.

For å få et inntrykk av hvordan temaet behandles har rådmannen valgt å gi en samlet presentasjon av hvordan det arbeides med tiltak for å høyne den etiske standarden i virksomheten.

Innledningsvis nevnes at det i kommunens ansettelses- og arbeidsreglementet er inntatt bestemmelser om at kommunens medarbeidere skal unngå å sette seg i situasjoner som kan medføre en konflikt mellom kommunens interesser og personlige interesser, med henvisning til kommunelovens og forvaltningslovens habilitetsbestemmelser.

Ansatte i kommunen, enkeltpersoner og grupper, har bl.a. ikke anledning til å motta arv, gaver eller fordeler av noen art fra kommunens leverandører, kunder, klienter, pasienter o.l. Dette gjelder likevel ikke gaver av ubetydelig verdi, som reklamemateriell, blomster o.l. Ansatte kan heller ikke gis fordeler som f.eks. personlige rabatter ved kjøp av varer og tjenester eller faglige reiser. Privat bruk av kommunens maskiner, biler og annet utstyr kan bare skje etter samtykke fra rådmannen. Fortrolige opplysninger som ansatte blir kjent med i sitt arbeid, må respekteres og ikke brukes til personlig vinning. For øvrig vises til forvaltningslovens bestemmelser om taushetsplikt.

Av kommunens økonomireglement fremgår det bl.a. at gjennom valg av handelspartner og ved å bruke sin innflytelse som kunde overfor leverandører og produsenter, skal kommunen, innenfor de begrensninger som til enhver tid følger av norsk lov og internasjonal rett og avtaleverk, bygge opp under en anerkjent etisk norm som bidrar til at varer produseres etisk forsvarlig. I økonomireglementet er det også inntatt en bestemmelse om at de etiske retningslinjene som til enhver tid er gjeldende for Statens Pensjonsfond Utland, skal være retningsgivende for Ringsaker kommunes etiske håndtering av kapitalforvaltningen.

Ringsaker kommune har en gjeldende rammeavtale på kontraktsoppfølging av etiske krav, hvor Oslo kommune er avtaleansvarlig. Rammeavtalen har 60 offentlige oppdragsgivere og omfatter bistand ved leverandørmøter samt kontroller ved leverandørenes hovedkontor i Norge, og/eller inspeksjoner på lokasjoner der leverandøren enten produserer varer eller hvor underleverandører tilvirker varer. Oppdragsgiverne vil få tilgang til hverandres rapporter gratis gjennom Oslo kommunes web-portal.

Kommunen benytter norske standardavtaler (NS-kontrakter) ved prosjekter eller større anskaffelser innenfor bygg og anlegg. Disse kontraktene henviser til at kontraktarbeidet skal utføres i henhold til enhver tids gjeldende lover, forskrifter og andre offentlige vedtak.

Ved rammeavtaler er krav til etikk og lønns- og arbeidsvilkår regulert i Ringsaker kommunes alminnelige innkjøpsvilkår. Innkjøpsvilkårene vedlegges alltid konkurransegrunnlaget.

Innenfor de ulike tjenesteproduserende enhetene i kommunen jobbes det med temaet etikk på flere måter. I det videre gis det en oppsummering av dette arbeidet.

Barnehager

Etikk er en viktig del av det arbeidet som gjøres i barnehagene. Dette gjelder både i møte med barn, foreldre og ansatte. Den etiske veiledningen barnehagen gir må ta hensyn til barnas alder og det enkelte hjems kulturelle, religiøse og verdimeslige tilknytning. Det er avgjørende å legge til rette for en felles forståelse for det som skjer i barnehagen. De ansatte diskuterer felles verdigrunnlag i fagmøter for å øke den enkeltes bevissthet om ulike etiske tema og reflektere om etiske dilemmaer som kan oppstå. Etisk refleksjon er viktig for de ansattes trivsel, utfoldelse og utvikling.

Barnehagens formål er å ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og dannelse som grunnlag for allsidig utvikling, i samarbeid og forståelse med barnas hjem. I rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver står det at barnehagen skal bygge på verdier som fellesskap, omsorg og medansvar og representere et miljø som bygger opp om respekt for menneskeverd og retten til å være forskjellige. Menneskelig likeverd, åndsfrihet, nestekjærlighet, tilgivelse og solidaritet er sentrale samfunnsverdier som skal legges til grunn for omsorg, dannelse, lek og læring i barnehagen.

Undervisning

Skolens samfunnsmandat er å fremme elevers læring, utvikling og dannelse. Etikk er både et kunnskapsfag og holdningsfag i grunnopplæringen. Skolen har et viktig samfunnsansvar for grunnleggende verdispørsmål og etikk, som menneskeverd, menneskerettigheter, profesjonell integritet, respekt, likeverd og personvern. Det krever at lærerprofesjonen må ha tydelig etisk bevissthet og høy faglighet. Samfunnet skal ha tillit til at de profesjonelle i grunnskolen opptrer på en etisk forsvarlig måte.

Grunnoplæringen bygger på verdier og prinsipper nedfelt i læreplanens generelle del og læringsplakaten. Etske spørsmål omfatter hele grunnopplæringen på områder som læring, trygghet, inkludering, respekt, mangfold og medansvar. For elevene i grunnskolen er utvikling av sosial kompetanse og relasjonelle ferdigheter viktig for å legge til rette for gode læringsmiljø og best mulig læringsutbytte for den enkelte elev. Opplæringen skal medvirke til å utvikle sosial tilhørighet og mestring av ulike roller i samfunns- og arbeidslivet og i fritida. Alle elever har rett til å være seg selv innenfor trygge rammer, og dette må møtes med stor pedagogisk profesjonalitet.

Dette krever god læringsledelse og samarbeid med foresatte. Elevene skal møtes med respekt og likeverd, og den enkelte elev har rett til et godt psykososialt skolemiljø etter opplæringslovens bestemmelser. For at denne retten skal innfris, må arbeid med klasse-, skole- og læringsmiljø til enhver tid ha høy prioritet. Skolene følger opp arbeidet med det psykososiale skolemiljøet ut fra et årshjul med internkontroll for oppfølging av opplæringsloven § 9a-3, og skolenes egne planer for å ivareta et godt læringsmiljø. Det er utarbeidet et felles ordensreglement for skolene, og klasse-/samværsregler gir etiske retningslinjer i skolehverdagen.

Videreutvikling av gode læringsmiljø er jevnlig temaer i dialogmøter mellom skoleeier og skoleledere. Etske spørsmål drøftes jevnlig på alle nivå i virksomhetsområdet, enten det gjelder læringsarbeid, omdømmebygging eller arbeid for profesjonsutvikling.

Pleie og omsorg

Etikk er en svært viktig del av arbeidet innen pleie og omsorg. De ansatte i omsorgssektoren står daglig overfor vanskelige dilemma og problemstillinger som krever etisk bevissthet og god dømmekraft. En jobber hele tiden for økt bevissthet knyttet til brukermedvirkning og at alle pasienter blir behandlet med respekt og verdighet. I dette ligger hvordan pasienten omtales og sikres medbestemmelse. Etikk er også viktig i samspillet mellom kollegaer og hvordan en gir og mottar veiledning og råd.

Etikk er tema på ledermøter, fagmøter og en fast del av opplæringen for lærlingene. De ansatte for øvrig deltar på kurs og nettverkssamlinger. Flere enheter har deltatt i prosjektet «Sammen om etisk kompetanseheving». Målet er å bli mer bevisst og øke evnen til etisk refleksjon over egen arbeidspraksis. Enkelte medarbeidere har gjennomført videreutdanning i etisk refleksjonsveiledning.

Øvrige enheter

Også de øvrige av kommunens enheter jobber bevisst med etikk, både internt og opp mot brukere og andre. Taushetsplikt, innkjøpsreglement, kommunens rutiner for varsling og respektfull behandling av brukere er viktige elementer i arbeidshverdagen. Alle ansatte har et ansvar for å sørge for god orden i alle ledd, ha rutiner som gir innsyn, som er dokumenterbare og etterprøvbare. Dette må gjenspeile måten enhetene jobber på og hvordan de framstår i hverdagen. Gjennom det daglige arbeidet legges det vekt på å ha en god etisk fremtreden som sikrer en god, rettferdig og lik behandling av alle.

Innenfor skatteoppkreverfunksjonen gjelder også de etiske retningslinjene som er vedtatt for statstjenesten og Skatteetaten. Kemnerkontorets arbeidsområde tilsier en høy etisk standard, og denne sikres ved etterlevelse av nevnte retningslinjer.

1.2.10 Internkontroll

I kommunelovens § 48 nr. 5 er det inntatt en bestemmelse om at det i årsberetningen skal redegjøres for tiltak som er iverksatt og tiltak som planlegges iverksatt for å sikre betryggende kontroll i virksomheten. I tillegg til kontrollaktiviteter knyttet til gjennomføringen av konkrete oppgaver, aktiviteter og prosesser omfatter intern kontroll også virksomhetsovergrepene systemer og strukturer som fullmakter, fordeling av roller og ansvar i virksomheten, kompetanse, kultur og holdninger, mv.

Virksomhetsledelsen har ansvaret for internkontroll i virksomheten. De ansatte bidrar på sin side til internkontroll i sitt daglige arbeid ved å følge etablerte rutiner. En strukturert prosess for internkontroll vil gi viktige bidrag til læring og forbedring i virksomheten.

Internkontroll generelt og økonomisk internkontroll er prosesser som er utformet for å gi en rimelig sikkerhet knyttet til måloppnåelse innenfor områder som:

- Målrettet og effektiv drift
- Pålitelig rapportering
- Overholdelse av lover og regler

Rådmannen skal i henhold til kommunelovens § 23 påse at administrasjonen drives i samsvar med lover, forskrifter og overordnede instruksjoner, og at den er gjenstand for betryggende kontroll. Revisor skal også i henhold til revisjonsforskriftens § 3, 3. ledd kontrollere at den økonomiske internkontrollen er ordnet på en betryggende måte og med forsvarlig kontroll.

Ringsaker kommune arbeider mye med internkontroll. Det er bl.a. utarbeidet et økonomireglement som vedtas av kommunestyret hvert år i forbindelse med budsjettbehandlingen. Hovedmålet med økonomireglementet er å legge til rette for en god økonomistyring og en effektiv økonomiforvaltning i kommunen basert på prinsippene om mål- og rammestyring.

Økonomireglementet skal bidra til å:

- Klargjøre arbeids- og ansvarsfordeling i økonomisaker
- Dokumentere hovedelementene i viktige økonomirutiner
- Sikre at økonomireglene i kommuneloven med tilhørende forskrifter følges
- Tilrettelegge for at de folkevalgte skal få tilfredsstillende beslutningsgrunnlag

Reglementet skal videre bidra til å dokumentere hovedelementene i viktige økonomirutiner innenfor blant annet kjøp av varer og tjenester, bygg- og anleggsprosjekter og finansforvaltning, for å redusere risiko for misligheter. En effektiv internkontroll legger til rette for at tingene gjøres riktig første gang. Internkontroll kan på den måten bidra til å forebygge feil og negative hendelser.

Økonomireglementet gir rammer for hvordan kommunens ansatte skal opptre i økonomiforvaltningen. Bestilling av varer og tjenester, fakturakontroll, attestasjon og anvisning skjer gjennom fullmakter i elektroniske systemer.

Kontrollrutinene i alle ledd er bygd opp slik at ingen ansatte skal utføre alle funksjoner i arbeidsprosess uten kontroll fra en overordnet eller personer med andre myndigheter. Økonomirutinene er bygd opp slik at tilgangskontroller, attestasjonsfullmakter og anvisningsmyndighet i de elektroniske systemer ajourføres jevnlig for å redusere risiko for feil og samtidig bygge kontroll omkring rutinene for å oppfylle kravene til god kommunal regnskapsskikk. Det gjennomføres kontinuerlig opplæring i regelverk og systemer. Betalingsrutinene er bygd opp slik at det alltid skal være en dobbel godkjenning av transaksjoner i nettbanken.

Kommunens elektroniske innkjøpssystem sikrer at det hovedsakelig er samme person som bestiller, gjennomfører varemottak og behandler fakturaen. Innkjøpssystemet sikrer at enhets- eller stabsleder som er budsjettansvarlig og har anvisningsfullmakt, godkjenner anskaffelsen.

Kommunen har siden 2010 benyttet det elektroniske kvalitetssystemet EQS (Extend Quality System). EQS er et web-basert ledelsesverktøy for kvalitetsstyring der alle styrende dokumenter, prosedyrer, avvik og risikostyring kan forvaltes. Systemet tilfredsstillende alle krav for ISO-sertifisering. EQS er ikke et arkivsystem, men skal gjøre alle styrende dokumenter og prosedyrer lett tilgjengelig for alle ansatte. Enhetenes internkontroll gjennomføres som kontroll av om styrende dokument og prosedyrer følges som forutsatt. For at dette skal gi mening må dokumentene være oppdatert og må revideres i henhold til relevante tidsperioder. All historikk om dokumenter og avvik blir ivaretatt. Avvik meldes i EQS, og behov for korrigerende tiltak skal vurderes/iverksettes av enhetsleder. All kommunikasjon innenfor systemet skjer automatisk via e-post.

1.2.11 Bruk av delegert myndighet

Administrasjonen har fått delegert avgjørelsesmyndighet innenfor ulike områder. Nedenfor er det gitt en oversikt over antall slike saker.

Antall delegerte saker registrert i saksbehandlingssystemet WEBSAK

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Delegerte barnehagesaker (DBH)	57	72	62	55	65	34	65	49
Delegerte boligsaker (DBO)	133	84	69	67	114	117	226	244
Delegerte brann saker (DBR)	19	10	9	16	15	14	39	12
Delegerte byggesaker (DBS)	802	744	765	842	778	939	1011	877
Delegerte delingssaker (DDS)	143	175	143	204	269	223	231	167
Delegerte dispensasjonssaker PBL (DPU)	105	86	109	149	204	221	201	228
Delegerte forurensingssaker (DFS)	131	148	82	42	75	61	78	72
Delegerte gjeldssaker (DGJ)	13	10	4	5	8	3	6	4
Delegerte helsesaker (DHS)	19	12	6	8	5	11	3	2
Delegerte innkjøpsaker (DIK)	119	169	181	146	135	151	164	172
Delegerte landbrukssaker (DLB)	146	146	118	172	225	211	212	242
Delegerte personalsaker (DPE)	586	470	543	479	463	440	371	332
Delegerte plansaker (DPS)	3	3	13	1	0	0	0	0
Delegerte saker – avskr. restanse (DAV)	33	24	5	34	32	29	8	31
Delegerte saker – endelig utgiftsføring (DKU)	28	33	16	40	31	11	34	35
Delegerte saker – parkeringstillatelse (DPT)	91	90	115	126	144	130	119	140
Delegerte skolesaker (DSK)	760	867	960	835	781	903	812	807
Delegerte valgsaker (DVA)	0	5	0	7	2	0	0	0
Delegerte vegsaker (DVS)	14	13	10	11	19	45	15	7
Delegerte økonomisaker (DØK)	442	364	492	446	441	344	298	339

I tillegg kommer bruk av delegert myndighet registrert i egne fagsystemer for barnevern, jf. avsnitt 2.6.4 og sosiale tjenester jf. avsnitt 2.7.4.

1.2.12 Rådmannens årslønn

Rådmannens årslønn pr. 31.12.2015 utgjorde kr 1.045.000.

1.3 Økonomisk analyse

1.3.1 Generelt om årsregnskapet og regnskapsskjemaene

Gjennom den økonomiske analysen redegjøres det for utviklingen i kommunens økonomi med grunnlag i de transaksjoner som er registrert i 2015-regnskapet. Analysen tar utgangspunkt i hovedstørrelser og sentrale nøkkeltall fra regnskapet. For å vise kommunens økonomiske utvikling, vises sammenlignbare tallstørrelser for de siste fem årene.

Kommunens regnskap består av driftsregnskap, investeringsregnskap, balanseregnskap, økonomiske oversikter og noter. I drifts- og investeringsregnskapet registreres all anskaffelse og all anvendelse av midler i løpet av året. Årsregnskapsheftet inneholder de obligatoriske regnskapsskjemaene 1A/1B og 2A/2B, økonomiske oversikter for henholdsvis drifts-, investerings- og balanseregnskap og til sammen 24 noter over bl.a. endring arbeidskapital, pensjonskostnader, garantiansvar, kapitalkonto, investeringsoversikt, mv. Dessuten er det tatt inn et detaljert drifts-, investerings- og balanseregnskap.

1.3.2 Driftsregnskapet

Driftsregnskapet viser kommunens driftsutgifter/-inntekter, finansutgifter/-inntekter, avsetninger/ bruk av tidligere avsetninger og regnskapsresultatet for året. Driftsregnskapet er i oppbygging og innhold samsvarende med budsjettet.

I regnskapsskjema 1A føres inntekter og utgifter knyttet til virksomhetsområde 90 Felles. I skjemaet vises først summen av de frie disponible inntektene og deretter hvordan de er disponert til netto finansutgifter, netto avsetninger, investeringsformål og til driftsformål (skjema 1B).

Regnskapsskjema 1A (beløp i kr 1.000)

	Regnskap 2015	Regulert budsjett 2015	Opprinnelig budsjett 2015	Regnskap 2014
Skatt på inntekt og formue	-679 591	-663 686	-679 866	-639 220
Ordinært rammetilskudd	-911 999	-914 911	-904 883	-906 376
Skatt på eiendom	-100 061	-99 955	-101 100	-93 889
Andre direkte eller indirekte skatter	-982	0	0	-982
Andre generelle statstilskudd	-82 030	-76 561	-74 170	-75 744
<i>Sum frie disponible inntekter</i>	<i>-1 774 663</i>	<i>-1 755 113</i>	<i>-1 760 019</i>	<i>-1 716 211</i>
Renteinntekter og utbytte	-98 644	-98 430	-78 837	-89 376
Gevinst finansielle instrumenter (omløpsmidler)	0	0	0	0
Renteutgifter, provisjoner og andre finansutgifter	72 525	73 029	73 791	69 398
Tap finansielle instrumenter (omløpsmidler)	0	0	0	0
Avdrag på lån	81 044	81 087	81 087	78 189
<i>Netto finansinntekter/-utgifter</i>	<i>54 925</i>	<i>55 686</i>	<i>76 041</i>	<i>58 211</i>
Til dekning av tidligere regnsk.m. merforbruk	0	0	0	0
Til ubundne avsetninger	20 107	20 107	0	2 397
Til bundne avsetninger	3 631	0	0	3 992
Bruk av tidl. regnsk.m. mindreforbruk	-861	-861	0	-1 597
Bruk av ubundne avsetninger	-12 287	-12 287	-160	-36 874
Bruk av bundne avsetninger	0	0	0	0
<i>Netto avsetninger</i>	<i>10 590</i>	<i>6 959</i>	<i>-160</i>	<i>-32 082</i>
Overført til investeringsregnskapet	2 339	2 340	2 490	1 217
Til fordeling drift	-1 706 809	-1 690 128	-1 681 648	-1 688 864
Sum fordelt til drift (fra skjema 1B)	-1 693 854	-1 690 128	-1 681 648	-1 688 003
<i>Regnskapsmessig mer-/mindreforbruk</i>	<i>-12 956</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>-861</i>

Skjema 1B viser fordelingen av netto driftsutgifter for de ulike virksomhetsområders hovedtjenester i samsvar med økonomireglementets bestemmelser. Regnskapsskjema 1B viser det regnskapsmessige resultatet for de ulike virksomhetsområder etter at det er foretatt avsetninger av mindreforbruk til disposisjonsfond eller bruk av disposisjonsfond for å dekke opp merforbruk i enhetene.

Regnskapsskjema 1B (beløp i kr 1.000)

	Regnskap 2015	Regulert budsjett 2015	Opprinnelig budsjett 2015	Regnskap 2014
10 Politiske styringsorganer mv	10 684	10 684	10 684	9 182
11 Adm. og fellesutgifter	125 689	125 689	124 408	121 295
20 Barnehage	214 996	214 996	208 254	200 393
30 Undervisning	383 547	383 547	381 474	364 933
40 Pleie og omsorg	444 939	444 939	439 800	466 238
50 Barnevern	69 927	69 927	58 484	55 961
51 Sosiale tjenester	78 866	78 866	70 007	68 242
52 Helsestasjoner	17 443	17 443	18 116	16 523
55 Kultur	31 444	31 444	31 426	30 954
56 Kulturskole	6 920	6 920	6 723	7 079
57 Bibliotek	7 015	7 015	7 009	6 726
60 Brann	20 284	20 284	20 273	19 672
61 Landbruk	5 746	5 746	5 740	5 547
62 Teknisk drift	31 670	31 670	31 597	30 406
63 Kart og byggesak	725	725	716	-2 133
70 Kemnerkontoret	4 862	4 862	4 855	4 909
71 Servicesenter	8 765	8 765	8 759	7 830
80 Renhold	51 739	51 739	51 634	50 527
81 Bygg og eiendom	64 697	64 697	63 516	60 099
82 Matproduksjon	16 983	16 983	16 971	16 513
87 Overføringer	24 235	24 235	24 235	24 389
88 Tilleggsbevilgninger	87 184	87 184	119 366	140 573
89 Felles (i skjema B)	-14 506	-18 232	-22 399	-17 855
TOTALT	1 693 854	1 690 128	1 681 648	1 688 003

I kapittel 1.5 vises det regnskapsmessige resultatet for de ulike virksomhetsområder og resultatenheter før det er foretatt avsetninger av mindreforbruk til disposisjonsfond eller bruk av disposisjonsfond for å dekke opp merforbruk i enhetene.

Økonomisk oversikt drift viser summer for de eksterne driftsinntekter, driftsutgifter, finansinntekter og finansutgifter. Ut fra disse summene beregnes resultatstørrelsene brutto og netto driftsresultat. Analysen av disse resultatbegrepene er gjort under punkt 1.3.4 finansieringsanalyse. Til slutt i oversikten vises de interne finansieringstransaksjonene i driftsregnskapet.

Økonomisk oversikt drift (beløp i kr 1.000)

	Regnskap 2015	Regulert budsjett 2015	Opprinnelig budsjett 2015	Regnskap 2014
<i>Driftsinntekter</i>				
Brukerbetalinger	95 586	98 291	99 464	93 465
Andre salgs- og leieinntekter	231 465	210 467	215 707	262 758
Overføringer med krav til motytelse	309 421	186 410	144 972	249 971
Rammetilskudd	911 999	914 911	904 883	906 376
Andre statlige overføringer	101 730	129 045	124 653	89 048
Andre overføringer	3 591	0	0	9 636
Skatt på inntekt og formue	679 591	663 686	679 866	639 220
Eiendomsskatt	100 061	99 955	101 100	93 889
Andre direkte og indirekte skatter	982	0	0	982
<i>Sum driftsinntekter</i>	<i>2 434 426</i>	<i>2 302 765</i>	<i>2 270 645</i>	<i>2 345 345</i>
<i>Driftsutgifter</i>				
Lønnsutgifter	1 234 932	1 223 009	1 169 396	1 180 547
Sosiale utgifter	368 264	365 265	292 603	324 315
Kjøp av varer og tj. som inngår i tj.produksjon	256 810	232 640	230 870	242 163
Kjøp av tjenester som erstatter tj.produksjon	267 902	256 714	245 887	262 453
Overføringer	156 901	141 138	253 437	188 557
Avskrivninger	61 659	0	0	57 533
Fordelte utgifter	0	0	0	0
<i>Sum driftsutgifter</i>	<i>2 346 467</i>	<i>2 218 766</i>	<i>2 192 193</i>	<i>2 255 567</i>
<i>Brutto driftsresultat</i>	<i>87 959</i>	<i>83 999</i>	<i>78 452</i>	<i>89 778</i>
<i>Finansinntekter</i>				
Renteinntekter og utbytte	98 644	98 430	78 837	89 376
Gevinst på finansielle instrumenter (omløpsmidl.)	0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån	489	534	534	623
<i>Sum eksterne finansinntekter</i>	<i>99 133</i>	<i>98 964</i>	<i>79 371</i>	<i>89 999</i>
<i>Finansutgifter</i>				
Renteutgifter og låneomkostninger	72 525	73 029	73 791	69 402
Tap på finansielle instrumenter (omløpsmidler)	0	0	0	0
Avdrag på lån	81 044	81 087	81 087	78 234
Utlån	1 261	615	615	674
<i>Sum eksterne finansutgifter</i>	<i>154 830</i>	<i>154 731</i>	<i>155 493</i>	<i>148 310</i>
<i>Resultat eksterne finanstransaksjoner</i>	<i>-55 697</i>	<i>-55 767</i>	<i>-76 122</i>	<i>-58 311</i>
<i>Motpost avskrivninger</i>	<i>61 659</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>57 533</i>
<i>Netto driftsresultat</i>	<i>93 921</i>	<i>28 232</i>	<i>2 330</i>	<i>89 000</i>
<i>Interne finanstransaksjoner</i>				
Bruk av tidligere års regnsk.m. mindreforbruk	861	861	0	1 597
Bruk av disposisjonsfond	212 076	151 182	160	273 883
Bruk av bundne fond	23 429	1 685	0	20 133
<i>Sum bruk av avsetninger</i>	<i>236 366</i>	<i>153 728</i>	<i>160</i>	<i>295 612</i>
Overført til investeringsregnskapet	4 050	5 078	2 490	4 732
Dekning av tidligere års regnsk.m. merforbruk	0	0	0	0
Avsatt til disposisjonsfond	273 645	176 882	0	304 006
Avsatt til bundne fond	39 636	0	0	75 013
<i>Sum avsetninger</i>	<i>317 331</i>	<i>181 960</i>	<i>2 490</i>	<i>383 751</i>
<i>Regnskapsmessig mer/mindreforbruk</i>	<i>12 956</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>861</i>

For kommunen samlet er det også i 2015 god kontroll på økonomien. Regnskapet viser et positivt brutto driftsresultat på 88 mill. kroner. Dette betyr at driftsinntektene har vært høyere enn driftsutgiftene inkludert avskrivninger. Etter netto renter og avdrag, netto utlån, samt motpost avskrivninger ble netto driftsresultat 93,9 mill. kroner. Tar en hensyn til de interne finanstransaksjonene som avsetning og bruk av fond og overføring fra driftsregnskapet til investeringsregnskapet, fikk kommunen et regnskapsmessig mindreforbruk (overskudd) i 2015 på 13 mill. kroner. Disponeringen av mindreforbruket vil en komme tilbake til i regnskapssaken.

Rådmannen ser behov for å forklare noen av avvikene mellom regnskap og regulert budsjett slik dette fremkommer i den økonomiske oversikten over.

Andre salgs- og leieinntekter ble 21 mill. kroner høyere enn regulert budsjett. Merinntektene knytter seg bl.a. til økte tilknytningsgebyrer med 10,2 mill. kroner og økte gebyrinntekter med 3,1 mill. kroner som følge av høy byggeaktivitet. I tillegg økte årsgebyrene for VAR-området med 4,7 mill. kroner.

Overføringer med krav til motytelse ble 123 mill. kroner høyere enn regulert budsjett, hvorav 70,8 mill. kroner skyldes tilskudd til ressurskrevende tjenester. Budsjettavviket må ses i sammenheng med det negative budsjettavviket under statlige overføringer på 27,3 mill. kroner. Budsjettert tilskudd til ressurskrevende tjenester inngår i andre statlige overføringer med 46 mill. kroner, mens det er regnskapsført som overføringer med krav til motytelse i samsvar med Kostra. Videre ble refusjon fra staten 10,7 mill. kroner høyere, økte syke- og fødselspengerefusjoner med om lag 28,1 mill. kroner og økt refusjon fra fylkeskommunen på 3,5 mill. kroner. Momskompensasjon drift ble om lag 7,4 mill. kroner høyere enn budsjettert.

Skatt og rammetilskudd (frie inntekter) ble 13 mill. kroner høyere enn regulert budsjett. Skatteinntektene ble 15,9 mill. kroner høyere, mens rammetilskuddet ble 2,9 mill. kroner lavere. De frie inntektene fordeles til kommunene gjennom inntektssystemet. Skatteinngangen i begynnelsen av året var klart lavere enn anslaget i statsbudsjettet. Vekstanslaget ble derfor satt ned i Revidert nasjonalbudsjett i mai. Skatteveksten bedret seg gradvis i løpet av 2. halvår, og skatteinntektene endte tett opp til opprinnelig budsjett 2015.

Lønn og sosiale utgifter ble 14,9 mill. kroner høyere enn regulert budsjett. Merforbruket skyldes i all hovedsak bruk av sykevikar og må ses i sammenheng med merinntekter på sykepengerefusjoner på 15,9 mill. kroner.

Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal tjenesteproduksjon ble 24,2 mill. kroner høyere enn regulert budsjett. Avviket har sammenheng med bl.a. utgifter til økt vedlikehold av bygg og anlegg, innkjøp av inventar, utstyr, møbler og datamaskiner og medisinsk forbruksmateriell. Deler av merforbruket er finansiert ved bruk av tidligere års mindreforbruk i enhetene, og må ses i sammenheng med økt bruk av disposisjonsfond.

Bruk av disposisjonsfond ble 60,9 mill. kroner høyere enn regulert budsjett. Årsaken til avviket er inntektsføring av tidligere års mindreforbruk, bruk av årsavregningsfondet til å dekke opp enhetenes merforbruk i 2015, og bruk av lønnsreserven for å dekke årets premieavvik fra KLP.

Avsetning til disposisjonsfond ble 96,8 mill. kroner høyere enn regulert budsjett, og skyldes tilbakeføring av enhetenes akkumulerte merforbruk for 2014, avsetning av årets premieavvik SPK til pensjonsfondet og avsetning av resultatenehetenes mindreforbruk i 2015.

Det ble avsatt 39,6 mill. kroner mer til bundne fond enn budsjettert, hvorav 11,3 mill. kroner gjelder avsetning til selvkostfond vann og avløp. Det ble brukt 21,7 mill. kroner mer av bundne fond enn budsjettert, hvorav 5,1 mill. kroner gjelder bruk av selvkostfond og 5,2 mill. kroner gjelder bruk av formidlingslån og etablerings- og utbedringstilskudd.

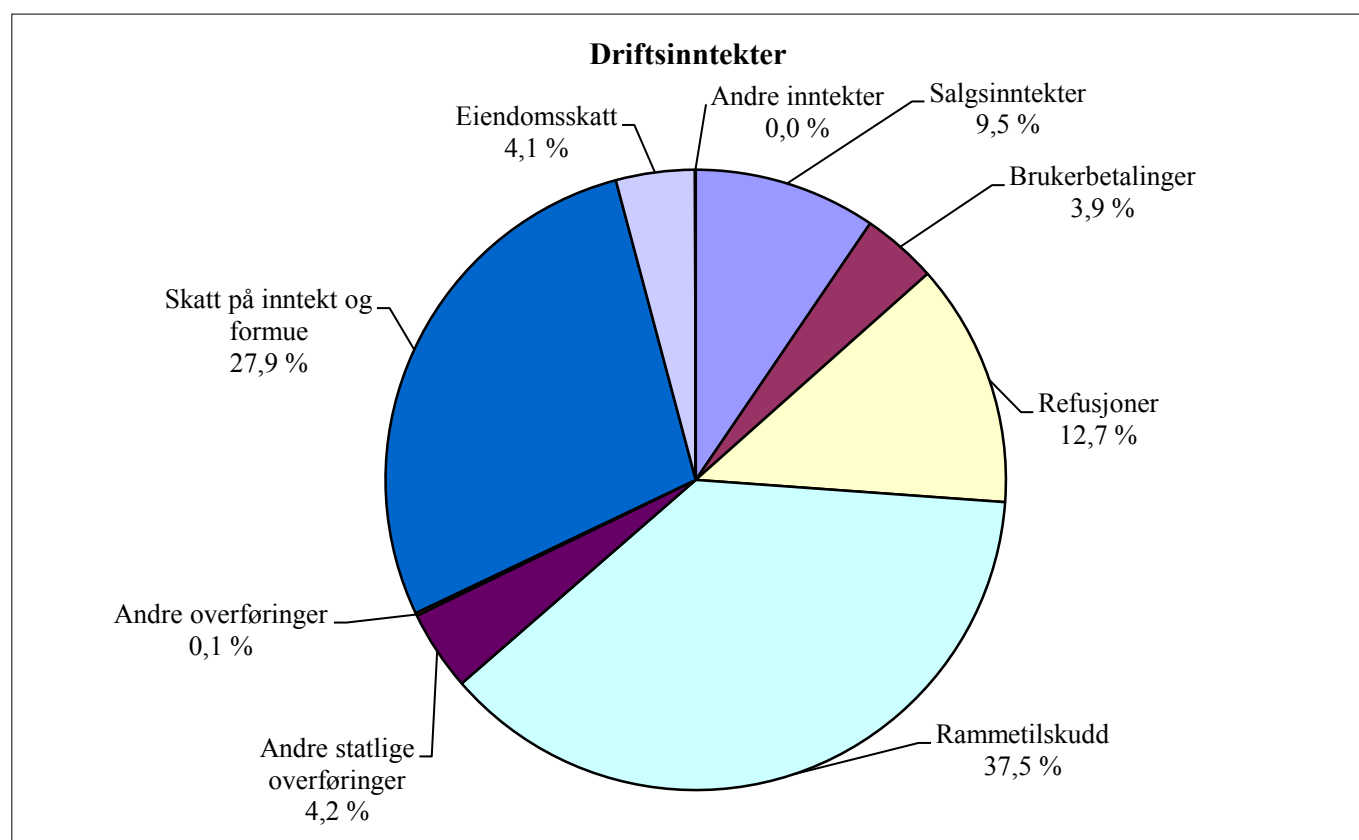
I tabellen under vises disponeringen av netto driftsresultat på 93,9 mill. kroner (beløp i kr 1.000).

Overført til finansiering av investeringer	4 050
Mindreforbruk i enhetene - avsatt til disposisjonsfond	77 107
Merforbruk i enhetene - dekket av disposisjonsfond	-22 253
Øvrig netto avsetninger	22 061
Regnskapsmessig overskudd	12 956
Sum disponering av netto driftsresultat	93 921

Øvrig netto avsetninger består bl.a. av avsetning til disposisjonsfond pensjon for amortisering av tidligere års og årets premieavvik med netto 56,4 mill. kroner og netto avsetning til bundne driftsfond innenfor VAR-området med 6,1 mill. kroner.

Driftsinntekter

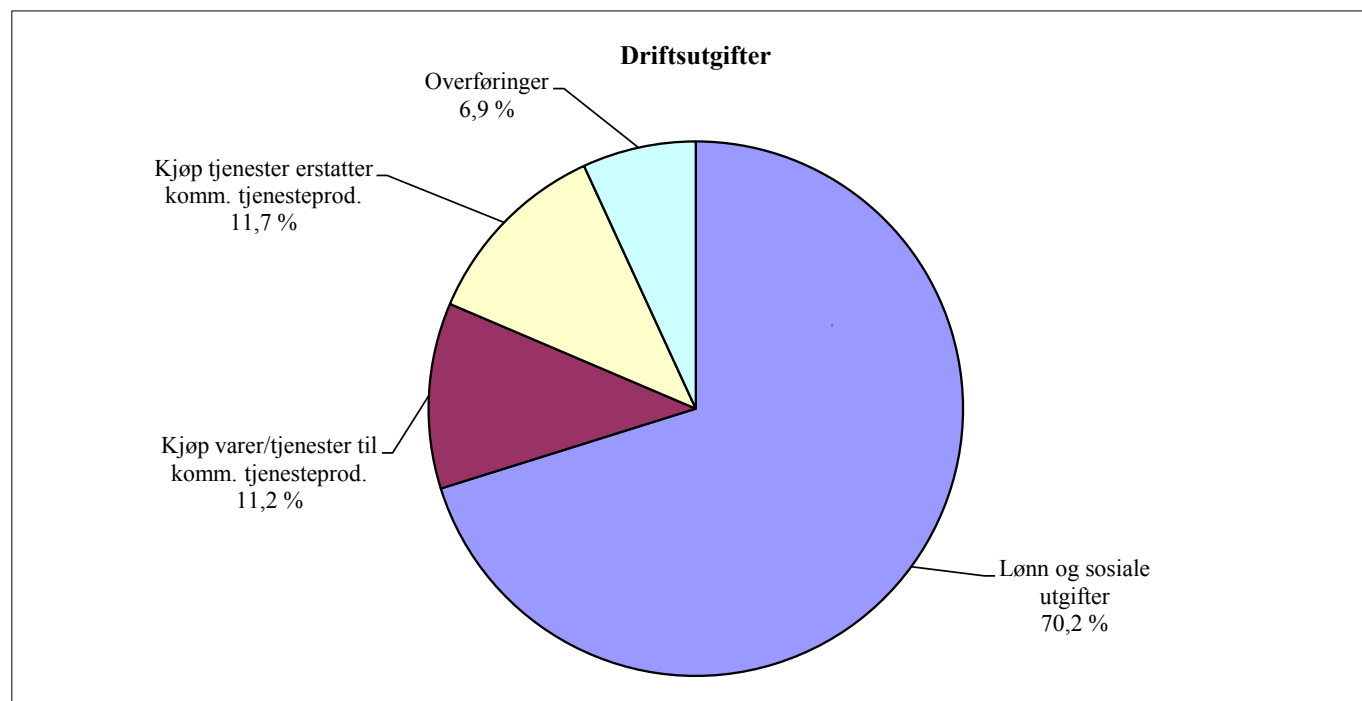
Regnskapsførte driftsinntekter utgjorde i 2015 i overkant av 2,4 mrd. kroner. Driftsinntektene består av formues-, inntekts- og eiendomsskatt, rammetilskudd fra staten, refusjoner, øremerkede tilskudd, brukerbetaling og salgsinntekter. Driftsinntektene økte nominelt med til sammen 89,1 mill. kroner, eller 3,8 % fra 2014. Den prosentvise fordelingen mellom de ulike inntektstypene fremgår av figuren nedenfor.

Fordelingen mellom de ulike inntektstypene er omtrent den samme i 2015 som i 2014. De største endringene er at skatt på inntekt og formue har økt fra 27,3 % i 2014 til 27,9 % i 2015, mens refusjonsinntektene har økt fra 10,7 % i 2014 til 12,7 % i 2015. Rammetilskuddets andel av totale driftsinntekter er redusert fra 38,6 % i 2014 til 37,5 % i 2015.

Driftsutgifter

Driftsutgifter utgjorde i 2015 i underkant av 2,3 mrd. kroner. Driftsutgiftene består av lønn og sosiale utgifter, kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunens tjenesteproduksjon, kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal tjenesteproduksjon og overføringer. Driftsutgiftene økte nominelt med 86,8 mill. kroner, eller 3,95 % fra 2014. Kostra-avskrivninger på 61,7 mill. kroner er da holdt utenom. Figuren nedenfor viser den prosentvise fordelingen av regnskapsførte driftsutgifter i 2015.

Fordelingen mellom de ulike utgiftstypene er tilnærmet lik som i 2014. De største endringene er at utgiftene til lønn og sosiale utgifter har økt fra 68,5 % i 2014 til 70,2 % i 2015, mens andre kommunale overføringer er redusert fra 8,6 % i 2014 til 6,9 % i 2015.

1.3.3 Investeringsregnskapet

Investeringsregnskapet viser årets investeringsutgifter inkl. utlån og aksjekjøp med tilhørende finansiering. Investeringsregnskapet er i oppbygging og innhold samsvarende med budsjettet.

I regnskapsskjema 2A føres virksomhetsområde 90 Felles. Regnskapsskjemaet viser først summen av investeringer i anleggsmidler (skjema 2B), utlån, avdrag vedrørende formidlingslån og avsetninger. Deretter vises det hvordan investeringsbeløpene er finansiert.

Regnskapsskjema 2A (beløp i kr 1.000)

	Regnskap 2015	Regulert budsjett 2015	Opprinnelig budsjett 2015	Regnskap 2014
Investeringer i anleggsmidler	476 504	475 660	381 663	369 877
Utlån og forskutteringer	29 334	30 000	30 000	21 097
Aksjer og andeler	10 427	10 612	4 075	4 544
Avdrag på lån	25 155	25 048	9 048	19 915
Dekning av tidligere års udekket	0	0	0	0
Avsetninger	103 268	92 000	50 000	27 085
<i>Årets finansieringsbehov</i>	<i>644 688</i>	<i>633 320</i>	<i>474 786</i>	<i>442 518</i>
Finansiert slik:				
Bruk av lånemidler	378 619	377 127	286 435	306 461
Inntekter fra salg av anleggsmidler	29 855	33 379	10 500	16 691
Tilskudd til investeringer	3 132	21 815	62 043	25 552
Kompensasjon for merverdiavgift	53 993	49 020	43 620	45 283
Mottatte avdrag på lån og refusjoner	82 866	6 323	4 323	20 120
Andre inntekter	5 951	0	0	3 882
<i>Sum ekstern finansiering</i>	<i>554 417</i>	<i>549 664</i>	<i>450 921</i>	<i>417 988</i>
Overført fra driftsregnskapet	4 050	5 078	2 490	4 732
Bruk av tidligere års udisponert	0	0	0	0
<i>Bruk av avsetninger</i>	<i>86 222</i>	<i>78 578</i>	<i>21 375</i>	<i>19 797</i>
<i>Sum finansiering</i>	<i>644 688</i>	<i>633 320</i>	<i>474 786</i>	<i>442 518</i>
<i>Udekket/udisponert</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>

Investeringsregnskapet er avsluttet i balanse. Ringsaker kommune har i løpet av 2015 avsluttet flere av investeringsprosjektene som har gamle bevilgninger, jf. k.sak 96/2015 og k.sak 97/2015. Avsluttede prosjekter er delvis erstattet med nye investeringsprosjekter mens enkelte av investeringsprosjektene ikke har blitt gjennomført i henhold til de opprinnelige planer, og er dermed avsluttet. Budsjettavvikene skyldes i stor grad eldre prosjekter med bevilgninger i tidligere år.

Regnskapsskjema 2B (beløp i kr 1.000)

	Regnskap 2015	Reg. budsjett 2015	Opprinnelig budsjett 2015	Regnskap 2014
11 Adm. og fellesutgifter	15 451	21 537	3 500	6 336
20 Barnehage	802	3 180	150	20 039
30 Undervisning	109 229	106 350	68 760	51 755
40 Pleie og omsorg	45 337	62 004	45 068	20 201
51 Sosiale tjenester	0	0	0	5 804
55 Kultur	24 106	28 655	12 900	3 910
57 Bibliotek	290	300	300	8 871
60 Brann	1 856	1 064	770	763
62 Teknisk drift	243 437	237 273	232 315	227 496
63 Kart og byggesak	135	726	150	0
80 Renhold	51	0	0	0
81 Bygg og eiendom	33 724	12 272	15 250	17 163
82 Matproduksjon	498	499	500	138
87 Overføringer	2 000	2 000	2 000	7 400
89 Felles (i skjema B)	-413	0	0	0
T O T A L T	476 504	475 660	381 663	369 877

Totalt sett viser skjema 2B et budsjettavvik på kr 844 000 eller 0,2 %.

Økonomisk oversikt investering viser hvordan en kommer frem til et samlet finansieringsbehov på 551,8 mill. kroner for 2015 og videre hvordan dette behovet er dekket opp.

Økonomisk oversikt investering (beløp i kr 1.000)

	Regnskap 2015	Regulert budsjett 2015	Opprinne- lig budsjett 2015	Regnskap 2014
<i>Inntekter</i>				
Salg av driftsmidler og fast eiendom	29 855	33 379	10 500	16 691
Andre salgsinntekter	5 951	0	0	3 850
Overføringer med krav til motytelse	119	0	0	0
Kompensasjon for merverdiavgift	53 993	49 020	43 620	45 283
Statlige overføringer	250	12 120	13 643	1 231
Andre overføringer	2 762	9 695	48 400	24 321
Renteinntekter og utbytte	0	0	0	32
<i>Sum inntekter</i>	<i>92 931</i>	<i>104 214</i>	<i>116 163</i>	<i>91 408</i>
<i>Utgifter</i>				
Lønnsutgifter	2 778	0	0	421
Sosiale utgifter	683	0	0	99
Kjøp av varer og tj som inngår i tj.produksjon	418 412	475 660	381 663	323 532
Kjøp av tjenester som erstatter tj.produksjon	0	0	0	0
Overføringer	54 631	0	0	45 825
Renteutgifter og omkostninger	0	0	0	0
Fordelte utgifter	0	0	0	0
<i>Sum utgifter</i>	<i>476 504</i>	<i>475 660</i>	<i>381 663</i>	<i>369 877</i>
<i>Finanstransaksjoner</i>				
Avdrag på lån	25 155	25 048	9 048	19 915
Utlån	29 334	30 000	30 000	21 097
Kjøp av aksjer og andeler	10 427	10 612	4 075	4 544
Dekning av tidligere års udekket	0	0	0	0
Avsatt til ubundne investeringsfond	89 150	92 000	50 000	14 796
Avsatt til bundne investeringsfond	14 119	0	0	12 289
<i>Sum finansieringstransaksjoner</i>	<i>168 184</i>	<i>157 660</i>	<i>93 123</i>	<i>72 641</i>
<i>Finansieringsbehov</i>				
Dekket slik:				
Bruk av lån	378 619	377 127	286 435	306 461
Salg av aksjer og andeler	60 317	60 000	40 000	0
Mottatte avdrag på utlån	22 549	8 323	8 323	20 120
Overført fra driftsregnskapet	4 050	5 078	2 490	4 732
Bruk av tidligere års udisponert	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	4 184	5 400	0	2 103
Bruk av bundne driftsfond	7 706	11 300	0	0
Bruk av ubundne investeringsfond	48 376	45 878	21 375	2 415
Bruk av bundne investeringsfond	25 956	16 000	0	15 280
<i>Sum finansiering</i>	<i>551 758</i>	<i>529 106</i>	<i>358 623</i>	<i>351 110</i>
<i>Udekket/udisponert</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>

Brutto investeringsutgifter (ekskl. utlån, aksjekjøp, renter og avdrag) ble på 476,5 mill. kroner i 2015. For nærmere informasjon om omfang av prosjektene i investeringsregnskapet vises det til årsregnskapsheftets detaljerte prosjektoversikt i note 11, hvor medgått beløp er vist pr. prosjekt. I tillegg er det redegjort kort for investeringsaktiviteten i 2015 både under kapitlene 2.14 Teknisk drift og 2.19 Bygg og eiendom.

1.3.4 Finansieringsanalyse

Tallene i oppstillingene under er hentet fra økonomisk oversikt for drifts- og investeringsregnskapet. Finansieringsanalysen gir uttrykk for hvordan midler er anskaffet og på hvilken måte disse midlene er benyttet.

Finansieringsanalyse (beløp i kr 1.000)

	2011	2012	2013	2014	2015
I. Drift					
+ Driftsinntekter	1 930 784	2 098 967	2 240 845	2 345 345	2 434 426
- Driftsutgifter	1 962 833	2 042 026	2 154 377	2 255 567	2 346 467
= Brutto driftsresultat	-32 049	56 941	86 468	89 778	87 959
+ Renteinntekter	199 530	106 211	87 424	89 376	98 644
+ Mottatte avdrag startlån	487	886	718	623	489
- Renteutgifter	59 313	59 659	62 288	69 402	72 525
- Avdrag på lån og utlån	78 896	84 752	72 573	78 908	82 305
+ Motpost KOSTRA-avskrivning	52 029	53 888	55 123	57 533	61 659
= Netto driftsresultat	81 788	73 515	94 873	89 000	93 921
II. Investeringer					
- Investeringsutgifter/overføringer	132 080	264 010	282 265	369 877	476 504
- Netto utlån og aksjekjøp	15 289	22 586	18 275	5 521	-43 105
- Renter/avdrag startlån	12 693	7 947	24 410	19 915	25 155
+ Investeringsinntekter	28 378	34 683	34 452	91 408	92 931
= Netto finansieringsbehov ¹	49 896	186 345	195 626	214 905	271 702
III. Finansiering					
+ Bruk av lån	138 009	257 543	256 932	306 461	378 619
+ Bruk av arbeidskapital					
- Økning i arbeidskapital ²	88 113	71 198	61 306	91 556	106 917
= Sum	49 896	186 345	195 626	214 905	271 702

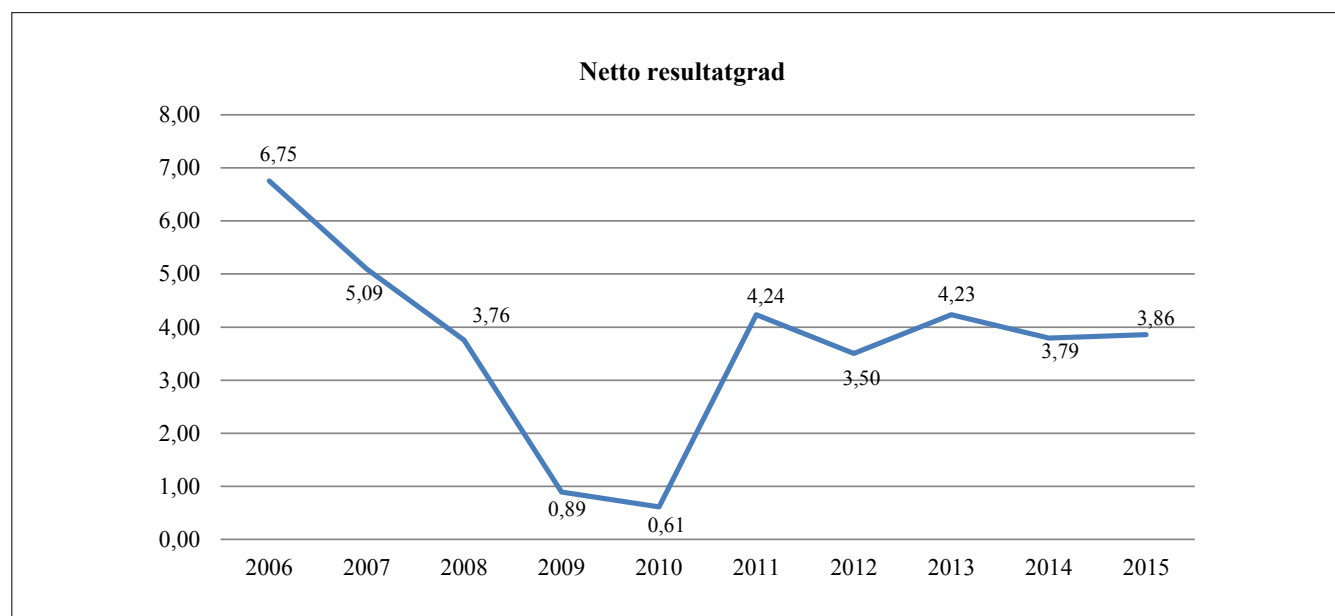
¹ Netto finansieringsbehov = Investeringsutgifter + Utlån + Renter/avdrag startlån - Investeringsinntekter - Netto driftsresultat

² Denne økningen/bruken av arbeidskapitalen er den del av endringen som er forårsaket av transaksjoner (utgifter, inntekter, utbetalinger og innbetalinger) i drifts- og investeringsregnskapet.

Brutto driftsresultat er resultatet av kommunens ordinære driftsvirksomhet inkludert avskrivninger før det tas hensyn til finansposter, som renteutgifter/-inntekter, utbytte, avdrag på lån og utlån. Finansieringsanalysen viser et brutto driftsresultat på 88 mill. kroner. Brutto driftsresultat i % av driftsinntektene utgjorde 3,6 % i 2015, som er en nedgang på 0,2 prosentpoeng fra 2014.

Ringsaker kommune fikk et netto driftsresultat på 93,9 mill. kroner i 2015. Størrelsen på netto driftsresultat gir uttrykk for hvilke driftsinntekter kommunen har tilbake etter at driftsutgifter og netto finansutgifter (renter og avdrag) er dekket. Netto driftsresultat viser dermed hvilke midler kommunen, gjennom den løpende drift, har frigjort til investeringer og avsetninger i 2015. Med et netto driftsresultat på 93,9 mill. kroner tilfredsstiller kommunen det finansielle kravet i kommuneloven som tilsier at driftsresultat i størrelse minst skal dekke renter, avdrag og nødvendige avsetninger. Videre kan det avsettes midler til bruk senere år.

Netto resultatgrad viser hvor stort netto driftsresultat er i forhold til de samlede driftsinntekter. Teknisk beregningsutvalg (TBU) har oppgitt at netto resultatgrad bør være på 1,75 % så lenge momskompensasjon for investeringer ikke lenger inntektsføres i driftsregnskapet. Figuren nedenfor viser hvordan netto resultatgrad har utviklet seg fra 2006. Momskompensasjon for investeringer inngår i tallene t.o.m. 2013.

Med en netto resultatgrad på 3,86 % i 2015 ligger Ringsaker kommune over normtallet for en sunn kommuneøkonomi på 1,75 %. En lavere resultatgrad enn 1,75 % vil i utgangspunktet ikke frigjøre tilstrekkelig midler til avsetninger og fremtidige investeringer. Over tid vil dette påvirke egenkapitalsituasjonen og dermed lånefinansieringsgraden.

En må imidlertid være klar over at kommunens netto driftsresultatet er påvirket av forhold utenfor den ordinære driften. I denne sammenheng nevnes reglene for regnskapsføring av pensjonspremie, pensjonskostnad og premieavvik og endrede regler for regnskapsføring av momskompensasjon for investeringer fra 2014. For å få et best mulig bilde av den reelle økonomiske situasjonen bør slike forhold trekkes ut av netto driftsresultatet.

I 2015 er netto driftsresultat påvirket negativt av et positivt premieavvik fra 2014 på 51,4 mill. kroner, og et negativt premieavvik i 2015 på 5 mill. kroner. Føringsen av premieavviket inkludert arbeidsgiveravgift påvirker dermed netto driftsresultat negativt med 56,4 mill. kroner i 2015. Dette forholdet svekker driftsresultatet i 2015 sammenlignet med 2014, hvor et positivt premieavvik på 38,6 mill. kroner styrket netto driftsresultatet. Korrigert for premieavvik har kommunen i 2015 et netto driftsresultat på 150,3 mill. kroner.

Tabellen nedenfor viser utviklingen i netto driftsresultat fra 2011 til 2015 både med og uten korreksjoner for premieavviket ved kommunens pensjonsordninger og mottatt momskompensasjon for investeringer.

Netto driftsresultat (beløp i kr 1.000)

	2011	2012	2013	2014	2015
Netto driftsresultat	81 788	73 515	94 873	89 000	93 921
- Netto premieavvik	12 844	31 152	-24 650	38 588	-56 416
- Momskompensasjon investeringer	15 047	25 531	34 859	0	0
= Korrigert netto driftsresultat	53 897	16 832	84 663	50 412	150 337

Korrigert for premieavvik er netto resultatgrad økt fra 2,1 % i 2014 til 6,2 % i 2015.

Kommunens frie inntekter består av rammetilskudd og skatteinntekter, og fordeles til kommunene gjennom inntektssystemet. Frie inntekter utgjorde 1.592 mill. kroner i 2015.

Skattedekningsgraden viser hvor stor del av sum driftsutgifter som blir finansiert ved skatteinntektene, mens skatte- og rammetilskuddsgraden viser hvor stor del av driftsutgiftene som blir finansiert av frie inntekter.

Frie inntekter i % av sum driftsutgifter

	2011	2012	2013	2014	2015
Skattedekningsgrad i %	27,91	29,14	29,73	28,34	28,96
Rammetilskudd i %	38,70	40,59	39,70	40,18	38,87
Skatte- og rammetilskuddsgrad i %	66,61	69,73	69,43	68,52	67,83

Skatte- og rammetilskuddsgraden er de siste årene redusert. Noe som betyr at en mindre del av driftsutgiftene blir finansiert av frie inntekter. En skatte- og rammetilskuddsgrad på 67,8 % innebærer at 32,2 % av driftsutgiftene finansieres med andre inntekter som for eksempel brukerbetaling, salg- og leieinntekter, eiendomsskatt, refusjoner og overføringer fra andre. En evt. økning i tjenestetilbudet må i en slik situasjon skje gjennom økte inntekter, omprioriteringer og/eller effektivisering av driften.

For å få en vekst i frie inntekter er kommunen helt avhengig av å ha en befolkningsvekst minst på linje med landsgjennomsnittet. Så lenge folketallsveksten er lavere vil andelen av de samlede rammeoverføringene til kommunen reduseres. Det er derfor viktig fortsatt å stå fast ved strategiene for vekst og utvikling.

Det samlede investeringsnivået har ligget relativt høyt de siste årene. Rene investeringsprosjekter utgjorde til sammen 476,5 mill. kroner i 2015, mens de i 2014 var på 369,9 mill. kroner. I 2015 er det bl.a. gjennomførte investeringer ved Mørkved skole, Brøttum barne- og ungdomsskole, Moelv kulturhus, kjøp/bygging av boliger til flyktninger og vanskeligstilte, samt nytt avlastningssenter for barn og unge. Det er videre foretatt betydelige investeringer knyttet til flomsikring av Brumunda, VA- avtale Sjusjøen og infrastruktur rundt jernbaneundergang Brumunddal, renseanlegg Moelv og sanering av vann- og avløpsledninger.

Normtallet tilsier at brutto investeringsutgifter ikke bør utgjøre mer enn 15 % av de totale driftsinntektene. Tabellen under viser at kommunen oversteg normtallet fra 2014. Normtallet tilsier at dagens investeringsnivå vanskelig kan opprettholdes og at en må søke å etablere et lavere investeringsnivå i årene fremover.

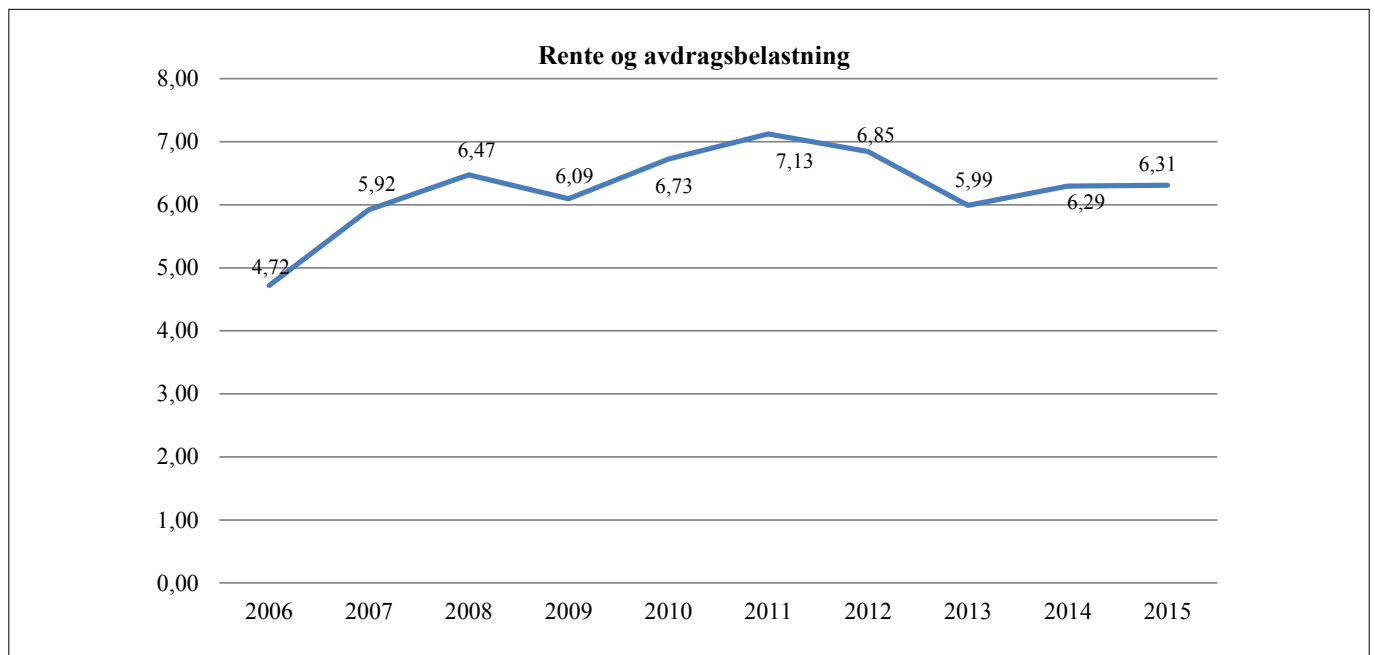
Investeringsnivå i % av driftsinntekter

	2011	2012	2013	2014	2015
Brutto investeringsutgifter	6,84	12,58	12,60	15,77	19,57
Netto finansieringsbehov ¹	2,58	8,88	8,73	9,16	11,16

¹ Netto finansieringsbehov = Investeringsutgifter + Utlån/aksjer + Renter/avdrag startlån - Investeringsinntekter - Netto driftsresultat

Avdragsutgiftene økte med totalt 3,3 mill. kroner i 2015, fra 78,9 mill. kroner i 2014 til 82,3 mill. kroner i 2015. Renteutgiftene økte i samme periode fra 69,4 mill. kroner til 72,5 mill. kroner.

Figuren nedenfor viser hvor stor andel av driftsinntektene som har gått med til å dekke renter og avdrag på kommunens lån de ti siste årene. Normtallet tilsier at rente- og avdragsbelastningen ikke bør overstige 7 % driftsinntektene. Ringsaker kommune har med unntak av 2011 alltid ligget under dette normtallet. Det gjøres fortløpende vurderinger av behovet for rentebindinger for å sikre et stabilt rentenivå i samsvar med budsjettforsetningene, jf. del 1.4 om finansforvaltning.

Rente- og avdragsbelastningen var stigende fra 2006 til 2011, men unntak av liten nedgang fra 2008 og 2009. Fra 2012 og 2013 var rente- og avdragsbelastningen igjen synkende, før den igjen har økt fra 2014.

1.3.6 Balanseregnskapet

Balanseregnskapet er en oppstilling over kommunens økonomiske status pr. 31.12. i regnskapsåret. Balansen viser på den ene siden kommunens bokførte eiendeler og på den andre siden bokført gjeld og egenkapital.

I oversikten under presenteres hovedtall fra balanseregnskapet, og en henvisning til noter til årsregnskapet. Notene vises detaljert i årsregnskapsheftet etter de obligatoriske regnskapsskjemaene og økonomiske oversikter.

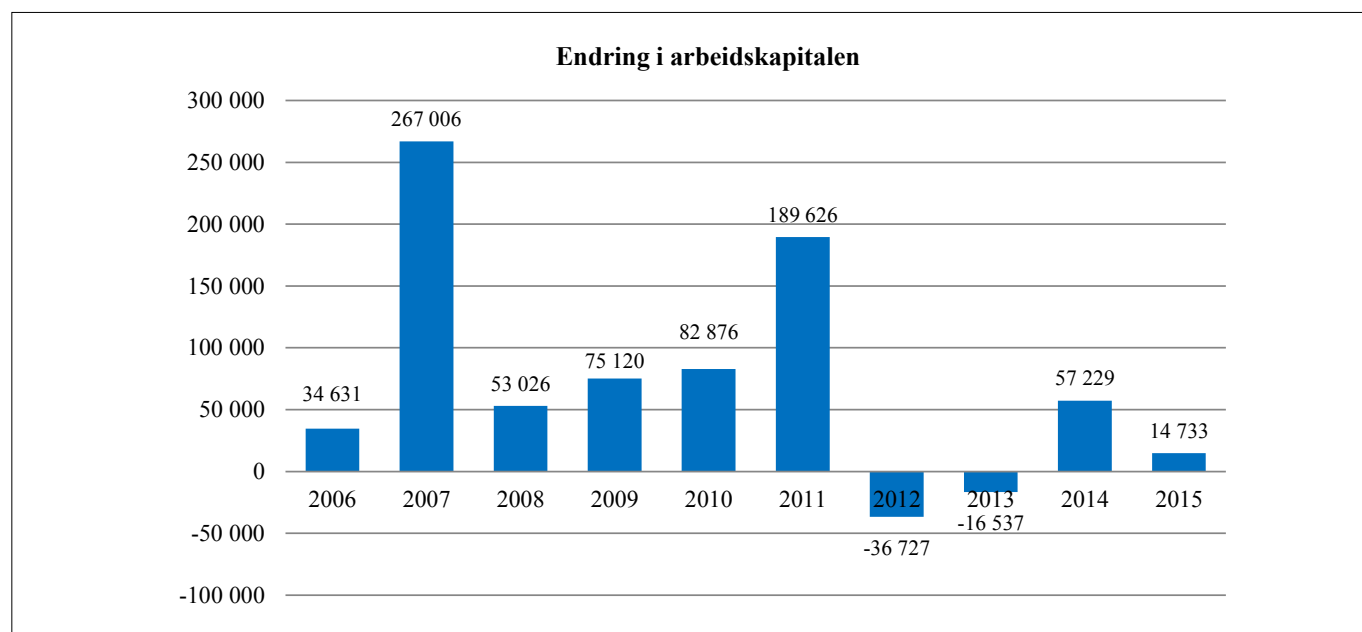
Som en note til balanseregnskapet inngår memoriakonti for bl.a. ubrukte lånemidler. Hensikten med slike konti er å holde rede på hvor stor andel av opptatte lån som fremdeles ikke er benyttet til finansiering av en investeringsutgift. På grunn av forskjell i tid mellom budsjettering/finansiering og gjennomføring av investeringsprosjektene vil det som regel være en beholdning av ubrukte lånemidler. Selve låneopptaket er imidlertid bokført som langsiktig gjeld med motpost i omløpsmidlene.

Endringer i sammensetningen av balanseregnskapets aktiva (eiendeler) og passiva (gjeld og egenkapital) pr. 31.12.2015 er et resultat av kommunens økonomiske virksomhet i året som har gått. Med unntak av interne overføringer i drifts- og investeringsregnskapet påvirkes balansen av alle andre regnskapstransaksjoner.

Balansen (beløp i kr 1.000)

	Note	Regnskap 2015	Regnskap 2014
EIENDELER			
<i>Anleggsmidler</i>		6 339 619	5 744 825
Herav:			
Faste eiendommer og anlegg	10	2 727 551	2 345 029
Utstyr, maskiner og transportmidler	10	79 100	69 619
Utlån	22	413 187	405 631
Aksjer og andeler	7	806 243	797 807
Pensjonsmidler	4	2 313 537	2 126 738
<i>Omløpsmidler</i>		1 547 804	1 502 594
Herav:			
Kortsiktige fordringer		247 568	191 107
Premieavvik	4	5 623	52 497
Aksjer og andeler		0	0
Sertifikater		0	0
Obligasjoner		0	0
Kasse, postgiro, bankinnskudd		1 294 613	1 258 990
SUM EIENDELER		7 887 423	7 247 418
EGENKAPITAL OG GJELD			
<i>Egenkapital</i>		2 566 920	2 267 470
Herav:			
Disposisjonsfond	8	514 664	457 279
Bundne driftsfond	8	153 363	144 862
Ubundne investeringsfond	8	326 866	286 092
Bundne investeringsfond	8	4 406	16 244
Endring i regnskapsprinsipp som påvirker AK Drift	20	-15 906	-15 906
Endring i regnskapsprinsipp som påvirker AK Invest	20	-314	-314
Regnskapsmessig mindreforbruk	21	12 956	861
Regnskapsmessig merforbruk		0	0
Udisponert i investeringsregnskap		0	0
Udekket i investeringsregnskap		0	0
Kapitalkonto	9	1 570 886	1 378 353
<i>Langsiktig gjeld</i>		4 908 017	4 597 940
Herav:			
Pensjonsforpliktelser	4	2 878 128	2 748 107
Ihendehaverobligasjonslån			
Sertifikatlån			
Andre lån	14	2 029 889	1 849 833
<i>Kortsiktig gjeld</i>		412 486	382 008
Herav:			
Kassekredittlån		0	0
Annen kortsiktig gjeld		401 877	380 892
Premieavvik	4	10 609	1 066
SUM EGENKAPITAL OG GJELD		7 887 423	7 247 418
MEMORIAKONTI			
<i>Memoriakonto</i>		188 243	232 314
Herav:			
Ubrukte lånemidler		139 284	231 469
Ubrukte konserninterne lånemidler		0	0
Andre memoriakonti		48 959	845
Motkonto for memoriakonti		-188 243	-232 314

Nivå, sammensetning og utvikling av arbeidskapitalen er sentrale forhold i et kommunalt regnskap. Arbeidskapitalen er definert som omløpsmidler minus kortsiktig gjeld. Dette gir et bilde av kommunens likviditetssituasjon. Det er viktig at den finansielle styringen er slik at arbeidskapitalen til en hver tid er stor nok til at kommunen kan betale sine forpliktelser til rett tid. Endring i arbeidskapitalen er bl.a. et uttrykk for om kommunens betalingsevne har forbedret eller forverret seg i løpet av året. Figuren nedenfor viser hvordan arbeidskapitalen har endret seg de ti siste årene.

I løpet av 2015 er arbeidskapitalen økt med 14,7 mill. kroner. Av dette har transaksjoner i driftsregnskapet (utgifter, inntekter, utbetalinger og innbetalinger) økt arbeidskapitalen med 93,9 mill. kroner, mens transaksjoner i investeringsregnskapet har økt arbeidskapitalen med 13 mill. kroner. Endring i beholdning av ubrukte lånemidler har redusert arbeidskapitalen med 92,2 mill. kroner. Dette innebærer at transaksjoner i drifts- og investeringsregnskapet har bidratt til økt arbeidskapital, mens endringen i ubrukte lånemidler har bidratt til redusert arbeidskapital.

Ved beregning av arbeidskapitalutviklingen er det viktig å være klar over at det i arbeidskapitalen ligger 139,3 mill. kroner i ubrukte lån. Beholdningen av ubrukte lånemidler ligger som en del av omløpsmidlene frem til de blir brukt. Når disse lånemidlene som forutsatt blir brukt til finansiering av investeringsprosjekter, medfører dette en tilsvarende reduksjon av arbeidskapitalen.

Korrigert for ubrukte lånemidler er arbeidskapitalen 996 mill. kroner, en økning på 106,9 mill. kroner fra 2014. Denne korrigerede arbeidskapitalen tilsvarer egenkapitalens fondsdelt.

En gjennomgang av kommunens likvider viser at en betydelig del av kommunens arbeidskapital er reservert bestemte formål. For å kunne vurdere kommunens betalingsevne er det derfor viktig å se på hvordan de likvide midlene er fordelt mellom bankinnskudd og andre typer ofte reserverte plasseringer. Kommunens likvide midler (kasse og bankinnskudd) utgjorde 1,3 mrd. kroner ved utgangen av 2015.

Ubrukte lånemidler ligger inne som en del av kommunens kasse/bank beholdning. De ubrukte lånemidlene kan bare brukes til investeringer og er derfor ikke å anse som en del av kommunens kortsiktige likviditet. Ubrukte lånemidler utgjør 10,8 % av bankinnskuddene pr. 31.12.2015.

Avsatte fondsmidler inngår også som en del av kommunens likvide beholdning. Bundne fond kan ikke overføres til andre formål og bør som et minimum trekkes ut når en vurderer kommunens likviditet.

I en sunn kommuneøkonomi bør arbeidskapitalen utgjøre minst 8-10 % av driftsinntektene. Tabellen nedenfor viser arbeidskapitalen og driftslikvidene i % av driftsinntektene for de siste fem årene. Tallene viser at likviditeten i Ringsaker kommune over tid har vært god.

Nøkkeltall vedr. likviditeten

	2011	2012	2013	2014	2015
Arbeidskapital i % av driftsinntektene	57,83	51,45	47,45	47,78	46,64
Driftslikvider i % av driftsinntektene	11,32	12,85	12,72	11,17	14,59

Ved utgangen av 2015 hadde Ringsaker kommune en arbeidskapital i prosent av driftsinntektene på 46,6 %, som er over normtallet. Korrigert for ubrukte lånemidler utgjør arbeidskapitalen 40,9 % av driftsinntektene. Tar en også hensyn til at betydelige deler av fondsmidlene er knyttet til bestemte formål og korrigerer for disse utgjør resterende driftslikvider 14,6 % av driftsinntektene. Dette er en økning fra 2014 hvor tilsvarende tall var 11,2 %.

Et kommunalt krav oppstår når kommunen sender faktura for betalbare tjenester. Forfallsdato fremkommer tydelig på alle fakturaene. Hvis fakturaen ikke er betalt innen forfall, går fakturaen over fra å være et kommunalt krav til å bli en kommunal restanse. Tabellen nedenfor viser utviklingene i de ulike typer av krav fra 31.12.2014 til 31.12.2015.

Kommunale krav (beløp i kr 1.000)

	2015	2014	Endring	% vis endring
Eiendomsskatt	85	62	23	37 %
Eiendomsavgifter	9 938	10 325	-387	-4 %
Div. tekniske tjenester	4 186	2 025	2161	107 %
Teknisk oppmåling	1 082	1 282	-200	-16 %
Bygg og vedlikehold	36	0	36	
Skolefritidtsordning	490	563	-73	-13 %
Barnehager	515	675	-160	-24 %
Kulturskolen	48	83	-35	-42 %
Hjemmetjenester	2 307	2 684	-377	-14 %
Bibliotek	150	177	-27	-15 %
Diverse	1 734	1 873	-139	-7 %
Refusjonskrav	10 583	12 666	-2 083	-16 %
Husleie	1 369	1 765	-396	-22 %
Septiktømming	138	0	138	
Vann- og avløpsavgift	1 098	2 701	-1 603	-59 %
Kommunal fakturering	0	269	-269	-100 %
Jordleie	17	7	10	143 %
Brann	625	217	408	188 %
Sum	34 401	37 105	-2 973	-8 %

Kommunale krav er redusert med 3 mill. kroner fra 2014 til 2015, som tilsvarer en reduksjon på 8 %.

I saldoen pr. 31.12.2015 i tabellen ovenfor inngår også fakturaer for 2015, men som ikke har forfallsdato før i 2016. Korrigert for ikke forfalte fakturaer pr. 31.12.2015, blir restansene følgende:

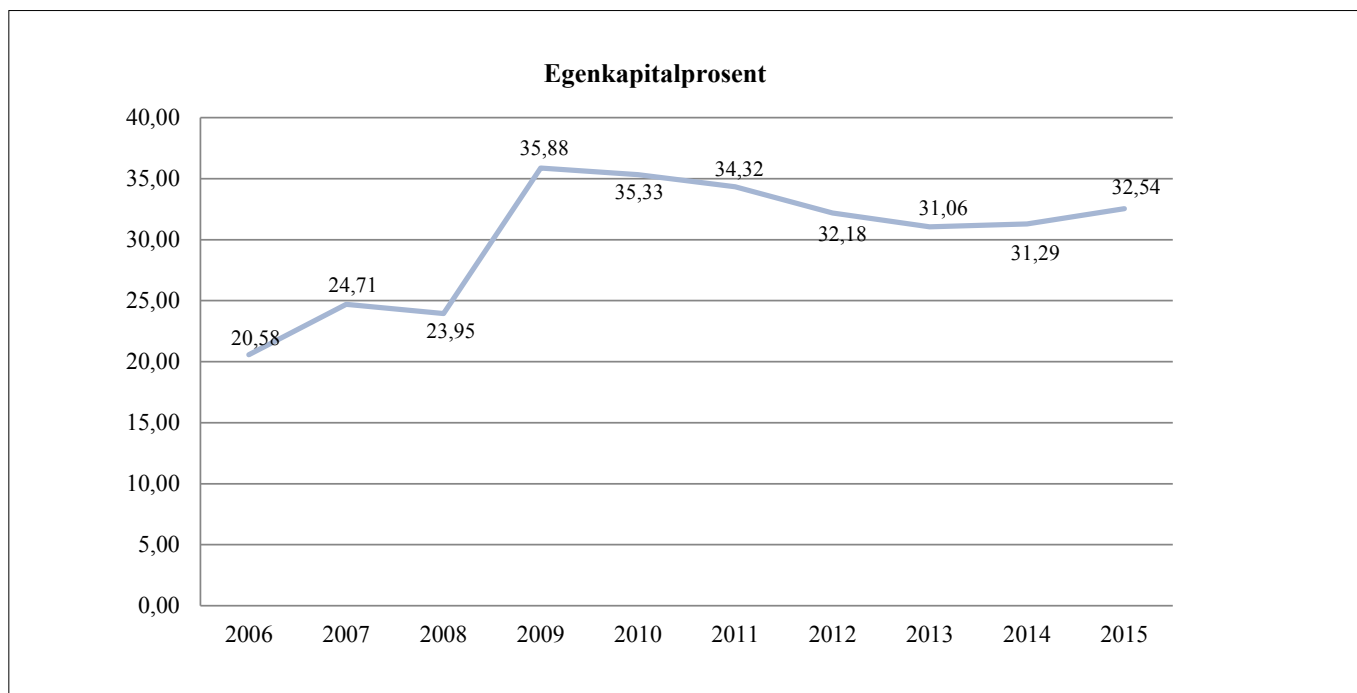
Restanse kommunale krav (beløp i kr 1.000)

	Saldo 31.12.2015	Fakturert, forfall 2016	Korrigert saldo 2015
Eiendomsskatt	85	0	85
Eiendomsavgifter	9 938	1 519	8 419
Div. tekniske tjenester	4 186	3 757	429
Teknisk oppmåling	1 082	723	359
Bygg og vedlikehold	36	36	0
Skolefritidsordning	490	0	490
Barnehager	515	0	515
Musikkskolen (op.35)	48	0	48
Hjemmetjenester (op.40)	2 307	1 600	707
Bibliotek (op.70)	150	0	150
Diverse (op.90)	1 734	1 420	314
Refusjonskrav	10 583	9 465	1 118
Husleie (op.50)	1 369	0	1 369
Septiktømming	138	138	0
Vann- og avløpsavgift	1 098	445	653
Kommunal fakturering	0	0	0
Jordleie	17	5	12
Brann	625	625	0
Sum	34 801	19 728	15 073

Korrigert for krav som har forfall i 2016, har kommunen restanser på 15,1 mill. kroner pr. 31.12.2015. Dette er en nedgang på 3,4 mill. kroner fra 2014.

Et vanlig mål for å beregne soliditet er egenkapitalprosenten. Med egenkapitalprosent menes den bokførte egenkapitalen sett opp mot sum av gjeld og egenkapital (passiva). Egenkapitalprosenten viser hvor stor del av eiendelene som er finansiert med egenkapital. Nedenfor vises utviklingen i egenkapitalprosenten de ti siste årene.

Ringsaker kommune hadde ved utgangen av 2015 en egenkapitalgrad på 32,5 %. Dette er over normtallet som tilsier en egenkapitalgrad på minst 30 %. Egenkapitalgraden må ses i sammenheng med andre nøkkeltall. Utviklingen i resultatgrad vil som oftest gjenspeile seg i egenkapitalgraden.

Kommunens kapitalkonto var ved utgangen av 2015 på 1.571 mrd. kroner. Saldoen på kommunens kapitalkonto viser hovedsakelig kommunens samlede egenfinansiering av anleggsmidler.

Størrelsen på kommunens kapitalkonto utgjorde 24,8 % av kommunens anleggsmidler ved utgangen av 2015.

Ringsaker kommunes langsiktige lånegjeld pr. 31.12.2015 utgjør 2,03 mrd. kroner. Tabellen nedenfor viser utviklingen i langsiktig lånegjeld.

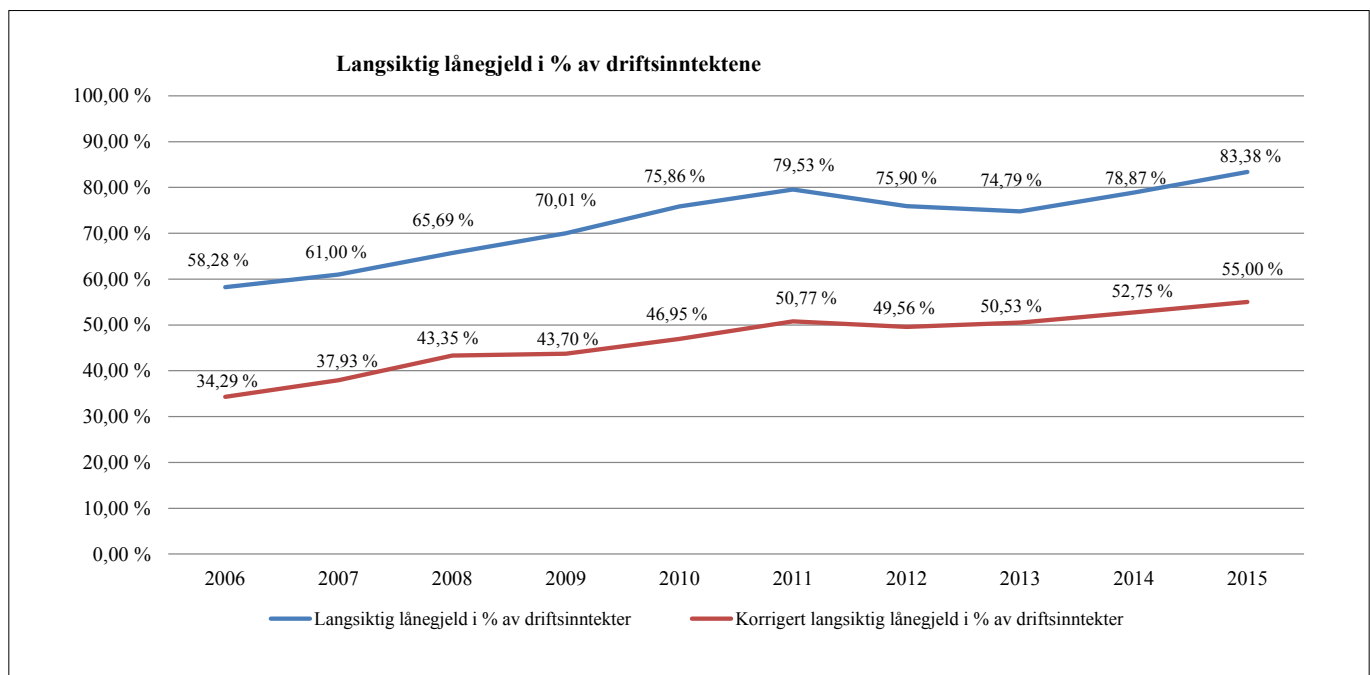
Utvikling av kommunens lånegjeld (beløp i kr 1.000)

	2011	2012	2013	2014	2015
+ Bruk av lån	138 009	257 543	256 932	306 461	378 619
+ Endring ubrukte lån	101 513	-107 925	-77 843	-34 327	-92 185
- Avdrag	90 967	91 983	96 366	98 149	106 200
= Netto økning i gjeld	148 555	57 635	82 723	173 985	180 234
Langsiktig gjeld (LG)	1 535 491	1 593 125	1 675 849	1 849 833	2 029 889
LG pr innbygger (i kr)	46 262	47 690	50 081	55 050	60 419

Ringsaker kommunes lånegjeld har økt med 180 mill. kroner eller 9,7 % fra 2014 til 2015.

Normtallet knyttet til langsiktige lånegjelden tilsier at denne ikke bør overstige 50 % av driftsinntektene. Ringsaker kommune har ved utgangen av 2015 en langsiktig lånegjeld som tilsvarer 83,4 % av driftsinntektene. For å få låneandelen ned mot anbefalt nivå på 50 %, betinger dette enten et lavere investeringsvolum og/eller frigjøring av midler i driftsregnskapet til finansiering av investeringer.

I en vurdering av kommunens gjeldssituasjon er imidlertid andelen gjeld som er helt eller delvis selvfinansierende av vesentlig betydning. Figuren nedenfor viser hvordan den langsiktige lånegjelden i % av driftsinntektene har utviklet seg siden 2006 både før og etter korreksjoner for den delen av gjelden som er helt eller delvis selvfinansierende.

Av kommunens samlede langsiktige lånegjeld pr. 31.12.2015 på 2,03 mrd. kroner, utgjør gjeld knyttet til selvkostområdet for vann, avløp og renovasjon (VAR) 457,4 mill. kroner. Denne gjelden blir finansiert gjennom brukerbetaling. Gjeld knyttet til selvkostområdet har økt med 65,0 mill. kroner fra 2014 og utgjør 22,5 % av den totale langsiktige gjelden ved utgangen av 2015. Korrigert for den langsiktige lånegjelden knyttet til VAR-sektoren utgjør den langsiktige lånegjelden 1,572 mrd. kroner eller 64,6 % av driftsinntektene.

Kommunen mottar i tillegg rentekompensasjonstilskudd for skoleanlegg, og kompensasjonstilskudd til omsorgsboliger og sykehjem fra Husbanken til delvis finansiering av lån knyttet til skoleanlegg og omsorgsboliger/sykehjem.

Ringsaker kommune mottok 2,8 mill. kroner fra Husbanken i 2015 til dekning av renteutgifter for investeringer utført ved ti skoler. Rentekompensasjonen beregnes sjablongmessig med utgangspunkt i et serielån med 20-års løpetid, 5-års avdragsfrihet og flytende rente i Husbanken. Beregningsgrunnlaget for kommunens rentekompensasjon er 136,9 mill. kroner. Dette utgjør anslagsvis 6,7 % av kommunens langsiktige lånegjeld ved utgangen av året.

Kompensasjonstilskuddet til omsorgsboliger og sykehjem dekker utgifter både til renter og avdrag. Tilskuddets størrelse beregnes ut fra godkjente kostnader for en omsorgsbolig/sykehjem, og vil tilsvare utgifter knyttet til et serielån i Husbanken med 30 års løpetid, ingen avdragsfri periode og med den til enhver tid flytende husbankrenten. Ringsaker kommune mottok 7,3 mill. kroner fra Husbanken i 2015 til dekning av renter og avdrag på lån for investeringer utført ved 17 omsorgsboliger/sykehjem. Beregningsgrunnlaget for kommunens kompensasjon er 97,7 mill. kroner. Dette utgjør anslagsvis 4,8 % av kommunens langsiktige lånegjeld ved utgangen av året.

Korrigert for den andelen av gjelden som er helt/delvis selvfinansierende, utgjør den langsiktige lånegjelden ved utgangen av året anslagsvis 1,339 mrd. kroner. Dette utgjør 55 % av driftsinntektene, og er noe over normtallet på 50 %.

Det gjennomføres store investeringer i hele kommunen både i infrastruktur og bygg, hvor investeringer i utbygging og rehabilitering av skolebygg er det største grepet på investeringssiden. For at normtallet for langsiktig gjeld igjen skal komme under 50 % bør en vurdere et mer moderat investeringsnivå i årene som kommer. Nærmere oversikt over langsiktig gjeld kan gjenfinnes under hovedkapittel 2.4 i regnskapsheftet.

Pensjonsforpliktelsene bokføres sammen med den ordinære langsiktige lånegjelden og utgjør 2,9 mrd. kroner ved utgangen av 2015. Dette er en økning på 130 mill. kroner fra 2014. Pensjonsforpliktelsene er nåverdien av de ansattes opptjente pensjonsrettigheter, og beregnes av pensjonskassens aktuarer.

Under kommunens anleggsmidler fremgår beholdningen av pensjonsmidler med 2,3 mrd. kroner, som er en økning på 186,8 mill. kroner fra 2014. Pensjonsmidler er summen av de pensjonspremier kommunen har innbetalt til pensjonsordningene i KLP og SPK for å dekke de ansattes opptjente pensjonsrettigheter. I løpet av 2015 er netto pensjonsforpliktelse redusert med 56,8 mill. kroner, og utgjør ved årsskiftet 564,6 mill. kroner.

Langsiktig gjeld inkludert pensjonsforpliktelsene utgjør 4,9 mrd. kroner. Dette korrigerede uttrykket for langsiktig gjeld tilsvarer 201,6 % av driftsinntektene. Dette er en liten økning fra 2014 hvor tilsvarende tall var 196,1 %.

I tabellen under viser utviklingen i kommunens fondsbeholdning.

Utvikling av kommunens fond (beløp i kr 1.000)

	2011	2012	2013	2014	2015
Disposisjonsfond	350 604	394 177	429 258	457 279	514 664
Bundne driftsfond	53 309	64 704	89 982	144 862	153 363
Ubundne investeringsfond	282 263	266 970	273 711	286 092	326 866
Bundne investeringsfond	21 408	25 653	19 234	16 244	4 407
Sum fond	707 584	751 504	812 185	904 477	999 300

Disposisjonsfond er midler avsatt av netto driftsresultat, og som i henhold til lov eller forskrift ikke er formelt øremerket for bestemte formål. Totalt har kommunen ved årsskiftet 514,7 mill. kroner i slike ubundne driftsfond. Dette er en økning på 57,4 mill. kroner i forhold til regnskapet for 2014.

Dette er et resultat av mindreforbruk i enhetene som er avsatt disposisjonsfond med 77,1 mill. kroner, merforbruk i enhetene som er dekket av disposisjonsfond med 22,3 mill. kroner, ekstraordinært utbytte fra Vangsveien 73 med 18,8 mill. kroner og netto bruk av lønnsreserven og pensjonsfondet med 10,4 mill. kroner.

Total fordeling av disposisjonsfond fremgår av balansens kapittel 2.56 i regnskapsheftet. Selv om disse fondene i navnet er frie fond, må en være klar over at de likevel i praksis vil være knyttet til bestemte formål.

Bundne driftsfond er fond som i henhold til lov eller forskrift er avsatt til bestemte driftsformål. Som vilkår for et tilskudd kan det være forutsatt at midlene er øremerket og kun kan anvendes til spesielle formål. Dersom det i lov/forskrift eller som vilkår for tilskuddet er angitt at midler ikke kan nyttes til andre formål, er avsetning til fond eneste mulighet dersom midlene ikke er oppbrukt i løpet av året.

Samlet har kommunen ved årsskiftet 153,4 mill. kroner i slike bundne driftsfond. Dette er en økning på 8,5 mill. kroner fra 2014. Total fordeling av bundne driftsfond fremgår av balansens kapittel 2.51 i regnskapsheftet.

Ubundne investeringsfond er avsatte midler av inntekter fra salg av fast eiendom eller andre anleggsmidler som fritt kan nyttes av kommunen generelt til finansiering av utgifter i investeringsregnskapet. Driftsmidler og tilskudd til et investeringsprosjekt som budsjetteres et år, men ikke kommer til utbetaling før et senere år, vil i mellomtiden bli plassert på et slikt ubundet investeringsfond.

Kommunen har ved årsskiftet 326,9 mill. kroner i ubundne investeringsfond. Dette er en økning på 40,8 mill. kroner fra 2014, som i hovedsak skyldes salg av Vangsveien 73 Eiendom. Total fordeling av ubundne investeringsfond fremgår av balansens kapittel 2.53 i regnskapsheftet.

Investeringsfondet utgjør 117 mill. kroner og fond jordkjøp utgjør 78 mill. kroner pr. 31.12.2015. Det er imidlertid gjort vedtak om bruk av en andel av begge disse fondene slik at de reelle/disponible beløp er lavere. I tabellen nedenfor er dette vist:

Investeringsfondet og fond jordkjøp (beløp i kr 1.000)

	Investeringsfondet	Fond jordkjøp
Balanseført fondsstørrelse pr. 31.12.2015	117 020	78 045
Bundet til prosjekter pr. 31.12.2015	3 936	4 441
Bevilget i grå bok 2016 (netto)	13 300	4 400
Korrigert uttrykk for fondenes størrelse	99 784	69 204

Hvor mye fondene vil bli tilført i perioden, vil avhenge av størrelsen på tomtosalget, tilbakeføring til fond jordkjøp i forbindelse med utbyggingsprosjekter samt avsetninger i forbindelse med avslutning av prosjektrekskap. Rådmannen vil imidlertid understreke behovet for å ha midler disponibelt i disse to fondene.

Bundne investeringsfond er avsatte inntekter/innbetalinger i investeringsregnskapet som i henhold til lov eller forskrift, eller etter nærmere bestemmelse av innbetaler, er forutsatt nytt til bestemte formål i investeringsregnskapet.

Kommunen har ved årsskiftet 4,4 mill. kroner i bundne investeringsfond. Dette er en nedgang fra 2014 på 11,8 mill. kroner, som i all hovedsak skyldes bruk av bundne investeringsfond til utbedring av tilfluktsrom og til VA-avtalen Sjusjøen-Moelv. Total fordeling fremgår av balansens kapittel 2.55 i regnskapsheftet.

1.4 Kort om finansforvaltningen

I årsberetningens kapittel 1.3 inngår en nærmere analyse av kommunens likviditetssituasjon og langsiktige gjeld pr. 31.12.2015. Under gis en redegjørelse om kommunens finansforvaltning, både forvaltningen av kommunens likviditet og langsiktige lån.

I henhold til kommunens finansreglement er det utarbeidet en egen finansrapport for 2015. Denne legges frem som egen sak.

1.4.1 Aktiva

I tabellen under har en vist sammensetningen av de likvide midlene (innen omløpsmidlene) slik det fremgår av de avlagte regnskapene i perioden 2011-2015. Utviklingen har for de ulike aktivaklassene vært slik:

Likvide midler (beløp i kr 1.000)

	2011	2012	2013	2014	2015
Kasse	114	102	123	83	55
Bank	1 235 637	1 222 917	1 223 884	1 258 907	1 294 558
Sertifikater og obligasjoner	3 000	3 000	0	0	0
Sum	1 238 751	1 226 019	1 224 007	1 258 990	1 294 613

Bortsett fra små kassebeholdninger er nå alle likvide midler plassert innen kategorien bankinnskudd. Disse følger bankavtalens vilkår om flytende rente basert på pengemarkedsrenten NIBOR 3 måneder korrigert for margin. Dette innbefatter også ikke-disponible bankinnskudd med 95,5 mill. kroner, som består av særinnskudd, skattetrekkmidler, legat- og gavekonti. I 2015 var årlig gjennomsnitt for 3 måneder NIBOR 1,29 %. I tillegg kommer avtalt margin med banken. I kommunens beholdning av likvide midler ligger bl.a. ubrukte lånemidler på 139,3 mill. kroner og fondsmidler på til sammen 999,3 mill. kroner.

Av praktiske grunner hadde kommunen 38,1 mill. kroner i andre banker enn hovedbankforbindelsen pr. 31.12.2015. Dette er banker som brukes i forbindelse med handelen på kraftbørsen og som er godkjente avregningsbanker for Nordpool. Det er opprettet en eurokonto i DNB Bank ASA. Saldo på konto pr. 31.12.2015 var 30.574 euro.

1.4.2 Passiva

Kommunens langsiktige gjeld utgjorde 2,03 mrd. kroner pr. 31.12.2015. Av dette var lån til videreutlån 193,5 mill. kroner. Utviklingen av den langsiktige gjeldens sammensetning er vist i tabellen under.

Langsiktig lånegjeld (beløp i kr 1.000)

	31.12.2011	31.12.2012	31.12.2013	31.12.2014	31.12.2015
Investeringslån Husbanken	20 220	18 029	15 778	13 502	11 188
Formidlingslån Husbanken	164 276	176 329	183 718	188 803	193 468
Lån i Kommunalbanken	1 341 802	1 391 246	1 470 503	1 643 350	1 822 726
Lån i Sparebanken Hedmark	9 192	7 521	5 850	4 178	2 507
Sum	1 535 490	1 593 125	1 675 849	1 849 833	2 029 889

Låneporteføljen er i 2015 fulgt opp i nært samarbeid med kommunens hovedbankforbindelse, som har etablert et rådgivningsteam for kommunen. I kombinasjon med referert sammensetning av gjelden benyttes fremtidige renteavtaler og rentebytteavtaler. En vesentlig andel av kommunens lån, til sammen 1.180 mill. kroner, er sikret mot renteoppgang gjennom rentebytteavtaler. Det aller meste av kommunens lån med flytende rente er knyttet opp mot 3 måneders NIBOR som var gjennomsnittlig 1,29 % i 2015.

Det gjøres fortløpende vurderinger av behovet for rentebindinger for bl.a. å sikre et stabilt rentenivå i samsvar med budsjettforutsetningene. Det er ikke inngått nye rentebytteavtaler i 2015. Bokføringen av rentebytteavtalene følger gjeldende regnskapspraksis.

Det vises for øvrig til finansrapporteringen for 2015 som inneholder detaljert oversikt og markedsverdier pr. 31.12.2015 for rentebytteavtalene.

For formidlingslånene i Husbanken er den gjennomsnittlige renten 2,2 % i 2015.

1.4.3 Forvaltningen av kommunens konsesjonskraft

Det ble i 2005 gjennom f.sak 96/2005 lagt til rette for finansielt salg av kommunens konsesjonskraft. For 2015 var det inngått avtale om salg via Ishavskraft AS for en fast pris på 27,055 øre/kWh, og salget i 2015 innbrakte om lag 1,042 mill. kroner.

Lekeklassen i Broparken ble åpnet og var flittig brukt både hverdag og helg. Foto: rakelberg.com.

1.5 Regnskapsmessig resultat

Kommunens økonomistyring er blant annet basert på prinsippet om at resultatenehetene, så langt regnskapsforskriftene og kommunens samlede resultat tillater det, skal få overført mindreforbruk (overskudd) til påfølgende år. På samme måte skal resultatenehetene også få overført et eventuelt merforbruk (underskudd) til inndeckning påfølgende år. En vil på denne måten forebygge hastige disposisjoner mot slutten av året til fordel for at langsiktige vurderinger legges til grunn for disponeringen.

Det er opprettet et eget disposisjonsfond (årsavregningsfond), balansekonto 2.5600.08, for å kunne håndtere de enkelte resultateneheters merforbruk rent regnskapsmessig, ved at fondet benyttes til å dekke opp/avregne merforbruk i de aktuelle resultateneheter i 2015.

Resultateneheter med merforbruk i 2015 er tilført midler fra årsavregningsfondet for å få et regnskap i balanse. I 2016 tilbakeføres fondet tilsvarende midler fra driftsbudsjettet til de samme enheter som har merforbruk i 2015. I 2015 er fondet belastet for følgende resultateneheter med merforbruk:

Resultateneheter med merforbruk i 2015 (beløp i kr 1.000)

	Akkumulert merforbruk 2015	Utgifts-/inntektsført mer-/mindreforbruk 2014	Mer-/mindreforbruk 2015
30 Undervisning	-1 005	1 099	-2 104
300 Brøttum ungdomsskole	0	317	-317
310 Brøttum skole	0	573	573
316 Gaupen skole	-264	-152	-112
319 Kirkekretsen skole	-2	130	-132
342 Voksenpedagogisk senter	-739	231	-970
40 Pleie og omsorg	-4 718	0	-4 718
401 Omsorgsdistrikt Moelv	-3 527	0	-3 527
407 Omsorgsdistrikt Brumunddal	-1 191	0	-1 191
<i>Andre resultateneheter</i>	<i>-16 530</i>	<i>-8 411</i>	<i>- 8 119</i>
500 Barne- og ungdomsvern	-5 490	-4 400	-1 090
510 Sosiale tjenester	-10 969	-4 400	-6 569
520 Helsestasjoner	-20	55	-75
560 Kulturskolen	-51	30	-81
820 Matproduksjonen	0	304	-304
<i>SUM merforbruk</i>	<i>-22 253</i>	<i>-7 312</i>	<i>-14 941</i>

Totalt merforbruk som er belastet årsavregningsfondet i 2015 og som tilbakeføres til enhetene i 2016 er 22,253 mill. kroner. 90 % av det samlede merforbruket tilhører resultatenehetene Sosiale tjenester, Barnevern og Omsorgsdistrikt Moelv.

Øvrige resultatenheter har alle et positivt budsjettavvik, som beløper seg til totalt 78,228 mill. kroner. Følgende resultatenheter fikk mindreforbruk i 2015:

Resultatenheter med mindreforbruk i 2015 (beløp i kr 1.000)

		Akkumulert mindreforbruk 2015	Utgifts-/inntekts- ført mer-/mindre- forbruk 2014	Mer-/mindrefor- bruk 2015
100	Pol.styringsorganer	81	25	56
11	<i>Adm. og fellesutgifter</i>	4 854	1 060	3 794
110	Rådmann/kommunalsjefer	167	0	167
120	Org. og adm.seksjonen	1 888	84	1 804
130	Strategi- og utviklingsseksjonen	124	53	71
140	Økonomiseksjonen	214	0	214
150	Planseksjonen	780	0	780
160	Skole- og barnehageseksjonen	434	0	434
170	Helse- og omsorgsseksjonen	54	14	40
180	Seksjon for øvrige enheter	1 193	909	283
20	<i>Barnehager</i>	5 318	305	5 013
200	Brøttum, Lismarka og Åsen bhg	420	0	420
201	Fossen, Moelv og Fagernes bhg	744	0	744
204	Nes Barnehage	114	-358	472
205	Tømmerli bhg	212	0	212
206	Hempa og Vesleparken bhg	226	0	226
207	Buttekvern og Fredheimvegen bhg	218	0	218
208	Furnes, Kylstad og Simenstua bhg	384	0	384
209	Bakkehaugen bhg	1 083	150	933
249	Barnehageformål – ikke fordelt	1 917	513	1 404
30	<i>Undervisning</i>	7 118	3 228	3 891
301	Moelv ungdomsskole	31	0	31
302	Nes ungdomsskole	141	126	15
303	Brumundda1 ungdomsskole	448	-25	473
304	Furnes ungdomsskole	316	382	-66
312	Messenlia og Lismarka barneskole	98	52	46
313	Fagernes og Åsen barneskole*)	3 462	247	3 216
314	Kilde og Fossen barneskoler**)	252	130	122
315	Skarpsno skole	23	-16	39
321	Hempa skole	72	0	72
322	Fagerlund barneskole	407	370	37
323	Mørkved barneskole	376	0	376
324	Kirkenær barneskole	281	126	155
325	Kylstad barneskole	111	269	-158
326	Stavsberg barneskole	39	0	39
327	Nes barneskole	91	48	43
343	PPT	376	0	376
399	Undervisningsformål – ufordelt	594	1 519	-925

		Akkumulert mindreforbruk 2015	Utgifts-/inntekts- ført mer-/mindre- forbruk 2014	Mer-/mindrefor- bruk 2015
40	<i>Pleie og omsorg</i>	48 942	20 233	28 709
405	Omsorgsdistrikt Nes	540	300	240
420	Avlastningssenter barn og unge	69	0	69
422	Demente	570	0	570
423	Ringsaker AO-senter	114	303	-189
424	Psykisk helse	934	0	934
425	Kommunalmedisinsk senter (KMS)	231	0	231
449	Pleie- og omsorgsformål – ufordelt	46 484	19 630	26 853
	<i>Andre resultatenheter</i>	<i>10 792</i>	<i>3 721</i>	<i>7 071</i>
550	Kultur	1 971	2 196	-226
570	Bibliotek	17	180	-163
600	Brann	368	734	-366
610	Landbruk	159	150	9
620	Teknisk drift uten VAR	324	5	320
630	Kart og byggesak	3 337	0	3 337
700	Kemnerkontoret	379	360	19
710	Ringsaker kommunale servicesenter	275	0	275
800	Renhold	3 225	0	3 225
810	Bygg og eiendom	563	0	563
870	Overføringer	174	96	78
	<i>Sum mindreforbruk</i>	<i>77 105</i>	<i>28 572</i>	<i>48 533</i>

*) Besparelser pga. forsinket oppstart av leie av brakkerigg utgjør 3,317 mill. kroner

**) Besparelser pga. forsinket oppstart av brakkerigg utgjør kr 124.000.

Resultatene over viser at det også i 2015 totalt sett har vært god kontroll på økonomien.

En stram økonomistyring har gitt besparelser innenfor flere resultatenheter og virksomhetsområder i 2015. Samtidig er det fortsatt enheter som også i 2015 har hatt store økonomiske utfordringer, og som i utgangspunktet må finne inndekning for merforbruket i 2015 gjennom innsparinger i budsjett 2016.

Budsjettavvikene for alle virksomhetsområder er kommentert pr. virksomhetsområde i årsberetningen, og det henvises til del II for mer detaljerte forklaringer til mindre-/merforbruk.

Etter avsetning/inndekning av mindre-/merforbruket i 2015 for virksomhetsområdene 10 til 89 er det for Ringsaker kommune samlet et regnskapsmessig mindreforbruk for 2015 på kr 12.955.511,94.

Kommunestyret ble konstituert for en ny fireårsperiode. Foto: Ricardofoto.

Formannskapet i møte. Foto: Jo Kjetil Heggelund, Hamar Arbeiderblad

II Rapport for virksomhetsområdene

2.1 Politiske styringsorganer mv (VO nr. 10)

2.1.1 Ansvarsområde

Virksomhetsområdet omfatter de sentrale folkevalgte styringsorganer som kommunestyret, formannskapet, komitéene, landbruksnemnda og kontrollutvalget. I tillegg inngår politiske styrer, råd og utvalg, politiske ad-hoc-komitéer samt brukerrådene. Videre omfattes støtte til politiske partier, kjøp av revisjonstjenester samt bidrag til interkommunale/regionale råd og samarbeidstiltak.

2.1.2 Hovedkommentar

Det ble i 2015 foretatt en evaluering/justering av politisk struktur, jf. k.sak 39/2015. I det nye godt-gjøringsreglementet er det innarbeidet frikjøp av varaordfører tilsvarende 50 % stilling med en godtgjøring på 45 % av ordførerens godtgjøring gjeldende fra 1.11.2015.

2.1.3 Måloppnåelse og ressursbruk

Det er ikke fastsatt resultatmål for dette virksomhetsområdet.

Driftsregnskapet (beløp i kr 1.000)

	Regnskap 2013	Regnskap 2014	Budsjett 2015	Regnskap 2015
Driftsutgifter	10 871	10 163	11 476	11 801
Driftsinntekter	802	981	792	1 117
Netto driftsutgifter	10 069	9 182	10 684	10 684

Netto driftsutgifter pr resultatenhhet, beløp i 1.000 kr (før årsoppgjørdisposisjoner)

Resultatenhet	Budsjett 2015	Regnskap 2015	Avvik	Avvik i %
100 Pol. styringsorganer mv	10 684	10 603	81	0,8 %

Virksomhetsområdet hadde et mindreforbruk ved utgangen av 2015 på kr 81.000. Dette inkluderer et inntektsført mindreforbruk på kr 25.000 fra 2014. I 2015 har mindreforbruket således vært kr 56.000. Mindreforbruket skyldes besparelser på budsjettet til valgavvikling.

2.1.4 Vesentlige resultater, aktivitets- og standardendringer

Møter i styrer råd og utvalg

	2013		2014		2015	
	Møter	Saker	Møter	Saker	Møter	Saker
Administrasjonsutvalget	5	23	4	24	5	23
Arbeidsmiljøutvalget	4	28	4	37	4	25
Eldrerådet	7	46	9	46	9	46
Innvandrerrådet	7	30	5	21	7	21
Formannskapet	20	209	18	195	18	156
Funksjonshemmedes råd	6	29	7	31	5	21
Omsorgskomiteen	7	30	8	30	8	28
Oppvekstkomiteen	7	27	7	27	9	25
Kommunens klageorgan	2	4	3	3	2	2
Kommunestyret	9	104	9	92	9	111
Kontrollutvalget	8	69	7	53	8	58
Landbruksnemnda	7	31	6	32	5	25
Planutvalget	18	109	16	185	17	160
Valgstyret	4	10	1	2	5	14
Ungdommens kommunestyre	4	10	5	10	4	10
Antall i alt	115	759	109	788	115	725

Ungdommens kommunestyre ble konstituert 4. november.

2.2 Adm. og fellesutgifter (VO nr. 11)

Rådmann:	Jørn Strand
Assisterende rådmann:	Espen Hvalby
Kommunalsjef:	Sverre Rudjord
Kommunalsjef:	Anne Kari Thorsrud
Kommunalsjef:	Ole Martin Hermansen
Organisasjonssjef:	Hilmar Skår
Strategisjef:	Alf Thomassen
Økonomisjef:	Rita Hidemstrædet
Plansjef:	Anne Gunn Kittelsrud

2.2.1 Ansvarsområde

Virksomhetsområdet ansvar og oppgaver er i praksis tillagt rådmannskontoret, som ivaretar tilrettelegging av arbeidet for de politiske styringsorganer og utøver ledelse, koordinering og rådgivning overfor resultatene. Dessuten utføres direkte brukerrettede tjenester for næringsaktører og en rekke typer utbyggere. Videre er forvaltning og kontroll av kommunehelsetjenesten, samt miljøvern arbeidsområder som er lagt til rådmannskontoret. Til sist ivaretar rådmannskontoret fellesordninger som personal- og organisasjonstiltak, HMS-rådgivning og bedriftshelsetjeneste, IKT-tjenester, innkjøpsordninger, regnskaps- og lønnsfunksjon, økonomisk planlegging og rapportering samt en rekke andre administrative oppgaver.

Personellmessig er rådmannskontoret inndelt slik; organisasjons- og administrasjonsseksjonen, strategiseksjonen, økonomiseksjonen, planseksjonen, skole- og barnehageseksjonen, helse- og omsorgsseksjonen, samt seksjon for øvrige enheter.

2.2.2 Hovedkommentar

Prioritering av arbeidsoppgaver ved rådmannskontoret har vært styrt av strategiene for å oppnå vekst og utvikling, både gjennom arbeidet med handlingsprogram med økonomiplan og budsjett og i arbeidet med næringsutvikling, boligprosjekter, reguleringsplaner, fag/temaplaner og enkeltsaker. Av enkeltsaker, hvor det er nedlagt et betydelig arbeid i 2015 nevnes planlegging av firefelts E6 og dobbeltsporet jernbane, sentrumsutvikling i Brumunddal og Moelv, områderegulering av næringsområder i Brumunddal, utvikling av markedsføringstiltak, utvikling av ny visuell identitet, avvikling av kommunevalget, samt oppfølging av sykefravær og tiltak mot ufrivillig deltid.

2.2.3 Måloppnåelse og ressursbruk

Det har ikke vært utført brukerundersøkelser for virksomhetsområdet i 2015.

Medarbeidere	Mål	Akseptabelt	Resultat
Ansattes tilfredshet med engasjement og kompetanse	5,0	4,0	5,1
Ansattes tilfredshet med læring og fornyelse	5,0	4,0	5,1
Medarbeiderskap	5,0	4,0	5,2

Organisasjon	Mål	Akseptabelt	Resultat
Ansattes tilfredshet med arbeidsmiljø	5,0	4,0	5,0
Ansattes stolthet over egen arbeidsplass	5,0	4,0	5,1
Sykefravær	4,0 %	5,0 %	4,0 %
Ansattes tilfredshet med ledelsen	5,0	4,0	5,0
Ledelse (samlet resultat)	5,0	4,0	5,1
Medarbeiderskap	5,0	4,0	5,2

Medarbeiderundersøkelsen i 2015 viser resultater tilsvarende målsetting eller høyere på alle indikatorene. Resultatene varierer lite fra resultatene fra medarbeiderundersøkelsen i 2013.

Virksomhetsområdet har i 2015 hatt et gjennomsnittlig sykefravær på 4 %, som er på nivå med målsettingen. Mellom de ulike stabsenhetene varierer sykefraværet fra 0,6 % til 6,1 %. Av sykefraværet på 4,0 % er 1,5 % korttidsfravær og 2,5 % langtidsfravær. Stabsenhetene har en nedgang i sykefraværet på 0,8 prosentpoeng sammenlignet med 2014.

Alle stabsenhetene har etablert HMS-utvalg med verneombud. Enhetene har hatt tilbud om individuell arbeidsplassvurdering for å forebygge belastningsplager, og rutinene for forebygging og oppfølging av sykefravær har blitt fulgt opp.

Personalinnsats

	31.12.2013	31.12.2014	Budsjett 2015	31.12.2015
Antall årsverk	77,29	77,29	77,29	77,29

Ved utgangen av 2015 var det fire deltidsansatte på rådmannskontoret. Dette er tilsvarende som i 2014. Av disse er 3 registrert med frivillig deltid, og 1 med ufrivillig deltid. Antallet med ufrivillig deltid er uendret sammenlignet med fjoråret.

Driftsregnskapet, beløp i 1.000 kr

	Regnskap 2013	Regnskap 2014	Budsjett 2015	Regnskap 2015
Driftsutgifter	146 477	155 175	146 909	168 097
Driftsinntekter	32 724	33 880	21 220	42 408
Netto driftsutgifter	113 753	121 295	125 689	125 689

Investeringsregnskapet, beløp i 1.000 kr

	Regnskap 2013	Regnskap 2014	Budsjett 2015	Regnskap 2015
Investeringsutgift	6 500	6 336	21 337	15 451
Investeringsinntekt	0	0	0	0
Netto investeringsutgift	6 500	6 336	21 337	15 451

Det positive budsjettavviket på 5,9 mill. kroner skyldes forsinkelser på grunnverv og innkjøp av IKT-utstyr.

Netto driftsutgifter pr. resultatenehet, beløp i 1.000 kr (før årsoppgjørdisposisjoner)

Resultatenhet	Budsjett 2015	Regnskap 2015	Avvik	Avvik i %
11 Adm. og fellesutgifter	125 689	120 979	4 710	3,7 %

Virksomhetsområdet har et mindreforbruk på 4,71 mill. kroner. Inkludert i dette tallet er midler som skal benyttes til bestemte formål neste år, og som er avsatt til disposisjonsfond i forbindelse med årsoppgjørdisposisjoner. Dette utgjør til sammen kr 768.000. Resultatet inkluderer også et inntektsført mindreforbruk fra 2014 på 1,059 mill. kroner. Tar en i tillegg hensyn til bruk av markedsføringsfondet med kr 624.000, utgjør mindreforbruket 3,507 mill. kroner isolert for regnskapsåret 2015.

Mindreforbruket er knyttet til lavere forbruk innenfor HMS-budsjettet og sentrale opplæringsmidler, samt kommunes andel av utgifter til NAV og høyere gebyrinntekter fra reguleringsplaner m.m.

2.2.4 Vesentlige resultater, aktivitets- og standardendringer

Areal- og samfunnsplanlegging

Kommuneplanen er et overordnet styringsdokument for kommunen som skal gi rammer for utviklingen av samfunnet og forvaltningen av arealressursene. Kommuneplanen består av en

samfunnsdel som ble vedtatt i 2006 og en arealdel som ble vedtatt av kommunestyret 10.9.2014 og revidert med hensyn til LNF-områder i 2015. Arealdelen er juridisk bindende og skal legges til grunn for arbeidet med detaljplaner og gjennomføring av enkelttiltak. Arealplanen skal bidra til å fremme videre vekst og utvikling i Ringsaker, og det er planavklart arealer for nye nærings- og boligområder med sentral beliggenhet. I planarbeidet er det lagt til grunn samordnet areal- og transportplanlegging, hvor det er lagt vekt på at områder nær sentrum og kollektivknutepunkt skal utnyttes godt gjennom fortetting og omforming til bybebyggelse.

I nært samarbeid mellom Statens vegvesen og kommunen er reguleringsplaner for utbygging av firefelts E6 gjennom Ringsaker vedtatt. I tillegg ble kommunedelplan med konsekvensutredning for ny Mjøsbru på strekningen Moelv-Biri vedtatt av kommunestyret i k.sak 31/2015. I Meld. St. 25 «På rett vei» framgår at E6-strekningene Kolomoen-Moelv og Moelv-Ensby er en del av porteføljen til vegselskapet Nye veier AS, som har ansvaret for å etablere firefelt E6 på nevnte strekninger.

I Nasjonal transportplan er det vedtatt at dobbeltsporet jernbane bygges fram til Hamar i 2024, og trolig til Lillehammer i 2030. Det planlegges for at det i 2026 blir bygd en enkeltstrekning i Ringsaker for å bedre godstransporten. Arbeidet med kommunedelplan med konsekvensutredning for strekningen Sørli-Brumunddal startet opp med forventet sluttbehandling i 2016. Planarbeidet mellom Brumunddal og Lillehammer starter opp i 2016. Mulighetsstudien for Brumunddal skysstasjon, som ble avsluttet i 2014, sees i sammenheng med løsning for dobbeltsporet jernbane gjennom Brumunddal.

Trafikksikkerhetsplanen ble revidert og vedtatt av kommunestyret i k.sak 19/2015. Den gir føringer både for det forebyggende og utførende arbeidet for å oppnå økt trafikksikkerhet. I tillegg gir den oversikt og innspill til kommende revisjon av Nasjonal transportplan, handlingsprogram for fylkesveger og tiltaksplan for Hedmark Trafikk KFK.

Handlingsprogram for «Sykkelby Brumunddal» ble vedtatt av formannskapet i f.sak 55/2015, der målet er å øke sykkelbruken i byen. Handlingsprogrammet består av en rekke forebyggende tiltak og tiltak for å bedre infrastrukturen. Fra 2015 nevnes:

- Åpningsdag på torget i samarbeid med bl.a. Hamar naturskole og sportsforretningene
- Stolpejakt på sykkel i samarbeid med Ringsaker orienteringslag
- Gjennomføring av sykkelprøven på barneskolene
- Sykkelkonkurranse mellom skolene
- Etablering av promenade for bl.a. sykling langs Brumunda

Det pågår og er gjennomført reguleringsplanarbeid for flere nye byggeområder i samsvar med ny kommuneplan. I Nydal er Ikea handelspark nord vedtatt, og Ringsaker handelspark er under utarbeidelse. Lykset boligområde er vedtatt, og Nydalsenga er under utarbeidelse. Prosjektene legger til rette for betydelig vekst i området. I Brumunddal er flere planer for boligutbygging i og nær sentrum vedtatt og under utarbeidelse, og dette vil gi et godt tilfang av nye leiligheter med sentral beliggenhet. Det jobbes videre med områdeplan for næringsområdene i Brumunddal langs E6; Globusområdet, Granerudjordet, Strand og Pellerviken. Plan for oppgradering av Thore Bjerkes veg – med rundkjøring i Furnesvegen og vegforbindelse til Kirkevegen er vedtatt og legger grunnlag for oppgradering av en viktig vegstrekning. I Moelv er to boligområder vedtatt, og noen sentrumsprosjekter er under utarbeidelse.

I Ringsakerfjellet har det vært utarbeidet og endret reguleringsplaner det siste året for å tilrettelegge for utbygging av ny fritidsbebyggelse, hovedsakelig gjennom fortetting, men også i form av nye områder innenfor Brøttum almenning og i Natrudstilen. På Sjusjøen pågår planarbeid for utvikling av Graaten handel, samt planer for Sjusjøparken og Fjellheimen. Økt utbygging i fjellet fører til økt trafikk langs fv. 2 til Sjusjøen. Det er utarbeidet planer for gang- og sykkelveg gjennom Mesnali sentrum og for strekningen Rømåsen – Sjusjøen sentrum. Parsellene planlegges utbygd i 2016.

I 2015 ble 21 reguleringsforslag lagt ut til offentlig ettersyn av planutvalget. Kommunestyret vedtok i alt 22 reguleringsplaner. For status i planarbeidet pr. 31.12.2015, se vedlegg 1.

Næring

Gjeldende strategisk næringsplan, som ble vedtatt i 2012, gir overordnede føringer for arbeidet med næringsutvikling fram mot 2020. Tilrettelegging for næringsetableringer, næringsutvikling i byene, reiseliv/opplevsnæringer og omdømme/profilering/markedsføring har hatt høy prioritet i 2015.

Ifølge SSBs statistikk fra juni 2015, hadde Ringsaker den desidert største arbeidsplassveksten i Innlandet i 2014. Netto tilvekst var 518 nye arbeidsplasser, en vekst på 3,7 %, som er tre ganger så mye som landsgjennomsnittet. Tall for 2015 foreligger ikke før i juni 2016.

IKEA Ringsaker åpnet sitt nye varehus 19. mars 2015. Besøkstallene for IKEA Ringsaker har så langt vært meget gode, og de ligger foran målsettingen om over 1 million besøkende på ett år. Reguleringsarbeider for store næringsarealer i området pågikk i 2015, og arealene forventes å bli klare for utbygging i 2016. Dette vil ha stor betydning for arbeidsplasser i Furnes-/Nydalsområdet.

På næringsområdet på Rudshøgda langs E6 sørøst for Coop Obs er det i 2015 blitt arbeidet med infrastruktur for veg, vann og avløp, for å legge til rette for bygging av bl.a. Coop Obs sitt store nye byggevareutsalg. Næringsområdet rett sydøst for Coop Obs sin nye tomt ble omregulert i mai 2015, og her ble det parsellert ut to tomter som begge ble solgt. Det har gjennom 2015 vært mange forespørsler om ledige næringstomter på Rudshøgda. Det er fortsatt noen ledige enkelttomter av varierende størrelse og beliggenhet på det etablerte næringsområdet, foruten tomter på det nye store næringsområdet på nesten 300 dekar sørøst for Nortura.

For Pellerviken, Strand Nordre, Granerudjordet og Globusområdet ble det gjennom 2015 arbeidet med områderegulering, for å klargjøre disse områdene for næringsaktiviteter som vil understøtte vekst og utvikling av Brumunddal by. Arbeidet med dobbeltsporet jernbane vil på sikt gi nye muligheter for utvikling i Brumunddal, men før avklaring av endelig trase er den brede utredningskorridoren som ligger til grunn for arbeidet i dag utfordrende for bedrifter, særlig sør for og ved Brumunddal stasjon, som har behov for snarlig kapasitetsutvidelser.

19. mars åpnet IKEA Ringsaker dørene for første gang.

Ringsaker kommune er landets største landbruksproduksjonskommune, og for ytterligere å synliggjøre denne posisjonen er det gjennom 2015 igangsatt ulike prosesser. Den kanskje mest synlige, er etableringen av et utsalgs- og spisested for lokalmat. Her vil det bli mulig for alle Ringsakers produsenter å selge og synliggjøre sine produkter. Utsalget med navnet «Matfatet» åpner våren 2016, og skal driftes av bedriften Mjøsanker.

Den pågående sentrumsutviklingen i Brumunddal og Moelv gir et godt grunnlag for økt handel. Det er jobbet bevisst for å redusere handelslekkasjen fra Ringsaker, hvilket SSBs statistikk dokumenterer at en har lykket med. I perioden 2008-2014 er varehandelen i Ringsaker økt med 27 %, som er det dobbelte av veksten i nabokommunene og i landet som helhet. For 2015 rapporteres det også om god handelsutvikling hos de store handelsvirksomhetene. Flere nisjeforretninger i Brumunddal og Moelv har også hatt en økning i handlene fra omliggende Mjøsbyer, og er gode omdømmebyggere for Ringsaker.

Det er god dialog med handelsnæringen i begge byene. Et samarbeidsprosjekt med Moelv handelsstandsforening og Moelv idé- og næringsforum ble avsluttet sommeren 2015, og et nytt utviklingsprosjekt er etablert fra 1.1.2016. Våren 2015 etablerte handelstandsforeningen i Brumunddal selskapet Brumunddal Sentrum AS, for å favne flere næringsvirksomheter som kan bidra med en positiv sentrumsutvikling. Ringsaker kommune har støttet innleie av daglig leder i en engasjementsstilling. I begge byer har det vært gjennomført infrastrukturtiltak og arrangementer i sentrum for å legge til rette for økt handel.

Gjennom støtte til prosjektet Brumunddal Næringshage er det i løpet av de siste to-tre år etablert 9 nye bedrifter som alene har skapt 28 arbeidsplasser. Flere virksomheter har i løpet perioden vokst seg ut av Næringshagen. Totalt har 26 bedrifter vært samlokalisert i Næringshagen i perioden.

Ringsaker kommune gjennomførte i 2015, sammen med aktører fra regionalt næringsliv, et forprosjekt for å utrede muligheter for etablering av et IKT-kompetansesenter i kommunen. Prosjektet ble støttet av Hedmark fylkeskommune og avsluttet den 31.9.2015. Oppslutningen om og interessen for prosjektet var god, og arbeidet er ført videre i en forening der næringen selv er i førersetet.

Mange reiselivsbedrifter i kommunen fortsatte den gode utviklingen i 2015. Nes og Helgøya har etablert seg som et attraktivt besøksmål på Østlandet. Nye leverandører av opplevelser er kommet til i Midt i Mjøsa, og forsterker det helhetlige tilbudet til de besøkende. Særlig har Helgøya Klatrepark blitt en suksess. Mange arrangementer har trukket til seg mye folk fra et stort omland. De lokale reiselivsnettverkene i regionen har i 2015 hatt gode samarbeidsprosjekt for systematisk å tiltrekke seg nye turister fra inn- og utland. Sommeren 2015 ble et nytt digitalt opplevelsessenter i Prøysenhuset åpnet, og besøkstallene ved huset har vært gode også i 2015.

Utviklingen i Ringsakerfjellet er god. Trenden med økende interesse for mindre hytter gjelder også på Sjusjøen. Dette tiltrekker seg hyttebrukere som benytter hytta mye hele året. Ringsaker kommune samarbeider med Destinasjon Sjusjøen og allmenningene om å videreutvikle Sjusjøen og Ringsakerfjellet som reiselivsdestinasjon. Filmen «Birkebeineren» har flere scener fra Ringsakerfjellet.

Ringsakerseminaret og IKT-dagen, i samarbeid med Evry, var kommunens største næringslivsarrangement i 2015. Ut over dette har kommunen arrangert åtte faglige kurs og temamøter, alene eller i samarbeid med andre, innenfor bl.a. temaene entreprenørskap, økonomi, anbud, styrearbeid, innovasjon og filmturisme. Etablererkurs over seks kvelder er arrangert i Brumunddal både våren og høsten 2015, med gode inspirasjonskvelder i forkant av kursene.

Det gode samarbeidet mellom skole og næringsliv er videreført i 2015. Dette gjelder særlig samarbeidet om karriereveiledning/rådgivning inn mot yrkesvalg og trening i entreprenørskap.

I henhold til avtale har rådmannen gjennom næringsavdelingen utført de funksjoner som er tillagt driften av kommunens næringssekskap Ringsaker Vekst AS. I hovedsak er dette rådgivningstjenester overfor bedrifter og nyetablerere i Ringsaker, oppfølging av eksisterende låneengasjement, forberede og innstille saker som styrebehandles i Ringsaker Vekst AS, herunder søknader til næringsfondet, samt administrere den daglige driften av selskapet.

Miljø- og naturvern

Tiltak med forankring i klima- og energiplanen er innarbeidet i budsjett og blir ivaretatt i ulike deler av organisasjonen. Dette gjelder tiltak for reduksjon av energiforbruk og klimagassutslipp innenfor kommunale bygg og anlegg, husholdninger, landbruk, øvrig næringsliv og transport.

I 2015 ble ingen virksomheter sertifiserte etter miljøfyrtårnordningen, men fire nye virksomheter har startet opp prosessen. Sertifiseringsordningen skal hjelpe private og offentlige virksomheter til å drive lønnsomt og miljøvennlig.

Ringsaker kommune deltar i ei styringsgruppe for produksjon og utgivelse av bok om Mjøsgeologi. Arbeidet er initiert av Hedmark geologiforening og planlegges slutført i 2016.

Kommunen har deltatt i Europeisk mobilitetsuke, hvor blant annet næringsdrivende, kommunalt ansatte og skoleelever ble oppfordret til å sykle og gå til jobb eller skole.

Kommunikasjon og markedsføring

Det har vært jobbet aktivt med mediekontakt, kommunikasjon og markedsføring gjennom året. En rekke små og store saker har fått omtale i ulike kanaler. I mange arrangementer har arbeidet med byutvikling, kultur og kommunikasjon/markedsføring vært koblet tett for å skape attraktivitet og økt handel.

Ringsaker kommunes nye visuelle identitet ble utviklet. Kommunevåpen og navn har fått fast sammenstilling, og sammen med fargepalett, mønster, foto og malverk står kommunen rustet til å møte fremtidens kommunikasjonsbehov. Den visuelle identiteten skal gå som en rød tråd gjennom alt av

Sammen med Tank Design arbeidet en prosjektgruppe frem en ny visuell identitet for kommunen. Foto: Tank Design.

materiell – uavhengig av enhet – slik at kommunen fremstår som ryddig, tydelig og ikke minst synlig. Den nye visuelle identiteten vil forenkle og effektivisere kommunikasjons- og markedsarbeidet.

Kvalitetene ved å bo, leve og jobbe i Ringsaker, samt turistopplevelser, har blitt særlig vektlagt i kampanjer i 2015. I tillegg er arrangementer og begivenheter i kommunen benyttet som anledning for synliggjøring av kvaliteter ved å bo, leve, jobbe, å være turist her, og Ringsaker som næringskommune.

Det ble også i år laget et magasin med temaet «Leve i Ringsaker?», som ble fulldistribuert til alle innbyggere i kommunen. Magasinet dekket ulike tema fra kvaliteter ved å bo i Ringsaker, fra næringslivet, turisttilbud og attraksjoner, samt annonse på kommunale boligtomter.

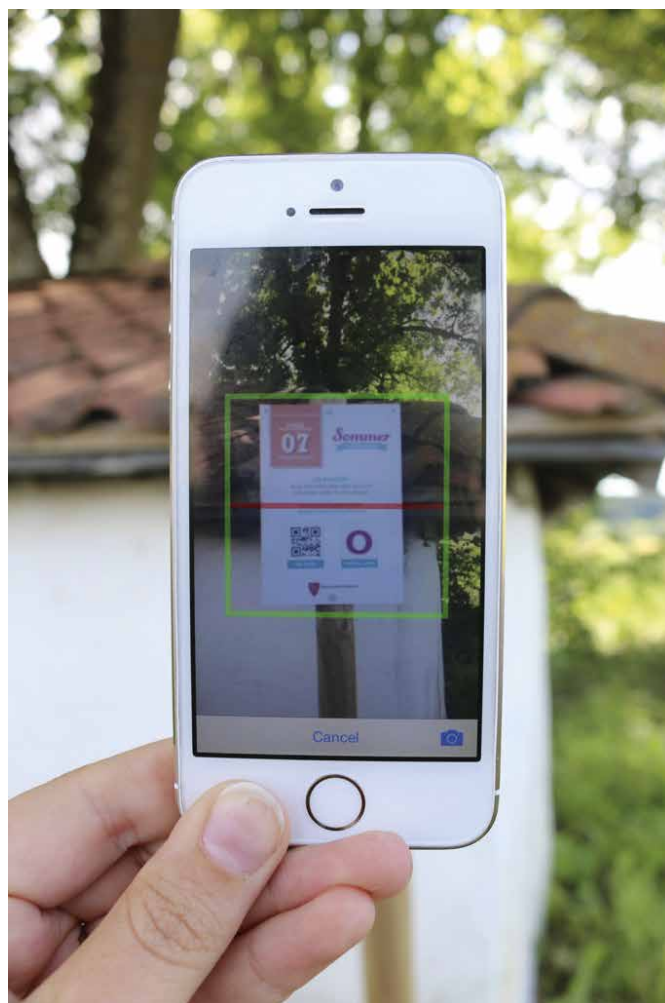
Kampanjen «Sommer i Ringsaker» ble videreført og videreutviklet fra de to foregående år. Det ble utviklet en app som gjør det mulig for turister og innbyggere å finne veien til postene, samt delta i konkurransen. Appen inneholder også informasjon om spisesteder, shoppingmuligheter, severdigheter og andre opplevelser i nærheten av posten. Også i år ble det laget en Sommer i Ringsaker-brosjyre som ble delt ut i skoler og barnehager, lagt ut på kommunens servicesentre og hos reiselivstilbydere i kommunen, samt på Hamarregionen Turistkontor. I tillegg ble brosjyren sendt til hytteeiere bosatt utenfor Ringsaker med fritidseiendom i kommunen. For å spre budskapet om Sommer i Ringsaker-kampanjen og Instagram-konkurransen ble det blant annet brukt annonsering på Facebook og printannonsering i lokale medier. Nytt av året var et forsøk med radioreklame på P5 og Radio Exact. I perioden juni – august hadde nettstedet ringsaker.no 1.869 besøk, der 77,5 % av disse var nye besøkende. Det ble også gjennomført en Instagram-konkurranse der nesten 1.500 bilder ble delt.

Det ble laget en næringsbrosjyre som tar for seg fakta om Ringsaker, beskrivelse av næringsområder og -arealer og kort om hva kommunen kan bidra med overfor næringsdrivende. Det ble i løpet av 2015 jobbet mye med et mer omfattende næringsmagasin, som ble ferdigstilt i 2016.

Kontakten med potensielt nye innbyggere er videreutviklet, og det er implementert en ny databaseløsning og et nytt utsendelsesverktøy for nyhetsbrev. Det har i løpet av 2015 blitt sendt ut 3 nyhetsbrev til om lag 900 mottakere.

Det ble laget ny nettside for Prøysenhuset. Prøysenhuset byttet til samme CMS-leverandør som kommunen – noe som gjør samarbeid enklere. Arbeidet med redesign av ringsaker.no og ringsaker.kommune.no ble igangsatt.

Billedatabasen er utvidet gjennom tilstedeværelse og fotografering ute på begivenheter der hvor ting skjer, samt gjennom regisserte fotograferinger. Temaer for bilder og foto har vært bokkvaliteter, reiseliv og næringsvirksomhet i kommunen.

Sommer i Ringsaker ble lansert med egen app.

En større del av annonsemidlene ble flyttet til digitale kanaler. En har i løpet av året brukt Facebook til annonsering av både kulturarrangementer, kommunevalg, arrangementer på biblioteket og ledige stillinger. I 2015 begynte også Instagram med annonsering, og kommunen hadde en vellykket test av dette i forbindelse med «Jul i Ringsaker».

Av regionale tiltak nevnes kampanjene «Norges Spiskammer» og «Jul på Hedmarken», hvor bedrifter og arrangementer i Ringsaker har fått større synlighet som følge av felles markedsføring av regionen. Det ble også i 2015 arrangert et arrangement i Oslo for utflyttede hedmarkinger for å selge inn Hamarregionen som et attraktivt sted å bo, leve og jobbe.

Opplæring/kompetanseforvaltning

I 2015 har det vært gjennomført flere interne kurs. Stabene har tilbudt enhetene i kommunen kurs innen økonomi, personaladministrasjon, IKT, saksbehandling og øvrig forvaltning. Det er gjennomført tiltak innen lederutviklingsprogrammet, og flere ledere har fått støtte til lederutdanning på høyskole/universitet. Høsten 2015 ble det avholdt en to-dagers ledersamling hvor ledelse var et hovedtema.

Ringsaker kommune har et samarbeid med Storhamar videregående skole om å gi et tilbud til kommunens ansatte i voksenopplæring for å bli helsefagarbeider. Gjennom 2015 har det vært avholdt undervisning på Brumunddal bo- og aktivitetssenter for en klasse bestående av bare ansatte fra Ringsaker kommune. Det er også gitt støtte fra kommunens sentrale opplæringsbudsjett til oppstartet fagbrevutdanning innen renhold og byggdrifterfag.

E-læringsprogrammet «Vi i kommunen» ble innført i 2015 som en del av introduksjonen for alle nyansatte. «Vi i kommunen» er et opplæringsprogram bestående av 11 moduler, som gir en rask og god innføring i viktige lov- og avtaleverk og tema som er nødvendige å ha kjennskap til som kommunalt ansatt. Blant temaene er arbeidsmiljø og HMS, habilitet, nettvett, taushetsplikt, varsling og etikk.

Lærlinger

Det ble i 2015 inngått 20 nye lærlingkontrakter fordelt på to innen IKT servicefag, fem innen barne- og ungdomsarbeiderfag, elleve innen helsearbeiderfag, en innen feierfag og en institusjonskokklærling. Det har vært lagt vekt på å få en god rekrutteringsprosess slik at en får motiverte lærlinger. Det ble i 2015 avsluttet en lærlingkontrakt på grunn av egnethet/helsemessige årsaker.

Det er totalt gjennomført 17 fagprøver, hvorav 4 fikk karakteren meget godt bestått og 10 bestått. 3 fagprøver ble bedømt til ikke bestått, og det jobbes systematisk for å finne forbedringsområder slik at alle som meldes opp til fagprøve får bestått i framtida.

Fra 2015 er det tatt i bruk nettbaserte lærebøker og nettbaserte verktøy for oppfølging, opplæring og administrasjon av lærlinger. Det er gjennomført flere fellessamlinger for lærlingene hvor en tar opp ulike tema som rettigheter og plikter som arbeidstaker, kommunikasjon og samhandling, samt HMS. Det er også gjennomført to fagsamlinger i helsearbeiderfag med ulike tema.

Den landsomfattende lærlingeundersøkelsen, som ble gjennomført høsten 2015, viser at lærlingene i Ringsaker trives godt med både oppgaver og kollegaer. Lærlingene har bedre oversikt over kompetansemål og dokumenterer mer enn tidligere, de er mer fornøyd med tilgjengeligheten til veilederne på den enkelte arbeidsplass, og de får flere skriftlige tilbakemeldinger underveis. Dette skyldes i stor grad økt fokus på veilederrollen og bruk av den elektroniske opplæringsboken.

IKT-området

Sentrale aktiviteter og satsningsområder i 2015 har vært:

- Videreutvikle og oppgradere kommunens driftsplattform, infrastruktur og systemløsninger.

- Innført ny versjon av kommunens sak-/arkivsystem (Websak Fokus). Det er gjennomført til sammen 66 grunnkurs og oppfølgingskurs med totalt 328 deltakere.
- Tatt i bruk ny skybasert e-post og kontorstøtteløsning for elever i ungdomsskolen (Office 365).
- Design og pilotering av ny teknisk IKT-løsning for undervisningsområdet.
- Innført nettbrett med ny mobil dataløsning i hjemmetjenesten (Mobil omsorg).

Innkjøpsområdet

Det har vært høy aktivitet innenfor innkjøpsområdet også i 2015, og det har vært gjennomført mange store konkurranser som bl.a. har endt opp med inngåelse av rammeavtaler på maskiner til storhusholdning, rørleggertjenester, vannmålere, fastmonterte mattesoner, maskiner til renholdsnettet, vintervedlikehold av kommunale eiendommer, brøyting og strøing av kommunale veier, kantslått og asfaltering av kommunale veier.

Kommunene Elverum, Hamar, Stange, Løten og Ringsaker samarbeider i dag om anskaffelser av varer og tjenester innenfor til sammen 14 avtaleområder. Hensikten med samarbeidet er å effektivisere anskaffelsene, ved at kommunene gjennom bl.a. felles rammeavtaler skal oppnå stordriftsfordeler, lavere innkjøpskostnader og bedre kvalitet i innkjøpsprosessene. Dette samarbeidet har blitt formalisert ved inngåelse av en samarbeidsavtale for felles innkjøpsavtaler, jf. f.sak 109/2015.

I løpet av 2015 er det inngått nye interkommunale rammeavtaler for medisinsk forbruksmateriell, arbeidsklær og verneskotøy til teknisk drift og bygg og eiendom, og glass, servicer og kjøkkenutstyr. Ringsaker kommune er avtaleansvarlig for rammeavtalen på medisinsk forbruksmateriell.

Innenfor forsikringsområdet er det innledet samarbeid med om lag 30 andre kommuner for å effektivisere ressursbruken blant annet ved felles konkurranser. Det er oppnådd stabile og gode betingelser innen gruppelivsforsikring, yrkesskadeforsikring og ulykkesforsikring for barn og ungdom i skoler, barnehager og fritidsklubber.

Det ble gjennomført seks kurs på kommunens innkjøpssystem, eHandel våren 2015.

Det pågår et arbeid hos sentrale myndigheter for å forenkle lov og forskrift om offentlige anskaffelser. Enkelte mindre endringer trådte i kraft 1.7.2015. Det forventes at større og omfattende endringer blir gjort gjeldende fra 1.7.2016, og de foreslåtte endringene gjør det nødvendig med gjennomgang av rutiner og vil øke behovet for opplæring.

Ringsaker kommune har heller ikke i 2015 blitt innklaget til klagenemnda for offentlige anskaffelser (KOFA).

Forebyggende arbeid overfor barn og unge

Det rus- og kriminalitetsforebyggende samarbeidet mellom Ringsaker kommune og Ringsaker lensmannskontor er formalisert gjennom SLT-modellen (Samordning av lokale kriminalitetsforebyggende tiltak). I SLT-samarbeidet deltar kommunale enheter, politi, andre statlige og fylkeskommunale organer, frivillige organisasjoner og lokalt næringsliv.

Gjennom SLT-samarbeidet er det iverksatt flere rus- og kriminalitetsforebyggende tiltak i Ringsaker. Utvikling av samarbeidet, felles kunnskap og faglige forståelse bidrar til at barn og unge får riktig hjelp til riktig tid.

Ett av tiltakene er SLT-oppvekstteam på kommunens to største barneskoler, alle ungdomsskolene og i videregående skole. Disse har en viktig funksjon for å fange opp barn og unge som har behov for oppfølging og sette inn tiltak tidlig.

Som tiltak for å forebygge tilbakefall blant unge lovbrytere har Ringsaker kommune i 2015 inngått samarbeidsavtale med konfliktrådet om gjennomføring av ungdomsoppfølging og -straff. Dette er alternative straffereaksjoner for ungdom mellom 15 og 18 år. Målet er å hindre at barn og unge utvikler en kriminell karriere ved at de skal gå gjennom en såkalt gjenopprettende rettsprosess og følges opp av et tverrfaglig team.

Politiråd

Politirådet i Ringsaker består av følgende faste medlemmer: ordfører, rådmann, lensmann, kommunalsjef for skole- og barnehage og SLT-koordinator, som er rådets sekretær. Politirådet har hatt to møter i 2015.

Eksempler på saker som politirådet har drøftet i 2015 er utviklingstrekk knyttet til kriminalitetsbildet i Ringsaker, etablering av nye mottak for enslige, mindreårige asylsøkere, politiets erfaringer fra kameraovervåking i Brumunddal sentrum, omorganisering av politiet i Hedmark politidistrikt og den forestående reformen i norsk politi.

Fastlegeordningen

Ringsaker har 26 fastlegeavtaler fordelt på 7 legesentre. To av hjemlene er delt på to leger. Det er for tiden ledige plasser hos 13 av legene, med i underkant av 1.800 ledige plasser. Likevel er valgmulighetene noe begrenset hos befolkningen på grunn av geografiske forskjeller og muligheten til å velge mannlig eller kvinnelig lege. Legesentrene er jevnt fordelt geografisk i kommunen, bortsett fra i Furnes/ Nydal der det ikke er legekantor. Ved de siste utlysninger av ledige hjemler har det vært svak søkning, og det har vært mer krevende å rekruttere gode fastleger enn det har vært i tidligere år.

Samarbeidet med fastlegene skjer formelt gjennom et oppnevnt samarbeidsutvalg som møtes 3-4 ganger i året. Representanter fra kommunen deltar også på møter i legenes allmennlegeutvalg. I tillegg er det utstrakt løpende kontakt med legene i det daglige. Samarbeidet beskrives som godt. Arbeidet med utarbeidelse av legeplan ble påbegynt i 2015.

Ringsaker kommune har en turnuslege, for tiden plassert ved NAF gården legekantor. Det er inngått avtale med Fylkesmannen om å ta i mot en turnuslege til.

Ringsaker kommune har legevaktsamarbeid med Hamar og Lillehammer. Ca. 9.000 av innbyggerne nord i kommunen sokner til Lillehammer legevakt, resten til Hamar legevakt. I 2015 kom det ny forskrift om akuttmedisin, der kommunenes ansvar for legevakttilbud hele døgnet er fremhevet. Arbeidet med å oppfylle forskriftens krav om tilbud om legevakt på dagtid er påbegynt.

Avtaler med privatpraktiserende fysioterapeuter

Ringsaker har avtale med 28 privatpraktiserende fysioterapeuter og én selskapsavtale. Til sammen har disse 21,72 hele driftstilskudd. Det er stor etterspørsel etter fysioterapi, spesielt i psykomotorisk psykoterapi.

Etter utarbeidelse av ny fysioterapiplan i 2014 er det etablert et formelt samarbeidsutvalg mellom kommune og kontaktperson for fysioterapeutene.

Samfunnsmedisinsk enhet

Felles samfunnsmedisinsk enhet for Hamarregionen ble etablert 1.1.2014 med 6,5 årsverk, hvorav 3,5 årsverk kommuneoverlege og 3 årsverk rådgiver miljørettet helsevern. Det er inngått egen samarbeidsavtale og leveranseavtale. En av kommuneoverlegene har Ringsaker kommune som hovedansvar, og har fast kontordag i kommunebygget en dag i uken. Enheten har i 2015 hatt mye fokus på tilsynsvirksomhet innen miljørettet helsevern, rådgivning og konsultasjon i enkeltsaker og medisinsk faglige råd på overordnet nivå. Videre har enheten arbeidet med smittevernplan og helseberedskapsplaner.

Folkehelse

For å sikre ivaretagelse av langsiktig og helhetlig planlegging på folkehelseområdet er det utarbeidet et oversiktsdokument, samt en løpende oversikt over befolkningens helsetilstand. Dette vil danne grunnlag for fremtidig planlegging og tiltak. Folkehelsearbeidet er for øvrig integrert i all planlegging i kommunen.

Boligsosialt utviklingsprogram

Boligsosialt utviklingsprogram (BoSo) ble avsluttet 31.12.2015. Boso er en strategisk satsning fra Husbanken region øst for å øke store og mellomstore kommuners måloppnåelse på det boligsosiale området. Ringsaker kommune ble tatt opp i programmet fra 1.3.2011.

BoSo-programmet i Ringsaker har vært forankret hos rådmannen og sorterer under ansvarlig kommunalsjef. Programarbeidet er organisert gjennom et eget programstyre og følgende enheter har på ulike måter vært involvert i programarbeidet i 2015: NAV Ringsaker, Psykisk helse og rustjenester, Servicesenteret og Bygg og eiendom.

I henhold til samarbeidsavtalen med Husbanken skal det ved avslutning av programmet gjennomføres en ekstern boligsosial sluttanalyse. Rambøll ble valgt til å gjennomføre sluttanalysen, og rapporten ble oversendt til kommunen i desember 2015. Rambøll konkluderte med at kommunen har styrket det boligsosiale arbeidet i løpet av programperioden, og at kommunen har økt innsatsen på forebygging og bekjempelse av bostedsløse innbyggere. Ringsaker har oppnådd høy grad av måloppnåelse i løpet av programperioden, og har opparbeidet en sterk samhandlingskultur hvor alle involverte enheter er med på å gjøre hverandre gode. Det har vært kontinuitet blant sentrale medarbeidere i det boligsosiale arbeidet, forankring på ulike nivå i organisasjonen og god involvering av brukerorganisasjoner.

Det mest sentrale utviklingstiltaket i programmet det siste året har vært arbeid med fremskaffelse av flere utleieboliger gjennom samarbeid med private utbyggere og Husbanken ved bruk av tilvisningsavtaler. Ved utgangen av 2015 var det ferdigstilt 4 boenheter som kommunen har tilvisningsrett til. Videre ble det inngått tilvisningsavtale ved ytterligere 33 boenheter hvor kommunen vil få tilvisningsrett til 40 % av dem når de blir ferdigstilt i løpet av 2016. Samlet ligger det an til at samarbeidet med private aktører kan gi om lag 175 utleieboliger, hvorav kommunen får tilvisningsrett til 70 av disse boligene.

Avslutning av boligsosialt utviklingsprogram og videreføring av det boligsosiale arbeidet fremmes til politisk behandling i 1. halvår 2016.

Kommunevalget 2015

Valgloven pålegger kommunen ansvaret for gjennomføringen av kommunestyrevalg og fylkestingsvalg. Det ble i 2015 gjennomført valg til nytt kommunestyre og til fylkesting. Loven konkretiserer hvilke oppgaver som skal utføres ved gjennomføringen. Felles for oppgavene er at kommunen må utføre andre administrative funksjoner enn de som for øvrig inngår i den løpende driften. Med bakgrunn i erfaringer fra tidligere valg besluttet rådmannen at valggjennomføringen også denne gang skulle organiseres som prosjekt, ledet av en oppnevnt prosjektgruppe. Gruppas arbeid var forankret i valgloven av 28.6.2002, valgforskriften av 2.1.2003, øvrige sentrale føringer og vedtak i valgstyret. Valget ble gjennomført med forhåndsstemmegivning, og valgting over to dager i til sammen 10 stemmekretser i kommunen. Ringsaker kommune hadde på valgdagen 26.541 manntallsførte velgere. Det ble avgitt til sammen 14.675 godkjente stemmer, som tilsvarer en valgdeltagelse på 55,29 %. Valget ble godkjent av kommunestyret i k.sak 69/2015. Det har også vært knyttet arbeid til saker til politisk behandling i etterkant av kommunevalget.

2.3 Barnehage (VO nr. 20)

200 Brøttum, Lismarka og Åsen barnehage	Barnehageleder:	Gry Hanne Edvardsen/ Anne-Tove Brukstuen
201 Fossen, Moelv og Fagernes barnehage	Barnehageleder:	Gunn Bjerke
204 Nes barnehage	Barnehageleder:	Tone Beate Kristiansen
205 Tømmerli barnehage	Barnehageleder:	Britt Merete Hval
206 Hempa og Vesleparken barnehage	Barnehageleder:	Gry Gulliksen Kleiven
207 Buttekvern og Fredheimvegen barnehage	Barnehageleder:	Ivy M. Ludvigsen
208 Furnes, Kylstad og Simenstua barnehage	Barnehageleder:	Kari Lauritzen
209 Bakkehaugen barnehage	Barnehageleder:	Line Nordvik

2.3.1 Ansvarsområde

Virksomhetsområdet omfatter barnehage tilbud til alle barn i Ringsaker i alderen 0-6 år.

Ringsaker kommune driver 16 barnehager organisert i åtte resultatenheter, samt eget tilbud om åpen barnehage. To avdelinger i paviljonger ved Lismarka barnehage og ved Moelv barnehage er faste plasser i midlertidige lokaler i påvente av utbygginger. Det var 23 private barnehager fordelt på 16 heldagsbarnehager og sju familiebarnehager fram til sommeren 2015. Kosungen familiebarnehage la ned driften sommeren 2015, slik at det gjennom høsten 2015 var seks familiebarnehager og til sammen 22 private barnehager.

Kommunen yter tjenester til de private barnehagene. Dette innebærer bl.a. veiledning, godkjenning, tilsyn og formidling av offentlige tilskudd etter forskrift om likeverdig behandling ved tildeling av offentlige tilskudd til ikke-kommunale barnehager. Videre behandles søknader om ekstra ressurser til barnehagene til barn med nedsatt funksjonsevne, søknader om spesialpedagogisk hjelp for barn under skolepliktig alder i henhold til opplæringsloven og søknader om redusert foreldrebetaling og fritak i 20 timer pr. uke for 4- og 5-åringer i husholdninger med lav inntekt.

PP-tjenesten har rådgivningsfunksjon for tilrettelagt opplæring inkludert spesialpedagogisk hjelp for målgruppen førskolebarn. Helsestasjon og PP-tjenesten har i samarbeid etablert tilbud om åpen barnehage ved Familiens Hus i Brumunddal, Nes og Moelv.

2.3.2 Hovedkommentar

Etter økning i etterspørselen etter barnehageplasser de siste årene var det en liten nedgang i antall søknader til barnehageopptaket høsten 2015. Dette skyldes blant annet at kommunen har hatt full barnehagedekning i flere år med de nye etableringene som er gjort, og dermed har flere barn allerede plass. Antall nye søkere avhenger i stor grad av fødselstall og tilflytting. Alle barn som hadde lovfestet rett til plass fikk tilbud om dette i 2015, og i tillegg ble det gitt tilbud til flere yngre barn, samt søkere gjennom året. Antall ledige plasser gjennom året varierer i de ulike delene av kommunen. Brumunddal, Nes og Furnes har en del ledig kapasitet. I Moelv og nordre Ringsaker er det få ledige plasser.

Barnehagene arbeider kontinuerlig med kompetanseheving på ulike områder for å videreutvikle kvaliteten på tjenestetilbudet. Enkelte barnehager driver utviklingsarbeid/prosjekt innen konkrete områder. PP-tjenesten bidrar med å øke kompetansen i barnehagene om arbeid med tidlig innsats og tilrettelegging av tilbud for barn med nedsatt funksjonsevne.

2.3.3 Måloppnåelse og ressursbruk

Brukere	Mål	Akseptabelt	Resultat
Barnehageplass til alle som ønsker det, 0-5 år	100 %	99 %	98 %
Barnehageplass til alle som ønsker det, 3-5 år	100 %	99 %	100 %

Barnehageplass til alle som ønsker det gjelder søkere ved hovedopptaket. Høsten 2015 fikk alle med lovfestet rett tilbud om barnehageplass. Blant de yngste barna, som ikke har lovfestet rett til barnehageplass, ble det gitt avslag til ca. 4 %. De fleste av disse ønsket senere oppstart og har fått plass gjennom året.

Medarbeiderundersøkelsen i 2015 viser gjennomgående gode resultater for barnehagene. Det vises til kommentarer fra den enkelte barnehage.

Medarbeidere	Mål	Akseptabelt	Resultat
Ansattes tilfredshet med engasjement og kompetanse	5,0	4,0	5,3
Ansattes tilfredshet med læring og fornyelse	5,0	4,0	5,3
Medarbeiderskap	5,0	4,0	5,5

Medarbeidere	Engasjement og kompetanse	Læring og fornyelse	Medarbeiderskap
200 Brøttum, Lismarka og Åsen barnehage	5,0	4,7	5,1
201 Fossen, Moelv og Fagernes barnehage	5,4	5,4	5,5
204 Nes barnehage	5,0	5,2	5,2
205 Tømmerli barnehage	5,2	5,1	5,3
206 Hempa og Vesleparken barnehage	5,6	5,5	5,6
207 Buttekvern og Fredheimvegen barnehage	5,6	5,8	5,9
208 Furnes, Kylstad og Simenstua barnehage	5,4	5,5	5,6
209 Bakkehaugen barnehage	5,2	5,1	5,4

Organisasjon	Mål	Akseptabelt	Resultat
Ansattes tilfredshet med arbeidsmiljøet	5,0	4,0	5,2
Ansattes stolthet over egen arbeidsplass	5,0	4,0	5,4
Sykefravær	Ind.	Ind.	11,5 %
Ansattes tilfredshet med ledelsen	5,0	4,0	5,2
Ledelse (samlet resultat)	5,0	4,0	5,3

Organisasjon	Arbeidsmiljø	Stolthet over egen arbeidsplass	Tilfredshet med ledelsen	Ledelse (samlet resultat)
200 Brøttum, Lismarka og Åsen barnehage	4,6	4,9	4,3	4,8
201 Fossen, Moelv og Fagernes barnehage	5,1	5,4	5,2	5,3
204 Nes barnehage	5,2	5,0	4,8	5,1
205 Tømmerli barnehage	5,1	5,5	5,1	5,2
206 Hempa og Vesleparken barnehage	5,1	5,5	5,6	5,5
207 Buttekvern og Fredheimvegen barnehage	5,6	5,8	5,6	5,7
208 Furnes, Kylstad og Simenstua barnehage	5,7	5,7	5,7	5,6
209 Bakkehaugen barnehage	5,5	5,5	5,4	5,3

Sykefravær	Mål	Akseptabelt	Sykefravær
200 Brøttum, Lismarka og Åsen barnehage	9,0 %	10,0 %	7,5 %
201 Fossen, Moelv og Fagernes barnehage	7,5 %	9,0 %	16,4 %
204 Nes barnehage	9,0 %	10,0 %	18,4 %
205 Tømmerli barnehage	9,5 %	11,5 %	5,4 %
206 Hempa og Vesleparken barnehage	7,5 %	10,0 %	8,2 %
207 Buttekvern og Fredheimvegen barnehage	11,0 %	12,0 %	2,9 %
208 Furnes, Kylstad og Simenstua barnehage	7,3 %	8,0 %	13,3 %
209 Bakkehaugen barnehage	9,0 %	10,0 %	11,7 %

Barnehagene hadde et samlet sykefravær på 11,5 % i 2015. Dette er en økning sammenlignet med 2014 hvor sykefraværet lå på 10,4 %.

Personalinnsats

	31.12.2013	31.12.2014	Budsjett 2015	31.12.2015
200 Brøttum, Lismarka og Åsen barnehage	26,40	26,40	26,40	26,40
201 Fossen, Moelv og Fagernes barnehage	40,17	40,17	40,17	40,17
204 Nes barnehage	34,44	36,44	36,44	36,44
205 Tømmerli barnehage	14,32	14,32	14,32	14,32
206 Hempa og Vesleparken barnehage	19,72	20,04	20,04	20,04
207 Buttekvern og Fredheimvegen barnehage	26,42	26,42	26,42	26,42
208 Furnes, Kylstad og Simenstua barnehage	25,81	25,69	25,69	25,69
209 Bakkehaugen barnehage	24,00	24,00	24,00	24,00
249 Barnehageformål – ikke fordelt enheter	6,03	6,03	6,03	6,03
Sum årsverk VO 20 Barnehage	217,31	219,51	219,51	219,51

Driftsregnskapet, beløp i 1.000 kr

	Regnskap 2013	Regnskap 2014	Budsjett 2015	Regnskap 2015
Driftsutgifter	238 425	258 543	254 828	259 681
Driftsinntekter	44 667	58 150	39 832	44 685
Netto driftsutgifter	193 758	200 393	214 996	214 996

Investeringsregnskapet, beløp i 1.000 kr

	Regnskap 2013	Regnskap 2014	Budsjett 2015	Regnskap 2015
Investeringsutgift	522	20 039	3 180	802
Investeringsinntekt	0	0	0	0
Netto investeringsutgift	522	20 039	3 180	802

Utvidelsen ved Nes barnehage er fullfinansiert i 2015. I tillegg er det gjennomført enkelte mindre investeringstiltak ved Buttekvern, Fredheimvegen og Bakkehaugen. Dette gjelder lekeapparat, innredning av påbygg og grillhytte.

Netto driftsutgifter pr. resultatenhhet, beløp i 1.000 kr (før årsoppgjørdisposisjoner)

Resultatenhet	Budsjett 2015	Regnskap 2015	Avvik	Avvik i %
200 Brøttum, Lismarka og Åsen barnehage	11 231	10 811	420	3,7 %
201 Fossen, Moelv og Fagernes barnehage	16 835	16 091	744	4,4 %
204 Nes barnehage	14 876	14 762	114	0,8 %
205 Tømmerli barnehage	6 123	5 911	212	3,4 %
206 Hempa og Vesleparken barnehage	8 448	8 222	226	2,7 %
207 Buttekvern og Fredheimvegen barnehage	11 328	11 110	218	1,9 %
208 Furnes, Kylstad og Simenstua barnehage	11 232	10 848	384	3,4 %
209 Bakkehaugen barnehage	10 204	9 121	1 083	10,6 %
249 Barnehageformål – ikke fordelt enheter	124 719	122 802	1 917	1,5 %
Sum	214 996	209 677	5 319	2,5 %

Rapport fra resultatene

200 Brøttum, Lismarka og Åsen barnehage

De tre barnehagene Brøttum, Lismarka og Åsen har i 2015 gitt tilbud til 101 barn i alderen 0-6 år.

Alle barnehagene jobber kontinuerlig med relasjoner, anerkjennende kommunikasjon og medvirkning. De voksnes tilstedeværelse er viktig for å få et godt samspill og formidle gode holdninger og verdier til barna. En fokuserer på barnehagen som læringsmiljø og dannelsesarena, og hvordan læring skjer gjennom lek, rutinesituasjoner og ulike aktiviteter. Våren 2015 var *barn i naturen* barnehagens satsningsområde. *Lek og de voksnes deltakelse* har vært hovedfokus høsten 2015. De tre barnehagene har utarbeidet felles mål, men arbeider med litt ulike innfallsvinkler. Enheten arbeider målrettet med både *engelsk og antall, rom og form*. Dette inngår som en del av barnehagenes årsplaner. 1.6.2015 fikk barnehagene ny leder. En barneveileder har tatt fagbrev som barne- og ungdomsarbeider i løpet av året.

Høsten 2015 ble det gjennomført medarbeiderundersøkelse. Enheten oppnådde målsettingen på områdene engasjement, kompetanse og medarbeiderskap. De øvrige måleindikatorene er på akseptabelt nivå. Det skal utarbeides en handlingsplan med vekt på ledelse og arbeidsmiljø kommende periode.

Gjennomsnittlig sykefraværspersent var i 2015 på 7,5 %. Dette er en nedgang på 0,9 prosentpoeng fra 2014. Fraværet skyldes i hovedsak langtidssykmeldinger.

Enheten har fem deltidsansatte. Alle disse arbeider frivillig deltid.

Regnskapet for 2015 viser et mindreforbruk på kr 420.000. Mindreforbruket skyldes at enheten i en periode har holdt en stilling vakant som følge av endringer i barnesammensetningen og dermed redusert bemanningsbehov.

201 Fagernes, Fossen og Moelv barnehage

Barnehagene Fagernes, Fossen og Moelv har i 2015 gitt tilbud til 146 barn. Enheten har hatt noe ledig kapasitet i 2015. Flere barn fikk plass utover høsten, men barnehagene hadde fortsatt ledig kapasitet ved utgangen av året.

Enheten har i 2015 blant annet jobbet med boken «*Se barnet innenfra*» og *trygghetssirkelen*. Dette har skapt økt forståelse for hvor viktig det er å være nære, sensitive, lyttende og anerkjennende voksne. Det siste halvåret har en arbeidet mye med hva de voksne må gjøre for å skape et godt og utviklende språkmiljø for alle barn.

Høsten 2015 startet enheten opp et prosjekt med tema *engelsk i barnehagen*. De pedagogiske lederne har fått ekstern veiledning og erfaringsdeling i nettverk. Dette har motivert til mer bruk av engelsk enn tidligere.

Medarbeiderundersøkelsen høsten 2015 viste at personalet i stor grad er tilfreds med arbeidssituasjonen. De trives godt og synes de lærer og utvikler seg på arbeidsplassen. Enheten oppnådde målsettingen på alle måleindikatorene i 2015.

Sykefraværet i 2015 var på 16,4 %. Dette er høyt og over akseptabelt nivå. Sykefraværet er hovedsakelig langtidssykmeldinger der årsaken er kronisk fysiske eller psykiske lidelser. Fraværet er derfor ikke relatert til forhold på arbeidsplassen. Medarbeidere med sykefravær blir fulgt opp iht. kommunens interne retningslinjer.

Enheten har fem personer på deltid, hvorav én har ufrivillig deltidsstilling. Denne stillingen er det ikke mulig å øke innen enheten.

Regnskapet for 2015 viser et mindreforbruk på kr 744.000. To stillinger ble holdt vakante gjennom høsten. Bemanningen var likevel tilstrekkelig i forhold til størrelsen på barnegruppene, da enheten hadde ledig kapasitet.

204 Nes barnehage

Nes barnehage har gjennom 2015 i snitt gitt tilbud til 145 barn i alderen 0-6 år. Av enhetens 36,44 årsverk er det 34,84 årsverk som har formell fagkompetanse innen arbeid med barn.

Barnehagen har over flere år arbeidet bevisst med å skape en *vi-kultur* der alle ansatte har god innsikt og kjennskap til enhetens pedagogiske mål, og er stolte av arbeidsplassen sin. Det arbeides med å gjøre barnehagen til en god læringsarena for barn og voksne gjennom faglig fokus.

I tillegg til arbeidet med *antall, rom og form, engelsk og fysisk aktivitet*, ble *DUÅ – de utrolige årene og Barnehagen som læringsmiljø og dannelsesarena* videreført i 2015 gjennom arbeid med vennskap og følelser. Arbeidet med å styrke ledergruppa for å håndtere utfordringer og endringer ble videreført. Medarbeiderundersøkelse ble gjennomført høsten 2015 med godt resultat. Denne viste at ansatte trives sammen med kollegaer, er fornøyde med ledelsen og at informasjonsflyten er god. Medarbeidernes tilbakemelding viser at det er godt arbeidsmiljø i enheten. Arbeidet for å opprettholde og videreutvikle det gode arbeidsmiljøet videreføres.

Enheten hadde i 2015 et sykefravær på 18,4 %. Dette er høyere enn akseptabelt nivå. Langtidsfraværet bidrar mest til dette resultatet. Barnehagen har i 2015 arbeidet tett med HMS-rådgiver og Nav, og det arbeides kontinuerlig både med individuelle og systemrettede tiltak.

Enheten har to ansatte med ufrivillig deltid. De ansatte blir ivaretatt ved å øke stillinger midlertidig med vikartimer i påvente av ledige faste hjemler.

Barnehagen gikk ut av 2015 med et mindreforbruk på kr 114.000 etter å ha overført et regnskapsmessig merforbruk fra 2014 på kr 358.000. Isolert genererte dermed driften i 2015 et mindreforbruk på kr 472.000. Gjennomførte tiltak for å snu den økonomiske situasjonen har vært å redusere bruk av vikartimer ved sykdom samt en endret organisering av sommerferien ved å dele inn ansattes ferie i puljer. Enheten har hatt større inntekter fra sykelønnsrefusjoner enn påløpte utgifter til sykevikar.

205 Tømmerli barnehage

Tømmerli barnehage har i 2015 gitt tilbud til 57 barn i alderen 0-6 år. Fra 1.8.2015 hadde enheten noe ledig kapasitet.

Personalet har i 2015 arbeidet med tilknytningsteori, hvor voksnes tilstedeværelse i barnas lek og aktiviteter ute og inne har stått i fokus. Å møte barn, foreldre og kollegaer på en anerkjennende og hensynsfull måte er viktig for å skape trygghet og gode relasjoner.

Ansatte har deltatt i lærende nettverk i engelsk og arbeidet videre med *leseglede og språkstimulering*. I arbeidet med å øke personalets kompetanse deltok de fleste på Østlandske lærerstevne høsten 2015. To fast ansatte og tre vikarer er i gang med utdanning for å få fagbrev som barne- og ungdomsarbeidere.

I løpet av våren/sommeren ble uteområdet oppgradert med ny drenering, asfalt og gressplen. Enheten har hatt fokus på trafikk og trafikksikkerhet og ble høsten 2015 godkjent som *Trafikksikker barnehage* hos Trygg Trafikk.

Barnehagen oppnådde i årets medarbeiderundersøkelse målsettingen knyttet til alle måleindikatorer.

Barnehagen hadde i 2015 et gjennomsnittlig sykefravær på 5,4 %. Dette er en nedgang fra 2014 hvor sykefraværet lå på 10,6 %. Det arbeides kontinuerlig med sykefraværstiltak og barnehagen har tett oppfølging av ansatte.

Enheten har tre deltidsansatte som alle arbeider frivillig deltid. De som ønsker det får tilbud om å fylle opp stillingen med vikariater av kortere eller lengre varighet.

Regnskapet for 2015 viser et mindreforbruk på kr 212.000. Det skyldes i hovedsak at vikarer har lavere lønn enn de fast ansatte ved sykmeldinger/permisjoner. Barnehagen har i tillegg fått særskilt tilskudd til praksisplass gjennom Nav.

Tømmerli barnehage har oppgradert uteområdet og satt fokus på trafikksikkerhet.

206 Hempa og Vesleparken barnehage

Hempa og Vesleparken barnehage har i 2015 gitt tilbud til 76 barn.

Enheten arbeidet også i 2015 med tidlig innsats, fra bekymring til handling, barnesamtaler, veiledning av personalet, styrking av den pedagogiske lederrollen, samt holdninger og verdier. Lek og voksenrollen har vært et gjennomgående tema i 2015. Enheten er også med i prosjektet *engelsk* med alle de andre kommunale barnehagene.

Det ble gjennomført medarbeiderundersøkelse høsten 2015. De ansattes tilbakemeldinger viser at de er stolte av arbeidsplassen. Medarbeiderne gir tilbakemeldinger om et godt læringsmiljø med engasjement, mulighet for fornying og faglig utvikling. Enheten scorer lavt på fysiske arbeidsforhold og inneklima.

Enheten hadde i 2015 et gjennomsnittlig sykefravær på 8,2 %. Dette er en nedgang fra 2014 hvor sykefraværet lå på 9,5 %. I hovedsak er dette langtidsfravær som følge av kroniske lidelser. Det arbeides med sykefraværstiltak og et økt nærvær på arbeidsplassen. Den enkelte ansatte følges opp individuelt, og enheten har tett samarbeid med Nav, bedriftshelsetjenesten og HMS-rådgiver i kommunen.

Enheten har fem ansatte i frivillig deltid og en ansatt i ufrivillig deltid. Det blir gitt tilbud om større stillingsbrøker ved ledighet i stillinger.

Enheten gikk ut av 2015 med et regnskapsmessig mindreforbruk på kr 226.000. En stilling som barnehagelærer er holdt ledig høsten 2015 som følge av færre barn i barnehagen. Enheten har også hatt større inntekter fra sykelønnsrefusjoner enn budsjettet.

207 Buttekvern og Fredheimvegen barnehage

Buttekvern og Fredheimvegen barnehage har i 2015 gitt tilbud til 108 barn i alderen 0–6 år.

I løpet av året er det ferdigstilt ny utelekeplass i Fredheimvegen barnehage. Buttekvern barnehage har fått soveplass med tak over for barn som sover ute, ny grovgarderobe på en avdeling, nytt oppvarmet vognrom, nytt møterom og i tillegg utbedret utelekeklassen.

Enheten har i 2015 videreført arbeidet med *De utrolige årene* med *Dina-samlinger* og det tverrfaglige prosjektet *TiKvello*. Det arbeides målrettet med matematikk og engelsk, og enheten deltar i felles kommunalt prosjekt *engelsk i barnehagen*. Arbeidet med handlingsveilederen *Fra bekymring til handling* videreføres. Senhøsten 2015 startet de pedagogiske lederne en opplæring innen COS-P i regi av PPT, som avsluttes i januar 2016. Det er videre brukt mye tid på å bli kjent med *trygghetssirkelen* (Circle of Security) og COS-P (Circle of Security – Parenting). Dette har stor betydning i arbeidet med å videreutvikle et kvalitativt godt barnehage tilbud der de voksnes kompetanse og relasjon til barna er en avgjørende faktor.

De ansatte gir uttrykk for stor grad av tilfredshet i sitt arbeid med prosjektene. De har høye ambisjoner om utvikling av et sterkt faglig miljø i enheten, og et ønske om å bidra til et godt læringsmiljø for både barn og voksne. Dette gjenspeiler seg i medarbeiderundersøkelsen høsten 2015, der resultatet samlet er på 5,5.

Barnehagen hadde i 2015 et gjennomsnittlig sykefravær på 2,9 %. Dette er en nedgang fra tidligere år. Sykefraværet lå i 2014 på 8,0 %. Enheten arbeider med å forebygge og tilrettelegge slik at sykefraværet kan holdes så lavt som mulig. Sykefraværet i enheten er i hovedsak langtidssykemeldte med slitasjeskader. Den enkelte ansatte følges opp individuelt, og enheten har tett samarbeid med HMS-rådgiver i kommunen og Nav.

Enheten har en ansatt i ufrivillig deltid.

Enheten hadde et mindreforbruk på kr 218.000 ved utgangen av 2015. Dette skyldes høyere inntekter knyttet til sykelønnsrefusjoner enn forutsatt i budsjettet.

208 Simenstua, Furnes og Kylstad barnehage

Simenstua, Furnes og Kylstad barnehage har i 2015 gitt tilbud til 104 barn i alderen 0-6 år.

I Simenstua barnehage er det to avdelinger som ikke er tatt i bruk. Etterspørselen etter barnehageplasser er avgjørende for når de to avdelingene vil åpnes.

Enheten har i 2015 videreført arbeidet med *trygghetssirkelen* (Circle of Security®). Dette er en modell som hjelper de voksne i barnehagen til å forstå at barns gryende selvstendighet og læring hviler på retten til å være avhengig av voksne. Videre er det basert på den voksnes evne til å se hva barnet trenger, gi dem det, og ha vilje til å reflektere over og videreutvikle seg som omsorgsperson.

I august 2015 tok enheten i bruk et psykopedagogisk materiell som heter *Grønne tanker-glade barn*, også kalt psykologisk førstehjelp. Barnehagelærere i enheten deltok i opplæring av materialet, og det ble inngått et nært samarbeid med PPT som har bidratt med veiledning av personalet i hver enkelt barnehage. Dette er et verktøy for god egenomsorg og som bidrar til styrking av barnets psykiske helse.

Engelsk har vært et prioritert fagområde i 2015. Personalet har arbeidet i lærende nettverk med andre barnehageansatte og har hatt fagøkter med engelskspråklig lærer. Dette har bidratt til å gi de voksne ny kunnskap og inspirasjon, og bidratt til at barna opplever glede over å lære et nytt språk. Prosjektet har skapt interesse og engasjement, noe som danner et godt grunnlag for videre opplæring i skolen.

Medarbeiderundersøkelsen høsten 2015 viser at de ansatte er godt fornøyd med sin arbeidssituasjon. De gir uttrykk for at arbeidet er organisert på en god måte, arbeidsoppgavene oppleves som meningsfulle og interessante og samarbeidet med kollegaene er meget godt. Mulighetene for læring i stillingen er gode. Det er stor grad av tilfredshet med de fysiske arbeidsforholdene. Ledelsen oppleves som støttende og anerkjennende, og alle gir uttrykk for stor grad av stolthet over egen arbeidsplass.

I arbeidet med å ivareta det gode arbeidsmiljøet har enheten arbeidet målrettet for å være en *helsefremmende arbeidsplass*, og alle avdelinger har sine egne fokusområder.

Sykefraværet var i 2015 på 13,3 %. Sykefraværet skyldes i hovedsak langtidsfravær fordi flere arbeidstakere sliter med kroniske lidelser og andre diagnoser. Korttidsfraværet utgjør 1,7 %. Det er full oppmerksomhet rundt ergonomi og tilrettelegging av arbeidsmiljøet, slik at arbeidstakere kan komme raskere tilbake i jobb med en gradert sykemelding.

Enheten har fire deltidsansatte, hvorav to på ufrivillig deltid. Det har ikke vært noen ledige stillinger i enheten i 2015.

Regnskapet for 2015 viser et mindreforbruk på kr 384.000. Dette skyldes først og fremst høyere sykelønnsrefusjoner enn tilsvarende vikarutgifter. Enheten har i tillegg vært forsiktige med innkjøp gjennom året.

209 Bakkehaugen barnehage

Bakkehaugen barnehage har i 2015 gitt tilbud til 98 barn i alderen 0-6 år. Enheten har gjennom høsten 2015 hatt noen ledige barnehageplasser. Dette har medført at en småbarnsavdeling hadde 9 barn og 3 voksne i stedet for 14 barn og 4 voksne. Plassene ble gradvis fylt opp ut over høsten.

Barnehagen har arbeidet mye med å utvikle et godt språkmiljø i barnehagen. Målet har vært å skape et språkstimulerende miljø med vekt på språklig og sosial kompetanse, der barna får gode lekerfaringer og danner vennskap.

Enheten har fokusert på at hvert barn skal bli sett og hørt, og at det skal føle seg betydningsfullt i sin hverdag. Det vektlegges å skape et godt språkstimulerende miljø der barna blir oppmuntret til å lytte, samtale og leke med lyd, rim, rytmer og å fabulere med hjelp av språk og sang. Barnehagen har deltatt i prosjektet *Engelsk i barnehagen*.

I Bakkehaugen barnehage blir ungene kjent med bokstaver og håndskrift gjennom skrivedans.

Det ble gjennomført medarbeiderundersøkelse høsten 2015. Resultatene viser at personalet er godt fornøyd med arbeidsforholdene. De opplever at det er godt innhold og god organisering av arbeidet. Det er stor grad av samarbeid og trivsel med kollegaer, noe som gir et godt arbeidsmiljø. Ansatte formidler stolthet over egen arbeidsplass.

Gjennomsnittlig sykefravær i 2015 var på 11,7 %, noe som er over målsettingen på 9 %. Fraværet er redusert med 2,1 prosentpoeng siden 2014. Korttidsfraværet utgjør 2,7 % og langtidsfraværet 9 %. I enheten arbeides det med arbeidsmiljøet, trivsel, mestring, humor og glede i hverdagen. Her er også tilgjengelighet, kommunikasjon og nærhet mellom ledelsen og de andre ansatte viktig. Det søkes å finne muligheter for tilrettelegging for den enkelte sykemeldte, slik at den kan komme raskere tilbake til jobb. Ved behov samarbeider enheten med Nav, HMS-rådgiver og bedriftshelsetjenesten.

Enheten har ingen ansatte på ufrivillig deltid.

Enheten har et mindreforbruk på om lag kr 1.083.000. Dette er i hovedsak refusjoner for sykefravær i administrasjonen, samt lavere vikarutgifter enn refusjonsinntekter for den sykemeldte. Enheten har også hatt en stilling vakant, da alle barnehageplassene ikke har vært fylt opp deler av året.

249 Barnehageformål – ikke fordelt enheter

Under dette ansvaret budsjetteres en rekke felles tiltak på barnehageområdet. Det er blant annet spesialpedagogisk hjelp for førskolebarn og styrkingstiltak for barn med nedsatt funksjonsevne og fremmedspråklige barn.

Kommunale tilskudd til private barnehager, kompensasjon for søskenmoderasjon til private barnehager, interkommunalt oppgjør, felles opplæringstiltak og differensiert foreldrebetaling etter forskrift om foreldrebetaling budsjetteres også over dette ansvaret.

Regnskapet for spesialpedagogisk hjelp og styrkingstiltak viser et mindreforbruk på kr 81.000. Fra 2014 er det inntektsført kr 513.000 på dette området. Tjenestområdet har derfor et merforbruk på kr 432.000 gjennom 2015. Regnskapet viser at det er stor etterspørsel etter ressurser på dette tjenestområdet.

Gjennom 2015 er det innarbeidet 110,0 mill. kroner i kommunalt tilskudd til private barnehager. Det er gjort vedtak tilsvarende 109,3 mill. kroner. Budsjettposten har et positivt avvik på kr 742.000. Tilskuddet til de private barnehagene ble noe redusert på slutten av året, da enkelte barnehager fikk en liten reduksjon i barnetallet. I budsjettet for 2015 er det innarbeidet 1,1 mill. kroner til søskenmoderasjon i private barnehager. Regnskapet viser her et merforbruk på om lag kr 81.000.

I 2015 har Ringsaker hatt en besparelse i det interkommunale nabooppkjøret. Ordningen gjelder det økonomiske oppkjøret mellom kommuner når foreldre velger å ha sine barn i private barnehager utenfor bostedskommunen. Her har Ringsaker en netto besparelse på kr 942.000 sammenlignet med budsjett.

Budsjettområdet har en besparelse på kr 101.000 på felles opplæringstiltak gjennom året.

I løpet av 2015 ble det innført to ulike nasjonale ordninger for redusert foreldrebetaling for husholdninger med lav inntekt. I budsjettet for 2015 ble det bevilget 1,3 mill. kroner til ordningene. Av denne bevilgningen ble kr 319.000 omfordelt for å dekke utsatt økning i foreldrebetaling på kr 2.480 til kr 2.580 fra 1. januar til 1. mai. Private og kommunale barnehager er til sammen kompensert kr 805.000 for å dekke reduserte inntekter som følge av ordningene om redusert foreldrebetaling. Det er fra innføringen i mai og gjennom året saksbehandlet søknader fra til sammen 98 husholdninger.

2.3.4 Vesentlige resultater, aktivitets- og standardendringer

Barnehagedekning

Kommunen har full barnehagedekning. Alle som har lovfestet rett til barnehageplass fikk tilbud. Noen få barn uten lovfestet rett til barnehageplass fikk avslag ved hovedopptaket høsten 2015, men fikk plass i løpet av året. Barnehagedekningen er forskjellig i de ulike delene av kommunen. Det er viktig med en kontinuerlig oppfølging av etterspørselen og gjennomføre vedtatte tiltak, slik at barnehagedekningen i alle deler av kommunen blir god.

Kvalitetsarbeid

For å videreutvikle kvaliteten på barnehagetilbudet arbeides det kontinuerlig med kompetanseheving. Det ble gjennomført dialogmøter mellom kommunalsjefen og den enkelte barnehageleder høsten 2015. Dialogmøtet bidrar til god ledelse og styring av enheten. Enhetene gjennomførte ståstedsanalysen for barnehager utarbeidet av Utdanningsdirektoratet. Gjennom analyse av resultatene og refleksjon over barnehagens praksis i valg av metodisk tilnærming, tilrettelegging for omsorg, lek og læring ble det avtalt og iverksatt tiltak for å videreutvikle kvaliteten i den enkelte enhet.

Barnehagene har felles kommunale målsettinger innen fagområdene engelsk og antall, rom og form. Gjennom lek, eksperimentering og hverdagsaktiviteter utvikles barnas matematiske kompetanse. Videre blir barna glad i engelsk gjennom lek og aktiviteter. Høsten 2015 ble det igangsatt prosjektet engelsk i barnehagen for å videreutvikle arbeidet med engelsk i alle de kommunale barnehagene. Utvalgte ansatte deltar i lærende nettverk på tvers av barnehagene. Videre gjennomfører enkelte barnehager prosjekt/ utviklingsarbeid innen spesielle områder. Det er sterk satsing på tidlig innsats fra sentrale myndigheter, og kompetansetiltak gjennomføres i tråd med føringene.

Kunnskapsdepartementet har vedtatt *Kompetanse for framtidens barnehage* – en strategi for kompetanse og rekruttering 2014-2020. Ett av målene er å heve kompetansen for alle ansatte i barnehagene. I forbindelse med regjeringens arbeid for å heve kvaliteten på barnehagetilbudet gjennomførte Fylkesmannen i Hedmark opplæringstiltak for assistenter i kommunale og private barnehager i samarbeid med Elverum videregående skole. Dette er tiltak som setter deltakerne i stand til å gå opp til eksamen i teoridelen av fagprøven for barne- og ungdomsarbeiderfaget. Ringsaker hadde med ca. 20 deltakere fra kommunale og private barnehager. Dette betyr at andelen barneveiledere som har tatt fagutdanning har økt de siste årene.

To barnehageledere har tatt lederutdanning i barnehageledelse.

Fylkesmannen tildelte kompetansemidler til kommunene Hamar, Stange og Ringsaker som videreføring av *Barnehagen som læringsmiljø og danningsarena*, og oppfølging av oppdraget *Et godt språkmiljø for alle barn*. Det ble arrangert felles halvdagskurs for alle barnehageansatte i de tre kommunene med tema *Språkstimulering i barnehagen* i mars 2015, og vel 320 ansatte fra kommunale og private barnehager i Ringsaker deltok.

PP-tjenesten bidrar med å øke kompetansen i barnehagene i arbeidet med tidlig innsats og barn med nedsatt funksjonsevne. Det arbeides med tiltak for å styrke barns psykiske helse gjennom å styrke ansattes relasjonskompetanse, blant annet med bruk av teorier om trygg tilknytning. Det er igangsatt arbeid med *Grønne tanker – glade barn*, et psykologisk-pedagogisk materiale, der målet er å styrke barns psykiske helse gjennom mer kunnskap og ferdigheter.

En enhet startet med opplæring og veiledning høsten 2015. Prosjektet *DUA, De utrolige årene*, videreføres. Dette er et program for å forebygge atferdsvansker hos små barn, og flere barnehager deltar. *TiKvello* er en modell for tidlig avdekking og innsats gjennom tverrfaglig samarbeid med utgangspunkt i barnehagen. Arbeidet startet i 2012, og tiltaket fortsatte i 2015.

Talentfulle, driftige, dyktige, inkluderende og omsorgsfulle innbyggere ble hedret under RingsakerGallaen i januar.

2.4 Undervisning (VO nr. 30)

300 Brøttum ungdomsskole	Skoleleder:	Haldis Sveen
301 Moelv ungdomsskole	Skoleleder:	Kristin Marie Sørlien
302 Nes ungdomsskole	Skoleleder:	Ann-Therese Dalbakk
303 Brumunddal ungdomsskole	Skoleleder:	Guro Kirkerud
304 Furnes ungdomsskole	Skoleleder:	Terje Nærli
310 Brøttum skole	Skoleleder:	Haldis Sveen
312 Messenlia og Lismarka skole	Skoleleder:	Brite Kandal/May-Britt Eriksen Norberg
313 Fagernes og Åsen skole	Skoleleder:	Jan Kornerud/Hans Martin Raknerud
314 Kilde og Fossen skole	Skoleleder:	Steinar Ulven
315 Skarpsno skole	Skoleleder:	Steinar Ulven
316 Gaupen skole	Skoleleder:	Gerd Elin Borgen
319 Kirkekretsen skole	Skoleleder:	Anna Saug
321 Hempa skole	Skoleleder:	Stine A. Thorstensen
322 Fagerlund skole	Skoleleder:	Kari Storihle Ødegård
323 Mørkved skole	Skoleleder:	Tone Strømberg
324 Kirkenær skole	Skoleleder:	Grethe Granerud
325 Kilstad skole	Skoleleder:	Line Osmo
326 Stavsberg skole	Skoleleder:	Else Margrethe Holst
327 Nes barneskole	Skoleleder:	Stein Skjeseth
340 Hagen skole	Skoleleder:	Line Osmo
342 Voksenpedagogisk senter	Skoleleder:	Svein Kåre Rydland/Geir Sandberg
343 PPT	Skoleleder:	Turid Fauske

2.4.1 Ansvarsområde

Undervisning omfatter grunnskole, pedagogisk-psykologisk tjeneste, voksenopplæring, skolefritidstilbud, leirskole, skolelokaler og skoleskyss. Virksomhetsområdet består av:

Barneskole:	13 resultatenheter med til sammen 16 skoler
Kombinert:	1 resultat enhet med både barne- og ungdomsskole (Brøttum)
Ungdomsskole:	4 resultat enheter med til sammen 4 skoler
Andre:	3 resultat enheter (PPT, Voksenpedagogisk senter, Hagen)
Sum:	21 resultat enheter

2.4.2 Hovedkommentar

Satsing på økt læringsutbytte for alle elever er videreført i 2015 med vekt på grunnleggende ferdigheter i fagene norsk, engelsk og matematikk. Det har også vært rettet spesiell innsats mot vurdering for læring og klasseledelse i 2015. Rådmannen følger opp resultatene på den enkelte skole gjennom fagdager, kretsvis dialogmøter, dialogmøter med hver enkelt skole og oppfølgingsmøter med bakgrunn i resultater fra ulike nasjonale prøver og kartlegginger. Her samordnes strategier og tiltak for økt læringsutbytte. Samlet sett skal alle tiltakene bidra til at undervisningen gjennomføres slik at elevene får et best mulig læringsutbytte.

Det samlede elevtallet i de kommunale skolene ved offisiell telledato 1.10.2015 var 4.001 elever. Dette var en nedgang på 39 elever fra 2014. Elevtallsutviklingen de siste årene vises i følgende tabell:

År	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Elevtall	4 345	4 240	4 160	4 151	4 167	4 134	4 050	3 987	4 040	4 001

Kilde: GSI

SFO-tilbud ble i 2015 gitt ved alle barneskoler i kommunen. Snaut 65 % av elevene på 1. - 4. trinn benytter seg av tilbud på SFO. Antallet elever ved SFO de siste årene vises i følgende tabell:

År	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Elevtall	845	838	829	845	850	931	959	950	1 037	1 040

Kilde: GSI

Pedagogisk Psykologisk Tjeneste (PPT) bistår skolene i arbeidet med kompetanseutvikling og organisasjonsutvikling for å legge opplæringen bedre til rette for elever med særskilte behov. PPT skal sørge for at det blir utarbeidet sakkyndig vurdering der opplæringsloven krever det. Det er en nasjonal målsetting å få ned andelen elever med vedtak om spesialundervisning, slik at flere elever får sin opplæring innenfor det ordinære opplæringstilbudet. Ved registreringen 1.10.2015 hadde 283 elever vedtak om spesialundervisning. Det tilsvarer 7,1 % av elevene. Landsgjennomsnittet er 8,1 %. Følgende tabell viser hvor mange elever i de kommunale grunnskolene i Ringsaker som har fått innvilget spesialundervisning de siste årene:

År	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Elevtall	193	224	287	363	389	387	305	279	269	283

Kilde: GSI

Voksenpedagogisk senter gir voksenopplæring til de som har rettigheter i henhold til opplæringsloven og introduksjonsloven.

Herredshusplassen i Moelv var fylt av folk da julegrana ble tent.

2.4.3 Måloppnåelse og ressursbruk

Resultatmålene for 2015 ble vist i styringskortet i blå bok 2015.

Brukere	Mål	Akseptabelt	Resultat
Tilfredshet med tjenestene	5,0	4,0	5,3
Kvaliteten på tjenestene	5,0	4,0	5,4
Tilfredshet med samarbeid og medvirkning	5,0	4,0	5,4
Tilfredshet med informasjon	5,0	4,0	5,1
Elevenes trivsel 7. trinn	5,3	4,8	5,3
Elevenes trivsel 10. trinn	5,0	4,5	4,9
Elevenes tilfredshet med faglig utfordring 7. trinn	4,8	4,3	5,1
Elevenes tilfredshet med faglig utfordring 10. trinn	5,0	4,5	4,9
Elevenes tilfredshet med vurdering for læring 7. trinn	4,6	4,1	4,9
Elevenes tilfredshet med vurdering for læring 10. trinn	3,8	3,4	3,9
Mobbing på skolen 7. trinn	1,3	1,4	1,3
Mobbing på skolen 10. trinn	1,3	1,4	1,3
Standpunktkarakterer norsk	3,8	3,4	3,7
Standpunktkarakterer engelsk	3,9	3,5	3,7
Standpunktkarakterer matematikk	3,5	3,2	3,1
Avgangsprøve norsk	3,4	3,1	3,5
Avgangsprøve engelsk	3,7	3,3	3,6
Avgangsprøve matematikk	2,9	2,6	2,5
Muntlig avgangsprøve samlet	4,3	3,9	4,0
Nasjonale prøver lesing 5. trinn	50	45	52
Nasjonale prøver lesing 8. trinn	50	45	49
Nasjonale prøver lesing 9. trinn	53	48	53
Nasjonale prøver regning 5. trinn	50	45	53
Nasjonale prøver regning 8. trinn	50	45	49
Nasjonale prøver regning 9. trinn	54	49	53
Nasjonale prøver engelsk 5. trinn	50	45	51
Nasjonale prøver engelsk 8. trinn	50	45	49

Kilde: Skoleporten

Elevundersøkelsen ble gjennomført høsten 2015. Den enkelte skole har tilgang til detaljerte resultater. Ringsaker kommune er samlet sett for 7. og 10. trinn på nivå med landsgjennomsnittet når det gjelder trivsel, mobbing og vurdering for læring.

Foreldreundersøkelsen ble gjennomført våren 2015 med en deltakelse på 45,6 %. Undersøkelsen viser at foreldrene i Ringsaker er fornøyd med elevenes trivsel på skolen og med lærernes vurderingspraksis.

Det er et positivt resultat i skriftlig eksamen i norsk for 2015 sammenlignet med landsgjennomsnittet. I skriftlig eksamen i matematikk er resultatene under landsgjennomsnittet. Resultatene i skriftlig eksamen i engelsk viser seg å være mer stabile enn i norsk og matematikk, men er under landsgjennomsnittet.

Resultatene fra nasjonale prøver for 5. trinn er over landsgjennomsnittet både i lesing, regning og engelsk. Elevene på 8. trinn presterer under landsgjennomsnittet på alle tre prøvene, mens elevene på 9. trinn presterer likt med et landsgjennomsnitt i lesing og under landsgjennomsnittet i regning. Det er ikke nasjonale prøve i engelsk for 9. trinn.

Medarbeidere	Mål	Akseptabelt	Resultat
Ansattes tilfredshet med engasjement og kompetanse	5,0	4,0	5,0
Ansattes tilfredshet med læring og fornyelse	5,0	4,0	4,9
Medarbeiderskap	5,0	4,0	5,1

Medarbeiderundersøkelsen for 2015 viser samlet for skolene gode resultater på nivå med målsettingen. For de enkelte skolene varierer resultatene.

Medarbeidere	Engasjement og kompetanse	Læring og fornyelse	Medarbeiderskap
301 Moelv ungdomsskole	4,9	4,5	5,0
302 Nes ungdomsskole	5,0	4,7	4,8
303 Brumunddal ungdomsskole	5,0	5,1	5,2
304 Furnes ungdomsskole	4,9	4,6	4,8
310 Brøttum skole	4,9	4,7	5,0
312 Messenlia og Lismarka skole	5,2	5,2	5,4
313 Fagernes og Åsen skole	5,1	5,1	5,3
314 Kilde og Fossen skole	4,9	4,8	5,0
315 Skarpsno skole	4,7	4,9	5,0
316 Gaupen skole	5,2	5,2	5,6
319 Kirkekretsen skole	4,8	4,8	5,0
321 Hempa skole	4,8	4,9	4,9
322 Fagerlund skole	5,0	5,2	5,3
323 Mørkved skole	5,1	5,1	5,3
324 Kirkenær skole	5,2	5,0	5,4
325 Kylstad skole	4,9	4,8	5,1
326 Stavsberg skole	5,1	4,9	5,1
327 Nes barneskole	5,1	5,2	5,4
340 Hagen skole	-	-	-
342 Voksenpedagogisk senter	5,0	5,2	5,0
343 Pedagogisk psykologisk tjeneste	5,3	5,5	5,4

Organisasjon	Mål	Akseptabelt	Resultat
Ansattes tilfredshet med arbeidsmiljøet	5,0	4,0	4,9
Ansattes stolthet over egen arbeidsplass	5,0	4,0	5,1
Sykefravær	6,1 %	7,6 %	6,4 %
Ansattes tilfredshet med ledelsen	5,0	4,0	4,8
Ledelse (samlet resultat)	5,0	4,0	5,0

Organisasjon	Arbeids- miljøet	Stolthet over egen arbeidsplass	Syke- fravær	Tilfredshet med ledelsen	Ledelse (samlet resultat)
301 Moelv ungdomsskole	4,4	4,4	5,8 %	4,2	4,6
302 Nes ungdomsskole	4,7	5,0	6,2 %	4,6	4,8
303 Brumunddal ungdomsskole	5,0	5,1	8,0 %	4,8	5,0
304 Furnes ungdomsskole	4,6	4,7	8,0 %	3,9	4,9
310 Brøttum skole	5,2	5,0	5,6 %	4,3	4,8
312 Messenlia og Lismarka skole	5,6	5,1	4,6 %	5,4	5,3
313 Fagernes og Åsen skole	5,0	5,1	9,8 %	5,2	5,1
314 Kilde og Fossen skole	4,5	5,1	3,2 %	4,5	4,8
315 Skarpsno skole	4,7	5,0	2,8 %	5,2	4,9
316 Gaupen skole	5,6	5,5	6,0 %	5,1	5,4
319 Kirkekretsen skole	4,7	4,8	6,8 %	4,5	4,8
321 Hempa skole	5,0	4,5	8,3 %	4,5	4,8
322 Fagerlund skole	5,2	5,4	5,8 %	5,0	5,2
323 Mørkved skole	4,9	5,4	6,4 %	5,0	5,1
324 Kirkenær skole	4,9	5,5	7,5 %	5,2	5,2
325 Kylstad skole	4,4	4,9	10,6 %	4,9	4,8
326 Stavsberg skole	4,8	5,0	9,1 %	4,7	4,9
327 Nes barneskole	5,6	5,5	5,2 %	5,3	5,4
340 Hagen skole	-	-	2,5 %	-	-
342 Voksenpedagogisk senter	5,2	5,3	6,6 %	5,0	5,1
343 Pedagogisk psykologisk tjeneste	5,2	5,3	6,9 %	5,6	5,4

Personalinnsats

	31.12. 2013	31.12. 2014	Budsjett 2015	31.12.2015
300 Brøttum ungdomsskole	17,26	19,54	19,19	19,19
301 Moelv ungdomsskole	33,56	31,87	29,61	29,61
302 Nes ungdomsskole	25,12	23,15	20,37	20,37
303 Brumunddal ungdomsskole	46,99	49,23	49,00	49,00
304 Furnes ungdomsskole	41,30	45,75	46,11	46,11
310 Brøttum skole	19,68	19,12	19,39	19,39
312 Messenlia og Lismarka skole	17,44	18,54	18,47	18,47
313 Fagernes og Åsen skole	20,16	18,08	17,74	17,74
314 Kilde og Fossen skole	42,24	42,47	47,30	47,30
315 Skarpsno skole	15,43	13,96	14,19	14,19
316 Gaupen skole	20,75	17,94	14,91	14,91
319 Kirkekretsen skole	16,39	18,01	18,26	18,26
321 Hempa skole	18,84	17,95	18,71	18,71
322 Fagerlund skole	69,46	72,45	72,62	72,62
323 Mørkved skole	40,87	39,89	38,66	38,66
324 Kirkenær skole	23,60	23,40	24,40	24,40
325 Kylstad skole	19,62	17,87	19,03	19,03
326 Stavsberg skole	17,62	17,96	17,69	17,69
327 Nes barneskole	33,33	33,33	35,80	35,80
340 Hagen skole	3,67	3,67	0,00	0,00
342 Voksenpedagogisk senter	18,00	18,25	18,25	18,25
343 PPT	16,83	19,83	19,80	19,80
399 Undervisningsformål – ikke fordelt	1,00	1,00	0,50	0,50
Sum årsverk VO 30 Undervisning	579,16	583,26	580,00	580,00

Driftsregnskapet, beløp i 1.000 kr

	Regnskap 2013	Regnskap 2014	Budsjett 2015	Regnskap 2015
Driftsutgifter	442 235	458 113	455 302	471 937
Driftsinntekter	86 871	93 180	71 755	88 390
Netto driftsutgifter	355 364	364 933	383 547	383 547

Investeringsregnskapet, beløp i 1.000 kr

	Regnskap 2013	Regnskap 2014	Budsjett 2015	Regnskap 2015
Investeringsutgift	91 673	51 755	106 350	109 229
Investeringsinntekt	145	0	0	0
Netto investeringsutgift	91 528	51 755	106 350	109 229

Netto driftsutgifter pr. resultatenhhet, beløp i 1.000 kr (før årsoppgjørdisposisjoner)

Resultatenhet	Budsjett 2015	Regnskap 2015	Avvik	Avvik i %
300 Brøttum ungdomsskole	13 681	13 761	-80	-0,6 %
301 Moelv ungdomsskole	19 604	19 573	31	0,2 %
302 Nes ungdomsskole	14 095	13 954	141	1,0 %
303 Brumunddal u-skole	33 086	32 638	448	1,4 %
304 Furnes ungdomsskole	31 148	30 832	316	1,0 %
310 Brøttum skole	11 352	11 663	-311	-2,8 %
312 Messenlia/Lismarka skole	11 273	11 175	98	0,9 %
313 Fagernes og Åsen skole	15 560	12 098	3 462	22,3 %
314 Kilde og Fossen skole	27 420	27 168	252	0,9 %
315 Skarpsno skole	8 903	8 880	23	0,3 %
316 Gaupen skole	10 141	10 405	-264	-2,6 %
319 Kirkekretsen skole	10 614	10 616	-2	-0,0 %
321 Hempa skole	12 773	12 701	72	0,6 %
322 Fagerlund skole	44 058	43 651	407	0,9 %
323 Mørkved skole	26 389	26 013	376	1,4 %
324 Kirkenær skole	14 402	14 121	281	2,0 %
325 Kylstad skole	11 152	11 041	111	1,0 %
326 Stavsberg skole	10 915	10 876	39	0,4 %
327 Nes barneskole	22 624	22 533	91	0,4 %
340 Hagen skole	0	0	0	0,0 %
342 Voksenped.senter/logopedisenter	6 743	7 482	-739	-11,0 %
343 PPT	12 374	11 998	376	3,0 %
399 Undervisningsformål - ikke fordelt	15 240	14 646	594	3,9 %
Sum VO 30 Undervisning	383 547	377 825	5 722	1,5 %

Rapport fra skoler, voksenpedagogisk senter og PPT

300/310 Brøttum barne- og ungdomsskole

Hele enheten er med både i arbeidet med *Vurdering for læring* og i den nasjonale satsingen *Ungdomstrinn i utvikling*. Hovedområdene innenfor utviklingsarbeidet har gitt de ansatte et kollektivt løft. I 2015 har dette arbeidet blitt systematisert. Hensikten har vært å bidra til at gode systemer blir til god praksis. Økt læringsutbytte for elevene er målet med arbeidet.

Brøttum barne- og ungdomsskole har med sitt nye skolebygg fått veldig gode fysiske forhold. Det nye bygget har gitt både ansatte og elever et løft i det daglige læringsarbeidet. Skolebygget har gitt muligheter for å variere undervisningen, og IKT har fått en sentral plass i alle rom. Dette muliggjør å bruke IKT som et virkemiddel for å nå målet om økt læringsutbytte. I skolens kantine/aula er det gitt tilbud om havregrøt til frokost to ganger i uken. Tilbudet er et samarbeid med matproduksjon på Tømmerli. Frokosttilbudet har blitt veldig populært.

Resultater på nasjonale prøver viser en positiv utvikling, spesielt i engelsk og matematikk. Resultatene er på landsgjennomsnittet og bedre. Resultater i avgangsprøvene i norsk og engelsk ligger på landsgjennomsnittet. Avgangsprøven i matematikk er under landsgjennomsnittet.

Resultater fra medarbeiderundersøkelsen i 2015 viser at enheten nå har bedre resultater. De ansatte er stolte over egen arbeidsplass med gode fysiske arbeidsforhold og er fornøyde med organisering av arbeidet, samarbeid og trivsel med kollegene og nærmeste leder.

Sykefraværet er på 5,6 % i 2015. Det er en positiv utvikling sammenlignet med 2014, hvor fraværet var på 13,9 %. Sykemeldte følges opp i samsvar med kommunens retningslinjer for arbeidet.

Til sammen er det seks faste deltidsstillinger ved enheten. Ingen ønsker utvidelse av sin faste stilling.

Ved utgangen av 2015 har enheten et merforbruk på om lag kr 391.000. Merforbruket kan relateres til økte lønnsutgifter gjennom høsten for gi elever med særlig behov et tilfredsstillende tilbud. Merutgiftene er finansiert av enhetens disposisjonsfond.

Brøttum skole ble offisielt åpnet 4. mars.

301 Moelv ungdomsskole

Skolen er med i andre pulje av *Ungdomstrinn i utvikling*. I 2015 har det i særlig grad vært arbeidet med regning og klasseledelse. Gjennomgående tema i prosjektet har vært *Vurdering for læring* og organisasjonsutvikling. I arbeidet med klasseledelse er det reflektert over hvordan forventninger, mestring og motivasjon påvirker læringen. Ansatte har observert hverandres praksis, og det er utviklet standarder for hvordan undervisningen bør gjennomføres ved skolen.

Et godt samarbeid mellom hjem og skole er avgjørende for gode resultater. Skolen har gjennom flere år gjennomført foreldreskole for foreldre på 8. trinn. Her har det vært god oppslutning og gode tilbakemeldinger.

Skolen har benyttet Moelvhallen til undervisning i kroppsøving. Svømmeundervisningen har også i 2015 blitt gjennomført i Ankerskogen svømmehall. Dette fungerer godt, selv om det brukes en del tid til reising.

Eksamensresultatene viste en liten, men positiv utvikling i norsk og engelsk skriftlig, mens det i matematikk fortsatt var for svake resultater. Til muntlig eksamen var resultatene rimelig gode, i likhet med tidligere år. Høstens nasjonale prøver viste gode resultater for elevene på 8. trinn. De scoret på eller over landsgjennomsnittet i både engelsk, lesing og regning. Fra 8. til 9. trinn var det god framgang. I regning og lesing scoret elevene likt med eller over landssnittet.

Elevundersøkelsen viste at elevene trives godt ved Moelv ungdomsskole. De opplever at de får utfordringer og god hjelp, både på skolen og hjemme. Skolen vil jobbe videre med vurdering for læring, arbeidsro og det å fremme mestring og motivasjon. Resultatene fra foreldreundersøkelsen er tilfredsstillende, både når det gjelder samarbeid, medvirkning og informasjon.

Det har vært gjennomført medarbeiderundersøkelse i 2015. Resultatene er på linje med gjennomsnittet for skolene i kommunen. Det er liten tilfredshet med de fysiske forholdene ved skolen. Enheten scorer noe under gjennomsnittet på stolthet over egen arbeidsplass. Resultatene er gjennomgått i fellesmøter med de ansatte, og brukes i den videre utviklingen av skolen.

Sykefraværet i 2015 var på 5,8 %. Dette er innenfor målsettingen på 6 %. En del av sykefraværet er langtidsfravær. Fraværet er ikke oppgitt å være jobbrelatert. Alle sykemeldte følges opp.

Det er ingen fast ansatte ved skolen som arbeider ufrivillig deltid.

Skolen har god kontroll med økonomien. Ved utgangen av året var det et mindreforbruk på kr 31.000.

I løpet av året er nærmiljøanlegget på uteområdet ferdigstilt. Investeringsregnskapet for dette tiltaket er avsluttet.

302 Nes ungdomsskole

Nes ungdomsskole har i 2015 avsluttet samarbeidet med Senter for praksisrettet utdanningsforskning (SePu) ved Høgskolen i Hedmark. SePu har bistått skolen i pulje 1 av satsingen *Ungdomstrinn i utvikling*. Skolen har jobbet med *Vurdering for læring* i samarbeid med kommunens ressurslærer, og er nå inne i arbeidet med å utarbeide en vurderingsplan for skolen. Den eksterne skolevurderingen høsten 2015 sier blant annet noe om felles praksis blant ansatte. Det er derfor naturlig å koble denne rapporten sammen med satsingen på vurdering for læring, noe som kan bli meget positivt for kollektivt samarbeid og for skolens profesjonalitet utad.

Eksamensresultatene for 2015 viser en nedgang fra året før, med unntak av norsk hovedmål som viser et bedre resultat. De muntlige avgangsprøvene ga gode resultater og var en liten oppgang fra 2014. De faglige resultatene på nasjonale prøver og annen kartlegging viser at skolen ligger godt over landsgjennomsnitt på 9. trinn. På 8. trinn ligger skolen under landsgjennomsnittet både i lesing, regning og i engelsk. Skolen jobber godt med resultatene både før, under og etter kartleggingsprøvene.

Elevundersøkelsen viser at elevene trives godt på Nes ungdomsskole. Her er utviklingen positiv, og resultatene fra ekstern skolevurdering bekrefter at elevene opplever en trygg og god skole der de trives godt sammen. Elevene opplever god støtte fra lærerne i sitt læringsarbeid, noe som har vært stabilt over flere år. Motivasjon og arbeidsro er to områder med potensiale for forbedring. Motivasjon var også tema for ekstern skolevurdering.

Resultatene fra medarbeiderundersøkelsen viser at skolen har ansatte som har det bra på jobb og er stolte av arbeidsplassen sin.

Sykefraværet i 2015 lå på 5,7 %. Det er en økning sammenlignet med 2014, hvor resultatet var 3,6 %. Det har vært flere ansatte ute i langtidssykemelding høsten 2015. Resultatet er fortsatt innenfor akseptabelt nivå. Fraværet relateres ikke til arbeidsmiljøet, og følges opp i henhold til gitte retningslinjer.

Skolen har én ansatt som er registrert med ufrivillig deltid. Dette gjelder en barneveileder. Det er vanskelig å få til hele stillinger for barneveiledere, da ressursen er knyttet til skoletiden.

Nes ungdomsskole ble kompensert kr 200.000 gjennom 1. tertial for å dekke bortfall av refusjoner knyttet opp mot to gjesteelever som sluttet på kort varsel. Med denne kompensasjonen fikk skolen et mindreforbruk på kr 141.000 ved utgangen av 2015. Det ble inntektsført kr 126.000 fra tidligere år. Isolert for 2015 gir dette skolen et mindreforbruk på kr 15.000.

303 Brumunddal ungdomsskole

Skolen har i 2015 fortsatt arbeidet med *Ungdomstrinn i utvikling*. Hovedtema har vært klasseledelse, men det er også arbeidet med *Vurdering for læring* og regning. Bruk av læringspartner har vært særlig vektlagt høsten 2015. I tillegg har ansatte diskutert egen profesjonsforståelse. Gjennom teori, refleksjon

Torget i Brumunddal var ungdommens arena da 400 elever fra Brumunddal ungdomsskole markerte skolens 40-årsjubileum med egenkomponert sang.

og diskusjon har de ansatte utviklet en *BRUSK anvisning* - prinsipper for god praksis ved Brumunddal ungdomsskole. Erfaringsutveksling er satt i system, og lærerne rapporterer at de har stort utbytte av å observere hverandre i klasserommet.

Skolen har en lærerspesialist i lesing. I tillegg er Brumunddal ungdomsskole partnerskole for Høgskolen i Hedmark. Det har vært om lag 25 studenter i praksis ved skolen det siste året.

To lærere tar videreutdanning i naturfag inneværende skoleår. Seks lærere fullførte sin videreutdanning våren 2015. Skolen gir også et eget tilbud til evnerike barn i samarbeid med en av barneskolene i kommunen.

Resultatene ved skolen er relativt stabile over tid. Skolen er ikke tilfreds med utviklingen elevene har hatt fra 8. til 9. trinn og har derfor arbeidet særlig med matematikk. Resultatene analyseres på klassenivå. Det er til dels stor forskjell på klasser. Dette drøftes på trinn og i fagseksjoner, og det arbeides kontinuerlig med å forbedre undervisningen.

Resultatene fra elevundersøkelsen viser også store variasjoner mellom klasser. Mange elever trives på skolen, sammen med hverandre og sammen med lærerne. På tross av dette sier for mange elever at de er lite motivert og at det er for dårlig arbeidsro. Disse resultatene har skoleledelsen analysert i samarbeid med elever og lærere på trinnet, og det er iverksatt tiltak i klassene. I dette arbeidet har skolen samarbeidet med Ungdomskontakten og Læringsmiljøteamet.

Det er gjennomført medarbeiderundersøkelse i 2015. Medarbeiderundersøkelsen og medarbeidersamtaler gir inntrykk av at de ansatte i hovedsak er glad i og stolt av arbeidsplassen sin. Det området som medarbeiderne er minst tilfreds med er at skoleledelsen ikke har god nok innsikt i den jobben lærere gjør. Temaet er drøftet i med personalet, og det er iverksatt tiltak.

Enheten hadde i 2015 et sykefravær på 8,0 %. Dette er over målsettingen på 6 %, og høyere enn foregående år, da fraværet lå på 5,0 %. Fraværet skyldes i hovedsak langtidssykemeldte. Disse følges opp i et godt samarbeid med HMS-rådgiver og Nav.

Enheten har én ansatt i ufrivillig deltid. Dette er en barneveileder som ønsker større stilling enn skolen har rom for å tilby.

Enheten har et mindreforbruk på kr 448.000 ved årsslutt 2015. Fra 2014 hadde skolen med seg et merforbruk på kr 25.000. Dette gir et resultat for 2015 på kr 473.000.

Skolen har hatt besparelser på lønnsområdet gjennom året. Det praktiseres en ordning hvor lærere vikarierer for hverandre gjennom skoleåret. Antall timer avregnes en gang i året. Ansatte som har undervist flere timer enn stillingsstørrelsen tilsier, får utbetalt dette. Ordningen gjør at skolen sparer lønnsmidler på vikarbruk.

304 Furnes ungdomsskole

Skolen har fortsatt arbeidet med den nasjonale satsinga på ungdomstrinnet, og har i 2015 arbeidet uten støtte fra høyskolesystemet. Skolen har fulgt samme mal i arbeidet som tidligere. Lærergруппene på tvers av fag og trinn har arbeidet med teori, utveksling av erfaringer og observert hverandre. Satsingsområdet i 2015 har vært lesing. Det er utarbeidet en egen leseplan for skolen.

Resultatene fra avgangsprøvene i 2015 viser at elevene ved Furnes ungdomsskole presterer over landsgjennomsnittet i de tre fagene norsk, engelsk og matematikk. Resultatene fra nasjonale prøver i regning og lesing viser god progresjon fra 8. til 9. trinn.

Elevundersøkelsen høsten 2015 viser at det er et godt elevmiljø på skolen. Over 90 % av elevene uttrykker at de trives svært godt eller godt på skolen.

Det er høy grad av trivsel og stolthet over egen arbeidsplass. Dette viser seg i gode resultater på den siste medarbeiderundersøkelsen.

Sykefraværet er på 8,0 %. Dette er en økning på 1,6 prosentpoeng sammenlignet med foregående år. Hoveddelen skyldes langtidsfravær.

Det er ingen på ufrivillig deltid blant fast ansatte på enheten.

Skolen har et mindreforbruk på kr 316.000 ved utgangen av 2015. Fra 2014 ble det inntektsført kr 382.000. Året 2015 har dermed et merforbruk på kr 66.000. Regnskapet gjennom året er i stor grad i samsvar med budsjettforutsetningene. Det er funnet rom for innkjøp av IKT-utstyr, samt nye pulter og stoler til to klasserom ved bruk av mindreforbruk fra tidligere år.

312 Lismarka og Messenia skole

Enheten legger stor vekt på at læringsmiljøet og arbeidsmiljøet skal være godt både for voksne og barn. Skolene har videreført arbeidet som ble gjort i pulje 3 av *Vurdering for læring*. Det har gitt god kompetanseheving for de ansatte og god effekt i klasseromsarbeidet. Elevene er mer motiverte, og lærerne opplever godt faglig arbeid blant elevene.

Programmet for systematisk lese- og skriveopplæring vurderes å gi økt læringsutbytte på begge skolene.

På nasjonale prøver på 5. trinn i 2015 ligger Lismarka over landsgjennomsnittet i engelsk, men under i både lesing og regning. På Messenia ligger 5. trinn over landsgjennomsnitt i engelsk, på snitt i lesing og under i regning. Nødvendige tiltak er satt inn etter resultater på kartleggingsprøvene. Leksehjelp tilbys på begge skolene for 5. – 7. trinn med to timer pr. uke pr. trinn.

Elevundersøkelsen viser at elevene er godt fornøyd med motivasjon, faglig veiledning, trivsel, faglig utfordring og vurdering for læring. Under punktet tilfredshet med samarbeid og medvirkning er resultatene fra elevundersøkelsen lagt til grunn. Scoren her er under akseptabelt nivå, men likevel noe bedre enn ved undersøkelsen i 2013. Begge skolene vil fortsette arbeidet for bedre brukertilfredshet på dette punktet.

Medarbeiderundersøkelsen viser at de ansatte ved Lismarka og Messenia skoler er mer fornøyd enn gjennomsnittet av sine kolleger på aktuelle måleindikatorer i styringskortet. Når det gjelder medarbeidersamtaler er de ansatte like godt fornøyd som snittet i landet, men under snittet for Ringsaker kommune.

Sykefraværet gjennom året utgjorde 4,6 %. Fraværet kan ikke relateres til arbeidsmiljøet. Arbeidsforhold er tilrettelagt i de tilfeller det kan ordnes.

Det er for tiden fem ansatte som arbeider i ufrivillig deltid ved enheten.

Enheten har et mindreforbruk på kr 98.000 ved regnskapsavslutningen. Fra 2014 ble det inntektsført kr 52.000. Dette gir et mindreforbruk på kr 46.000 for 2015 isolert. Regnskapet samsvarer godt med budsjettet.

313 Fagernes og Åsen skole

Fagernes og Åsen skole sitt hovedsatsingsområde har i 2015 vært *Vurdering for læring*. Skolene har gjennom nettverk i kommunen arbeidet aktivt og systematisk med temaet. Åsen skole har også gjennomført *Ståstedsanalysen og ekstern skolevurdering*. Begge skolene har senere arbeidet med utviklingsområdene som ble definert i skolevurderingen.

Elevene på Fagernes skole flyttet i august 2015 inn i lokaler på Brufoss og Åsen skole. Skolebygget på Fagernes ble revet og klargjort for bygging av et nytt midlertidig modulbygg senhøsten 2015.

Samlet for begge skolene ligger resultatene på nasjonale prøver under landsgjennomsnittet i regning, lesing og engelsk.

Elevundersøkelsen viser at elevene trives godt, og resultatene ligger over landsgjennomsnittet. Elevene opplever god støtte fra lærerne. På spørsmål om mobbing ligger resultatene jevnt med landsgjennomsnitt og snittet for Ringsaker kommune. På spørsmål om faglig utfordringer svarer elevene under gjennomsnittet.

Resultatet fra medarbeiderundersøkelsen er over målsetting på indikatorene ansattes tilfredshet med engasjement og kompetanse, ansattes tilfredshet med læring og fornyelse, medarbeiderskap, ansattes stolthet over egen arbeidsplass og ansattes tilfredshet med ledelsen. På ansattes tilfredshet med arbeidsmiljø ligger resultatet på målsetting.

Sykefraværet for 2015 ligger på 9,8 %, noe som er over målsettingen på 6 %. Korttidsfraværet ligger på 0,9 %. Ansatte som er sykemeldte følges opp av ledelsen. Sykefraværet er ventet å gå ned.

Enheten har åtte ansatte i deltidsstilling. Seks personer er registrert med ufrivillig deltid og to med frivillig deltid. Ufrivillig deltid gjelder merkantilt ansatt, barneveiledere, SFO-leder og en lærer.

Enheten har et samlet mindreforbruk for 2015 på kr 3.462.000. Hoveddelen av mindreforbruket, om lag kr 3.317.000, har oppstått som en følge av forsinkelser i arbeidet med å etablere modulskole på Fagernes. Forsinkelsen har medført besparelser på budsjettet i 2015.

Skoledriften ved enheten har et mindreforbruk på kr 145.000 ved årsslutt 2015. Fra 2014 ble det inntektsført et mindreforbruk på kr 246.000. Isolert for 2015 har dermed enheten et merforbruk på kr 101.000 i forhold til netto budsjetttramme. Det er prioritert noen større innkjøp gjennom året som har bidratt til resultatet.

314 Kilde og Fossen skole

Kilde og Fossen er fokusskole for Nasjonalt senter for flerkulturell opplæring (NAFO), og vil blant annet gjennom nettverksarbeid og utvikling av egen praksis bidra til å styrke kommunens kompetanse innen området.

Det er gjennomført ekstern skolevurdering. Tema for Fossen var klasseledelse, mens tema på Kilde var digitale ferdigheter som redskap for læring i alle fag. Dette har vært en nyttig og lærerik prosess for elever, personale og foreldre.

Nasjonale prøver er gjennomført på 5. trinn ved Kilde skole. Resultatene er over nasjonalt gjennomsnitt både i engelsk, regning og lesing.

Kilde og Fossen skoler har tilfredsstillende resultater innen alle deler av tjenesteområdet.

Medarbeiderundersøkelsen viser en nedgang i de ansattes opplevelse av å være fornøyde med arbeidssituasjonen. Resultatene er fortsatt generelt bra. Det er best resultater på stolthet til egen arbeidsplass og medarbeiderskap.

Sykefraværet har vært stabilt lavt over tid. Resultatet er 3,2 % for 2015. Om lag 2 % av fraværet skyldes langtidsfravær. Personalet følges opp i henhold til IA-avtalen.

Det er til sammen 31 ansatte ved begge skolene som arbeider heltid, mens det er 14 ansatte som arbeider deltid. Alle disse arbeider frivillig deltid. Over tid er det lagt ned et betydelig arbeid for å redusere antallet i ufrivillig deltid. Dette har skjedd i samarbeid med de tillitsvalgte.

Enheten har et mindreforbruk på kr 252.000 ved utgangen av 2015. Av dette utgjør kr 124.000 mindreforbruk ved montering av paviljong på Kilde. Det er forventet at midlene vil bli brukt til innkjøp av inventar senere. Skoledriften har et mindreforbruk på kr 128.000.

315 Skarpsno skole

Vurdering for læring er en fast del av undervisningen. Arbeidet med forberedelser til ekstern skolevurdering startet opp høsten 2015, og i mars 2016 vil den eksterne skolevurderingen gjennomføres.

Enheten har gode resultater fra lokale og nasjonale kartlegginger og har gode rutiner både før, under og etter kartlegging. Skoleleder har egne resultatmøter med trinnene hvor resultater fra faglige kartlegginger og elevundersøkelsen er tema og tiltak drøftes. Ungdomsskolekretsen samarbeider om gode overganger knyttet til basisfagene, med tanke på å forbedre resultatene på nasjonale prøver på 8. trinn.

På medarbeiderundersøkelsen har Skarpsno skole resultater som ligger på og over kommunalt nivå. Enheten har medarbeidere som trives på arbeidsplassen og med sine arbeidsoppgaver. Det er spesielt god framgang knyttet til stolthet over egen arbeidsplass.

Sykefraværet for hele året ligger på 2,8 %. Dette er en nedgang sammenlignet med tidligere år. Langtidssykemeldinger skyldes kroniske lidelser. De sykmeldte er fulgt opp i tråd med det IA-arbeidet krever. Det er grunn til å tro at nedgangen skyldes tett dialog og vektlegging av tilrettelegging og forebygging, slik at hver enkelt arbeidstaker best mulig kan gjennomføre sine arbeidsoppgaver. Fraværet er ikke relatert til arbeidsmiljøet.

Enheten har 16 ansatte. Fire av disse er ansatt i deltid. Det er tre ansatte som arbeider i ufrivillig deltid. Enheten har for tiden ikke mulighet for å tilby økte stillingsprosenter.

Enheten har et mindreforbruk på kr 23.000. Skolen følger regnskapet tett gjennom året, og har et bevisst forhold til vikarbruk og nødvendige innkjøp.

316 Gaupen skole

Gaupen skole har evaluert skolens arbeid etter ekstern skolevurdering høsten 2014. Evalueringen er gjort av lærere, foreldre og elever, og oppsummerer at Gaupen skole har jobbet bevisst med praksis som kan bli bedre. Temaet for den eksterne vurderingen var *Underveisvurdering*.

Gaupen skole har leksehjelptilbud for 4. – 7. trinn. Dette oppleves som positivt av elever og foreldre.

Skolen har dette året hatt ekstra fokus på å utforme en god modell for hvordan elevsamtaler og halvårsvurdering gjennomføres. Det har samtidig vært arbeidet godt med matematikk og lesing i alle fag. Skolen har arbeidet seg gjennom kriteriene for å bli en dysleksivennlig skole, lagt internt årshjul for tospråklige elever, videreutviklet foreldreskolen og skolens læringsplaner (minfagplan.no).

Elevundersøkelsen viser resultater på og over nasjonalt snitt på spørsmål om Vurdering for læring og elevenes trivsel. Mobbing forekommer sjeldent, det er stor interesse for å lære, elevene mestrer leksene og får god støtte fra lærerne. Det arbeides med å gi elevene større faglige utfordringer og etablere arbeidsro.

I medarbeiderundersøkelsen er det bedring i resultatet på området som handler om kompetanseheving, videre- og etterutdanning. Resultatene viser ellers at ansatte på Gaupen trives med hverandre og med sin leder.

Sykefraværet for de siste 12 måneder ligger på 6,0 %. Dette skyldes i hovedsak tre langtidssykfravær.

Skolen har seks ansatte som arbeider frivillig deltid og fire ansatte som arbeider ufrivillig deltid. En av disse har for tiden permisjon.

Skolen har et merforbruk på 264.000. Fra 2014 hadde skolen med seg et merforbruk på kr 152.000. Resultatet for 2015 utgjør et merforbruk på kr 112.000. Gjennom året har skolen hatt fem ansatte på videreutdanning gjennom våren og tre ansatte på videreutdanning gjennom høsten. Dette har bidratt til større vikarbruk enn forutsatt i budsjettet. Skolen har lavere sykelønnsrefusjoner enn forutsatt.

319 Kirkekretsen skole

Skolens satsingsområder i 2015 har vært *Vurdering for læring*, engelsk og matematikk. Det er tredje året Kirkekretsen skole deltar i nettverket *Vurdering for læring*, og enheten har utarbeidet en plan for det videre vurderingsarbeidet. Gjennom engelsknettverket har Kirkekretsen deltatt i workshop, hatt veiledning for lærere i gruppe og individuelt. Skolen har deltatt i nettverk i matematikk for lærere på småskoletrinnet våren 2015 og lærere på småskolen og mellomtrinnet høsten 2015. Lærerne ved skolen opplever nettverksarbeidet som nyttig. Skolen har også hatt foreldresamarbeid og relasjoner i alle ledd som fokusområde dette skoleåret.

Årets resultater fra nasjonale prøver viser et godt resultat i lesing. Her ligger resultatet på 57,1 snittpoeng. Resultatet i regning var på 46,8 snittpoeng, mens resultatet i engelsk var på 48,4 snittpoeng. Dette er en framgang fra 2014, men krever videreføring av det systematiske arbeidet.

Elevundersøkelsen viser at elevene ved Kirkekretsen trives på skolen og at skolen er god på vurderingsarbeid. En av de indikatorene skolen må arbeide mer med, er klasseledelse og å skape ro i klassen. Skolens fokusområde, relasjoner og undervisningsledelse, vil ha som mål å utvikle en bedre praksis på disse områdene.

Kirkekretsen skole er opptatt av elevenes psykososiale miljø og arbeider aktivt for at elevene skal trives og ha det bra på skolen. Enheten har en handlingsplan for det psykososiale miljøet.

Foreldreundersøkelsen ble ikke gjennomført i 2015. Skolen har hatt for lav svarprosent de siste årene. Det legges nå opp til at foreldrene kan gjennomføre denne i forbindelse med utviklingssamtaler.

Resultatene fra medarbeiderundersøkelse viser at enheten ligger innenfor akseptabelt nivå. Enheten vil i kommende periode prioritere arbeid med noen av indikatorene og utarbeide en plan.

Sykefraværet for 2015 ligger på 6,8 %. Dette er en liten økning fra 2014 da sykefraværet lå på 6,5 %. Målet er 6,0 %. Økningen i sykefravær skyldes blant annet langtidsfravær og utprøving av annet arbeid gjennom Providor. Enheten har tett oppfølging av sykemeldte og jobber i tråd med IA-avtalen.

Skolen har totalt åtte ansatte som arbeider deltid. Det er én med ufrivillig deltid i fast arbeid.

Regnskapet for 2015 viser et merforbruk på kr 2.000. Enheten hadde ved inngangen til 2015 et disposisjonsfond på kr 130.000. Dette er inntektsført i løpet av året. Skolen har blant annet foretatt innkjøp av nye digitale tavler. Det er brukt ekstra ressurser for å gi et tilfredsstillende tilbud til enkeltelever, i tillegg til høyere lønnsutgifter enn det er budsjettet med.

321 Hempa skole

Skolens satsingsområder har i 2015 vært *Vurdering for læring* og klasseledelse. Kommunens læringsmiljøteam har bistått skolen i arbeidet med klasseledelse.

Enheten har i 2015 jobbet med skolebasert kompetanseheving for lærerne for å kvalitetssikre engelskundervisningen ved bruk av kjennetegn på god praksis. Skolen samarbeider med en ekstern ressursperson i faget, noe som sammen med deltakelse i kommunalt nettverk oppleves som svært nyttig og lærerikt.

Resultatene fra nasjonale prøver for 5. trinn høsten 2015 viser et lavere resultat enn målsettingen både i lesing, regning og engelsk. Skolens øvrige kartleggingsresultater på 1. - 4. trinn viser bedre resultater. Kartleggingene brukes systematisk for å bedre elevenes læringsutbytte.

Skolen følger Ringsaker kommunes program for systematisk lese- og skriveopplæring og systematisk regneopplæring for 1. - 4. trinn. Ny start for elever på 2. trinn har god effekt. Når det gjelder engelsk, ser skolen en bedring i elevenes kompetanse på 1. - 4. trinn.

Elevundersøkelsen fra 2015 viser at elevene på Hempa skole trives godt. På spørsmålene som dreier seg om vurdering for læring, har skolen gode resultater sammenliknet med et snitt for kommunen og et landsgjennomsnitt.

Det er gjennomført medarbeiderundersøkelse i 2015. Medarbeiderundersøkelsen og medarbeidersamtaler viser at medarbeiderne på Hempa trives godt på jobb, og at skolen er preget av et positivt arbeidsmiljø.

Foreldreundersøkelsen viser at skolen har godt fornøyde brukere. Samlet sett er det indikatorer innenfor læringsmiljø/arbeidsro og informasjon som skolen ser kan forbedres.

Sykefraværet i 2015 var på 8,3 %, noe som er for høyt i forhold til målsettingen på 6,0 %. Det er samtidig en nedgang fra tidligere år. Sykefraværet tilskrives i størst grad langtidsfravær som ikke er jobbrelatert. Sykmeldinger følges opp i tråd med gitte retningslinjer og IA-avtalen.

Skolen har i dag tre ansatte som jobber ufrivillig deltid.

Enheten har et mindreforbruk på kr 72.000 ved årsslutt 2015. Enheten har ikke inntektsført midler fra tidligere år i 2015.

Fra og med høsten 2015 ble timetallet i engelsk og matematikk utvidet med en time i uken for hvert fag for alle elever på 1. - 4. trinn i Ringsakerskolene.

322 Fagerlund skole

Gjennom 2015 har skolen arbeidet med tilpasset opplæring og økt læringsutbytte gjennom stasjonsundervisning i norsk, engelsk og matematikk. Det er satset på *Vurdering for læring*, elevsamtaler, bruk av bibliotek og IKT. Enheten har også et stort trykk på å øke leseferdigheten på alle trinn. Fagerlund skole har et bredt samarbeid med kunstnere og kulturelle instanser og jobber tett med forholdet mellom hjem og skole. Skolen vektlegger forebyggende arbeid, både faglig, sosialt, og for psykisk helse.

Som en konsekvens av arbeidet med økt læringsutbytte har skolen valgt å vektlegge organisasjonsutformingen ved skolen. Tilpasset opplæring er knyttet til elevnivå, og synliggjør den enkeltes behov og utviklingspotensial. Arbeidet med organisasjonen handler om tydelig skoleledelse. Gjennom de siste årene er det etablert felles strukturer og praksis for all undervisning. Dette innebærer at alle ansatte arbeider i tråd med de valg som er gjort på skolens systemnivå.

På *Regnbuen*, en avdeling for barn med store psykiske og fysiske handicap, arbeides det aktivt med å gi elevene best mulig utbytte av opplæringen, samtidig som disse elevene integreres på trinnene sine. Avdelingen har for tiden 8 – 10 elever.

Fagerlund skole scorer bedre enn kommunens målsetting på de nasjonale prøvene i engelsk, regning og lesing for 5. trinn i 2015. Innsatsen i begynneropplæringen har gitt gode resultater. Trykket på hovedfagene på alle trinn er også med på å heve elevenes kompetanse.

Elevundersøkelsen på 7. trinn viser at skolen har et trygt psykososialt miljø for elevene. Resultatene skiller seg lite fra forrige års undersøkelse. Det registreres at motivasjonen for skolearbeid går ned. Rundt denne utfordringen er skolen i gang med ulike tiltak. Hvert team skal fortløpende vurdere hva de kan gjøre for å skape motiverende undervisning og motiverte elever.

Årets medarbeiderundersøkelse viser at skolen har et stabilt arbeidsmiljø. Det er små endringer siden sist undersøkelse i 2013. Alle hovedområdene ligger nå på 5,0 eller høyere. Tilfredsheten med skolens ledelse har økt fra 4,8 til 5,0 siden forrige gang.

Mål for sykefravær er på 6,5 %, og enhetens resultat for 2015 ble 5,8 %. Det arbeides kontinuerlig med å holde den enkeltes sykefravær så lavt som mulig.

Antall ansatte i ufrivillige deltidsstillinger er til sammen ni personer i 2015. I tillegg er det åtte ansatte som arbeider frivillig i deltidsstilling. Det er én lærer, sju barneveiledere og én sekretær som ønsker utvidelse av sine stillinger. Fordi barneveilederne følger skoleåret, er det vanskelig å tilby hel stilling til disse.

Enheten har i 2015 et mindreforbruk på om lag kr 407.000. Fra 2014 ble det inntektsført kr 357.000. Dette gir et mindreforbruk på kr 50.000 for 2015.

323 Mørkved skole

Mørkved skole har i 2015 arbeidet med teamorganisering og pedagogisk utviklingsarbeid knyttet til områdene *fagkompetanse, digital kompetanse, relasjonskompetanse og Vurdering for læring*. Arbeidet med *Vurdering for læring* er knyttet opp til den statlige satsingen. Målsettingen for dette arbeidet er å videreutvikle en vurderingskultur og en vurderingspraksis som har læring som mål, og å øke skolens kompetanse og forståelse for vurdering som redskap for læring.

Skolen er opptatt av å gi elevene et godt læringsutbytte med utgangspunkt i den enkelte elevs evner og forutsetninger. Det har i flere år vært arbeidet med *Program for systematisk lese- og skriveopplæring*. I de siste tre årene har skolen fokusert mye på veiledet lesing i alle fag både på småskoletrinnet og mellomtrinnet. Dette arbeidet er fortsatt et viktig satsingsområde for å øke elevenes læringsutbytte i lesing og skriving. I 2015 har skolen også deltatt i nettverk i matematikk for lærere på 1.-4. trinn og 5.-7. trinn, samt i engelsk for lærere på 1.-4. trinn. Mørkved skole har i 2015 arbeidet med å forankre,

videreutvikle og tilpasse kompetansemålene i læreplanene, spesielt i engelskfaget. Det er av stor betydning for skolen at det utvikles en helhetlig tenkning for læring fra 1.-7. trinn.

Mørkved skole jobber kontinuerlig med å videreutvikle personalets kompetanse. Dette gjelder både relasjonskompetanse og fagkompetanse. Skolen har dette året deltatt i en forsøksordning med å ha en lærerspesialist i norsk.

Skoleområdet har gjennom 2015 vært preget av et spennende arbeid knyttet til bygging av ny skole. Elever og personale holder til i midlertidige lokaler frem til innflytting i ny skole høsten 2016. Byggingen av den nye skolen er godt i gang. Gymbygget ble tømt i november, og arbeidet med å rehabilitere dette bygget startet opp i desember måned. Personalet, elever og FAU er involvert i og informert om planarbeidet og videre framdrift.

Elevundersøkelsen viser at elevene trives, og at det er lite konflikter og mobbing.

Medarbeidernes tilbakemeldinger viser at personalet trives og er stolte av arbeidsplassen sin. Samarbeidet på skolen er bra og organisasjonen fungerer godt. Mørkved skole har de siste årene jobbet systematisk med basisfagene, og har også i 2015 gode resultater i forhold til lokale og nasjonale kartlegginger. Resultatene for 5. trinns nasjonale prøver ligger over landsgjennomsnittet i både norsk, engelsk og regning.

Sykefraværet er på 6,4 %. Dette er en klar nedgang fra 7,6 % i fjor, og ligger på et akseptabelt nivå. Medarbeidersamtaler, oppfølging av sykemeldte og HMS-arbeidet er i tråd med de retningslinjer som gjelder i Ringsaker kommune. Skolen fortsetter sitt arbeid med å utvikle et stadig bedre arbeidsmiljø.

Ved skolen arbeider en barneveileder i ufrivillig deltid. Tre lærere og åtte barneveiledere er i frivillig deltid. Det er ikke sannsynlig at disse forholdene lar seg endre i vesentlig grad. Spesielt gjelder dette for ansatte i SFO. Det er behov for et visst minimum av voksne, og det er ikke utsikter til at antall deltidsansatte kan reduseres slik elevtallet utvikler seg i nærmeste framtid.

Regnskapet for 2015 viser et mindreforbruk på kr 376.000 i forhold til budsjett. Det er ikke inntektsført midler fra tidligere år i regnskapet. Overskuddet planlegges blant annet brukt til innkjøp av lærebøker, digitalt utstyr og noe nytt utstyr til nybygget.

324 Kirkenær skole

Lærerne ved skolen deltar i nettverk i Ringsaker kommune i engelsk og matematikk. Skolen har også opprettet faggrupper i disse fagene for å kvalitetssikre undervisningen. I nettverkssamarbeid med skolene i Ringsaker fortsetter Kirkenær skole med utviklingsarbeid innenfor *Vurdering for læring*. Alle trinn ved skolen benytter læringspartner som et virkemiddel for å få elevene mer aktive i undervisningen. Det arbeides med kriterier i fagene, og elevene skal være aktive i denne prosessen.

Kirkenær skole har tilnærmet fylt opp alle elevplasser. Spesielt to klassetrinn har elevtall opp mot det maksimale. Skolen har to elever fra mottaksenheten for flyktninger på Bjørkhol.

Enheten har praksisplasser for barneveiledere fra Ringsaker videregående skole og Nav. Skolen er også partnerskapskole til Høgskolen i Hedmark. Inneværende år er det fire praksislærere ved skolen.

6. trinn har dette skoleåret samarbeidet med IKEA med tema *bærekraftig utvikling*.

Resultatene for Kirkenær skole viser at enheten har god kvalitet på tjenestene. Resultatene på nasjonale prøver er noe lavere enn forventet i engelsk og lesing. Skolen har analysert resultatene og sett på tiltak. Elevundersøkelsen for 7. trinn viser at skolen har elever som er godt motiverte, får god faglig veiledning og er tilfreds med faglig utvikling. I elevundersøkelsen kommer det også fram at skolen har god framgang i *Vurdering for læring*. Elevene trives godt og i følge elevundersøkelsen er det ikke mobbing ved skolen.

Foreldreundersøkelsen viser at foresatte er meget godt fornøyd med skolen. Skolen har et aktivt FAU som sammen med skolen jobber for et godt læringsmiljø. Enheten har et meget godt arbeidsmiljø blant sine ansatte i skole og SFO.

Sykefraværet for de siste 12 måneder ligger på 7,5 %, som er en økning på 0,6 prosentpoeng fra 2014. Økningen skyldes at en lærer har vært langtidssykemeldt. Fraværet er ikke jobbrelatert. Sykmeldte følges opp i tråd med kommunens rutiner.

Ved skolen er det 13 som er deltidsansatt. Av disse arbeider fire i ufrivillig deltid.

Kirkenær har et mindreforbruk på kr 281.000 ved årsslutt. Fra 2014 er det inntektsført en mindreforbruk på kr 126.000. Dette gir et mindreforbruk på kr 155.000 for 2015. Som følge av sykefravær har skolen fått forholdsvis store sykelønnsrefusjoner. Skolen har ikke hatt like store vikarutgifter.

325 Kylstad skole

Skolen har i 2015 fortsatt arbeidet med skolebasert kompetanseheving og kvalitetssikring av engelskundervisningen ved bruk av kjennetegn på god praksis. En ekstern ressursperson veileder lærerne i faget, noe som sammen med deltakelse i det kommunale engelsknettverket for 1. - 4. trinn oppleves som svært nyttig.

Lærerne ved skolen deltar også i nettverk i regning på 1. - 4. trinn og 5. - 7. trinn. Skolen har fagteam i de samme fagene for å øke kvaliteten på undervisningen. I nettverk med andre skoler i Ringsaker fortsetter utviklingsarbeidet knyttet til satsningsområdet *Vurdering for læring*. Bruk av læringspartner er godt innarbeidet på alle trinn.

Høsten 2015 tok skolen i bruk minfagplan.no i det lokale læreplanarbeidet. Så langt er skolen fornøyd med verktøyet, og ønsker å bruke dette videre for å forbedre og øke systematikken i lokalt arbeid med læreplaner. To lærere deltar skoleåret 2015/2016 i videreutdanning i matematikk og norsk.

Skolens kartleggingsresultater viser at det jobbes systematisk og godt med begynneropplæringen. Nasjonale prøver på 5. trinn har en tilfredsstillende utvikling, og skolen er fornøyd med årets resultater. Resultatene i regning har vært gode og stabile over år, og skolen har positive erfaringer med Ringsaker kommunes program for regneopplæring. I lesing viser resultatet på nasjonale prøver på 5. trinn en god utvikling. Skolen følger Ringsaker kommunes program for systematisk lese- og skriveopplæring fra 1. - 4. trinn. Effekten av blant annet *Ny start* har vært god. Engelskresultatene har også en ønsket utvikling, men må fortsatt vies økt oppmerksomhet.

Elevundersøkelsen viser at skolen har elever som trives og er motiverte for skolearbeidet. Undersøkelsen viser en positiv trend på flere områder. Skolen er godt fornøyd med resultatene innenfor tema faglig veiledning, noe en mener henger sammen med skolens satsning på *Vurdering for læring*.

Foreldreundersøkelsen viser at skolen har godt fornøyde brukere. Samlet sett er det innenfor læringsmiljø og klasseledelse det er størst forbedringspotensiale. Dette kommer fram både i elev- og foreldreundersøkelsen.

Det er gjennomført medarbeiderundersøkelse i 2015. Medarbeiderundersøkelsen og medarbeider-samtaler gir inntrykk av at enheten har et godt arbeidsmiljø. Det området som medarbeiderne er minst tilfreds med er det fysiske arbeidsmiljøet, her scorer enheten langt under gjennomsnittet.

Tilbakemelding på tilfredshet med skolens fysiske arbeidsmiljø er gjennomgående dårlig både fra medarbeidere og brukere. Skolen har fortsatt mangler for å bli godkjent etter krav etter Forskrift for miljøretta helsevern.

Enheten hadde i 2015 et sykefravær på 10,6 %. Dette skyldes i hovedsak langtidssykemeldte. Det er likevel en fremgang i forhold til 2014, hvor sykefraværet var på 14,3 %. Sykemeldte følges opp etter kommunens fastlagte rutiner.

Enheten har fire deltidsansatte, hvor to har ufrivillig deltid knyttet til SFO.

Enheten har et mindreforbruk på kr 111.000 ved årsslutt. Fra 2014 ble det inntektsført kr 269.000 fra tidligere år. Dette gir et merforbruk på kr 158.000 for 2015 isolert sett. Resultatet har sammenheng med noe større sykelønnsrefusjoner enn tilsvarende vikarutgifter.

326 Stavsberg skole

Fra høsten 2015 deltar Stavsberg skole i pilotering med funksjonen lærerspesialist. Dette er et tidsbegrenset forsøk i regi av Utdanningsdirektoratet. Skolen innehar kompetanse slik at en av skolens lærere bekler denne funksjonen innenfor spesialiseringsområde *Norsk med særlig vekt på grunnleggende lese- og skriveferdigheter*. Lærerspesialisten bidrar til faglig utvikling hos lærerne, faglig styrking av skolen og sikring av høy kvalitet på norskundervisningen på skolen.

Fra august 2015 fikk Stavsberg skole tildelt 30 % ressurs til ansettelse av assisterende skoleleder. Denne økningen i administrativ ressurs har vært av stor betydning for skoleleder og enheten.

Når det gjelder planleggingen av den nye skolen på Stavsberg har det første halvår 2015 vært arbeidet med planleggingen av bygningsmassen på tomteområdet. Det er også utarbeidet forslag til rom- og funksjonsprogram for nye Stavsberg skole.

Resultatene for Stavsberg skole på de nasjonale prøvene 2015 viser en måloppnåelse godt over målsettingen i alle tre basisfagene. Resultatet i lesing er spesielt godt med score på 58. Både regning og engelsk fikk en score på 55.

Elevundersøkelsen viser også jevnt høye score. De beste resultatene ser skolen på de indikatorene som omhandler støtte fra lærerne, trygt miljø og trivsel. Under motivasjon ser en at elevene scorer 3,5 på hvor godt de liker skolearbeidet. Den samme scoren finner en også under arbeidsforhold og læring. Dette er utfordringer lærerne og elevene har tatt med seg i det videre samarbeidet. Av ulike årsaker ble foreldreundersøkelsen ikke gjennomført ved Stavsberg skole i 2015.

Medarbeiderundersøkelsen viser en samlet score like i underkant av ønsket nivå. Engasjement og kompetanse, stolthet og medarbeiderskap ligger alle på eller over ønsket nivå. Arbeidsmiljø, læring/fornyelse og ledelse ligger samtlige like i underkant av ønsket nivå. Resultatet på arbeidsmiljø påvirkes i stor grad av at skolen holder hus i en skolebygning fra 1960. For områdene læring/fornyelse og ledelse er det store flertallet meget godt fornøyd. Svært få er det ikke, og dette har vært hensiktsmessig fulgt opp i tett samarbeid med verneombud og plasstillitsvalgt.

Sammenliknet med fjoråret, er det en oppgang i sykefraværet. I 2014 var sykefraværet på 8,4 % mens det i 2015 var på 9,1 %. Første halvår hadde enheten flere langtidssykemeldte, og det er disse som utgjør hovedårsaken til en for høy sykefraværsprosent. Ingen av fraværene skyldtes forhold ved arbeidsplassen, og samtlige fravær er forskriftsmessig fulgt opp. Mot slutten av året fikk enheten også en liten økning i korttidsfraværet.

Enheten har sju ansatte som arbeider deltid. En av disse arbeider ufrivillig deltid. Vedkommende er barneveileder i SFO og skole. For en mindre enhet som Stavsberg er det i denne sammenhengen en utfordring å kunne tilby en høy stillingsstørrelse. Dette fordi det kreves flere ansatte for å oppfylle gjeldende bemanningskrav.

Enheten styrer økonomien med fast hånd og går ut av 2015 med et mindreforbruk på kr 39.000. Det er ikke inntektsført mindreforbruk fra tidligere år i regnskapet.

327 Nes barneskole

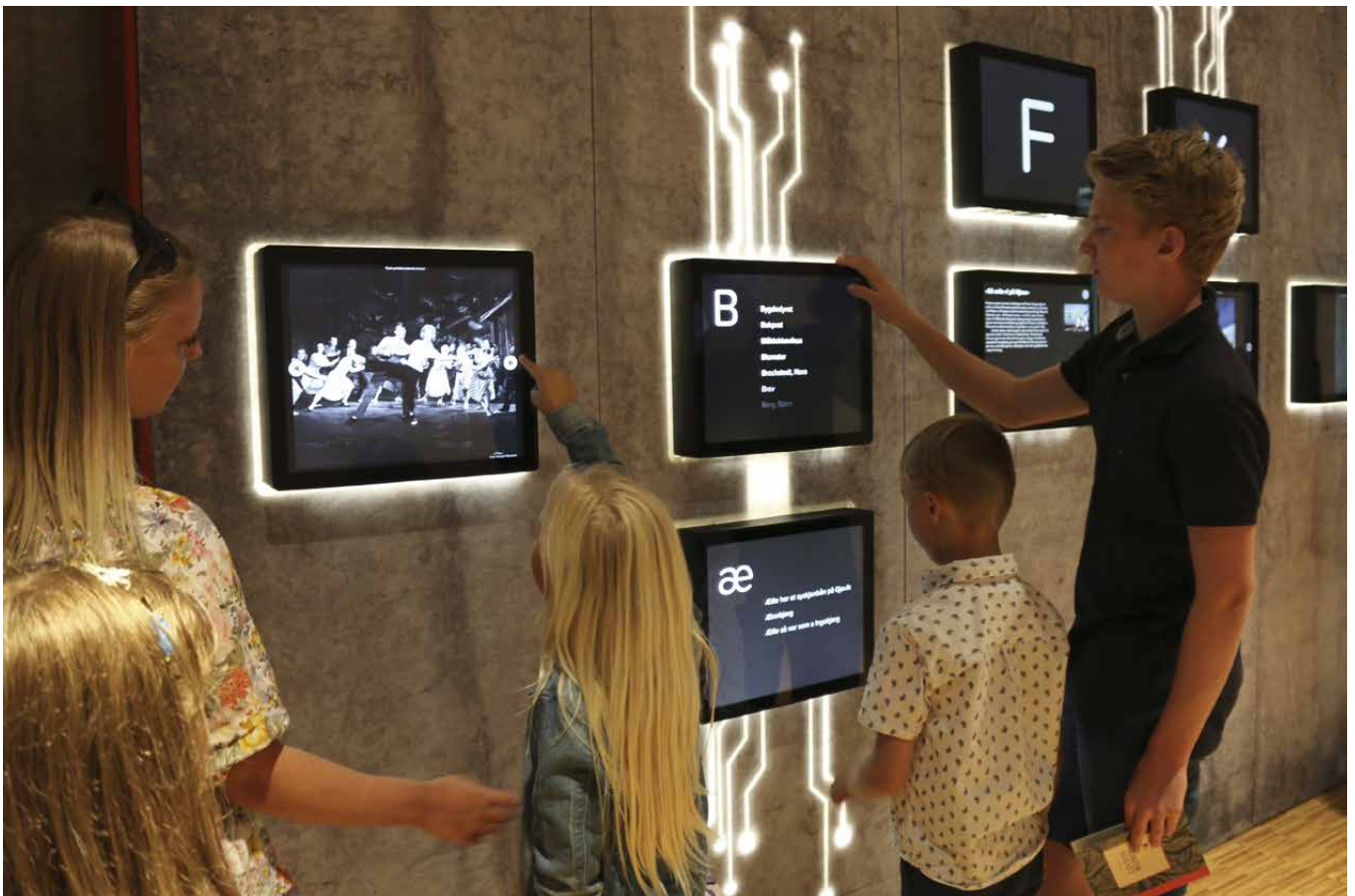
Skolens hovedsatsningsområde dette året har vært *Vurdering for læring*. Bruk av læringspartnere er innført både blant elever og voksne. Elev- og voksenstandardene på skolen er viktige i arbeidet for å være enhetlige og er et godt bidrag i arbeidet for å bedre elevenes psykososiale miljø.

Fra høsten 2015 satses det også mye på bruken av ulike læringsstrategier. I tillegg videreføres arbeidet med revidering av lokal læreplan i engelsk, norsk og matematikk.

Nasjonale prøver på 5. trinn høsten 2015 viser at skolen har gode resultater i matematikk, norsk og engelsk. Skolen scorer over landsgjennomsnittet i norsk og matematikk og likt med landsgjennomsnittet i engelsk. Matematikkresultatene har vært stabilt gode i noen år. Utfordringen framover blir å få stabilt gode resultater i engelsk og norsk. Skolens ledelse gjennomfører trinnmøter 2-3 ganger i året. Det gir skoleledelsen en fin mulighet til å følge opp resultater og arbeidet i klassene. Kartlegging på de andre trinnene viser en fin utvikling. Det jobbes systematisk med ulike tiltak, og de ansvarlige for spesialundervisningen og skolens ulike fagteam er viktige bidragsytere.

Elevundersøkelsen 2015 viser at elevene stort sett trives godt på skolen. Ingen elever svarer at de ikke trives i det hele tatt. Det er litt varierende svar på spørsmålene som omhandler vurdering for læring. Elevene svarer at lærerne forklarer målene i de ulike fagene og at de stort sett får beskjed om hva de bør gjøre for å bli bedre. Det er varierende hvor ofte elevene får tilbakemeldinger i fagene og på hvilken måte elevene er med i vurderingen av eget arbeid.

Sykefraværet i 2015 var på 5,2 %. Det har gått litt opp i forhold til 3,3 % i 2014, men er godt innenfor akseptabelt nivå. Korttidsfraværet siste år var på 1,1 % og langtidsfraværet var på 4,1 %. To personer har vært sykemeldt over en lengre periode. Fraværet skyldes ikke forhold på arbeidsplassen. Skolen har fokus på tilstedeværelsesfaktorer og god dialog med arbeidstakerne. Mulighet for rask tilrettelegging er et viktig element i dette arbeidet.

1500 elever fikk en opplevelserik Prestvegving med Den Kulturelle Skolesekken.

Det er inneværende skoleår i underkant av 33 årsverk på Nes barneskole. Ingen ansatte på Nes barneskole jobber ufrivillig deltid.

Overført mindreforbruk fra 2014 var kr 48.000. Disse pengene er blant annet brukt til styrking av bemanning og til å finansiere instruksjon fra kulturskolen, *Spill i skolen*. Mindreforbruk ved utgangen av 2015 er kr 91.000. Dette gir et resultat på kr 43.000 for 2015 isolert.

340 Hagen skole

Hagen skole er en institusjonsskole for barn innlagt ved Hagen behandlingsenhet etter lov om psykisk helsevern. Hagen behandlingsenhet er en enhet under BUP døgnavdeling, divisjon psykisk helsevern ved Sykehuset Innlandet HF.

Den 5.9.2013 vedtok styret for Sykehuset Innlandet HF at Hagen behandlingsenhet og Familieenheten på Gjøvik skulle samorganiseres og lokaliseres på Gjøvik. Kommunen avsluttet sin drift av skolen fra 1.8.2015. Skolen har i perioden frem til nedleggelsen hatt felles skoleleder med Kylstad skole.

I perioden skolen var i drift i 2015 lå sykefraværet på 2,5 %.

Fra skolestart høsten 2015 ble lærerne overført til andre enheter i kommunen. Gjøvik kommune driftet Hagen skole fram til nyttår. Deretter ble skoletilbudet i sin helhet flyttet til Gjøvik.

Hagen skole har ved utgangen av 2015 gjort opp regnskap i forhold til avvikling og sitt samarbeid med Hedmark fylkeskommune. Det er Hedmark fylkeskommune som har betalt for driften av skolen.

342 Voksenpedagogisk senter

Antall deltakere på norskopplæring og samfunnskunnskap etter introduksjonsloven, eksamensrettet grunnskoleopplæring, grunnleggende ferdigheter og spesialundervisning etter opplæringsloven, var ca. 280, fra omtrent 40 land. Av disse var det til sammen 20 deltakere på eksamensrettet grunnskoleopplæring.

Deltakernes resultater på norskprøve A1/A2 og A2/B1 og samfunnskunnskap, ligger over, eller på nivå med landsgjennomsnittet.

Skolen deltar i kompetansehevingsprogrammer i regi av Fylkesmannen og Vox i tillegg til kommunens programmer. For introduksjonsdeltakere med liten skolebakgrunn, deltar skolen sammen med NAV i prosjektet med norskopplæring i praksis i renholdsforlaget med 14 deltagere.

Logopedisenteret er en ambulant tjeneste der 51 enheter er involvert. Det gis logopedisk hjelp til barn og voksne innen områdene språk- og kommunikasjonsvansker, afasi, uttalevansker, taleflytvansker, stamming, løpsk tale, stemmevansker, spise- og svelgvansker. Det er til enhver tid 150 personer som får et tilbud. I gjennomsnitt står 22 personer på venteliste til dette tilbudet.

Skolen er også prøvested for etablererprøven og kunnskapsprøven for servering, skjenking og salg av alkohol. Enheten behandler også søknader om kommunal støtte til kurs i regi av studieforbundene innenfor voksenopplæring.

Sykefraværet i 2015 er på 6,6 %. Dette er en positiv nedgang på 4,7 prosentpoeng fra forrige år, og ikke noe av sykefraværet er arbeidsplassrelatert. Ansatte følges opp i samsvar med kommunens retningslinjer for sykefraværarbeidet.

En arbeidstaker hadde ufrivillig deltid ved årets slutt.

Enheten hadde et merforbruk på kr 739.000 ved utgangen av 2015. Fra 2014 ble det inntektsført kr 231.000 fra enhetens disposisjonsfond. Dette gir et merforbruk i 2015 alene på kr 970.000. Merforbruket skyldes betydelig reduksjon i tilskudd fra IMDi. Dette har skjedd som følge av nedleggelsen av asylmottaket i Moelv i slutten av 2014.

343 Pedagogisk Psykologisk Tjeneste

PPT har gjennom Meld. St. 18 Læring og fellesskap klare nasjonale føringer om økt systemrettet arbeid og tidlig innsats for å styrke faglig, sosial og emosjonell utvikling. Fokus i samarbeidet med enhetene har vært å styrke kvaliteten i det spesialpedagogiske tilbudet, bedre det allmenpedagogiske/ordinære opplæringstilbudet og læringsmiljøet innenfor et likeverdig og inkluderende fellesskap.

Statistikk viser at antall meldinger til PPT registrert i 2015 har holdt seg relativt stabilt sammenlignet med 2014. Dette er tilfredsstillende med hensyn til enhetens overordnede mål.

PPT har en betydelig satsing innenfor tverrfaglig samarbeid både gjennom Familiens Hus og gjennom kommunens SLT arbeid. Gjennom Familiens Hus tilbys brukerne flere kunnskapsbaserte, foreldrestøttende programmer. Målet er å styrke foreldrekompetanse og dermed barns psykiske helse gjennom tidlig innsats.

I tillegg til foreldrerettet arbeid, jobber PPT målrettet for å styrke profesjonelle voksnes kompetanse i barnehager og skoler. I 2015 har det vært en betydelig kompetanseheving på tilknytning og psykologisk kunnskap. I barnehagene har PPT satt fokus på trygg tilknytning gjennom programmet *Circle of Security*. Planlegging og veiledning i forbindelse med trygg tilknytning i barnehagene samt styrking av barns følelsesbevissthet gjennom *Grønne tanker-glade barn* har vært utført i tett samarbeid med kommunepsykolog. Videre har kommunepsykolog/PPT i samarbeid en sentral rolle i initiering og implementering av psykologisk førstehjelp i grunnskolen.

Psykologen er medlem i utvidet lederteam for Familiens Hus og har bidratt til økt fokus på psykisk folkehelsearbeid for barn og unge, samt på samhandling gjennom opprettelse av et koordineringsteam for å styrke det tverrfaglige tilbudet til familier, barnehager og skoler. Sammen med psykolog ansatt i barnevernet, har de hatt ansvar for implementering av foreldreveiledningsprogrammet *Circle of security-parenting*. Psykologen har bidratt direkte i foreldregupper, samt bidratt med kurs for alle førstegangsførelde i samarbeid med jordmortjenesten. Av andre oppdrag kan nevnes konsultasjon og veiledning til foreldre, pp-rådgivere, helsesøstre og andre faggrupper i kommunen.

Ved siste brukerundersøkelse var respondentene et utvalg pedagoger i barnehager og skoler. Resultatene viser at enheten ligger tett opptil målene for brukertilfredshet.

Resultatene etter medarbeiderundersøkelsen viser at ansatte er meget godt fornøyde med arbeidsmiljø, ledelse, læring og fornying.

Sykefraværet i 2015 lå i gjennomsnitt på 6,9 %, og skyldtes i all hovedsak periodevis langtidsfravær. Dette er innenfor hva enheten har satt som akseptabelt nivå. Det er ingen indikasjoner på at sykefraværet er arbeidsplassrelatert.

Enheten har hatt og har fokus på nærværsfaktorer i arbeidshverdagen, på å bygge kompetanse hos medarbeiderne som medfører økt mestring av arbeidsoppgaver og det å arbeide under høyt arbeidspress over tid. Enheten arbeider helhetlig med arbeidsmiljø, mestring og kvalitet på tjenestene som gis.

Enheten har tre ansatte som står registrert med frivillig deltid, og to med ufrivillig deltid.

Regnskapet for 2015 viser et mindreforbruk på kr 376.000. Vakanser i stillinger deler av året har bidratt til dette. Det er ikke inntektsført mindreforbruk fra tidligere år i regnskapet.

399 Ufordelt reserve

Innen virksomhetsområdet budsjetteres det med en ufordelt reserve til fordeling i løpet av kalenderåret. Det betyr at nødvendige endringer i timeressurser for grunnskolen gjennom året kompenseres med ressurser fra denne reserven så langt den rekker. I tillegg føres her bl.a. utgifter til skoleskyss, kjøp av tjenester fra andre kommuner og refusjonskrav til andre kommuner og staten.

Ved utgangen av 2015 er det et mindreforbruk på kr 594.000. Gjennom året er det tilført 1,519 mill. kroner fra enhetens disposisjonsfond. Dette gir et merforbruk på kr 925.000 gjennom året på dette budsjettansvaret. Ekstra tildelinger til skoler og økte utgifter til svømmeopplæring har bidratt til merforbruket.

2.4.4 Vesentlige resultater, aktivitets- og standardendringer

Det arbeides systematisk med å øke læringsutbyttet over tid med utgangspunkt i statlige føringer, forskning om læringsutbytte og erfaringer fra utviklingsarbeid på skoler i og utenfor kommunen. Satsingen konsentrerer seg i hovedsak om fagene norsk, matematikk og engelsk.

Resultatene fra nasjonale prøver og eksamen varierer noe fra år til år. Det er meget positivt at resultatene fra 5. trinn er bedre enn landsgjennomsnittet både i lesing, regning og engelsk. Det er fortsatt behov for langsiktig og systematisk arbeid for økt læringsutbytte, og dermed stabilt gode resultater på alle trinn. Rådmannen følger utviklingen nøye, og det er tett dialog om styrker, utfordringer og tiltak på den enkelte skole.

Det er god tilgang på resultatinformasjon gjennom det digitale analyseverktøyet PULS. Her hentes informasjon fra blant annet GSI, Skoleporten, VOKAL, VIGO og SSB. Det gir mulighet til å se sammenstilte aggregerte data samt måle kvaliteter opp mot resultatindikatorer. PULS brukes av skoleeier og skoleledere til å lage gode prosesser i utviklingsarbeidet for hele kommunen og ved den enkelte skole.

Vurdering for læring

Ringsaker har i egen regi videreført den statlige satsingen på Vurdering for læring. Denne satsingen er inneværende skoleår videreført på alle barneskolene. Målsettingen er å utvikle en vurderingskultur og en vurderingspraksis med læring som mål. Alle barneskolene har deltatt i lærende nettverk.

Ungdomstrinn i utvikling

I perioden 2012-2017 satser nasjonale skolemyndigheter spesielt på ungdomstrinnet. Strategien omhandler klasseledelse, regning, lesing og skriving, der kompetanseutviklingen i all hovedsak skal foregå på den enkelte skole. Skolebasert kompetanseutvikling innebærer at skolen, med ledelsen og alle ansatte, deltar i en utviklingsprosess på egen arbeidsplass. Hensikten er å utvikle skolens samlede kunnskaper, holdninger og ferdigheter når det gjelder læring, undervisning og samarbeid.

Regneopplæring

“Program for systematisk regneopplæring på 1. - 4. trinn” ble i løpet av 2014/2015 innført på alle skoler. Alle barneskoler deltar i lærende nettverk for regneopplæring både på 1. - 4. trinn og på 5. - 7. trinn.

Nettverk i engelsk

Engelsklærere fra 1. - 4. trinn på alle barneskoler deltar i lærende nettverk i engelsk ledet av ressurslærer. Parallelt med dette mottar engelsklærere ved fem barneskoler særskilt veiledning fra ressurslærer i engelsk.

Ekstern skolevurdering

Hamar, Løten, Stange og Ringsaker kommuner har etablert et lokalt nettverk i ekstern skolevurdering. Nettverket er satt sammen av skoleledere og lærere som skal vurdere skolene i regionen. Gjennom ekstern skolevurdering får skolene og skoleeier bistand til å gjennomføre en utviklingsorientert prosess som skal bidra til å gi skolen en god vurdering og retning for det videre utviklingsarbeidet.

I vurderingen involveres elever, foreldre, lærere og skoleledere. Prosessen ender opp med en rapport som overleveres skole og skoleeier. Utviklingsområdene følges opp gjennom dialogmøter med skolene.

Kompetanse- og utviklingsarbeid

Strategi for kompetanseutvikling i grunnskolen i Ringsaker, vedtatt i f.sak 30/2016, prioriterer fagene norsk, engelsk og matematikk ved deltakelse i den statlig finansierte videreutdanningen. Lærerne får redusert arbeidstid eller stipend for å gjennomføre utdanningen, og utgiftene fordeles mellom stat og kommune. Våren 2015 avsluttet 22 lærere sin videreutdanning gjennom den statlige strategien for etter- og videreutdanning. Høsten 2015 startet 34 lærere sin videreutdanning i denne strategien.

En skoleleder startet i 2015/2016 utdanning gjennom den statlige rektorskolen, og en skoleleder avsluttet utdanning gjennom rektorskolen i 2015.

Det er gjennomført etterutdanning i form av lærende nettverk i engelsk på 1. - 4. trinn, i regning på 1. - 4. trinn og 5. - 7. trinn og i vurdering for læring på hele barnetrinnet. Ungdomstrinnet arbeider planmessig med den nasjonale satsingen *Ungdomstrinn i utvikling*.

Veiledning av nyutdannede lærere

Veiledning av nyutdannede lærere i samarbeid med Høgskolen i Hedmark er videreført i 2015. Det gjennomføres individuelle og gruppebaserte veiledninger.

1200 elever fra hele Ringsaker fikk boltre seg på Sjusjøen Skisenter under RASKO-dagene.

Utbygging og rehabilitering av skoler

Det er klare føringer for prioritering av investeringer i skolebygg, jf. k.sak 43/2008, og bygging av de fire skolene i pulje 1 har prioritet.

Brøttum skole ble offisielt åpnet 4.3.2015.

Bygging av Moelv barneskole, nytt svømmebasseng og ombygging/rehabilitering av Moelvhallen organiseres som et felles prosjekt med felles samspillsentreprenør. Sak om revidert forprosjekt for Moelv skole og svømmebasseng ble vedtatt i k.sak 93/2015, og arbeider med infrastruktur og bygging ble igangsatt.

Byggingen av Mørkved skole er i rute, og skolen skal stå ferdig til skolestart høsten 2016.

I k.sak 44/2015 ble rom- og funksjonsplan for ny barneskole på Stavsberg vedtatt. Skolen bygges ut med en kapasitet på 420 elevplasser, og med en mulig framtidig utvidelse til inntil 630 elevplasser.

Revidert rom- og funksjonsprogram for Fagernes skole ble vedtatt i k.sak 45/2015. Senere er kostnadsoverslaget økt noe gjennom vedtak i f.sak 57/2015. Totalt er det innarbeidet 7,890 mill. kroner til etablering av midlertidig modulbygg og gymsal ved Fagernes. Det gamle skolebygget og gymsalen ble revet senhøsten 2015. Grunnarbeider for midlertidig modulbygg ble utført før årsslutt. Etter planen skal modulbygget stå ferdig i mars 2016 og ny gymsal i mai 2016.

Svømmebasseng

Etter behandlingen av saken om vedlikeholdssituasjonen og rehabiliteringsbehovet ved kommunale skoler, svømmebasseng og barnehager, jf. k.sak 21/2014, ble det jobbet videre med vurderinger av bassengløsninger i Moelv, Brøttum og Brumunddal.

Bygging av nytt svømmebasseng i Moelv ble vedtatt i k.sak 64/2014, og inngår som nevnt i et felles prosjekt med bygging av ny skole og ombygging/rehabilitering av Moelvhallen.

Avklaringer om struktur og drift av svømmebasseng i Brumunddal ble gjort i k.sak 18/2015, der det er skissert en dimensjonering med to hovedbasseng på 25 meter, og et 12,5 meter terapibasseng for å dekke behovet for svømmeundervisning i søndre del av kommunen. Det skal gjøres vurderinger opp mot konkurransebasseng og stupemuligheter og de behov det måtte medføre. Kommunestyret vedtok en løsning der en privat aktør bygger svømmebasseng, og at Ringsaker kommune inngår en langsiktig leieavtale der kommunen drifter og vedlikeholder anlegget.

Ved behandling av k. sak 46/2015 vedtok kommunestyret å bygge om eksisterende svømmebasseng på Brøttum barne- og ungdomsskole til aktivitetsrom. I tillegg ble det vedtatt bygging av nytt svømmebasseng ved skolen til erstatning for eksisterende svømmebasseng.

2.5 Pleie og omsorg (VO nr. 40)

401 Omsorgsdistrikt Moelv	Pleie- og omsorgsleder:	Hege K. Thorstad
405 Omsorgsdistrikt Nes	Pleie- og omsorgsleder:	Kjell Erik Bjurling
407 Omsorgsdistrikt Brumunddal	Pleie- og omsorgsleder:	Oddvar Johannessen
420 Avlastningscenter barn og unge	Enhetsleder:	Hege Terese Granstrøm
422 Demente	Enhetsleder:	Ane Wenche Moen
423 Ringsaker AO-senter	Enhetsleder:	Rune Øygarden
424 Psykisk helse	Enhetsleder:	Inger Stende Kjelsrud
425 Kommunalmedisinsk senter	Enhetsleder:	Jan Robin Manstad

2.5.1 Ansvarsområde

Kommunene har ansvaret for tjenestetilbudet til alle mennesker med behov for omsorgstjenester. Dette er regulert gjennom lov om kommunale helse- og omsorgstjenester som trådte i kraft 1.1.2012. Brukernes rettigheter er samlet i pasientrettighetsloven.

2.5.2 Hovedkommentar

Forebygging og mestring er utpekt som hovedstrategi for at helse- og omsorgstjenestene skal kunne møte framtidens utfordringer. I 2015 er det jobbet med alle innsatsområdene i strategien. Framtidens demografiutfordring betyr at tjenestene må innrettes slik at flere kan greie seg lenger i eget hjem.

Ringsaker kommune har i dag god sykehjemsdekning sammenlignet med omkringliggende kommuner og landet slik det fremgår av Kostratall. De som har behov for sykehjems plass får dette innen kort tid.

Kommunestyrets vedtak om å avvikle alle dobbeltrom ved bo- og aktivitetssentrene er nå gjennomført. De siste dobbeltrommene ved Brumunddal bo- og aktivitetssenter, som var planlagt avviklet innen juli 2016, ble avviklet 31.12.2015.

Kommunen klarte å ta i mot og ivareta de utskrivningsklare pasientene fra sykehus som trengte oppfølging i 2015. Det kommunalmedisinske senteret har vært avgjørende for at kommunen har greid å håndtere utfordringene med Samhandlingsreformen på en betryggende måte.

Kvalitetsutvalget for helse- og omsorgsenhetene har en aktiv rolle i kvalitetsarbeidet generelt, og for sikring og utvikling av faglig forsvarlige tjenester. Som verktøy benyttes det elektroniske kvalitets-systemet EQS.

I 2015 deltok omsorgsdistriktene i det nasjonale Pasientsikkerhetsprogrammet for legemiddelgjennomgang og legemiddelsamstemming i institusjonstjenesten. Et tilsvarende program er startet opp i hjemmetjenesten.

Aktivitet gjennom musikk og rytme for beboere i sykehjemmene er styrket ved at kommunen har utdannet 16 ansatte i Myskjaskolen.

Helse- og omsorgstjenestene er i rask utvikling og det tas i bruk ny teknologi. Dette er også et viktig innsatsområde i hovedstrategien. I 2015 er det i samarbeid med fem andre kommuner i regionen utredet behov og krav til innkjøp av nye trygghetspakker. Disse vil inneholde tradisjonell trygghetsalarm og røykvarsler samt ha mulighet til å koble på ulike typer sensorer og sporingsteknologi. De nye trygghetspakkene innføres fra høsten 2016.

Hjemmetjenesten i omsorgsdistriktene Brumunddal og Nes innførte i 2015 nettbrett som verktøy for arbeidslister, dokumentasjon og oppslag i elektronisk journal. Målet er at både hjemmetjenesten, institusjonstjenesten og spesialtjenesten skal benytte dette verktøyet. Nettbrett som verktøy har stor betydning for effektiviseringen av tjenesten, og for pasientsikkerheten.

«Menn i helse» er et rekrutteringsprosjekt i samarbeid med Fylkesmannen i Hedmark, NAV, Hedmark fylkeskommune og KS. Prosjektet er i all hovedsak statlig finansiert. Stange, Hamar og Os kommuner deltar også. Målgruppen er menn som mottar ytelser fra NAV og som er egnet og motivert for arbeid i det kommunale helsevesenet. De får først prøve seg som helserekrutt i 12 uker. 2/3 av deltakerne får deretter mulighet til å begynne på en komprimert helsefagarbeider-utdanning. Etter ett år på skole skal de være lærlinger i et drøyt år i kommunen. Våren 2015 begynte 12 helserekrutter sin 12 ukers periode på sykehjem i Ringsaker, 9 av disse begynte på utdanning som helsefagarbeider etter sommerferien.

Ringsaker kommune har i løpet av 2015 kommet langt i arbeidet med innføring av hverdagsrehabilitering. Dette er en egen metode og et tilbud til brukere med opptreningspotensial, og innebærer en tidsavgrenset og svært målrettet treningsperiode med fokus på aktiviteter som er viktige for brukeren. Hensikten er at brukeren i langt større grad skal mestre sine egne daglige gjøremål, og dermed være mindre avhengig av hjelp. Omsorgsdistrikt Brumunddal startet opp i mai i 2015, omsorgsdistrikt Nes i september 2015, mens Moelv starter i februar 2016. Kommunen har deltatt i nettverk sammen med 10 andre kommuner i regi av KS.

Gjennom det statlige «Kompetanseløftet» mottok kommunen i 2015 totalt kr 860.000 av Fylkesmannen til kompetansehevende tiltak innen helse og omsorg. Disse midlene ble benyttet til å gi støtte til en rekke ulike relevante formelle utdanninger og kurs- og kompetansehevingstiltak for ledere og ansatte i helse- og omsorgstjenesten. Det ble i 2015 gitt støtte til i alt 71 enkeltpersoner. Dette omfattet støtte til å ta fagbrev som helsefagarbeider og grunnutdanning innen syke- og vernepleie, samt støtte til ulike videreutdanninger og masterutdanninger innen kliniske fag og ledelsesfag.

Det ble i mai 2015 etablert fire omsorgsplasser for rusavhengige på Brumunddal bo- og aktivitetssenter. Her plasseres rusavhengige som i perioder ikke er i stand til å ivareta seg selv. Fylkesmannen bidro med tilskudd på 1,2 mill. kroner for etablering av tilbudet. En har så langt hatt gode erfaringer med tiltaket.

Gjennom prosjektet «Menn i helse» skal ni Ringsakermenn omskoleres til en karriere innen helsefagarbeid.

Nytt avlastningssenter stod ferdig 1.11.2015. Godt tilpassede og nye lokaler gir gode rammer for barn og unge med nedsatt funksjonsevne og et godt fysisk og psykososialt arbeidsmiljø for medarbeiderne. Det er generelt stor trivsel blant beboerne i de nye lokalene.

2.5.3 Måloppnåelse og ressursbruk

Det er ikke gjennomført brukerundersøkelser for enhetene i pleie og omsorg i 2015. Det ble gjennomført medarbeiderundersøkelse i 2015. Måloppnåelsen er vist nedenfor for hvert av fokusområdene medarbeidere og organisasjon.

Medarbeidere	Mål	Akseptabelt	Resultat
Engasjement og kompetanse (ansatte)	5,0	4,0	4,7
Læring og fornyelse	5,0	4,0	4,3
Medarbeiderskap	5,0	4,0	4,8

Medarbeiderundersøkelsen viser at de ansattes tilfredshet med læring og fornyelse, engasjement og kompetanse samt medarbeiderskap ligger godt innenfor akseptabelt nivå. Resultatene er om lag på samme nivå som forrige medarbeiderundersøkelse fra 2013. Resultatene for de enkelte enheter vises nedenfor.

Medarbeidere	Engasjement og kompetanse	Læring og fornyelse	Medarbeiderskap
401 Omsorgsdistrikt Moelv	4,5	4,0	4,6
405 Omsorgsdistrikt Nes	4,5	4,0	4,7
407 Omsorgsdistrikt Brumunddal	4,7	4,3	4,7
420 Avlastingssenter barn og unge	5,0	4,9	5,2
422 Demente	5,0	4,8	5,3
423 Ringsaker AO-senter	5,1	4,6	5,3
424 Psykisk helse og rustjenester	4,8	4,7	5,0
425 Kommunalmedisinsk senter	4,9	5,0	5,0

Organisasjon	Mål	Akseptabelt	Resultat
Arbeidsmiljø	5,0	4,0	4,4
Stolthet over egen arbeidsplass	5,0	4,0	4,8
Sykefravær	10,0 %	11,5 %	11,4 %
Tilfredshet med ledelsen	5,0	4,0	4,3
Ledelse (samlet resultat)	5,0	4,0	4,6

Medarbeiderundersøkelsen viser at de ansatte er tilfredse med eget arbeidsmiljø. Virksomhetsområdet scorer også over akseptabelt nivå når det gjelder stolthet over egen arbeidsplass. Ansattes tilfredshet med ledelsen ligger noe lavere, men er fortsatt innenfor et akseptabelt nivå.

Sykefraværet ble på 11,4 % i 2015, som er en bedring på 0,4 prosentpoeng fra 2014. Dette er bedre enn akseptabelt nivå, men fortsatt for høyt i forhold til målsettingen på 10,0 %. Det gis utførlige kommentarer til sykefraværet under omtalen av den enkelte enhet. Resultatene for den enkelte enhet er vist i tabellen under.

Organisasjon	Arbeids- miljø	Stolthet over egen arbeidsplass	Syke- fravær	Tilfredshet med ledelsen	Ledelse (samlet resultat)
401 Omsorgsdistrikt Moelv	4,2	4,5	12,8 %	4,1	4,3
405 Omsorgsdistrikt Nes	4,3	4,7	12,7 %	4,2	4,4
407 Omsorgsdistrikt Brumunddal	4,4	4,7	11,5 %	4,2	4,5
420 Avlastningssenter barn og unge	4,3	5,4	6,7 %	4,9	5,0
422 Demente	4,8	5,2	11,0 %	4,9	5,0
423 Ringsaker AO-senter	5,0	5,3	6,6 %	4,8	5,0
424 Psykisk helse og rustjenester	4,8	5,0	10,5 %	4,8	4,9
425 Kommunalmedisinsk senter	5,0	5,4	6,7 %	4,9	5,0

Personalinnsats

	31.12.2013	31.12.2014	Budsjett 2015	31.12.2015
401 Omsorgsdistrikt Moelv	129,20	148,99	151,42	152,90
405 Omsorgsdistrikt Nes	240,16	265,98	263,55	263,55
407 Omsorgsdistrikt Brumunddal	189,97	194,07	194,07	194,07
420 Avlastningssenter barn og unge	18,88	20,31	20,31	20,81
422 Demente	63,85	63,85	63,85	63,85
423 Ringsaker AO-senter	26,79	28,79	28,79	28,79
424 Psykisk helse og rustjenester	35,67	37,67	38,85	38,85
425 Kommunalmedisinsk senter	42,07	42,07	42,07	43,18
Sum årsverk VO 40 Pleie og omsorg	746,59	801,73	802,91	806,00

Årsverksrammen i VO 40 økte med 4,27 årsverk fra 2014 til 2015. Økningen i antall årsverk skyldes opprettelse av stillinger i 1. tertial 2015, jf. k.sak 41/2015:

- Opprettelse av 1,18 årsverk sykepleier/vernepleier i enhet psykisk helse og rustjenester.
- For å sikre bedre sykepleierdekning i omsorgsdistrikt Moelv ble det økt opp 6 sykepleierhjemler til 100 % stilling. Dette utgjorde en økning på 1,48 årsverk.
- Omgjøring av en midlertidig 50 % stilling til fast, etter at det ble fremmet krav om ansettelse med hjemmel i arbeidsmiljøloven ved Avlastningssenter barn og unge.
- Opprettelse av 1,11 årsverk på kommunalmedisinsk senter i forbindelse med øyeblikkelig hjelp-døgntilbud for Stange og Løten.

Enhetene jobber kontinuerlig med å redusere ufrivillig deltid. Det vises til kommentarer under den enkelte enhet, samt til kap. 1.2.6 om heltid/deltid.

Driftsregnskapet, beløp i 1.000 kr

	Regnskap 2013	Regnskap 2014	Budsjett 2015	Regnskap 2015
Driftsutgifter	674 269	732 512	654 842	726 966
Driftsinntekter	224 613	266 274	209 903	282 027
Netto driftsutgifter	449 656	466 238	444 939	444 939

Investeringsregnskapet, beløp i 1.000 kr

	Regnskap 2013	Regnskap 2014	Budsjett 2015	Regnskap 2015
Investeringsutgift	2 661	20 201	62 004	45 337
Investeringsinntekt	0	0	0	0
Netto investeringsutgift	2 661	20 201	62 004	45 337

Avvik mellom budsjett og regnskap 2015 skyldes hovedsakelig tidsforskyvning mellom budsjett og regnskap i 2014 og 2015 for byggingen av nytt avlastningssenter i Brumunddal.

Netto driftsutgifter pr. resultatenhhet, beløp i 1.000 kr (før årsoppgjørdisposisjoner)

Resultatenhet	Budsjett 2015	Regnskap 2015	Avvik	Avvik i %
401 Omsorgsdistrikt Moelv	94 822	98 349	-3 527	-3,7 %
405 Omsorgsdistrikt Nes	177 592	177 052	540	0,3 %
407 Omsorgsdistrikt Brumunddal	133 106	134 297	-1 191	-0,9 %
420 Avlastningssenter barn og unge	17 395	17 326	69	0,4 %
422 Demente	38 783	38 213	570	1,5 %
423 Ringsaker AO-senter	15 586	15 472	114	0,7 %
424 Psykisk helse	27 979	27 045	934	3,3 %
425 Kommunalmedisinsk senter	23 076	22 845	231	1,0 %
449 Pleie og omsorg ufordelt	-83 400	-129 884	46 484	55,7 %
Sum netto driftsutgifter VO 40	444 939	400 715	44 224	9,9 %

Virksomhetsområdets regnskap viser et merforbruk på 2,26 mill. kroner ekskl. budsjettansvar 449 ufordelt pleie og omsorg. I løpet av 2015 ble akkumulert merforbruk fra 2014 på til sammen 12,204 mill. kroner dekket inn ved bruk av disposisjonsfond ved døk.sak 256/2015 og ved k.sak 83/2015 i forbindelse med 2. tertialrapport. I 2015 er det kun omsorgsdistrikt Moelv og omsorgsdistrikt Brumunddal som har negative budsjettavvik på henholdsvis 3,527 mill. kroner og 1,191 mill. kroner.

Statstilskuddet til ressurskrevende tjenester er en viktig faktor for å få virksomhetsområdet i balanse. Til sammen 38,607 mill. kroner er gjennom året fordelt fra reserven under budsjettansvar 449 for å dekke i hovedsak merutgifter til ressurskrevende brukere i omsorgsdistriktene, Avlastningssenter barn og unge, demensenheten og psykisk helse og rustjenester. En ser at antall unge brukere med store hjelpebehov er økende. En eventuell statlig innstramning av denne ordningen kan derfor vanskeliggjøre fremtidige mål om budsjettbalanse.

401 Omsorgsdistrikt Moelv

Omsorgsdistriktet har i 2015 mottatt 74 søknader om hjemmehjelp, hvorav 70 er innvilget. Det har vært 290 søknader om hjemmesykepleie og personlig assistanse og opplæring, hvorav 269 er innvilget. Totalt er det mottatt 115 søknader om korttidsopphold og 35 søknader om langtidsopphold, hvorav hhv. 97 og 34 er innvilget. Videre er det mottatt 41 søknader om trygghetsalarm hvorav 37 er innvilget.

Omsorgsdistriktet har i 2015 hatt utfordringer i flere avdelinger. Hjemmetjenesten hadde et høyt sykefravær i begynnelsen av 2015. Samtidig har en hatt problemer med å rekruttere sykepleiere. Dette har resultert i store utgifter til overtid, tilrettelegging og ekstrahjelp. Det er i hele 2015 gjennomført en

rekke tiltak for å bedre situasjonen, både når det gjelder forebygging av sykefravær, rekruttering og ledelse.

Måloppnåelsen i medarbeiderundersøkelsen for 2015 ligger over akseptabelt nivå for samtlige indikatorer. Distriktet har høye score når det gjelder medarbeiderskap og medarbeidernes engasjement og kompetanse. Distriktet scorer også høyt når det gjelder stolthet over egen arbeidsplass.

Omsorgsdistriktet har i 2015 hatt et gjennomsnittlig sykefravær på 12,8 %. Dette er over omsorgsdistriktets målsetting på 8,0 %, men en reduksjon fra 2014 hvor sykefraværet var 14,3 %. Sykefraværet var spesielt høyt i hjemmetjenesten på begynnelsen av året, og stabilt høyt gjennom hele året på Brøttum bo- og aktivitetssenter.

Fylkesmannen i Hedmark påpekte ved avgjørelse i tilsynssak 17.12.2015 brudd på helselovgivningen ved hjemmetjenesten og korttidsavdelingen. Omsorgsdistriktet har i hele 2015 arbeidet målrettet for å få bedre styring og kontroll med virksomheten, og for å sikre at helse- og omsorgstjenestene ved avdelingene er forsvarlig drevet. Det har vært jobbet både på systemnivå og individnivå.

Det har gjennom hele 2015 blitt gjennomført tiltak for å løse sykefraværsrelaterte utfordringer i omsorgsdistriktet. Det er utarbeidet en handlingsplan og tillitsvalgte, bedriftshelsetjenesten, verneombud, ledere i omsorgsdistriktet og rådmannen har vært involvert i oppfølgingen gjennom hele året. Det blir fortsatt gjennomført faste møter med NAV, og det jobbes med tilrettelegging av arbeidsoppgaver og tilpasning i den grad dette lar seg gjøre. Ved 1. tertial 2015 ble det opprettet ytterligere en stilling som avdelingsleder i hjemmetjenesten og seks sykepleierhjemler ble økt opp til 100 % stilling fordelt på hjemmetjenesten, korttidsavdelingen og Brøttum bo- og aktivitetssenter. Alle disse stillingene er pr. i dag besatt.

Hjemmetjenesten og hjemmetjenestens ledelse har flyttet inn i nye og bedre lokaler på Ringsaker bo- og aktivitetssenter. Iverksatte tiltak forventes å kunne gi full effekt fra 2016.

Ved utgangen av 2015 hadde omsorgsdistriktet 143 deltidsansatte. Av disse jobbet 102 frivillig deltid og 41 ufrivillig deltid. Det høye antallet deltidsansatte må ses i sammenheng med enhetens drift av BPA-ordningen, hvor stillinger opprettes etter brukerens vedtak og behov. Flere assistenter jobber annet sted i kommunen eller andre steder, og noen ønsker ikke å jobbe mer enn den stillingsprosenten de er ansatt i.

Regnskapet for 2015 viser et merforbruk på 3,527 mill. kroner. Omsorgsdistriktet er i løpet av året tilført 4,885 mill. kroner fra reserven til ressurskrevende brukere under budsjettansvar 449.

Merforbruket i 2015 er i hovedsak relatert til hjemmetjenesten. Høyt sykefravær kombinert med mangel på fagkompetanse har medført utstrakt bruk av forskjøvet vakt og overtid, spesielt i ferieturnus. Det har også påløpt utgifter til tilrettelegging for ansatte med gradert sykemelding. Utgifter til innleie av personell fra Helsenor ble i 2015 kr 650.000, en utgift som også har oppstått som følge av sykefraværet i hjemmetjenesten.

Omsorgsdistrikt Moelv drifter kommunens BPA-ordning, og alle tilknyttede utgifter regnskapsføres over omsorgsdistriktets budsjett. Regnskapet for ordningen viser et mindreforbruk på kr 291.000 og skyldes blant annet innsparing ved fødselspermisjon. Det er benyttet kr 156.000 av driftskontoen som brukerne disponerer, og det er overført kr 771.000 i ubenyttede midler til 2016.

405 Omsorgsdistrikt Nes

Omsorgsdistriktet har i 2015 mottatt 168 søknader om hjemmesykepleie, hvorav 153 er innvilget. Det er mottatt 163 søknader om korttidsopphold, hvorav 156 er innvilget. Videre er det mottatt 140 søknader om praktisk bistand, 125 søknader om støttekontakt, 21 søknader om omsorgslønn og 25 søknader om

trygghetsalarm. For personlig assistanse og opplæring er det mottatt 121 søknader. 95 % av alle mottatte søknader er innvilget.

Det har vært et økende behov for hjemmetjenester gjennom hele året. Årsaken til dette har vært sammensatt. I 2015 opplevde en økt press på sykehjemsplassene, og det ble nødvendig å benytte korttids plasser til langtidspasienter. Korttids- og avlastningsopphold har derfor blitt avlyst og pasienten må gis tjenester hjemme. En kombinasjon av utskrivningsklare pasienter fra sykehus, flere med livstruende sykdommer som velger å dø hjemme, og et økende antall yngre pasienter med store behov, har vært årsaken til økt press på hjemmetjenesten. Det er etablert en kjørerute ekstra som følge av dette.

Omsorgsdistriktet har de siste årene hatt en stor økning i antall årsverk som følge av ressurskrevende brukere. Dette innebærer en betydelig økt arbeidsbelastning for ledere på alle nivåer, ved at flere ansatte skal følges opp.

Funksjonshemmede barn får avlastning på avlastningssenteret. Etter at de fyller 18 år opphører dette tilbudet. Fra 2015 har antall ungdom som fyller 18 år, og fortsatt bor hos pårørende, økt så mye at det har vært nødvendig å utvide antall avlastningsplasser. Det er etablert to avlastningsplasser i Parkvegen i Moelv. Samtidig er en avlastningsplass avviklet i Gamlegata.

Måloppnåelsen i medarbeiderundersøkelsen for 2015 ligger over akseptabelt nivå for samtlige indikatorer. Omsorgsdistriktet har høyest score når det gjelder stolthet over egen arbeidsplass, medarbeidernes engasjement og kompetanse samt medarbeiderskap. Gjennomsnittlig er resultatene noe svekket siden forrige medarbeiderundersøkelse fra 2013. Dette med unntak av stolthet over egen arbeidsplass som ligger på samme nivå. Høsten 2015 ble det inngått samarbeid med bedriftshelsetjenesten HMS Øst, hvor avdelingslederne for noen av arbeidsstedene fikk bistand til å løse kommunikasjons- og samarbeidsutfordringer.

Samlet sett har omsorgsdistrikt Nes et sykefravær på 12,7 %, som er en økning på 1,4 prosentpoeng fra 2014. Sykefraværet fordeler seg med 3,2 % korttidsfravær og 9,5 % langtidsfravær. Oppfølging av sykemeldte følger de regler som er bestemt i vedtatte retningslinjer. Det er også inngått et samarbeid med HMS Øst om lederutvikling, og ledelsen vil bli gitt kursing i sykefraværarbeid.

Det er 237 deltidsansatte, hvorav 137 med frivillig deltid og 100 med ufrivillig deltid. Det arbeides kontinuerlig med å skape flest mulig heltidsstillinger. Dette gjøres ved at det alltid foretas stillingsvurdering når en stilling blir ledig. At dette arbeidet ikke fører til større endringer skyldes bemanningsbehovet på helg. Penningrud bofelleskap innførte i juni 2015 langvakter av 13,5 timer i helgene. Dette har redusert antallet helgestillinger fra 9 til 5. Erfaringene fra langvaktene er gode, og de ansatte mener at ordningen har gitt større forutsigbarhet og fleksibilitet både for brukerne og dem selv.

Omsorgsdistriktet har et mindreforbruk på kr 540.000. Deler av mindreforbruket knyttes til utskifting av helt nødvendig utstyr, som ble bestilt i 2015, men ikke levert før 2016. Det reelle mindreforbruket er derfor kr 239.000 og skyldes effektiv drift.

Omsorgsdistrikt Nes er den enheten innenfor virksomhetsområdet som har flest ressurskrevende brukere. Distriktet ble som følge av dette tilført 13,902 mill. kroner fra reserven til ressurskrevende brukere under 449 i løpet av 2015.

407 Omsorgsdistrikt Brumunddal

I 2015 har omsorgsdistrikt Brumunddal mottatt om lag 1.800 søknader om ulike tjenester. Dette er en markant økning fra 2014 hvor det var om lag 1.500 søknader. Med så mange søknader er det fortsatt nødvendig å arbeide med, samt videreutvikle fagkompetanse på saksbehandling, forvaltning og tjenestetildeling. I 2015 hadde Helsetilsynet en stikkprøvekontroll hvor de kontrollerte søknader om vedtak på kort- og langtidsopphold. Det ble ikke funnet avvik.

Satsningsområder for distriktets langtidsavdelinger i 2015 har vært miljøtiltak etter Myskja-prinsippene, med sang og fellesaktiviteter, videreutvikling av samarbeid med pårørende, og innføringen av fjerde måltid med fokus på ernæring.

Dokumentasjon og bruk av EPJ (Profil) har vært vektlagt av alle avdelinger. Stikkprøvekontroller viser at dette har vært vellykket.

Hjemmebaserte tjenester står overfor økonomiske utfordringer på grunn av brukere som trenger tjenester som ikke kan karakteriseres som vanlige hjemmetjenester. Disse brukerne krever ofte større og/eller annen ressursinnsats enn hva som ligger innenfor vanlig driftsramme.

Hjemmesykepleien har i 2015 tatt i bruk nettbrett med mobil omsorg for å bedre oppfølging og dokumentasjon, samt optimalisere fordeling av oppdrag. Dermed har de tilgang på nødvendig informasjon om brukerne ute på sine oppdrag, og det produseres bedre kjørelister.

Hverdagsrehabilitering er innført i distriktet. Brukere som er aktuelle for hverdagsrehabilitering kartlegges i samarbeid med ergo- og fysioterapeut.

Sykehjemsavdelingene har deltatt i «SAMAKS», et samarbeidsprosjekt mellom kommune og alderspsykiatrisk enhet ved Sykehuset Innlandet for å heve kompetansen om demens. Dette er nå videreført som en del av den daglige driften. Omsorgsdistriktet deltar også i prosjektet «I trygge hender», med fokus på fallforebygging og legemiddelgjennomgang. Dette er i samarbeid med Høgskolen i Gjøvik.

Medarbeiderundersøkelsen i 2015 viser at samtlige indikatorer er over akseptabelt nivå. Resultatene er på samme nivå som forrige medarbeiderundersøkelse fra 2013. Omsorgsdistriktet scorer relativt høyt når det gjelder medarbeidernes engasjement og kompetanse samt medarbeiderskap. Distriktet har

Gjennom bruk av nettbrett får de ansatte i hjemmetjenesten mer tid sammen med brukerne.

høyere score når det gjelder mulighet for egen læring og fornyelse enn øvrige omsorgsdistrikt. Undersøkelsen viser at medarbeiderne er stolte over egen arbeidsplass. Resultatene indikerer også at de ansatte er tilfredse med eget arbeidsmiljø.

Omsorgsdistriktet har hatt et sykefravær på 11,5 % i 2015. Dette er over målsettingen på 10 %, men en forbedring fra 2014 hvor sykefraværet lå på 12,5 %. Distriktet har arbeidet aktivt med tilstedeværelse og oppfølging av sykmeldte. Som et tiltak for å redusere sykefraværet og bedre arbeidsmiljøet, har omsorgsdistrikt Brumunddal i 2015, blant annet gjennomført personalseminar og fagdag hvor arbeidsmiljø, samhandling og helsefag har vært tema. Andre etasje ved Brumunddal bo- og aktivitetssenter mottok i 2015 en arbeidsmiljøpris fra NAV for sitt arbeid. Tiltak for å redusere sykefraværet fortsetter i 2016.

Ved utgangen av 2015 var det registrert 157 deltidsansatte. Av disse jobber 80 frivillig deltid og 77 ufrivillig deltid. Oversikten over frivillig/ufrivillig deltid brukes aktivt for at de med ufrivillig deltid skal få økt sine stillinger, for eksempel ved at de blir gjort oppmerksomme på utlyste stillinger internt. Omsorgsdistrikt Brumunddal startet i 2014 en prøveordning med bruk av langvakter i helgene ved kort-/langtidsavdelingen ved Tømmerli bo- og aktivitetssenter og i hjemmetjenesten. Kun sykepleierne deltok her i ordningen. Disse ga tilbakemelding om at et høyt arbeidstempo gjorde ordningen vanskelig. Evalueringen av ordningen i 2015 viste at noen trivdes godt med langvakter og ville videreføre disse, mens flertallet av sykepleierne ikke ønsket dette. Begge langvaktturnusene i omsorgsdistrikt Brumunddal ble derfor avsluttet etter ett års utprøving. Utprøvingene har vist at langvakter ikke passer for alle, og fremtidens turnuser må tilpasses både arbeidssted og individuelle behov.

Regnskapet for 2015 viser et merforbruk på 1,191 mill. kroner. Merforbruket i 2015 er knyttet til flere forhold, som økte utgifter til unge brukere med behov for BPA, støttekontakter og tjenester fra stiftelsen Grobunn. Det er merutgifter til ferievikarer, ekstrahjelp og overtid. En har også merforbruk på flere driftsarter, samt mindreinntekter på langtidsvederlag. Utgifter til ressurskrevende brukere utgjorde 5,189 mill. kroner og er dekket av reserven til ressurskrevende brukere under budsjettansvar 449.

420 Avlastningssenter barn og unge

34 familier med barn og unge i alderen 4-18 år har mottatt rullerende avlastning ved enhetens døgnplasser i 2015. I tillegg har 33 familier fått avlastning i private hjem og Inn på tunet-gårder. Det er jevn pågang av nye søkere til enheten, og det er viktig at unge voksne får andre tilbud når de passerer 18 år. 5 nye barn har startet med rullerende avlastning i 2015. I tillegg kommer barn og unge som har fått økt antall årlige avlastningsdøgn. 4 voksne har fått bolig med heldøgns omsorg eller annen avlastning for voksne i samme periode.

Nytt avlastningssenter stod ferdig 1.11.2015, og driften startet opp 9.11.2015. Det har vært arrangert åpent hus med over 100 besøkende, åpningsfest for alle som mottar avlastning på det nye senteret og offisiell åpning 6.1.2016. Godt tilpassede og nye lokaler gir gode rammer for barn med nedsatt funksjonsevne og et godt fysisk og psykososialt arbeidsmiljø for medarbeiderne. Det er generelt stor trivsel som følge av de nye lokalene. Det nye avlastningssenteret har 2 leiligheter som benyttes som barnebolig, og 3 barn og unge benytter i dag dette tilbudet.

Alternativ turnus med langvakter startet i mars 2014. Alternativ langturnus er videreført i 2015, og i tillegg har alle medarbeiderne startet med langvakter 13 timer i helger og i skolens ferier. Det er søkt om videreføring.

Avlastningssenteret har fortsatt bidratt med forebyggende innsats til foreldre med 1 PMTO (Parent management training Origon)-terapeut og 2 TIBIR (tidlig innsats barn i risiko)-rådgivere. Det nye avlastningssenteret gir gode rammer for slik foreldreveiledning.

Resultatene fra medarbeiderundersøkelsen i 2015 gir et resultat rundt målsettingen når det gjelder medarbeidernes engasjement og kompetanse, medarbeiderskap og mulighet for læring og fornyelse. Når det gjelder stolthet over egen arbeidsplass ligger resultatet godt over målsettingen. Enheten scorer også høyt i forhold til tilfredshet med ledelsen, men noe lavere når det gjelder arbeidsmiljø. Samlet er resultatene bedre enn ved forrige medarbeiderundersøkelse fra 2013.

Sykefraværet var gjennomsnittlig på 6,7 % i 2015, hvilket er en liten økning fra 2014 hvor sykefraværet lå på 5,5 %. Enheten jobber kontinuerlig med flere tiltak for å ha et godt arbeidsmiljø og høyest mulig trivsel på jobb.

Enheten har ved utgangen av året 22 ansatte som jobber deltid. Fire ansatte er registrert med ufrivillig deltid.

Regnskapet for 2015 viser et mindreforbruk på kr 69.000. Enheten fikk tilført 2,445 mill. kroner til to ressurskrevende brukere i 2015. Utgiftene til "Inn på tunet"-tjenester har vært økende de siste årene og utgjorde i 2015 kr 828.000. Dette skyldes i stor grad mangel på private avlastere. Nytt avlastningscenter forventes å redusere noe av behovet for kjøp av slike tjenester.

422 Demente

Demensenheten er en spesialenhet for personer med kognitiv svikt/demens og har avdelinger i Moelv og Brumunddal, samt en forsterket skjermet enhet på Sundheimen på Helgøya. Enheten drifter 50 sykehjemsplasser som består av utredningsplasser og langtidsopphold. Det er stor etterspørsel etter disse tilrettelagte plassene i kommunen og enheten tilbyr opphold etter faglige vurderinger sammen med omsorgsdistriktene. I tillegg drifter enheten dagsenter i Moelv og Brumunddal. Demensenheten har i 2015 driftet 2 korttidsplasser og 48 langtidsplasser.

Enheten har spesialkompetanse på fagfeltet og det har ikke vært nødvendig med innleggelse av pasienter i spesialisthelsetjenesten siden forsterket skjermet enhet ble opprettet i 2007. Alle høyskolestillinger er besatt med rett kompetanse. Demensenheten har tilknyttet ett årsverk som fagkonsulent/spesialvernepleier som jobber aktivt mot hele omsorgstjenesten og i ulike

Ane Wenche Moen og Marit Sjøengen ved demensenheten er blant de første som har tatt master i gerontologi.

interkommunale nettverk. Behovet for individrettede pårørendesamtaler i hjemmet har økt og fagkonsulenten tilbyr dette som et tiltak for forebygging og mestring. Enheten har utarbeidet grunnlagsdokument som beskriver tilbudet som gis, og dette evalueres årlig ut fra endrede behov hos kommunens innbyggere.

En har gjennom året vært med å gjennomføre interkommunal pårørendeskole. Demensenheten deltar fortsatt i prosjekt «SAMAKS», som er et samarbeidsprosjekt mellom alderspsykiatrien og den kommunale helse- og omsorgstjenesten for å bedre undersøkelse og behandling for pasienter i sykehjem. Demensenheten fokuserer på individuelle og tilpassede aktivitetstilbud og benytter aktivt blant annet musikk og husdyr som miljøterapi.

Resultatene fra medarbeiderundersøkelsen i 2015 ligger på eller rett under det fastsatte målet for samtlige indikatorer. Enheten scorer spesielt høyt når det gjelder engasjement og kompetanse, medarbeiderskap og stolthet over egen arbeidsplass. Ledelse, som måles ved å ta gjennomsnittet av alle indikatorer, viser at gjennomsnittresultatet er på målsatt nivå. Resultatene er som forrige medarbeiderundersøkelse fra 2013.

Demensenheten har i 2015 hatt et sykefravær på 11,0 %. Dette er over målsettingen på 7,0 %, men en nedgang fra 2014 hvor enheten hadde et sykefravær på 12,7 %. Sykefraværet er først og fremst langtidsfravær knyttet til konkrete diagnoser og er ikke relatert til arbeidssituasjonen. Sykefraværsoppfølging gjennomføres etter gitte retningslinjer. Enheten har i løpet av året gjennomført sju omplasseringer av medarbeidere med bakgrunn i helsemessige årsaker.

Ved utgangen av 2015 var det 63 deltidsansatte ved enheten. Av disse er 40 registrert med frivillig deltid og 23 med ufrivillig deltid. Enheten følger de prosedyrer/rutiner som er fastsatt vedrørende deltidsstillinger.

Regnskapet for 2015 viser et mindreforbruk på kr 570.000. Dette skyldes at enheten har fått høyere inntekter enn budsjettert for sykepengerefusjoner og langtidsvederlag. Utgifter til ressurskrevende bruker utgjør kr 568.000 og er dekket av reserven til ressurskrevende brukere under budsjettansvar 449.

423 Ringsaker AO-senter

AO-senteret tok inn 11 nye brukere i 2015. Enheten fattet 137 vedtak om dagaktivitet og voksenopplæring i 2015. Det er avholdt fem voksenopplæringskurs for elever som har kognitive utfordringer. I tillegg har enheten hatt fem funksjonshemmede hospitanter fra videregående skole.

Etterspørselen etter arbeids- og opplæringstilbud for funksjonshemmede er økende. Noe av årsaken til dette er at terskelen for å komme inn i varig tilrettelagte arbeidsplasser er blitt høyere. Dette har medvirket til at det er få funksjonshemmede som sysselsettes av Providor i Ringsaker og Mjøsanker på Hamar. Det er spesielt viktig at kommunen har sysselsettings- og aktivitetstilbud til yrkeshemmede ungdommer når de har fullført rettighetsfestet tilbud i videregående skole.

Enheten har en økning i antall ressurskrevende brukere. Det er blant annet investert i fire nye takheiser og foretatt utbedring av området rundt rullestolinnegangen på Holo for å tilrettelegge for denne gruppen.

Oppmuntringslønnen ble i 2015 økt fra kr 4 til kr 8. Denne økningen ble godt mottatt av brukerne.

Resultatene fra medarbeiderundersøkelsen i 2015 er gjennomgående gode og noe bedre enn ved forrige måling gjennomført i 2013. Når det gjelder medarbeidernes engasjement og kompetanse, medarbeiderskap og stolthet over egen arbeidsplass ligger resultatene over målsettingen. Øvrige resultater ligger på eller rett under det fastsatte målet. Dette med unntak av læring og fornyelse som har en noe lavere score.

Det bugner i selvplukkungen hos AO-tjenesten på Holo.

Enheten har hatt et sykefravær det siste året på 6,6 %, som er en liten reduksjon fra 2014. Sykefraværet skyldes i hovedsak langtidsfravær og er innenfor akseptabelt nivå på 8 %.

AO-senteret har 7 deltidsansatte og ingen ansatte i ufrivillig deltid.

Enheten har i 2015 et mindreforbruk på kr 114.000. Dette inkluderer en inntektsføring av kr 303.000 fra 2014. Årets drift viser da et merforbruk på kr 189.000, og er i hovedsak knyttet til innkjøp og tilrettelegging av arbeidsplassen i form av takheiser og utbedring av området rundt rullestolinnegangen på Holo.

424 Psykisk helse og rustjenester

Kjerringhaugen boenhet for rusavhengige har siden etableringen utviklet et godt botilbud for rusavhengige. To beboere har etter etablering blitt motivert for behandling og er nå i langtidsbehandling i institusjon. NAV disponerer to akutthybler i hovedhuset. Disse har stort sett vært bebodd av personer med rusproblemer. Beboerne har med god oppfølging ikke utgjort noen belastning på det øvrige bomiljøet.

Det ble i 2015 etablert fire omsorgsplasser for rusavhengige på Brumunddal bo- og aktivitetssenter. Plassene disponeres av rusavhengige som i perioder ikke er i stand til å ivareta seg selv. Plassene betjenes av samme bemanning som bofellesskapet i Kirkevegen. Tilskudd på 1,2 mill. kroner for etablering av tilbudet er innvilget i 2015, og tiltaket har siden oppstart i mai fungert slik det var planlagt.

Fylkesmannen i Hedmark har i tillegg bevilget 1,120 mill. kroner til lavterskeltilbud for rusavhengige ved Solsia, dagsenter for rusavhengige, og kr 560.000 til videreføring av prosjekt "bolig først" i 2015.

Enheten har etablert et eget inntakskontor. Dette betjenes av to saksbehandlere. Enheten har etter 1 års drift erfart at vedtakene gjennomgående er av kortere varighet og er mer målrettede enn tidligere.

Resultater i medarbeiderundersøkelsen i 2015 er noe bedret fra forrige undersøkelse. Samtlige av indikatorene ligger godt over et akseptabelt nivå og viser at medarbeiderne er godt fornøyd med egen ledelse og arbeidsmiljø. Resultatene indikerer også at medarbeiderne mener de har gode muligheter for læring og fornyelse og at de er tilfredse med eget engasjement og kompetanse. Når det gjelder medarbeiderskap og stolthet over egen arbeidsplass scorer enheten helt i forhold til målet.

Sykefraværet er redusert fra 14,5 % i 2014 til 10,5 % i 2015. Sykefraværet gjelder i hovedsak langtidsfravær. Korttidsfraværet er på et stabilt, akseptabelt nivå. Enheten har gjennom året samarbeidet med HMS-rådgiver og NAV arbeidslivssenter. Sykefraværet kan skyldes arbeidstakers opplevelse av manglende kompetanse. Enheten har derfor satset på kompetanseutvikling på områder som tar for seg rusavhengighet, alvorlige sinnslidelser, rusatferd og miljøarbeid. Økt andel av høgskoleutdannede samt fokus på relevant kompetanseheving, veiledning fra spesialisthelsetjenesten og mulighet for videreutdanning, er virkemidler som enheten har tatt i bruk i arbeidet med å redusere sykefraværet.

Enheten har 13 deltidsansatte, hvorav én jobber ufrivillig deltid.

Regnskap 2015 viser et mindreforbruk på kr 934.000, som i hovedsak skyldes innsparte lønnsutgifter. Enheten er kompensert med 2 mill. kroner fra reserven til en ressurskrevende bruker. Enheten har etter etablering av omsorgsplassene redusert sine utgifter til kjøp av private institusjonsplasser for rusavhengige til et minimum.

425 Kommunalmedisinsk senter (KMS)

Ringsaker kommune startet 1.5.2013 opp driften av Kommunalmedisinsk senter (KMS). 2015 er det andre året med helårs drift. Fra 15. april 2015 har Ringsaker kommune inngått et samarbeid med Stange og Løten kommuner om øyeblikkelig hjelp døgntilbud ved Kommunalmedisinsk senter på Tømmerli. Dette innebærer at Kommunalmedisinsk senter må holde av 2,5 ø-hjelpsplasser til Stange og Løten. Det er gode erfaringer med denne avtalen, og samarbeidet er godt.

Enheten har tatt i mot 142 pasienter til øyeblikkelig hjelp tilbudet i løpet av 2015. Dette er en økning fra 62 pasienter i 2014. Enheten samarbeider tett med omsorgsdistriktene for å ivareta oppgaver knyttet til utskrivningsklare pasienter fra sykehus. Det er i perioder krevende å finne rett tilbud til rett tid fordi behovet for tjenester varierer. Det er stor variasjon i innleggelsesårsaker. Tilbudet oppleves å være riktig og i tråd med intensjonen.

Kreftkoordinator jobber tett med avdeling rehabilitering/intermediær/ø-hjelp i utviklingen av det lindrende tilbudet. Erfaringen er at døgntilbudet knyttet til lindrende tilbud har utviklet seg positivt i løpet av 2015 og kan ivareta sammensatte og utfordrende tilstander knyttet til lindring.

Medarbeiderne i KMS har høy faglig kompetanse. Fagdekningen av lege- og sykepleierressurser i KMS forventes å bidra til et kompetanseløft med positive ringvirkninger til hele pleie- og omsorgstjenesten.

Resultater etter rehabiliteringsopphold vurderes som gode. Det samarbeides tett med pleie- og omsorgsdistriktene og det drives målrettet og tverrfaglig samarbeid med hjemmet, institusjoner og skole. Det avholdes fellestrim på bo- og aktivitetssentrene for blant annet brukere med KOLS, hjerneslag, hjerteinfarkt og MS. Enheten bidrar aktivt i kommunens innføring av hverdagsrehabilitering, som er et av tiltakene for å bidra til kommunens strategi for helse og omsorg.

Utviklingen av det faglige tilbudet medfører at enheten blir i stand til å gi tjenester til pasienter med mer sammensatte og kompliserte tilstander. Dette bidrar til økte utgifter til medikamenter og medisinsk forbruksmateriell.

Rusboligene på Kjerringhaugen ble offisielt åpnet 30. januar.

Resultatene fra gjennomført medarbeiderundersøkelse i 2015 er gjennomgående gode og samtlige indikatorer ligger på eller rett under det fastsatte målet. Enheten scorer høyere enn målsettingen når det gjelder stolthet over egen arbeidsplass. Ledelse, som måles ved å ta gjennomsnittet av alle indikatorer viser at gjennomsnittresultatet er på målsatt nivå. Resultatene er noe bedre enn ved forrige måling fra 2013.

KMS har i 2015 hatt et sykefravær på 6,7 %. Dette er en liten reduksjon fra 2014. Fraværet er ikke relatert til arbeidsplassen. Sykemeldte følges opp i henhold til gjeldende rutiner. Det arbeides med å utvikle både det faglige tilbudet og samholdet i enheten.

Ved utgangen av 2015 var det registrert 34 deltidsansatte. Av disse jobbet 16 frivillig deltid og 18 ufrivillig deltid.

Regnskapet for 2015 viser et mindreforbruk på kr 231.000. Mindreforbruket skyldes inntektsføring av tidligere års forskutterte utgifter knyttet til et prosjekt om legevaktutredning av Hedmarken legevakt, som ble avsluttet i 2015. I tillegg administrerer enheten et prosjekt om hverdagsrehabilitering, som gir mindreforbruk på lønnsmidler på grunn av delvis frikjøp av avdelingsleder til arbeid med dette prosjektet. Prosjekt hverdagsrehabilitering videreføres i 2016.

449 Pleie- og omsorgsformål – ufordelt

Innsendt refusjonskrav for ressurskrevende tjenester i 2014 utgjorde 82,115 mill. kroner og 3,844 mill. kroner for 2013, til sammen 85,959 mill. kroner. Ringsaker kommune har som følge av dette hatt en reserve til fordeling til ressurskrevende brukere på 61,141 mill. kroner i 2015, hvorav 38,607 mill. kroner er utdelt til enhetene i 2015.

I 1. tertial 2015 ble det bevilget 1,245 mill. kroner til en delvis inndekning av innsparingsbehov knyttet til reduksjon i vertskommunetilskudd, jf. k.sak 41/2015. Restbeløpet på 2,012 mill. kroner ble dekket inn i 2. tertial ved bruk av øvrige mer-/mindreutgifter under budsjettansvar 449, jf. k.sak 83/2015.

Utgifter til utskrivningsklare pasienter er budsjettetert med 1,081 mill. kroner, hvorav kommunen totalt ble fakturert med kr 573.245. Godt arbeid ute i enhetene medførte altså at kommunen her fikk en innsparing på kr 507.755. Den største faktureringen fra sykehus Innlandet kom i desember måned.

Kommunal medfinansiering av spesialisthelsetjenesten ble avviklet 1.1.2015. Endelig årsavregning for 2014 for medfinansieringen er inntektsført med kr 938.000 i 2015.

Ringsaker var en av ti kommuner som deltok på en vintertur hvor enslige mindreårige asylsøkere fikk lære om vinter og friluftsliv.

2.6 Barne- og ungdomsvern (VO nr. 50)

Barnevernsjef: Lisbet Gjønnnes

2.6.1 Ansvarsområde

Virksomhetsområdet omfatter barneverntjeneste, ungdomskontakt, bosettingstiltak for enslige mindreårige flyktninger (BEMA), samt lavterskeltiltak i Familiens hus.

2.6.2 Hovedkommentar

Barnevernplanen 2012 – 2016 var førende for utviklingsarbeidet i barne- og ungdomsvernet i 2015. I 2015 har enheten arbeidet med utvikling av et bredt tiltaksapparat gjennom barnverntjenestens tiltaksteam og innenfor ungdomskontakten. Samlet sett har en nå en langt bredere tiltaksvirke for barn og ungdom, både i form av lavterskeltiltak uten spesielle inntakskriterier og som hjelpetiltak på barnevernindikasjoner. De gode resultatene på gjennomføring av skolegang og yrkesdeltakelse fortsetter i bosettingstiltaket for de enslige mindreårige. Barn og unges medvirkning har vært et satsingsområde for hele enheten i 2015. Barnevernet i Ringsaker har deltatt i prosjektet «Mitt liv» der «Barnevernproffene», unge med tiltak fra barnevernet, gir råd til fagfolk.

2.6.3 Måloppnåelse og ressursbruk

Det er ikke gjennomført brukerundersøkelse i 2015.

Medarbeidere	Mål	Akseptabelt	Resultat
Ansattes tilfredshet med engasjement og kompetanse	5,0	4,0	4,9
Ansattes tilfredshet med læring og fornyelse	5,0	4,0	5,2
Medarbeiderskap	5,0	4,0	5,1

Organisasjon	Mål	Akseptabelt	Resultat
Ansattes tilfredshet med arbeidsmiljøet	5,0	4,0	4,8
Ansattes stolthet over egen arbeidsplass	5,0	4,0	4,6
Sykefravær	8,0 %	10,0 %	8,8 %
Ansattes tilfredshet med ledelsen	5,0	4,0	4,7
Ledelse (samlet resultat)	5,0	4,0	4,9

Medarbeiderundersøkelse ble gjennomført i 2015 og resultatene har bedret seg på alle områdene siden forrige måling i 2013. Alle resultatene ligger over akseptabelt nivå, og to av indikatorene ligger over målet. Dette vurderes som gode resultater for en tjeneste med så krevende oppgaver.

Sykefraværet de siste 12 måneder er på 8,8 %, og er en økning på 1,2 prosentpoeng fra 2014. 1,3 % er egenmeldt sykefravær, det samme som i 2014. Sykefraværet er i hovedsak knyttet til kroniske sykdommer, aktive rehabiliteringssaker og graviditet. Lavest sykefravær har ungdomskontakten med 0,1 %. Det er gjennomført tilpasninger for medarbeidere med spesielle behov.

Personalinnsats

	31.12.2013	31.12.2014	Budsjett 2015	31.12.2015
Antall årsverk	51,75	54,95	56,95	57,45

Barneverntjenesten ble i 2015 styrket med en 50 % stilling fra den statlige øremerkede tilskuddsordningen til barnevernet. Stillingen ble opprettet i 1. tertialrapport 2015. Denne stillingen kom i tillegg til stillinger som ble opprettet i budsjett 2015.

Enheten har 10 deltidsstillinger, hvorav 8 aktivitetsgruppeledere i ca. 9 % stillinger, et alternativ til støttekontakt. Pr. 31.12.2015 var fem registrert med ufrivillig deltid og fem registrert med frivillig deltid. Det pågår intern evaluering av aktivitetsgruppene, hvor også stillingsstørrelsene blir vurdert.

Driftsregnskapet, beløp i 1.000 kr

	Regnskap 2013	Regnskap 2014	Budsjett 2015	Regnskap 2015
Driftsutgifter	80 633	95 603	90 710	101 551
Driftsinntekter	35 208	39 642	20 783	31 624
Netto driftsutgifter	45 425	55 961	69 927	69 927

Netto driftsutgifter pr. resultatenheter, beløp i 1.000 kr (før årsoppgjørdisposisjoner)

Resultatenhet	Budsjett 2015	Regnskap 2015	Avvik	Avvik i %
500 Barne- og ungdomsvern	69 927	75 417	-5 490	-7,9 %

Enheten hadde ved inngangen til 2015 et akkumulert merforbruk på 12,987 mill. kroner. Ved 2. tertialrapport 2015 fikk enheten tilført 8,587 mill. kroner for å dekke tidligere års akkumulerte merforbruk. Det er i budsjett 2016 bevilget ytterligere 4,4 mill. kroner for å dekke opp tidligere års merforbruk.

En vil dermed gå inn i 2016 med merforbruket påløpt i 2015 på 1,090 mill. kroner.

Merutgiftene skyldes i all hovedsak utgifter til plasseringstiltak utenfor hjemmet for barn og ungdom. Omfanget av utgifter til tiltak for barn som ikke lenger kan bo sammen med sine foreldre, er styrt av Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet, gjennom forskriftsbestemte fosterhjemsvtaler og ved fastsatte kommunale egenandeler for fosterhjem og institusjoner i statsbudsjettet, samt fosterhjemssatser framforhandlet av KS. Beslutningsmyndigheten for tiltak utenfor hjemmet ligger til Fylkesnemnda for barnevern og sosiale saker. Økningen i antall barn plassert utenfor hjemmet handler blant annet om at nødvendige omsorgsovertakelser skjer tidligere i et barns liv, slik at hvert barn får tidligere hjelp og flere år i tiltak.

2.6.4 Vesentlige resultater, aktivitets- og standardendringer

Antall meldinger - aldersfordeling på barn i melding

	2011	2012	2013	2014	2015
0 – 6 år, inkl. melding på ufødt barn	125	152	171	125	150
7 – 12 år	111	108	117	104	122
13 – 18 år	105	117	121	110	115
Sum	341	377	409	339	387

Etter en økning i antall bekymringsmeldinger fra 2011 til 2013, sank meldingstallet i 2014, men steg igjen med 14 % fra 2014 til 2015. Det er størst variasjon i meldingstall som gjelder de yngste barna, uten at en kjenner årsaken til dette.

Hvem melder til barneverntjenesten i Ringsaker

Meldingsinstans	2013	2014	2015	Meldingsinstans	2013	2014	2015
Andre	53	14	43	Lege/sykehus/tannlege	26	25	20
Annen off. instans	5	6	7	Mor/far/foresatt	33	30	29
Asylmottak/IMDi/UDI	5	0	0	Nabo/andre privatpersoner	19	17	21
Barnehage	14	18	15	Politi	92	64	86
Barnet selv	0	1	0	PPT	1	5	2
Barneverntjenester	46	46	42	Psykisk helsevern barn/unge	6	15	29
Barnevernvakt	18	15	14	Psykisk helsevern voksne	29	25	21
Familie forøvrig	15	19	33	Rustjenester	3	-	1
Familievernkontor	1	1	3	Skole	61	40	53
Frivillige org.	1	3	3	NAV kommune og stat	2	9	12
Helsestasjon	16	18	17	UK/fritidsklubb	1	7	10
Krisesenter	4	3	8	Sum	451	381	469

Flere instanser kan melde bekymring for et barn; antall meldinger er derfor høyere enn antall barn med melding. Nye henvendelser i en pågående undersøkelse kan bli registrert som opplysninger til saken i postjournal, ikke som ny melding. Oversikten gir derfor ikke en eksakt oversikt over omfanget av henvendelser. At det er flere henvendelser pr. barn i 2015 kan skyldes registreringspraksis.

Anonyme meldinger registreres under kategorien «Andre» i SSB-statistikken. Antall anonyme meldinger er økende. I 2015 mottok barneverntjenesten 42 anonyme bekymringsmeldinger, pr. telefon eller brev. Barneverntjenestens erfaring er at disse meldingene i alminnelighet ikke omtaler mindre alvorlige forhold enn meldinger fra offentlige meldere, men det er mer krevende å motivere foreldre til hjelpetiltak etter en anonym melding. Bare unntaksvis dreier det seg om åpenbart sjikanøse meldinger.

En melding skal gjennomgås innen en uke, en eventuell undersøkelse skal gjennomføres innen tre måneder. I særlige tilfeller er fristen seks måneder. Fylkesmannen fører kontroll med om fristene overholdes.

Overskridelse av frister for gjennomgang av meldinger og gjennomføring av undersøkelser

År	2013			2014			2015		
	Ant. saker avsluttet	Ant. frist-brudd	% frist-brudd	Ant. saker avsluttet	Ant. frist-brudd	% frist-brudd	Ant. saker avsluttet	Ant. frist-brudd	% frist-brudd
Ringsaker	425	134	31,5 %	349	11	3,2 %	379	10	2,5 %
Hedmark	2 021	457	22,5 %	2 108	184	8,7 %	2 145	186	8,5 %

Kilde: Fylkesmannens fristkontroll

Antall fristoverskridelser lå i 2015 på 2,5 %, en ytterligere forbedring fra 2014, og en stor bedring fra 2013. Overskridelse av undersøkelsesfristen innebærer ikke i seg selv at undersøkelsen er uforsvarlig gjennomført. Ringsaker har hatt tilsynssak på fem av sakene som er registrert med fristoverskridelse i 2015, hvor Fylkesmannen i ettertid har konkludert med at tidsbruken var nødvendig, selv om det gikk mer enn seks måneder før formell avslutning.

Meldinger kan henlegges uten undersøkelse, fordi barnet ikke bor eller oppholder seg i kommunen, eller fordi innholdet i meldingen beskriver forhold som ikke omfattes av barnevernloven.

Henleggelse av meldinger og undersøkelser – i % og antall

År	2012		2013		2014		2015	
	Antall	%	Antall	%	Antall	%	Antall	%
Ringsaker	168	50 %	276	65 %	171	49 %	224	59 %
Hedmark	1 123	60 %	1 322	65 %	1 304	62 %	1 406	66 %

Kilde: Fylkesmannens fristkontroll

På landsbasis undersøkes ca. 80 % av alle meldinger videre og ca. 44 % av alle undersøkelser avsluttes med tiltak jf. SSB-statistikk for 2014. I Hedmark og i Ringsaker undersøkes en større andel meldinger enn i resten av landet og noe flere undersøkelser avsluttes med tiltak. En har ingen forklaring på forskjellen, men en vil påpeke at blant annet Fylkesmannen i Oslo og Akershus har kommentert at flere meldinger bør undersøkes. Iverksetting av tiltak etter undersøkelse vil handle om tilgangen på tiltak, bredden i tiltaksvifta og om barnevernet klarer å motivere foreldrene. Erfaringsmessig gir høyt tempo mindre tid til å motivere til tiltak. Fra 2014 til 2015 har det vært en nedgang i undersøkelser som fører til tiltak. Dels kan dette forklares med at flere familier henvises til lavterskel foreldreveiledningstiltak gjennom Familiens hus, dels at barneverntjenesten på grunn av presset kapasitet velger å avslutte undersøkelser uten forslag om tiltak hvis andre instanser er inne i familien med veiledningstiltak, og dels en økt skepsis mot å ta imot barneverntiltak hos foreldre med bakgrunn fra andre land.

Barn med tiltak fra barne- og ungdomsvern

Barn i tiltak pr. 31.12	2011	2012	2013	2014	2015
Antall barn plassert utenfor hjemmet	71	76	87	92	101
Antall barn med hjelpetiltak i hjemmet	124	158	132	175	160
Sum antall barn med tiltak pr. 31.12	195	234	219	267	261
- Herav unge over 18 år	9	22	19	17	20

Siden 2011 har det vært en jevn økning i antall barn som mottar hjelpetiltak i hjemmet. Med opprettelse av et eget tiltaksteam og utvikling av nye foreldreveiledningstiltak har barneverntjenesten fått en bredere tiltaksvifte å tilby foreldre som strever med omsorgsoppgavene.

Familiens hus – lavterskeltiltak i regi av barne- og ungdomsvern, evt. i samarbeid med andre

	2011	2012	2013	2014	2015
PMTO (individuell foreldreveiledning), antall familier	-	6	20	15	9
- Antall «mål barn*» i familiene	-	6	27	18	13
Foreldrekurset "De utrolige årene", gruppetiltak, antall familier	11	11	12	7	12
- Antall «mål barn» i familier som deltok på kurse	20	25	23	7	16
Antall familier med TIBIR-rådgivning	-	-	-	14	8
COS-P, veiledning individuelt eller parvis, antall familier	-	-	-	-	29
COS-P, veiledning gitt i gruppe, antall familier	-	-	-	-	5
ICDP, foreldreveiledning gitt i gruppe, antall familier	-	-	-	-	7

*) «Mål barn»: Antall barn i familiene som tiltaket er rettet mot.

Barne- og ungdomsvern samarbeider gjennom Familiens hus med helsestasjon, avlastningscenteret og PPT om å utvikle og tilby lavterskeltiltak til barnefamilier. «PMTO» og «De utrolige årene» er tiltak som tilbys for å styrke foreldreferdigheter og redusere atferdsproblemer hos barn. PMTO gis som veiledning individuelt eller parvis til foreldre. «De utrolige årene» tilbys som foreldrekurs i samarbeid med helsesøster og førskolelærer fra PPT. TIBIR-rådgivning er korttids lavterskeltiltak veiledning når foreldre har få utfordringer. Mens disse tiltakene er rettet mot å redusere atferdsproblemer hos barn, er «Circle of Security – Parenting» et tilbud for å styrke tilknytningen mellom foreldre og barn og hjelpe foreldre å forstå sitt barn bedre. ICDP har som mål å styrke foreldres omsorgskompetanse ved å påvirke omsorgsgiverens positive opplevelse av barnet, og gjennomføres som gruppetilbud.

Bosettingstiltak for enslige mindreårige asylsøkere og flyktninger (BEMA)

Ringsaker kommune har botiltak for åtte enslige mindreårige som er innvilget asyl i Norge. Utgiftene dekkes ved refusjon fra Bufetat for beløp utover kommunal egenandel, fratrukket 20 %. Innføringen av 20 % bunnfradrag og endringer i hva som inngår i refusjonsgrunnlaget har ført til høyere utgifter for kommunen. Ringsakers bosettingstiltak har svært god suksessrate for utdanning og yrkesdeltakelse for ungdommene som har bodd i bosettingstiltaket.

Aktivitet ungdomskontakten 2015

Type tiltak	2011	2012	2013	2014	2015
Antall ungdom med individuell oppfølging	68	102	121	140	141
Antall ungdom med familiesamarbeid	29	46	63	90	89
Antall ungdom i lukkede gruppetiltak	63	70	77	42	61
Antall registrerte besøk i treftid	586	883	1 118	986	612
Individuelle oppfølginger gjennom TIUR	-	28	49	46	51
Oppfølgings- og los-prosjekt, oppfølging skolefravær	-	-	-	4	18

Ungdomskontakten er et lavterskeltilbud for unge i alderen 13 - 23 år med fokus på forebyggende psykososialt arbeid. Ungdomskontakten har åpne aktiviteter for alle og tilbud til ungdom med spesielle utfordringer. Problematikk kan være lettere angst og depresjon, skolefravær, belastninger i hjemmet, forholdet til venner eller rus. Det tilbys individuell oppfølging, gruppetiltak, familieveiledning og aktiviteter. I 2015 mottok 178 ungdommer individuell oppfølging og/eller gruppetilbud, av disse var 81 registrert som nye i 2015. Ungdomskontakten har drevet flere fritidsgrupper for ungdom, en guttegruppe og tre jentegrupper i 2015, i tillegg til ei jentegruppe på en ungdomsskole sammen med helsesøster.

TIUR (Tidlig intervensjon unge og rus) er et rusforebyggende og rusreducerende tiltak for ungdom i en etablert samarbeidsmodell, utviklet av Ringsaker kommune. 51 av 141 ungdommer som ungdomskontakten fulgte opp individuelt i 2015 var i TIURs målgruppe. Ungdomskontakten er kontaktadresse for rusbekymring for ungdom i kommunen. Ungdomskontakten har informert og holdt foredrag om TIUR både i og utenfor kommunen i 2015.

Ungdomskontakten har mottatt tilskudd fra Bufdir til kommunal oppfølgings- og los-funksjon for ungdom, med formål om reduksjon av skolefravær. Prosjektet «Los Ringsaker» har en planlagt driftsperiode fra juli 2014 til juni 2017, med forbehold om videre statlig finansiering. Det er etablert en tverrfaglig kommunal prosjektorganisasjon. I 2015 er 18 ungdommer inkludert i prosjektet, 6 jenter og 12 gutter.

Nye tiltak

Circle of Security - Parenting, «COS-P» er et nytt internasjonalt utviklet verktøy som ble tatt i bruk i kommunen i 2015. Ringsaker søkte på vegne av barneverntjenestene i Hedmark kompetansemidler fra Barne- likestillings og inkluderingsdepartementet. Det ble totalt innvilget kr 583.000 for opplæringstiltaket Ringsaker administrerte for hele Hedmark. Opplæring ble gjennomført i desember 2014, med oppstart av veiledning til familier i 2015.

Rapport om bruk av delegert myndighet, klager, fylkesnemnd- og rettssaker, samt akuttvedtak

	2012	2013	2014	2015
Antall enkeltvedtak iht. lov om barneverntjenester, i ikt-systemet Familia	740	660	721	541*)
Antall klagesaker/tilsynssaker til fylkesmannen	5	3	4	7
Akuttvedtak, antall barn tatt hånd om midlertidig (bvl § 4-6, 1. ledd)	5	4	7	8
Akuttvedtak, antall med foreløpig plassering uten samtykke (bvl § 4-6, 2.)	22	13	9	7
Akuttvedtak, antall m/midlertidig plassering pga. atferd (rus, kriminalitet e.l.)	3	3	2	0
Antall saker med rettsmøte i fylkesnemnda eller tingretten	12	39	31	26
Antall fylkesnemnds-/rettsdager gjennomført	24	85	55	52

*) Av disse er 21 vedtak administrative registreringer av Fylkesnemndas vedtak

Nedgangen i antall enkeltvedtak i barneverntjenestens ikt-system skyldes endret registreringspraksis; en del administrative utgifter behandles gjennom kommunens fakturasystem i stedet for i «Familia» i tillegg til at enkeltytelser samles på samme vedtak.

Av sju behandlede tilsynssaker hos Fylkesmannen i 2015 ble fem saker definert som ikke lovbrudd. Sakene gjaldt barns medvirkning, melding/undersøkelse og oppfølging av barn i institusjon og fosterhjem. Fylkesmannen konkluderte med lovbrudd i to saker på grunn av mangelfull oppfølging av hjelpetiltak. Det er satt inn tiltak for å sikre lovbestemt evaluering av hjelpetiltak.

Antall akuttvedtak med hasteflyttinger er halvert fra 2010 til 2015. Det er ikke sammenligningstall for akuttvedtak i SSB-statistikken, men Bufdir har gitt informasjon om at antallet hasteflyttinger øker på landsbasis.

Antall rettsdager i 2015 er like høyt som i 2014, men lavere enn i 2013.

2.7 Sosiale tjenester (VO nr. 51)

Leder NAV-Ringsaker: Roy Carstens

2.7.1 Ansvarsområde

Virksomhetsområdet omfatter økonomisk sosialhjelp, råd og veiledning, kvalifiseringsordningen, midlertidig bolig, individuell plan, gjeldsrådgivning og introduksjonsordningen. Enheten inngår som en del av NAV Ringsaker.

2.7.2 Hovedkommentar

De siste års økning i sosialhjelpsutbetalinger har fortsatt også i 2015. Sammenliknet med 2014 er økningen på 6,8 %. Hovedforklaringen er at stønadslengden er økt og hver bruker mottar i gjennomsnitt noe mer pr. år. På årsbasis har 997 brukere mottatt økonomisk stønad, dette er 14 færre enn i 2014.

Årsaken til økningen i sosialhjelpsutbetalingene er mange og sammensatte. Økte boutgifter er mest tydelig. Innstramming i statlig praksis for enkelte ytelser i 2015 er en annen årsak til økte sosialhjelpsutbetalinger. Tjenesten har iverksatt et eget prosjekt, finansiert av skjønnsmidler fra Fylkesmannen i Hedmark, for å finne ytterligere årsaker til økninger i sosialhjelpsutbetalingene jf. punkt 2.7.4.

2.7.3 Måloppnåelse og ressursbruk

Brukere	Mål	Akseptabelt	Resultat
Andel søknader behandlet innen to uker	80 %	70 %	78 %
Andel klagesaker omgjort av fylkesmannen	0 %	10 %	16 %

Det ble gjennomført brukerundersøkelse for NAV i 2015. Resultatene fra denne viser at brukerne av NAV er fornøyde med tjenestene som ytes. 37 klagesaker ble oversendt Fylkesmannen for endelig avgjørelse, en økning med 19 saker fra 2014. Kommunens vedtak ble opprettholdt i 31 saker, 3 ble opphevet til ny behandling, 2 ble delvis omgjort og 1 ble helt omgjort. Andel søknader behandlet innen to uker var 78 %, mens 92 % av sakene ble behandlet innen fire uker.

Det ble gjennomført medarbeiderundersøkelse for NAV Ringsaker i 2015 i regi av NAV Hedmark. Denne undersøkelsen er ulik den kommunale, og tallene kan derfor ikke benyttes direkte i styringskortet. Oppsummert viser undersøkelsen god måloppnåelse blant annet for ansattes tilfredshet med engasjement, læring og stolthet over egen arbeidsplass. For øvrig ble det gitt gode tilbakemeldinger fra ansatte på hva som forventes i jobben, samt for interesse og utvikling i jobben.

Organisasjon	Mål	Akseptabelt	Resultat
Sykefravær	6,0 %	7,0 %	6,8 %

Sykefraværet de siste 12 måneder var 6,8 % og er innenfor akseptabelt nivå. Fraværet gjaldt i all hovedsak langtidssykemeldte og var i liten grad relatert til arbeidsplassen. Det har over flere år blitt jobbet med å få ned sykefraværet. Høyt sykefravær tidligere år har blitt fulgt opp i dialog med HMS-rådgiver og aktiv bruk av bedriftshelsetjenesten

Personalinnsats

	31.12.2013	31.12.2014	Budsjett 2015	31.12.2015
Antall årsverk	32,35	31,35	31,35	31,35

Av 31,35 årsverk er det to deltidsstillinger som utgjør totalt 1,35 årsverk. Én av de ansatte har ufrivillig deltid.

Driftsregnskapet, beløp i 1.000 kr

	Regnskap 2013	Regnskap 2014	Budsjett 2015	Regnskap 2015
Driftsutgifter	75 254	86 916	83 313	97 127
Driftsinntekter	14 753	18 674	4 447	18 261
Netto driftsutgifter	60 501	68 242	78 866	78 866

Investeringsregnskapet, beløp i 1.000 kr

	Regnskap 2013	Regnskap 2014	Budsjett 2015	Regnskap 2015
Investeringsutgift	15 340	5 804	0	0
Investeringsinntekt	0	0	0	0
Netto inv.utgift	15 340	5 804	0	0

Netto driftsutgifter pr. resultatenhhet, beløp i 1.000 kr (før årsoppgjørdisposisjoner)

Resultatenhet	Budsjett 2015	Regnskap 2015	Avvik	Avvik i %
510 Sosiale tjenester	78 866	89 835	-10 969	-13,9 %

Enheten hadde ved inngangen til 2015 et akkumulert merforbruk på 11,09 mill. kroner. Ved 2. tertialrapport 2015 fikk enheten tilført 6,69 mill. kroner for å dekke tidligere års akkumulerte merforbruk. Det er i budsjett 2016 bevilget ytterligere 4,4 mill. kroner for å dekke opp tidligere års merforbruk. En vil dermed gå inn i 2016 med merforbruket påløpt i 2015 på 6,569 mill. kroner. Merforbruket i 2015 er i hovedsak knyttet til utbetaling av økonomisk sosialhjelp, jf. hovedkommentar 2.7.2. Utbetaling av introduksjonsstønad er høyere enn budsjettert på grunn av flere deltakere på introduksjonsprogrammet enn antatt.

2.7.4 Vesentlige resultater, aktivitets- og standardendringer

Sosialhjelpsutgifter og boutgifter 2013 – 2015 beløp i 1.000 kr (regnskapstall)

	2013	2014	2015	Endr i % 2014 -2015
Livsopphold	14 380	15 971	18 488	+ 15,8 %
Boutgifter	19 733	22 240	24 159	+ 8,6 %
Tilleggsytelser	7 478	7 957	6 953	- 12,6 %
KVP-stønad	6 188	5 380	6 522	+ 21,2 %
KVP-supplerende sosialhjelp	350	291	290	- 0,3 %
Introduksjonsstønad	3 367	5 066	6 233	+ 23,0 %
Introstønad supplerende sosialhjelp	366	645	468	-27,4 %

Kategorien "tilleggsytelser" innbefatter ytelser som kommer i tillegg til veiledende livsoppholdssats. Dette er utgifter som skal vurderes ut i fra den enkeltes livssituasjon og utgifter til lege, psykolog, medisiner, tannbehandling, briller, flytteutgifter, innbo, bilhold mv.

Kvalifiseringsprogrammet (KVP)

I 2015 var det gjennomsnittlig 39 deltakere på kvalifiseringsprogrammet pr. måned mot 31 i 2014. I 2015 gikk 24 personer ut av programmet, og av disse gikk 6 til ordinært arbeid og 5 til tidsbestemt lønnstilskudd på avslutningstidspunktet.

Introduksjonsprogrammet (INTRO)

I 2015 har det totalt vært 39 personer på introduksjonsprogrammet mot 33 i 2014. 28 nye personer har deltatt på introduksjonsprogrammet i 2015. I 2015 gikk 22 personer ut av programmet, og av disse gikk 5 til utdanning eller jobb, 6 til arbeidsrettede tiltak og 5 til PAI (Prosjekt arbeidsrettet introprogram). Utfordringen er å øke andelen som går over til videre utdanning eller arbeid.

Språkutvikling i praksis (SUP)

I første halvdel av 2015 har det blitt videreført et prosjekt for å opprette språkpraksisplasser for flyktninger som er nivåtilpasset deltakerne og i samsvar med etterspørselen i arbeidsmarkedet. Målet er å øke andelen som går over i arbeid eller utdanning etter fullført introduksjonsprogram.

Prosjekt arbeidsrettet introduksjonsprogram (PAI)

Høsten 2015 er det påbegynt et prosjekt for å arbeidsrette introduksjonsprogrammet ytterligere. Prosjektet er en videreføring av SUP. Dette er gjennomført med støtte av kommunale utviklingsmidler fra IMDi. Målet er fortsatt å øke andelen som går over i arbeid eller utdanning etter fullført introduksjonsprogram. Prosjektet videreføres i 2016.

Sosiallån

I 2014 og 2015 har enheten innvilget økonomisk sosialhjelp i form av sosiallån på henholdsvis kr 674.000 og kr 1.261.000. Økningen er et resultat av økt bevissthet på brukernes tilbakebetalingsevne. Det er faste og gode rutiner for innfordring av sosiallån.

Kartlegging av årsaker til vekst i sosialhjelpsutbetalingene - prosjekt

Det er i 2015 satt i gang et prosjekt hvor målet er å kunne dokumentere og avklare årsakene til den kraftige veksten i økte sosialhjelpsutbetalinger. Prosjektet skjer i samarbeid med Fylkesmannen i Hedmark og kommunene i regionen, og finansieres av statlige skjønnsmidler. Prosjektet vil forhåpentlig kunne gi grunnlag for iverksetting av konkrete og mer treffsikre tiltak/nye metoder. Det er Østlandsforskning som er tildelt oppdraget. Første delrapport som viser sammenheng mellom sosialhjelpsutbetalinger og levekår, ble ferdigstilt i november 2015. Prosjektet blir koordinert fra NAV Ringsaker og videreføres med fase 2 i 2016.

Første delrapport konkluderer med at kommunene opplever at rapportene som kan hentes fra fagprogrammet ikke gir tilstrekkelig oversikt over sosialhjelpsområdet. Ringsaker kommune har forsøkt å utvikle egne metodeverktøy som skal bidra til å gi mer detaljert og nøyaktig kunnskap om sosialhjelpsporteføljen. Anbefalingen er at det jobbes videre med utvikling av et felles verktøy som kan tas i bruk i hele regionen.

Rapporten påpeker også viktigheten av forbedring av integreringen mellom statlige og kommunale tjenesteområder i NAV-kontorene, videre utvikling med å styrke det regionale samarbeidet på sosialhjelpsområdet og forbedring av styringsdialogen i kommunen på sosialhjelpsområdet.

Aktivitetsplikt ved tildeling av økonomisk stønad

Stortinget har vedtatt å innføre en lovmessig aktivitetsplikt for mottakere av økonomisk sosialhjelp. Iverksettelsestidspunktet er ikke vedtatt, da det utredes hvilke økonomiske og administrative konsekvenser dette får for kommunene. Eksisterende lovverk hjemler allerede bruk av vilkår ved mottak av økonomisk sosialhjelp. Kommunestyret vedtok i k.sak 41/2015 å etablere tiltaket «Aktivitet for sosialhjelp».

Målet med tiltaket er å få flere i arbeid og færre på stønad og således bidra til å redusere utbetalingene av økonomisk sosialhjelp. Størst potensiale synes å være hos den yngste aldersgruppen. Dette understøttes også av forskning.

Tiltaket startet opp i desember 2015. Det er knyttet 2 årsverk til tiltaket. Enheten ble i behandlingen av 2. tertialrapport 2015 kompensert kr 100.000 for utgifter i forbindelse med aktivitetsplikt i 2015.

Målgruppa vil i første omgang være nye brukere. En ser for seg et potensiale på 100 brukere pr. år. Når den lovmessige aktivitetsplikten innføres, anslås tallet til 300 pr. år. Oppstarten har vært preget av en utprøvningsfase hvor ulike rutiner har kommet på plass. Dette gjelder hvordan arbeidsoppgaver skal meldes fra den enkelte resultatenheter til tiltaket, kvalitetssikring av vedtak om sosialhjelp, samarbeid med fastlegene, intern samhandling osv.

Det er inngått leieavtale med Stensli Eiendom AS hvor det er etablert et frammøtested for tiltaket. Arbeidsoppgavene som brukerne pålegges, er «kan-oppgaver», ute i den enkelte resultatenheter. Det vil si oppgaver som i dag ikke utføres innenfor ordinære stillinger. Aktuelle tjenester er i første omgang innenfor pleie og omsorg, kultur, tekniske tjenester og bygg og eiendom. En dag i uken drives det opplæringstiltak, jobbsøking og kvalitetssikring av CV'er m.m.

9 brukere ble videreformidlet til arbeidssentralen i desember 2015. Av disse var det 7 brukere som møtte på arbeidssentralen for aktivitet.

Rapport om bruk av delegert myndighet

Type sak	2013	2014	2015
Delegert personalsak	9	10	5
Delegert økonomisak	0	1	0
Delegert innkjøpssak	0	1	1
Enkeltvedtak i sosialavdelingen	5 759	6 112	6 448

Antall enkeltvedtak har gått opp med 336 saker (5,5 %) fra 2014.

En åpningsforestilling for hele familien markerte åpningen av nye Moelv kulturhus.

2.8 Helsestasjoner (VO nr. 52)

Enhetsleder: Ingeborg Nordbryhn Wien

2.8.1 Ansvarsområde

Helsestasjonens ansvarsområde omfatter svangerskapsomsorg, helsestasjonstjenester for barn 0 – 6 år, skolehelsetjeneste, helsestasjon for ungdom, helsetjenesten for flyktninger og asylsøkere, fysioterapi for barn og unge, og driften av Familiens hus. Helsestasjons- og skolehelsetjenesten er hjemlet i lov om kommunale helse- og omsorgstjenester og i lov om folkehelsearbeid. Tjenesten skal bidra til å forebygge sykdom og fremme god fysisk, psykisk og sosial helse hos blivende foreldre og hos barn 0 – 20 år og deres familier. Helsestasjons- og skolehelsetjenesten er lokalisert i Brumunddal, Moelv, Nes og Brøttum, samt helsestasjon for ungdom i Brumunddal.

2.8.2 Hovedkommentar

Fødselstallet for 2015 var 290, en nedgang på 5,2 % fra 2014. Det vektlegges tjenester til de minste barna hvor en jobber med bevisstgjøring av gode relasjoner mellom foreldre og barn allerede fra fødsel. I tillegg jobbes det med gradvis oppbygging av tjenestetilbudet fra skolehelsetjenesten med noe økning i stillingsressurs for skolehelsetjenesten, da veiledning og rådgivning til foreldre er en viktig del.

Det er mange barnefamilier med utfordringer og sammensatt problematikk som krever tverrfaglig innsats. En særskilt problemstilling for barn er konflikt mellom foreldre og brutte parforhold.

Enheten er fortsatt sårbar ved sykdom og fravær ved å skulle ha de ulike faggruppene på plass ved fire helsestasjoner av ulik størrelse. Det jobbes med å ha gode strukturer mellom helsestasjonene for å redusere sårbarheten.

2.8.3 Måloppnåelse og ressursbruk

Det er ikke gjennomført brukerundersøkelse i 2015.

Brukere	Mål	Akseptabelt	Resultat
Svangerskapskontroll dekningsgrad	95 %	85 %	96 %
6 ukers kontroll dekningsgrad	99 %	95 %	95 %
2 års kontroll dekningsgrad	98 %	90 %	103 %
7 års kontroll dekningsgrad	95 %	90 %	97 %
Poliovaksine 2 åringer dekningsgrad	96 %	90 %	92 %
Poliovaksine 16 åringer dekningsgrad	90 %	80 %	88 %
10. kl. med orientering HFU	100 %	95 %	60 %

Resultatet ved dekningsgrad 2 års kontroll er høyere enn 100 % fordi resultatet tar hensyn til hvor mange undersøkelser som er gjort siste året og ikke hvor mange barn pr. 31.12.

Medarbeidere	Mål	Akseptabelt	Resultat
Ansattes tilfredshet med engasjement og kompetanse	5,0	4,0	4,9
Ansattes tilfredshet med læring og fornyelse	5,0	4,0	4,7
Medarbeiderskap	5,0	4,0	5,0

Organisasjon	Mål	Akseptabelt	Resultat
Ansattes tilfredshet med arbeidsmiljøet	5,0	4,0	5,0
Ansattes stolthet over egen arbeidsplass	5,0	4,0	5,0
Sykefravær	6,0 %	7,5 %	6,8 %
Ansattes tilfredshet med ledelsen	5,0	4,0	4,6
Ledelse (samlet resultat)	5,0	4,0	4,9

Medarbeiderundersøkelsen i 2015 viser resultater over akseptabelt nivå og måltallet er nådd på halvparten av indikatorene. Medarbeiderne er godt fornøyd med arbeidsmiljø og er stolte over egen arbeidsplass, men det scores noe lavere vedrørende læring, fornyelse og ledelsen.

Enheten har et samlet sykefravær siste 12 måneder på 6,8 %. Sykefraværet handler hovedsakelig om langtidsfravær og årsaken er kronisk sykdom, akutt og alvorlig sykdom. En liten del av fraværet kan relateres til arbeidsbelastning. Enheten har individuell oppfølging av de sykemeldte i henhold til vedtatte retningslinjer.

Personalinnsats

	31.12.2013	31.12.2014	Budsjett 2015	31.12.2015
Antall årsverk	24,16	25,84	26,79	26,61

I budsjett 2015 ble det opprettet 0,5 årsverk jordmor, 0,4 årsverk helsesøster i skolehelsetjenesten og 0,05 årsverk for helsestasjonslege. Ringsaker asylmottak la ned sin drift 1.1.2015 og tilbud tilknyttet helsetjeneste for asylsøkere ble redusert med 0,1 årsverk jordmor og 0,08 årsverk lege. 0,8 årsverk helsesøster og 0,2 årsverk sekretær er overført fra helsetjeneste for asylsøkere til helsetjeneste for bosatte flyktninger.

Enheten har 19 deltidsansatte, hvorav fem er registrert med ufrivillig deltid. Det er jobbet med å øke størrelsen på stillingshjemler ved å slå sammen hjemler som tidligere har vært deltidsstillinger.

Driftsregnskapet, beløp i 1.000 kr

	Regnskap 2013	Regnskap 2014	Budsjett 2015	Regnskap 2015
Driftsutgifter	19 232	22 102	21 494	22 879
Driftsinntekter	4 302	5 579	4 051	5 436
Netto driftsutgifter	14 930	16 523	17 443	17 443

Netto driftsutgifter pr. resultatenhhet, beløp i 1.000 kr (før årsoppgjørdisposisjoner)

Resultatenhet	Budsjett 2015	Regnskap 2015	Avvik	Avvik i %
520 Helsestasjoner	17 443	17 518	-75	-0,4 %

Enheten har et merforbruk på kr 75.000 ved utgangen av året. Enheten dekker kr 55.000 av merforbruket av tidligere års mindreforbruk. Merforbruket ved årets drift skyldes hovedsakelig manglende refusjonsinntekt knyttet til tilskuddsordningen ved bosetting av flyktninger med alvorlige, kjente funksjonshemminger og/eller atferdsvansker.

2.8.4 Vesentlige resultater, aktivitets- og standardendringer

Jordmortjenesten

Enheten fikk tilført 0,5 årsverk jordmor i budsjett 2015 og har utvidet tilbudet til familier med nyfødte barn i barselomsorgen etter nasjonal, faglig retningslinje for barselomsorgen. Erfaringen gjennom året har vist at det ble for belastende for tre jordmødre å gi tilbud om tidlig hjembesøk til alle nyfødte. Enheten gir i stedet tilbud om barselkonsultasjon på helsestasjonen, hvor det er tilrettelagt med nødvendig medisinsk utstyr for å få gjennomført oppgavene. Hvis det er nødvendig avtales det hjembesøk med helsesøster. Dette fungerer både for familiene og for helsestasjonen.

Skolehelsetjenesten i barneskolen

Skolehelsetjenesten i barneskolen fikk tilført 0,4 årsverk helsesøster og har ferdigstilt planer og startet veiing og måling av 9 åringer i henhold til nasjonal faglig retningslinje for veiing og måling av barn.

Helsetjeneste for flyktninger og asylsøkere

Med bakgrunn i flyktningssituasjonen og opprettelse av mottak i kommunen, har enheten benyttet stillingsressurser til helsetjenester til asylsøkere. Enheten har også fått tilført 1 årsverk engasjement helsesøster til tjenesten. Flyktninger og asylsøkere har rett til samme type helsetjenester som øvrig befolkning. Tolk må benyttes ved konsultasjonene. Økte lønnskostnader til helsetjenester dekkes inn gjennom tilskudd fra UDI til kommuner med mottaksdrift.

Fysioterapi for barn og unge

To fysioterapeuter i enheten har gjennomført ettårig videreutdanning i barnefysioterapi på deltid. Utdanningen er i henhold til enhetens kompetanseplan og har stor betydning for det helsefremmende og forebyggende fysioterapiarbeidet for barn og unge. Tjenesten jobber i nært samarbeid med helsesøstre og leger.

Helsetjenester for ungdom

Enheten har fått tilskudd fra Fylkesmannen i Hedmark til 1 årsverk helsesøster for å jobbe med urinprøvetaking av ungdom som har debutert med narkotiske stoffer eller er i miljø hvor dette benyttes. 36 ungdommer har vært inne i tiltaket og det er avlagt 250 urinprøver i 2015. Tiltaket har ført til at ungdom reduserer eller avslutter rusbruk.

Enheten har fått tilskudd fra Helsedirektoratet til 0,7 årsverk helsesøster i skolehelsetjenesten i videregående skole. Ringsaker videregående skole har derfor tilgang på to helsesøstre. Ungdom har tatt i bruk tilbudet og skolens personale beskriver dette som positivt for elevenes skolehverdag. Målsettingen med tiltaket er god tilgjengelighet av helsepersonell, mulighet for tverrfaglig arbeid overfor enkeltelever og/eller miljøer hvor det oppstår vanskeligheter av ulik karakter. Økning av helsesøster i skolehelsetjenesten i videregående skole har gitt betydelig økning i antall konsultasjoner for ungdom.

Smittevernarbeid

Enheten utfører smittevernrelaterte oppgaver på oppdrag fra smittevernoverlege i kommunen. Dette handler om tuberkulosearbeid, men også vurdering av vaksiner mot ulike smittsomme sykdommer. Enheten har tidligere benyttet en liten andel av en stilling, men stor pågang av arbeidsinnvandrere og bosatte har medført flere oppdrag. Helsefagstudenter er en ny gruppe som en må tilby BCG – vaksine til, da BCG-vaksine ikke lenger er en del av barnevaksinering til alle.

Familiens hus

Det er opprettet en tverrfaglig koordineringsgruppe under ledelse av lederteam for å ha styring med og koordinering av ulike foreldreveiledningstiltak som kan tilbys i regi av Familiens hus. Programmene er både grupperettet og individrettet og kan tilbys ut fra det behovet som avdekkes i familien.

Det er gjennomført fagdag for ansatte i Familiens hus og i barnehager og skoler med fokus på hva som medfører atferdsvansker hos barn og hva som kan forebygges eller redusere vanskene. Fagdagen ble ledet av koordineringsgruppa. Det ble samtidig utdelt sertifiseringsbevis til 18 medarbeidere som hadde fullført rådgivningsprogrammet «Tidlig innsats for barn i risiko» (TIBIR).

Oversikter i tabellform

År	2013	2014	2015
Antall konsultasjoner hos jordmor	2 135	2 340	2 557
Antall konsultasjoner hos helsesøster 0-5 år	5 999	5 531	5 522
Antall konsultasjoner hos helsesøster 6-15 år	3 081	3 463	3 896
Antall barn med tverrfaglig samarbeid hvor helsesøster deltar 0-16 år	178	152	151
Antall barn som får tilbud fra fysioterapeut i RE helsestasjoner 0-18 år	348	359	318
Antall konsultasjoner i HFU	1 779	1 828	3 846

Etter seks år med «Ti topper i Ringsaker» er det gått til sammen 35.000 toppturer.

2.9 Kultur (VO nr. 55)

Kultursjef: Asle Berteig

2.9.1 Ansvarsområde

Kultur arbeider for å skape aktiviteter hvor alle innbyggerne i Ringsaker skal få anledning til å delta og oppleve et mangfold av kulturinntrykk. Enhetens tjenesteproduksjon omfatter aktivitetstilbud for barn og unge, aktivisering av mennesker med psykiske lidelser og funksjonshemmede, forvaltning av friluftsområder, idrett, friluftsliv og folkehelse, kulturminnevern og kunstformidling, tilrettelegging for allmennkulturaktivitet, levende formidling av Alf Prøysens forfatterskap samt administrasjon. Kultur fremmer kulturell aktivitet i samspill med lag og foreninger, offentlige instanser og private ressurser. Barn og unges oppvekstkår i Ringsaker er en prioritert oppgave.

2.9.2 Hovedkommentar

Ringsaker kommune har de siste årene inntatt en rolle som arrangør og tilrettelegger av kulturarrangement og opplevelser, som RingsakerGallaen, Byfest, Prøysenfestivalen og torgårshjulet i Brumunddal og Moelv. Kultursatsningen har gitt en effekt i form av et sterkere engasjement og et tydeligere positivt omdømme for Ringsaker kommune.

Kultur bidrar med ulike støtteordninger innen kultur og kulturvern. I 2015 ble det gitt støtte til ulike organisasjoner fordelt på scenekunst, korps, kor og ensembler, herunder RingsakerOperaen. Regionalt samarbeides det med kommunene på Hedmarken om tilskudd til Stiftelsen Domkirkeodden, Skibladner, Musikk i Hedmark og Hedmarken Symfoniorkester.

Konsert- og arrangementstilskudd har bidratt til at kvalitativt gode konserter og forestillinger har blitt fremført i Ringsaker. Ungdommens kulturmønstring, UKM, startet i 2015 et samarbeid med Brumunddal ungdomsskole, som resulterte i en positiv utvikling av arrangementet. Kultur har forvaltningsansvar for Den kulturelle skolesekken og Den kulturelle spaserstokken. Dette gjennomføres ved organisering av egne forestillinger og arrangementer, og tilrettelegging for artister ved innkjøpte produksjoner. Dette forvaltes i et tett samarbeid med skolene, biblioteket, kulturskolen og pleie og omsorg.

Ringsaker kommune har i 2015 hatt det første fulle driftsåret i det nye Prøysenhuset. Prøysenhuset, Prøysenstua, Prøysentunet, Præstvegen, utendørsteateret Sirkus Mikkeliški og utendørsarenaen Kusvea muliggjør en helt ny og levende formidling av Alf Prøysens forfatterskap i Prøysens autentiske miljø. Disse varierte formidlingsscenene har vært viktig for den suksessen Prøysenhuset så langt har vært. Prøysenhuset har siden kommunens overtagelse hatt vesentlig høyere oppmerksomhet og høyere besøkstall enn før overtagelsen. For å håndtere den økte publikumstilstrømningen, har det vært behov for å øke bemanningen.

Fritidsklubbens funksjon som trygge og positive møteplasser, står sentralt i arbeidet for barn og unge. Åpen Hall, et tilbud om uorganisert aktivitet for ungdom i Neshallen og Fagerlundhallen, har vært tilgjengelig i to perioder i 2015. Tilbudet gis i samarbeid med Ringsaker idrettsråd, lokale idrettslag og fritidsklubbene. Bygdekinoen gis støtte til drift på Tingnes, i Næroset og i Moelv slik at kommunens innbyggere har et lokalt kinotilbud. Særlig verdifullt er dette for barn og unge. Det ble videre i 2015 utviklet nye konsepter som Åpen Bakke og Åpent Bibliotek. Kulturenheten er en aktiv deltaker i de lokale SLT-samarbeidsorganene. Trialtilbudet har gjennom hele 2015 vært nede i påvente av ny lokalisering.

Av totalt 26 spillemiddelsøknader i 2015 ble det gitt tilsagn om midler til 7 ordinære anlegg og 2 nærmiljøanlegg. Totalt ble det i 2015 gitt tilsagn på 5,628 mill. kroner i spillemidler til anlegg. Denne summen avhenger av antall søknader totalt i Hedmark. I et godt samarbeid med Ringsaker idrettsråd ble det gitt aktivitets-, drifts-, utstyrs- og anleggsstøtte på 6 mill. kroner, hvorav 2,2 mill. kroner var øremerket kommunal del til spillemiddelfinansierte anlegg.

Folkehelsekoordinatoren er en bidragsyter i planlegging av ny kommunal frisklivssentral og pådriver for utendørs aktivitetspark i Brumunddal. Gjennom tverrfaglig involvering og samarbeid med lag og foreninger er «10 Topper», «Stolpejakt» og «5 Skiposter» populære aktiviteter. I 2015 leverte 1.200 personer turkort på «10 Topper» i Ringsaker og 350 av disse var under 16 år. I samarbeid med Hamar og Hedmarken Turistforening er folkehelsekoordinator ansvarlig for turskiltprosjektet «Bynære stier» der det skal merkes og skiltes 45 km med turstier i Bjørgeberget og «By-i-millom» mellom Moelv og Brumunddal.

Under Bystafett ble det satt ny deltagerrekord med 1.580 deltakere fra 6-15 år. Det gis aktivitetsfremmende tilskudd til velforeninger i fjellet og skiløypeprepareringstilskudd.

Innen tilrettelagte kulturtilbud for funksjonshemmede og mennesker med psykiske utfordringer jobbes det aktivt med å integrere brukere i ordinære lag og foreninger. Enheten har fokusert på kursbaserte aktiviteter innen psykisk helse, og ser positive resultater av denne prioriteringen. For sommerferietilbudene er det egne grupper for funksjonshemmede, og i 2015 tok enheten over ansvaret for barnevernets sommergrupper for barn. Det ble også gjennomført en vellykket aktivitetsleir på Åkersætra i samarbeid med barnevernet, Phil og Hamar og Hedmarken Turistforening.

2.9.3 Måloppnåelse og ressursbruk

Det ble ikke avholdt brukerundersøkelse i 2015. Medarbeiderundersøkelsen i 2015 viste resultater under målsettingen, men over akseptabelt nivå for samtlige indikatorer.

Sykefraværet gikk ned fra 9,2 % i 2014 til 5,5 % i 2015, og ligger under målsettingen på 7,0 %. Enheten jobber i tråd med de retningslinjene som gjelder for oppfølging av langtidssykemeldte i Ringsaker kommune, og er i tett samarbeid med HMS-rådgiver. Korttidsfravær utgjør kun 1 %.

Medarbeidere	Mål	Akseptabelt	Resultat
Ansattes tilfredshet med engasjement og kompetanse	5,0	4,0	4,6
Ansattes tilfredshet med læring og fornyelse	5,0	4,0	4,2
Medarbeiderskap	5,0	4,0	4,9

Organisasjon	Mål	Akseptabelt	Resultat
Ansattes tilfredshet med arbeidsmiljøet	5,0	4,0	4,7
Ansattes stolthet over egen arbeidsplass	5,0	4,0	4,7
Sykefravær	7,0 %	9,0 %	5,5 %
Ansattes tilfredshet med ledelsen	5,0	4,0	4,1
Ledelse (samlet resultat)	5,0	4,0	4,5

Personalinnsats

	31.12.2013	31.12.2014	Budsjett 2015	31.12.2015
Antall årsverk	24,19	28,39	29,39	30,89

Det ble i løpet av 2015 opprettet 0,5 årsverk rådgiver for å styrke arbeidet mot barn og unge innen allmennkultur, jf. k.sak 41/2015, samt 0,8 årsverk formidlingsleder og 0,2 årsverk merkantil stilling ved Prøysenhuset, jf. k.sak 83/2015.

Innenfor kulturenheten er det 32 faste deltidsstillinger. Av disse er det 8 ufrivillig deltidsansatte. Enheten arbeider bevisst med å tilby ansatte i små stillinger utvidelse av sine stillinger ved intern utlysning av ledige stillingshjemler.

Driftsregnskapet, beløp i 1.000 kr

	Regnskap 2013	Regnskap 2014	Budsjett 2015	Regnskap 2015
Driftsutgifter	56 117	61 063	41 672	49 812
Driftsinntekter	29 112	30 109	10 228	18 368
Netto driftsutgifter	27 005	30 954	31 444	31 444

Investeringsregnskapet, beløp i 1.000 kr

	Regnskap 2013	Regnskap 2014	Budsjett 2015	Regnskap 2015
Investeringsutgift	88	3 910	28 655	24 106
Investeringsinntekt	0	0	0	0
Netto investeringsutgift	88	3 910	28 655	24 106

Investeringsregnskapet innbefatter utgifter til Moelv kulturhus, Prøysenutstillingen og utendørskulturarenaer ved Kusvea langs Præstvegen.

Netto driftsutgifter pr. resultatenhets, beløp i 1.000 kr (før årsoppgjørdisposisjoner)

Resultatenhet	Budsjett 2015	Regnskap 2015	Avvik	Avvik i %
550 Kultur	31 444	29 473	1 971	6,3 %

Enheten har et positivt budsjettavvik på 1,971 mill. kroner, som inkluderer inntektsført mindreforbruk fra tidligere år med 2,196 mill. kroner. Mindreforbruket på 2,196 mill. kroner ble inntektsført for å realisere ønskede satsinger i 2015. Da flere av prosjektene ikke ble realisert tilbakeføres 1,971 mill. kroner til disposisjonsfondet. Dette inkluderer kr 600.000 avsatt til innkjøp av nytt transportmiddel innen arbeid med psykisk helse og funksjonshemninger.

2.9.4 Vesentlige resultater, aktivitets- og standardendringer

Registrerte brukere av utvalgte tjenestetilbud innenfor kultur og fritid

	2013	2014	2015
Prøysenhuset *	12 207	20 277	26 157
Fritidsklubbene**	12 812	12 672	12 719
Tilrettelagte kulturtilbud***	722	741	741
Sang- og musikk	407	430	438

* Prøysenhusets publikumstall for 2015 var 26.157. I tillegg besøkte 7.592 personer kun Kafe Julie. Det gir brutto besøkstall på 33.749.

**Det regnes et gjennomsnitt av antall oppmøtte pr uke (352) ganget med antall uker klubbene holdes åpne (36). I tillegg kommer Åpen hall. Tidligere ble det telt antall hoder på hver klubbkveld.

***For tilrettelagte kulturtilbud er det ført opp antall registrerte brukere.

Idrett

Utleietid i timer i idrettshallene, utenom skoletid	2013	2014	2015
Brumunddalshallen	1 266	1 220	1 213
Fagerlundhallen	1 281	1 285	1 135
Moelvhallen	1 260	1 245	1 177
Neshallen	830	797	767
Brøttumshallen		f.o.m. mars 297	460

Fritid

Nøkkeltall	2013	2014	2015
Antall brukere, funksjonshemmede	345	342	325
Antall brukere, psykisk helse	377	399	359
Sum antall brukere	722	741	741
<i>Aktivitet funksjonshemmede</i>			
Deltagere i faste, organiserte aktiviteter	124	127	116
Deltagere ferietilbudet	89	85	50
<i>Aktiviteter psykisk helse</i>			
Deltagere i faste, organiserte aktiviteter	231	205	182
Deltagere ferietilbudet barn/unge	42	10	24
Sum deltagere i fast, organisert aktivitet	355	332	298

Det er relativt stabile brukergrupper innen tilrettelagte tilbud. Noen faller ut og noen nye kommer til. Under aktivitet for funksjonshemmede og aktivitet psykisk helsearbeid, kan samme person delta på flere grupper.

Rapport om bruk av delegert myndighet

Type sak	2013	2014	2015
Delegert personalsak	8	6	17
Delegert økonomisak	241	256	228
Delegert innkjøpssak	0	3	2

Kommunen inviterte til informasjonsmøte i forbindelse med asylsøkersituasjonen.

2.10 Kulturskole (VO nr. 56)

Leder kulturskole: *Benedicta Gray*

2.10.1 Ansvarsområde

Kommunen er pålagt å drive kulturskole etter opplæringsloven § 13-6. Kulturskolen gir tilbud om undervisning til barn og unge innenfor musikkbarnehage, musikkførskele, instrumental og vokal musikk, barne- og ungdomsteater, visuell kunst, barnedans, klassisk ballett og jazzdans. Tilbudet gis både individuelt og til grupper av elever. I tillegg kommer tilbud til elever knyttet til det organiserte fritidsmusikklivet, barnehage og grunnskole.

2.10.2 Hovedkommentar

Kulturskolen hadde i 2015 mer enn 50 konserter/forestillinger/utstillinger. I februar ble kulturskolens pianoelever profilert i en konsert i foajeen i Teatersalen i Brumunddal, og i mars samarbeidet kulturskolens avdelinger for musikk og visuell kunst om en multimediamusikkonsert, «Vinterkrystaller», på Prøysenhuset. I samarbeid med Furnes skolekorps hadde musikkavdelingen vårkonserten «Fargeklang» i Teatersalen i Brumunddal. I tillegg ble det gjennomført 12 huskonserter fordelt mellom Brumunddal og Moelv og en rekke eksterne spilleoppdrag på blant annet Tømmerstockfestivalen, Montebellosenteret og ulike foreningsarrangementer. Kulturskolen var også i 2015 godt representert på torget i Brumunddal, med innslag fra skolens rockeverksted, bandet Cave Noctem og lørdagskonsert med noen av lærerne.

Kulturskolens teateravdeling produserte tre forskjellige oppsetninger i vårsemesteret, «En dag i Ivan Olsens liv», «Heksene» og «Jenta som ingen kunne mobbe». Til sammen var det 11 forestillinger som ble framført for publikum og på skoler. Ungdomsteatergruppens oppsetning av «Jenta som ingen kunne mobbe» ble plukket ut til å representere Østlandet på en nasjonal festival ved Den unge scene (DUS). Elevene var med på et firedagers opplegg i Oslo og fikk vise forestillingen på Det Norske Teateret. I tillegg ble forestillingen vist på to av kommunens ungdomsskoler.

Andre høydepunkter i høstsemesteret var danse- og teateravdelingenes deltakelse på åpningsforestillingen av Moelv kulturhus. I tillegg har det vært lunsjkonsert med flere av lærerne ved kulturskolen og utstilling av skulpturer laget av bøker av avdeling visuell kunst på biblioteket i Brumunddal.

Året ble rundet av med konserten «Novemberlys» i Furnes kirke, kulturskolens adventskalender, som fikk i overkant av 1.900 besøk på kulturskolens Facebookside, og danseavdelingens årlige juleballett som var presentert for både publikum og mer enn 400 barnehagebarn og 1. klassinger i kommunen.

Alle skolens musikkelever fra 10 år fikk tilbud om tur til Oslo-Filharmoniens familiedag, hvor de fikk prøve instrumenter, dirigere et ensemble og komponere musikk. Dagen ble avsluttet med konserten «Musikkens univers», ledet av Andreas Wahl. Enheten ønsker å gjennomføre tilbudet annethvert år fremover.

2.10.3 Måloppnåelse og ressursbruk

Det er ikke gjennomført brukerundersøkelse i 2015.

Medarbeidere	Mål	Akseptabelt	Resultat
Ansattes tilfredshet med engasjement og kompetanse	5,0	4,0	4,9
Ansattes tilfredshet med læring og fornyelse	5,0	4,0	4,4
Medarbeiderskap	5,0	4,0	4,9

Organisasjon	Mål	Akseptabelt	Resultat
Ansattes tilfredshet med arbeidsmiljøet	5,0	4,0	4,8
Ansattes stolthet over egen arbeidsplass	5,0	4,0	4,9
Sykefravær	4,0 %	5,0 %	4,5 %
Ansattes tilfredshet med ledelsen	5,0	4,0	4,7
Ledelse (samlet resultat)	5,0	4,0	4,8

Resultatene fra årets medarbeiderundersøkelse viser bare små forandringer fra 2013 og alle indikatorer ligger over akseptabelt nivå.

Sykefraværet de siste 12 måneder er på 4,5 % og er en økning med 2,2 prosentpoeng fra 2014. Økningen i sykefraværet skyldes i hovedsak ansatte med akutt sykdom. Enheten har individuell oppfølging av de sykemeldte i henhold til vedtatte retningslinjer.

Personalinnsats

	31.12.2013	31.12.2014	Budsjett 2015	31.12.2015
Antall årsverk	13,19	12,19	12,79	12,79

Stillingsrammen økte fra 1.1.2015 med 0,6 årsverk konsulent, som en faktisk korreksjon av bemanningsplanen.

I 2015 hadde kulturskolen 16 fast ansatte, 4 heltid og 12 deltid. Av de deltidsansatte er fire registrert med ufrivillig deltid. Ved ledig stillingsressurs, vurderes det alltid om det er mulig å utvide stillingene til de som er registrert med ufrivillig deltid. Kulturskolens ansatte har et spesialisert fagfelt, vanligvis med kompetanse innen ett instrument/fag. Dersom det ikke er tilstrekkelig elevgrunnlag blir en utvidelse ikke gjennomførbar, selv om kulturskolen skulle ha ledige stillingsressurser.

Driftsregnskapet, beløp i 1.000 kr

	Regnskap 2013	Regnskap 2014	Budsjett 2015	Regnskap 2015
Driftsutgifter	8 730	10 087	9 390	9 631
Driftsinntekter	2 270	3 008	2 470	2 711
Netto driftsutgifter	6 460	7 079	6 920	6 920

Netto driftsutgifter pr. resultatenhhet, beløp i 1.000 kr (før årsoppgjørdisposisjoner)

Resultatenhet	Budsjett 2015	Regnskap 2015	Avvik	Avvik i %
560 Kulturskole	6 920	6 976	-56	-0,8 %

Enheten har et merforbruk på kr 56.000 ved årets slutt. Dette inkluderer disponering av kr 25.000 fra tidligere års mindreforbruk. Merforbruket på kr 56.000 skyldes at produksjonsutgifter (lys- og lydtekniker, transport av sceneelementer, og ekstra øvingstid) ble større enn budsjettet på grunn av at kulturskolens ungdomsteatergruppe ble plukket ut til å representere Østlandet på en nasjonal festival ved Den unge scene (DUS) og invitert på to av kommunens ungdomsskoler. Enheten har også reduserte inntekter og merutgifter til vikar i forbindelse med sykdom i høstsemesteret.

2.10.4 Vesentlige resultater, aktivitets- og standardendringer

Antall elever ved kulturskolen

År	2013	2014	2015
Avdeling dans	111	138	139
Avdeling musikk	237	249	251
Avdeling teater	44	37	29
Avdeling visuell kunst	50	39	33
Kurs innenfor SFO-tiden	*) 15	*) 0	*) 0
Kulturskoletime	**) 151	**) 153	0
Salg av tjenester til barnehage	190	189	198
Salg av tjenester til korps (ca. tall)	205	210	210
Salg av tjenester til grunnskoler	105	122	122
Sum	1 108	1 137	982

*) Det var bare ett kurs vår 2013 på grunn av at hovedlærer hadde fødselspermisjon. Det var ingen SFO-kurs tilbud høst 2013 eller i 2014 på grunn av kulturskoletimen. Det har ikke vært mulig å opprette kurs innenfor SFO-tiden i 2015.

**) Kulturskoletimen ble tilbudt høst 2013 og vår 2014.

Rapport om bruk av delegert myndighet

	2013	2014	2015
Delegert personalsak	1	0	1

Brumunddal ble sykkelby og hadde flere aktiviteter for skoleelever.

2.11 Bibliotek (VO nr. 57)

Biblioteksjef: Mette Westgaard

2.11.1 Ansvarsområde

Ringsaker bibliotek er desentralisert med avdelinger i Brumunddal, Moelv og Brøttum. Bibliotek er en lovpålagt tjeneste som skal sikre innbyggerne fri og offentlig tilgang til alle typer medier, digitale ressurser og tilgjengelig teknologi. Gjennom aktiv formidling av kunnskap og kultur fremmes opplysning, utdanning og kulturell aktivitet.

2.11.2 Hovedkommentar

Biblioteket er et møtested for et tverrsnitt av befolkningen. Det gir rom for møter mellom mennesker med ulik bakgrunn og er et godt integreringstiltak. Et ukentlig treff for innvandrerkvinner i språkpraksis arrangeres i samarbeid med flyktningeteamet ved NAV-Ringsaker.

Kjernen i bibliotekvirksomheten er de allsidige og aktuelle samlingene. Samlingene gir befolkningen mulighet til fordypning, læring og opplevelse. Gjennom et innkjøpssamarbeid i Hedmark fylke har bibliotekets brukere nå tilgang til 5.850 e-bøker. En leseombudsordning, med frivillige lesere, gir brukere på bo- og aktivitetssentrene tilgang til aktuell litteratur.

Bibliotekets arrangement er en vesentlig del av virksomheten. De har stor tematisk bredde, tar opp samfunnsaktuelle spørsmål og løfter fram skjønnlitteraturen. Aktiviteten synliggjør biblioteket.

Tilbudet til barn og unge er bibliotekets hovedsatsningsområde. Gode leseevner er avgjørende for å tilegne seg kunnskap og informasjon. Et godt samarbeid mellom folke- og skolebibliotekene gir barn og ungdom leseopplevelser og leselyst. Den årlige litteraturuka ga 2.500 elever forfattermøter og litterære opplevelser. Barnehagebarna treffes gjennom ukentlige barnetimer og ved prosjektarbeid.

2.11.3 Måloppnåelse og ressursbruk

Det er ikke gjennomført brukerundersøkelse i 2015.

Brukere	Mål	Akseptabelt	Resultat
Besøk pr. innbygger	4,5	4,2	3,9
Utlån pr. innbygger	4,7	4,4	4,1
Antall arrangement og klassebesøk barn/ungdom	160	140	166
Antall arrangement voksne	100	80	165

Besøks- og utlånstallene er lavere enn forventet. NAV stengte i april sitt kontor i Moelv og det førte til betydelig nedgang i antall besøk ved biblioteket i Moelv. Utlånstallene preges av lav aktivitet mot skole og barnehager første halvår. Endring i personalsituasjonen medførte en positiv oppgang i andre halvår.

Medarbeidere	Mål	Akseptabelt	Resultat
Ansattes tilfredshet med engasjement og kompetanse	5,0	4,0	5,3
Ansattes tilfredshet med læring og fornyelse	5,0	4,0	5,3
Medarbeiderskap	5,0	4,0	5,5

Organisasjon	Mål	Akseptabelt	Resultat
Ansattes tilfredshet med arbeidsmiljøet	5,0	4,0	5,4
Ansattes stolthet over egen arbeidsplass	5,0	4,0	5,4
Sykefravær	4,5 %	5,0 %	10,4 %
Ansattes tilfredshet med ledelsen	5,0	4,0	5,5
Ledelse (samlet resultat)	5,0	4,0	5,3

De som arbeider i Ringsaker bibliotek trives godt. Positive sider ved arbeidsplassen er høy grad av samhandling og god organisering av arbeidet. Medarbeiderundersøkelsen ga et resultat på 5,4 i helhetsvurderingen av arbeidssituasjonen.

Biblioteket har et sykefravær over akseptabelt nivå. En vesentlig del av fraværet er knyttet til langtidssykefravær som ikke er relatert til jobbsituasjonen.

Personalinnsats

	31.12.2013	31.12.2014	Budsjett 2015	31.12.2015
Antall årsverk	10,68	10,68	10,68	10,68

Biblioteket har til sammen 12 ansatte. Av disse er det fire som har deltidsstillinger. Tre deltidsansatte jobber frivillig deltid. En medarbeider ønsker utvidelse til hel stilling.

Driftsregnskapet, beløp i 1.000 kr

	Regnskap 2013	Regnskap 2014	Budsjett 2015	Regnskap 2015
Driftsutgifter	8 170	8 335	8 184	8 531
Driftsinntekter	1 600	1 609	1 169	1 516
Netto driftsutgifter	6 570	6 726	7 015	7 015

Investeringsregnskapet, beløp i 1.000 kr

	Regnskap 2013	Regnskap 2014	Budsjett 2015	Regnskap 2015
Investeringsutgift	305	8 871	300	290
Investeringsinntekt	0	0	0	0
Netto investeringsutgift	305	8 871	300	290

Investeringsutgiftene gjelder ferdigstilling av ombyggingen av biblioteket i Brumunddal og arbeidet med utomhusprosjektet etter at hovedinngangen ble flyttet.

Netto driftsutgifter pr. resultatenheter, beløp i 1.000 kr (før årsoppgjørdisposisjoner)

Resultatenhet	Budsjett 2015	Regnskap 2015	Avvik	Avvik i %
570 Bibliotek	7 015	6 998	17	0,2 %

Enheten har inntektsført kr 180.000 fra tidligere års mindreforbruk. Dette er brukt til ferdigstilling av ombyggingen innendørs. Det er også kjøpt inventar som klappstoler, med tanke på arrangement som gjennomføres gjennom året. Regnskapet er for øvrig i stor grad i samsvar med budsjettforutsetningene.

2.11.4 Vesentlige resultater, aktivitets- og standardendringer

Bibliotekets lokaler i Brumunddal brukes i økende grad av lag og foreninger, men også på dagtid som møterom for enheter i kommunen. Kafétilbudet no@ått benyttes ved arrangement, møtevirksomhet og daglig av bibliotekets brukere.

Det er utprøvd to nye typer arrangement i 2015. Lunsj og musikk på torsdag formiddag i Brumunddal og lørdagsarrangement for barn ved flere avdelinger. Dette er populære tiltak med god oppslutning. I tillegg ble det i forbindelse med litteraturuka for barn og ungdom arrangert en mini-festival med samtidslitteratur. Dette fikk gode tilbakemeldinger.

Høsten 2015 ble Astrid Lindgrens bøker og sanger formidlet til 250 5-åringer fra 19 barnehager i samarbeid med kulturenheten.

Høsten 2015 ble det gjennomført forhåndsstemming ved bibliotekene i Brumunddal og Moelv.

Rapport om bruk av delegert myndighet

År	2013	2014	2015
Delegert økonomisak	1	0	0
Delegert personalsak	2	2	2
Delegert innkjøpssak	0	1	0

Under den internasjonale brøddagen ble det presentert brød fra alle verdenshjørner på torget i Brumunddal.

Ravi sto på scenen under Byfesten i Moelv i juni.

200 personer deltok på kommunens næringsseminar i februar.

2.12 Brann (VO nr. 60)

Brannsjef: Ragnar Sund

2.12.1 Ansvarsområde

Virksomheten reguleres vesentlig av brann- og eksplosjonsvernloven med forskrifter, plan- og bygningsloven med forskrifter og forurensningsloven. Utrykningsstyrkens hovedoppgaver er først og fremst å redde mennesker og dyr, for så å begrense skader på miljø, bygninger og materiell. Beredskapen omfatter slokking, restverdiredning, bistand ved vannskader, redning ved trafikkulykker m.m. og skadebegrensning ved akutt forurensning og andre redningsoppgaver. Andre gjøremål er brannforebyggende arbeid i henhold til gjeldende lover og forskrifter, inkludert feiing av piper og ildsteder. Enheten ivaretar også oppgaven med å føre tilsyn og holde register over nedgravde oljetanker større enn 3.200 liter. Det er fire brannstasjoner i Ringsaker kommune; Mesnali, Nes, Moelv og Brumunddal hvor også administrasjonen er plassert.

2.12.2 Hovedkommentar

I 2015 rykket brannvesenet ut til mange trafikkulykker og bygningsbranner. Spesielt på slutten av 2015 var det flere store ressurskrevende branner. Den mest ressurskrevende brannen var da det store tidligere velferdsbygget til Ringsaker Almanning brant i oktober.

Fra 1.7.2015 ble det ansatt avdelingsleder med personalansvar i en nyopprettet stilling i feiervesenet. Dette ga umiddelbart resultater og feiervesenet er nå inne i en positiv utvikling. Både medarbeiderundersøkelse og måloppnåelse bekrefter dette.

2.12.3 Måloppnåelse og ressursbruk

Det er ikke gjennomført brukerundersøkelse i 2015.

Brukere	Mål	Akseptabelt	Resultat
Andel utførte branntilsyn for A-objekter	100 %	100 %	100 %
Andel av feiernes arbeidsår til tilsyn	48 %	45 %	48 %
Antall utarbeidede eller reviderte innsatsplaner	20	15	15

Medarbeidere	Mål	Akseptabelt	Resultat
Ansattes tilfredshet med engasjement og kompetanse	5,0	4,0	5,0
Ansattes tilfredshet med læring og fornyelse	5,0	4,0	4,5
Medarbeiderskap	5,0	4,0	5,1

Organisasjon	Mål	Akseptabelt	Resultat
Ansattes tilfredshet med arbeidsmiljøet	5,0	4,0	4,6
Ansattes stolthet over egen arbeidsplass	5,0	4,0	5,3
Sykefravær	5,0 %	6,0 %	7,2 %
Ansattes tilfredshet med ledelsen	5,0	4,0	4,8
Ledelse (samlet resultat)	5,0	4,0	4,9

Måloppnåelse innenfor virksomhetsområdet er bra i 2015. Alle resultater ligger over akseptabelt nivå, unntaket er sykefravær. Sykefraværet de siste 12 måneder er på 7,2 % og er høyere enn målsettingen på 5,0 %. Dette skyldes langtidsfravær og ingen av sykdomstilfellene har bakgrunn i forhold på arbeidsplassen. Sykefraværsoppfølging i henhold til vedtatte retningslinjer prioriteres fortsatt.

Personalinnsats

	31.12.2013	31.12.2014	Budsjett 2015	31.12.2015
Antall årsverk	18,82	18,82	19,22	19,22

Det ble opprettet 1 årsverk som leder feiervesen fra 1.1.2015. Samtidig ble det inndratt 0,5 årsverk feierformann og 0,1 årsverk førstesekretær. Reduksjonene var etter ønske fra de involverte.

Personellressursen består av 17 heltidsstillinger, og to deltidsstillinger på 0,5 årsverk hver. Den ene er for tiden ubesatt og den andre er registrert som frivillig deltid. De deltidsansatte brannmannskapene regnes ikke med i oversikten over ufrivillig deltid.

Driftsregnskapet, beløp i 1.000 kr

	Regnskap 2013	Regnskap 2014	Budsjett 2015	Regnskap 2015
Driftsutgifter	27 207	29 966	29 343	30 875
Driftsinntekter	8 305	10 294	9 059	10 591
Netto driftsutgifter	18 902	19 672	20 284	20 284

Investeringsregnskapet, beløp i 1.000 kr

	Regnskap 2013	Regnskap 2014	Budsjett 2015	Regnskap 2015
Investeringsutgift	3 429	763	1 064	1 856
Investeringsinntekt	80	0	0	0
Netto investeringsutgift	3 349	763	1 064	1 856

Gjennom ulike tiltak på skoler, institusjoner, i foreninger og bedrifter fikk 4.300 personer brannverninformasjon direkte fra brannvesenet i 2015.

I 2015 er røykdykkerbil skiftet ut, og enheten har investert i en ny bil til feiervesenet. I tillegg ble en tankbil i Moelv skiftet ut. I 2015 ble arbeidet med etablering av nytt bad og oppussing av garderobe/feierlokaler ved Moelv brannstasjon påbegynt. Arbeidet ferdigstilles i løpet av februar 2016.

Netto driftsutgifter pr. resultatenhhet, beløp i 1.000 kr (før årsoppgjørdisposisjoner)

Resultatenhet	Budsjett 2015	Regnskap 2015	Avvik	Avvik i %
600 Brann	20 284	19 916	368	1,8 %

Enheten fikk et mindreforbruk på kr 368.000 i 2015, hvorav kr 322.000 er avsatt til garderobe ved Moelv brannstasjon. Resten av mindreforbruket skyldes forsinket levering av utstyr, som ble bestilt i slutten av 2015.

2.12.4 Vesentlige resultater, aktivitets- og standardendringer

Forebyggende brannvern

Særskilte brannobjekter	2013 utført	2014 utført	2015 registrert	2015 utført
A-objekter (overnattings-/publikumsbygg)	163	153	152	152
B-objekter (større industri-/lagerbygg)	42	22	33	33
C-objekter (verneverdige-/fredede bygg) ¹⁾	0	15	14	

1) C-objekter har kun krav om tilsyn hvert fjerde år.

I antall utførte tilsyn er også tematisyn og egenmeldinger inkludert.

Totalt har ca. 4.300 personer i Ringsaker kommune gjennom ulike tiltak på for eksempel skoler, institusjoner, foreninger og bedrifter fått brannverninformasjon direkte fra brannvesenet. Brannvesenet deltok blant annet på aksjon «boligbrann», hyttekampanjen og brannvernuka med åpen dag på alle fire brannstasjonene. Kalendre og røykvarslerbatterier ble delt ut på aksjon «boligbrann», mens 1.000 brannhjelmer ble delt ut til de minste under åpen dag. Alle barneskolene i Ringsaker fikk tilbud om besøk og undervisning fra brannvesenet i 6. trinn. 273 elever fikk denne undervisningen hos de ni skolene som takket ja til dette tilbudet. Brannvesenet stilte også med stand og informasjon på Dalamart'n, barnas byfest og Moelvdagene i Moelv. Ca. 85 av kommunens barnehagebarn har i 2015 vært på besøk på en av brannstasjonene.

Dagstyrken har gjennomført flere slukkekurs på oppdrag fra private firmaer. Mest omfattende har vært undervisningen i brannfaget i forbindelse med yrkeskompetansekurs for yrkessjåfører.

I tillegg til de forebyggende tiltakene nevnt over kommer alt det omfattende forebyggende arbeidet feierne gjennomfører ved feie- eller tilsynsbesøk hjemme hos innbyggerne.

Feiing

Feiing	2012	2013	2014	2015
Feide piper helårsbolig	6 477	5 945	7 130	6 374
Feide piper fritidsbolig	49	54	90	48
Utførte tilsyn av fyringsanlegg ¹⁾	1 803	1 544	1 050	2 156
Tilbudte tilsyn av fyringsanlegg	2 392	2 016	1 439	2 892
Antall søknad./meldinger om ildsted behandl.	162	173	145	157
Antall søknader fritak feiing/tilsyn behandlet	98	59	95	79

1) Fyringsanlegg som er registrert som tilbudt, men ikke utført, skyldes at huseier ikke har møtt fram til avtalt tidspunkt, eller meldt avbud samme dag som tilsynet skulle gjennomføres slik at det ikke har vært mulig å gjøre en avtale med noen andre.

Beredskap

Utrykninger	2011	2012	2013	2014	2015	Gj. snitt
Unødvendig/falsk alarm	139	131	127	129	135	132,2
Grasbrann/skogbrann	7	8	9	10	9	8,6
Bil-/båt-/vognbrann	7	8	23	13	16	13,4
Pipebrann	19	21	20	19	13	18,4
Annen brann	15	17	15	24	17	17,6
Brannhindrende tiltak	24	23	13	10	17	17,4
Trafikkulykke/ulykke	54	68	55	54	70	60,2
Vannskade/oversvøm.	57	18	36	24	17	30,4
Akutt forurensing	10	1	11	3	3	5,6
Annen assistanse	27	30	44	38	24	32,6
Innbruddsalarm ¹⁾	13	8	12	14	30	15,4
Ambulanseoppdrag	12	38	36	47	33	33,2
Hus/hytte/bygninger	31	25	31	20	33	28,0
Sum	415	396	432	405	417	413
Kontrolloppdrag ²⁾	12	7	8	11	19	11,4
Utrykning fra Hamar brannstasjon (avtale)	30	16	18	16	23	20,6

1) Enkelte kommunale bygg er knyttet til brannvesenet også med innbruddsalarm.

2) Kontrolloppdrag er meldinger som ikke er av så alvorlig karakter at hele vaktlaget blir alarmert.

Vaktlaget i Brumunddal rykket innenfor normalarbeidstiden ut på 50 av utrykningene.

I løpet av året bidro Ringsaker brannvesen med hjelp til Hamar kommune og Lillehammer kommune en gang. Brannvesenet rykket ut til Gjøvik kommune totalt 17 ganger hvorav 11 trafikkulykker, en bilbrann, en gressbrann og en bygningsbrann. Tre av hendelsene var bistand til helse eller politi. Disse er inkludert i statistikken over. Ved ni utrykninger ble det rekvirert bistand fra Hamar brannvesen og ved to fra Gjøvik brannvesen, hvorav et var dykkeroppdrag. Lillehammer region brannvesen rykket ut tre ganger til Ringsaker i 2015.

Hver uke gjennomfører utrykningsstyrken øvelser, aller mest på lagsnivå. I 2015 gjennomførte brannvesenet i Ringsaker i samarbeid med industrivernet på Nortura og brannvesenet i Lillehammer og Hamar, en større øvelse med tema akutt forurensning. Det ble også gjennomført tre røykdykkerøvelser med nedbrenning av to hus og to brakker.

Nye tiltak

I siste kvartal 2015 ble det igangsatt et prøveprosjekt i samarbeid med virksomhetsområde pleie og omsorg, der det dagkasernerte vaktlaget på Brumunddal brannstasjon står for utplassering, nedkobling og service av trygghetsalarmer i omsorgsdistrikt Brumunddal. Dette prøveprosjektet har så langt vært vellykket, og gjør at brannmannskapene kommer i kontakt med mange i en gruppe som ifølge statistikken kan være utsatt for brann.

Rapport om bruk av delegert myndighet

	2013	2014	2015
Delegert brannsak	18	22	12

2.13 Landbruk (VO nr. 61)

Landbrukssjef: Stein Inge Wien

2.13.1 Ansvarsområde

Landbrukskontoret har ansvar for den kommunale landbruksforvaltningen. Dette omfatter administrasjon av økonomiske og juridiske virkemidler som regulerer landbruket. Enheten arbeider aktivt med næringsutvikling innen tradisjonelt landbruk med bygdenæringer, samt øvrige landbruksrelaterte næringer i kommunen. Enheten har videre ansvar for landbruksvikarer, klinisk veterinæravtordning i kommunen, kommunalt rovviltlag, viltforvaltning, samt naturforvaltning.

2.13.2 Hovedkommentar

Tabellen under viser en oversikt over noen av de viktigste tilskuddsordningene som forvaltes av landbrukskontoret og hvilke beløp som er tilført landbruket i Ringsaker kommune i 2015:

Tilskuddsordninger

	Mill. kroner
Produksjons- og avløsertilskudd/sykdomsavløsning	142,2
Investeringer gjennom Innovasjon Norge	9,7
Spesielle miljøtiltak i jordbruket	1,0
Regionalt miljøprogram	6,0
Drenering	0,3
Skogkultur/skogsbilveier	0,9
Totalt	160,1

I 2015 behandlet landbrukskontoret 25 søknader om investeringsmidler innen tradisjonelt landbruk. De aller fleste av søknadene fikk innvilget tilskudd, rentestøtte og lån fra Innovasjon Norge. Søknadene representerte et samlet investeringsgrunnlag på 68 mill. kroner. Det er investeringer innen alle driftsgrener, og med hovedvekt innen storfekjøttproduksjon, sau og korn. Det er positivt at antall investeringer innen grovforbasert husdyrhold fortsatt øker. Det ble i 2015 behandlet ni søknader innen bygdenæringer, hvor de fleste fikk innvilget tilskudd. Dette var søknader som omhandlet oppstart av nye bedrifter og videreutvikling av eksisterende bedrifter rettet mot reiseliv, lokalmat, opplevelser og Inn på tunet-tjenester. Kommunen preges fortsatt av betydelig investeringslyst.

Det er økt aktivitet og interesse for nydyrking i Ringsaker. Landbrukskontoret har de senere årene behandlet langt flere søknader om nydyrking enn tidligere. Der det før ble omsøkt mindre arealer på grunn av arronderingsmessige forhold, har det de senere årene også kommet inn flere søknader på store nydyrkingsfelt. I perioden 2012–2015 er det omsøkt gjennomsnittlig 573 daa/år.

Det ble i 2015 sluppet 16.683 sau og 1.624 storfe på utmarksbeite i fjellet i Ringsaker. I likhet med 2014 så var det beskjedne tap av beitedyr til rovvilt. Totalt ble det gitt erstatning for 204 dyr med et erstatningsbeløp på kr 561.971. Gjennomsnittlig tap av sau var på 4,3 %, som er det samme som i 2014. Det kommunale fellingslaget besto av 20 mann, og det ble nedlagt 271 timer i forbindelse med forsøk på betinget skadefelling av bjørn og ulv. Det er dokumenterte skader av både bjørn og ulv i 2015.

Det var stor aktivitet i Ringsakerskogene i 2015, da først og fremst tømmerhogst. Stadig mer tømmer eksporteres fra Norge, og det inkluderer også tømmer fra Ringsaker. Det ble et historisk høyt hogstkvantum med hele 290.578 m³ salgsvirke mot 231.632 m³ i 2014. Førstehåndsverdien av dette tømmeret var ca. 97 mill. kroner. Det høye hogstkvantumet utgjør 50 % overavvirking, eller ca. 100.000 m³ over balansekvantumet for alt skogareal i Ringsaker. Ringsakerskogene har ikke utholdende ressurser for et slikt hogstkvantum over tid. Aktiviteten innen skogplanting har økt, men ikke nok for å holde tritt med avvirkingen. Ungskogpleieaktiviteten er også for lav, selv om denne har økt fra 2.641 dekar i 2014 til 3.279 dekar i 2015.

2015 var andre året for gjeldende treårs bestandsplan (2014–2016) for elg og hjort. Til sammen legger planen opp til felling av 1.205 elger og 36 hjort i treårsperioden. Av en tildelt kvote på 435, ble det felt 421 elger i 2015. Dette er en økning i forhold til planen, ettersom ønsket bestandsnedgang fortsatt ikke er tilstrekkelig. Siden 2010 viser kurven for elgbestanden en svak nedgang, men fortsatt er det planer for ytterligere nedgang. For hjort ble det tildelt 12 dyr og felt 3 dyr. Hjortestammen virker å være stabil, selv om antall synsobservasjoner i 2015 er færre enn i 2014. Det ble felt 176 rådyr av en kvote på 347. Rådyrstammen varierer mye innad i kommunen, men synes generelt å være økende. Det ble felt 3 bever av en kvote på 5, alle i fjellområdene. Av fallvilt ble det levert 30 elger som ga en inntekt på kr 81.151.

2.13.3 Måloppnåelse og ressursbruk

Det er ikke gjennomført brukerundersøkelse i 2015.

Medarbeidere	Mål	Akseptabelt	Resultat
Ansattes tilfredshet med engasjement og kompetanse	5,0	4,0	5,1
Ansattes tilfredshet med læring og fornyelse	5,0	4,0	5,0
Medarbeiderskap	5,0	4,0	5,3

Organisasjon	Mål	Akseptabelt	Resultat
Ansattes tilfredshet med arbeidsmiljøet	5,0	4,0	5,3
Ansattes stolthet over egen arbeidsplass	5,0	4,0	5,1
Sykefravær	3,0 %	5,0 %	2,8 %
Ansattes tilfredshet med ledelsen	5,0	4,0	5,0
Ledelse (samlet resultat)	5,0	4,0	5,1

Alle målepunktene på medarbeiderundersøkelsen er innenfor målsettingen. Resultatene vil for øvrig bli fulgt opp i tråd med gjeldene praksis. Det er generelt lite sykefravær ved enheten.

«Strukturendringer i landbruket» trakk 150 bønder til Landbrukstinget på Prøysenhuset.

Personalinnsats

	31.12.2013	31.12.2014	Budsjett 2015	31.12.2015
Antall årsverk	10,09	10,09	10,09	10,09

Det er ikke ufrivillig deltid ved enheten. Alle ansatte er i 100 % stilling, bortsett fra fire som er ansatt i 1,5 % stilling hver og arbeider med fallvilt, og hovedsakelig godtgjøres etter timelister.

Driftsregnskapet, beløp i 1.000 kr

	Regnskap 2013	Regnskap 2014	Budsjett 2015	Regnskap 2015
Driftsutgifter	10 385	10 197	9 075	10 149
Driftsinntekter	4 996	4 650	3 329	4 403
Netto driftsutgifter	5 389	5 547	5 746	5 746

Netto driftsutgifter pr. resultatenhhet, beløp i 1.000 kr (før årsoppgjørdisposisjoner)

Resultatenhet	Budsjett 2015	Regnskap 2015	Avvik	Avvik i %
610 Landbruk	5 746	5 587	159	2,8 %

Fra regnskapsåret 2015 går landbruk ut med et mindreforbruk på kr 159.000. Dette inkluderer inntektsføring av kr 150.000 fra tidligere års mindreforbruk.

2.13.4 Vesentlige resultater, aktivitets- og standardendringer

I samarbeid med skogeierlagene og Ringsaker jakt- og fiskeområde gjennomførte Ringsaker kommune elgbeitetaksering i kommunen i 2015. NIBIO (Norsk Institutt for Bioøkonomi) utførte arbeidet, og resultatet ble framlagt i november 2015. Resultatene viste at beiteproduksjonen for elg i Ringsaker er svært lav.

Økt verdiskaping og mer næringsutvikling innen både jordbruk, skogbruk og ulike bygdenæringer er en avgjørende målsetting for landbrukskontoret. Landbrukskontorets deltakelse i samarbeid med ulike samarbeidspartnere gir resultater og synliggjøres blant annet i en betydelig investeringslyst. De prosjektene som har blitt gjennomført innen blant annet mjølk, storfekjøtt og sau i Ringsaker, er gode eksempler på dette. Dette er viktig for økt verdiskaping i alle ledd av verdikjeden. Det er nå startet opp en større satsing for å styrke verdiskapingen og øke rekrutteringen innen grønnsaker, frukt og bær i kommunen/regionen. Dette er alle produksjoner som har et betydelig potensial i Ringsaker.

Landbrukskontoret har i samarbeid med Strand Unikorn, Nortura og Innovasjon Norge gjennomført en forstudie for å avklare mulighetene for å utvikle en ny merkevare av storfekjøtt fra Ringsaker/regionen som i sin helhet er produsert på norsk fôr og med høy utnyttelse av lokal grasressurser. Dette vil det bli jobbet videre med i 2016. Det er også en betydelig oppmerksomhet på det aktive landbruket som en bærer av kulturlandskapet i Ringsaker. Dette er med på å markedsføre Ringsaker som en god bo- og reiselivskommune, med et mangfold av opplevelser.

Et utvalg av behandlede saker

	2012	2013	2014	2015
Produksjonstilskudd - antall søknader jan/aug	443/584	434/565	434/560	436/552
Konsesjonssaker	23	25	22	14
Jordlovsaker	33	39	47	55
Klagesaker	5	0	2	10
Bu-midler, tradisjonelt landbruk – søknader	25	24	29	25
Bu-midler, tilleggsnæring – søknader	10	10	10	9
Tradisjonelt landbruk - omsøkte investeringer	90 mill. kr	74 mill. kr	93 mill. kr	68 mill. kr
Gjødslingsplaner	81	82	88	84
Regionalt miljøprogram	217	243	242	226
Dreneringstilskudd ant/daa		44/1000	23/649	17/320
Spesielle miljøtiltak i jordbruket	55	47	53	23
Landbruksveier	5	4	7	7
Verneskogaker	3	3	1	2
Skogfondbilag	707	518	381	384
Søknader om tynningstilskudd	3	3	0	0
Sykeavløsertilskudd	95	98	105	73
Ferieavløsertilskudd	378	372	375	366
Nydyrking ant/daa	34/719	24/414	22/322	27/838
Viltlovsaker	7	6	7	3
Elg – tillatt felt/felt	449/411	500/461	425/415	435/421
Hjort – tillatt felt/felt	12/11	12/5	12/3	12/3
Rådyr – tillatt felt/felt	325/174	334/185	345/172	347/176
Fallvilt hjort/elg/rådyr	0/69/60	1/84/71	0/43/85	1/69/75
Hogstkvantum – avvirkning i m ³	202 424 m ³	237 830 m ³	231 632 m ³	290 578 m ³
Antall skogplanter plantet	889 112	781 918	757 179	799 730
Behandlet areal for ungskogpleie i daa	2 688	2 854	2 641	3 279
Behandlet areal for markberedning i daa	2 181	884	2 623	2 698

2.14 Teknisk drift (VO nr. 62)

Teknisk sjef: Per Even Johansen

2.14.1 Ansvarsområde

Teknisk drift har ansvaret for kommunaltekniske tjenester som park, veg, vann, avløp, forvaltningsoppgaver innenfor renovasjon av husholdningsavfall, byutvikling, tilrettelegging av bolig og næringstomter samt planlegging og gjennomføring av utbyggingsprosjekter innenfor nevnte tjenestekområder.

2.14.2 Hovedkommentar

Kommunens fem vannverk er godkjent i henhold til drikkevannsforskriften, og leverer vann til 12.260 husstander, bedrifter og institusjoner. Vannkvaliteten på ledningsnettet er tilfredsstillende, og det har knapt vært tilfeller av høye bakterietall det siste året. Det drives et systematisk arbeid på vannverkene for å forbedre vannkvaliteten. Et eget lekkasje-team arbeider aktivt med å redusere vannlekkasjene. Dette er et svært krevende arbeid fordi en stor del av vannlekkasjene befinner seg på den private delen av nettet (stikkledningene). Totalt saneres det i dag for lite vannledninger til å hindre lekkasjer.

Utvikling i lekkasjeprosent på vannledningsnettet, 2009-2015

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Sum vannlekkasjer	40 %	43 %	44 %	41 %	38 %	39 %	37 %

Kommunen bruker i beredskapssammenheng, som for eksempel ved vannavstengning eller eventuell forurensing, et system for befolkningsvarsling via talemelding og SMS.

Det pågår et stort arbeid med å styrke produksjon, leveranse og leveringssikkerhet i vannforsyningen til Brumunddal og Moelv, herunder Rudshøgda. Moelv vannverk må doble sin produksjonskapasitet, og det planlegges nå et nytt vannverk nord i Moelv. Et parallelt prosjekt kartlegger om Narud vannverk også kan øke sin produksjon gjennom bruk av grunnvann.

Alle avløpsrenseanleggene har oppnådd sine rensekrav i 2015. Innlekkprosentsen på avløpsnettet er imidlertid fortsatt for høy. Det ble i 2015 vedtatt felles kommunedelplan for VA med nabokommunene Hamar, Stange og Løten. Økt innsats på sanering av vann- og avløpsledninger er her et viktig tiltak.

Utvikling i mengde fremmedvann som lekker inn på spillvannnettet, 2009-2015

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Innlekk på avløpsnettet	52 %	49 %	54 %	53 %	43 %	49 %	43 %

Utbyggingen av VA-anlegget mellom Sjusjøen og Moelv er i all hovedsak gjennomført. Det er bygd nye høydebassenger på Storåsen og Rømåsen. Nye avløpspumpestasjoner på overføringsledningen er satt i drift. Ombyggingen og utvidelsen av Moelv renseanlegg med en tredje behandlingslinje er i hovedsak også fullført. Moelv tar nå i mot alt avløp fra Sjusjøen, Mesnali, Lismarka og Næroset.

Utbyggingen av vann og avløp til IKEA ble fullført i 2014. I 2015 fortsatte arbeidet med å styrke «ringforsyningen» gjennom sanering av VA-ledninger i Krokstadvegen. Arbeidet med å sanere og styrke VA-nettet inn i Nydal fortsetter og vil dermed legge til rette for sikker vannforsyning til næring og boliger.

Ekstremvær skaper flomsituasjoner i sentrumsområdene, ikke minst i Brumunddal. Arbeidet med flomsikringen av Brumunddal sentrum er godt i gang. Gjennomføringen har pågått gjennom hele 2014 og 2015 og vil fortsette i 2016. Prosjekteringen av del 2 av flomsikringen er i gang. Tiltak for å avskjære og lede overflatevann ut i nærmeste bekk eller elv er utført og flere er under planlegging.

Dette vil minske belastningen på det offentlige avløpsnett og redusere muligheten for kjelleroversvømmelser ved ekstrem nedbør. I nye reguleringsplaner og byggeprosjekter tilstrebes det at overvann i størst mulig grad skal infiltreres eller på annen måte håndteres lokalt. Ved utbygging i sentrum er det viktig å tilrettelegge for etablering av flomveier for å øke sikkerheten mot flomskader.

Teknisk drift har gjennomført fotografering av det kommunale vegnettet i Ringsaker kommune i 2015. Vegbilder var grunnlag for senere oppdatering og innføring av Nasjonal Vegdatabank. Nasjonal Vegdatabank-NVDB er et dataprogram med vegnett og fagdata, samt tekniske løsninger som muliggjør bruk og oppdatering av dette datagrunnlaget. I løpet av 2015 har Teknisk drift også gjennomført oppdatering av Nasjonal Vegdatabank, som innebærer registrering av objekter og egenskapsdata, langs kommunalt vegnettet. Teknisk drift vil ta i bruk Nasjonal Vegdatabank, NVDB, som hovedsystem for forvaltning av det kommunale vegnettet, i løpet av 2016.

De kommunale gatelysanleggene har varierende kvalitet på lyspunktene. Arbeidet med å få på plass en forbedring av kvaliteten på lyspunkter er iverksatt og vil videreføres. Utbygging av gatelys i kommunale boligfelt er startet opp og vil fortsette i 2016 og i årene fremover.

Det er lagt vekt på estetisk opprustning og skjøtsel av nye bysentra for å skape trivsel blant innbyggere og tilreisende. Det er fokus på å tilpasse kvalitet av installasjoner og anlegg.

I 2015 ble Miljøgata opprustet til et akseptabelt skjøtelsnivå for fremtidig drift. Det ble lagt vekt på estetikk og publikums opplevelse av varierende og bugnende blomstring.

Det ble igangsatt arbeid med å utvikle en mer miljøvennlig drift i Parkavdelingen. Arbeidet vil danne grunnlaget for overordnede mål i den fremtidige driftsplanlegging. Kartlegging av friarealer/lekeplasser ble påbegynt med vekt på sikkerheten. Arbeidet er omfattende og vil pågå også i 2016.

Den nye brygga på Tingnes ble åpnet i mai.

Broparken lekeparks ble åpnet våren 2015. For å ivareta sikkerheten på lekeområdet er det etablert rutine for kontroll som utføres daglig i regi av Parkavdelingen.

I 2015 ble nytt næringsområde på Rudshøgda og boligfeltet Minka 4 med 13 kommunale boligtomter ferdigstilt. Også utbygging av Fjølstad i Moelv ble tilnærmet ferdigstilt i 2015. Videre startet en opparbeidet med boligfeltet på Lille Almerud og i Bruvollhagan. De to sistnevnte ferdigstilles i 2016.

Det er stor aktivitet innen utbygging av kommunaltekniske anlegg og teknisk drift har i tillegg til nevnte prosjekter gjennomført flere store og mindre prosjekter siste år. Av de viktigste nevnes:

- Ny kulvert under jernbanen i Brumunddal, som en del av videre elvepromenade
- Parkområde ved Brumunddal næringspark
- Tingnes båthavn
- Parkeringsarealer ved Teatersalen

2.14.3 Måloppnåelse og ressursbruk

Det ble gjennomført medarbeiderundersøkelse i 2015. Måloppnåelsen er vist nedenfor for hvert av fokusområdene medarbeidere og organisasjon.

Medarbeidere	Mål	Akseptabelt	Resultat
Ansattes tilfredshet med engasjement og kompetanse	5,0	4,0	4,6
Ansattes tilfredshet med læring og fornyelse	5,0	4,0	4,4
Medarbeiderskap	5,0	4,0	4,6

Medarbeiderundersøkelsen viser at de ansattes tilfredshet med læring og fornyelse, engasjement og kompetanse samt medarbeiderskap ligger godt innenfor akseptabelt nivå.

Organisasjon	Mål	Akseptabelt	Resultat
Ansattes tilfredshet med arbeidsmiljøet	5,0	4,0	4,5
Ansattes stolthet over egen arbeidsplass	5,0	4,0	4,4
Sykefravær	5,0 %	6,0 %	9,7 %
Ansattes tilfredshet med ledelsen	5,0	4,0	4,0
Ledelse (samlet resultat)	5,0	4,0	4,4

De ansatte er tilfredse med eget arbeidsmiljø. Enheten scorer også over akseptabelt nivå når det gjelder stolthet over egen arbeidsplass. Ansattes tilfredshet med ledelsen ligger noe lavere, men er fortsatt på et akseptabelt nivå.

Enheten har de siste 12 måneder hatt et sykefravær på 9,7 %. Dette er høyere enn målsetning på 5 %. Fraværet i enheten har i hovedsak vært langtidsfravær og kan knyttes til konkrete sykdomstilfeller. Fraværet er ikke relatert til forhold på arbeidsplassen. Medarbeidere med sykefravær blir fulgt opp iht. kommunens interne retningslinjer.

Tabellen nedenfor viser enhetens måloppnåelse ved bakterielle vannprøver og krav til utslipp.

Brukere	Mål	Akseptabelt	Resultat
Bakterielle vannprøver	100 %	98 %	100 %
Utslippskrav avløp	100 %	96 %	100 %
Utført internrevisjon avløp	100 %	100 %	100 %

Det ble gjennomført 323 ordinære vannprøver i 2015, alle tatt på rentvannssiden (VB-anlegg og nett). Gjennomførte prøver påviste ingen tilfeller av hverken koliforme bakterier eller E.coli. Måloppnåelsen er derfor 100 %. Avløpsprøvene har også overholdt kravene i utslippstillatelsene.

Fra 2015 er det tatt inn en ny kvalitetsindikator kalt «Utført internrevisjon».

Personalinnsats

	Regnskap 2013	Regnskap 2014	Budsjett 2015	31.12.2015
Antall årsverk	57,00	59,50	63,00	63,00

Det ble i budsjettet for 2015 opprettet 1 årsverk merkantil stilling for utskrivning av kommunale eiendomsavgifter, 1 årsverk fagarbeider til styrking av drift og vedlikehold på vann- og avløpsledninger, 1 årsverk prosjektleder for utbygging og 0,5 årsverk prosjektleder for gjennomføring av sentrumsaktiviteter. Enheten har pr. i dag ingen deltidsstillinger.

Driftsregnskapet, beløp i 1.000 kr

	Regnskap 2013	Regnskap 2014	Budsjett 2015	Regnskap 2015
Driftsutgifter	176 278	230 475	191 473	208 135
Driftsinntekter	147 122	200 069	159 803	176 465
Netto driftsutgifter	29 156	30 406	31 670	31 670

Investeringsregnskapet, beløp i 1.000 kr

	Regnskap 2013	Regnskap 2014	Budsjett 2015	Regnskap 2015
Investeringsutgift	138 318	227 496	237 273	243 437
Investeringsinntekt	22 695		0	0
Netto investeringsutgift	115 623	227 496	237 273	243 437

Avvik i netto investeringsutgift skyldes i hovedsak etterslep fra tidligere års bevilgninger.

Stranda på Jessnes fikk en badebinge – en universelt utformet badebrygge som passer både for bevegelseshemmede og barn.

Netto driftsutgifter pr. resultatenhhet, beløp i 1.000 kr (før årsoppgjørdisposisjoner)

Resultatenhet	Budsjett 2015	Regnskap 2015	Avvik	Avvik i %
620 Teknisk drift	31 670	31 346	324	1,0

Før årsoppgjørdisposisjoner har teknisk drift et mindreforbruk på om lag kr 324.000 som i hovedsak skyldes lavere utgifter til snøbrøyting enn budsjettet.

2.14.4 Vesentlige resultater, aktivitets- og standardendringer

Dekningsgrader for vann, avløp, septik og renovasjon, beløp i 1.000 kr

	2012	2013	2014	2015
Dekningsgrad vann (funksjon 340,345)				
Totalte utgifter inkl. fellesutgifter og kapitalkostnader	30 840	34 577	36 939	40 072
Inntekter	34 736	37 143	56 415	45 543
Prosentvis dekning	112,6	107,4	152,7	113,7
Dekningsgrad avløp (funksjon 350,353)				
Totalte utgifter inkl. fellesutgifter og kapitalkostnader	52 067	54 476	60 659	70 438
Inntekter	55 468	57 906	88 987	70 629
Prosentvis dekning	106,5	106,3	146,7	100,3
Dekningsgrad septik (funksjon 354)				
Totalte utgifter inkl. fellesutgifter og kapitalkostnader	5 457	5 937	6 155	7 228
Inntekter	7 353	6 498	7 718	6 908
Prosentvis dekning	134,7	109,4	125,4	95,6
Dekningsgrad renovasjon (funksjon 355,357)				
Totalte utgifter inkl. fellesutgifter og kapitalkostnader	37 276	38 318	39 377	40 370
Inntekter	35 945	38 318	39 377	41 168
Prosentvis dekning	96,4	100	100	102

Dekningsgraden angir hvor stor andel av utgiftene som dekkes av inntekter. Når dekningsgraden er over 100 %, avsettes overskytende på VAR-fond for å få avgiftsregnskapet i balanse. Når dekningsgraden er under 100 %, brukes VAR-fond for å få avgiftsregnskapet i balanse.

Ved beregning av kapitalkostnader for rente på den investerte kapitalen innen VAR-regnskapet, er det benyttet 5-årig swaprente på 1,47 % tillagt 0,5 prosentpoeng. Det er brukt en rente på 1,97 % i regnskapet for 2015. I opprinnelig budsjett for 2015 var det lagt til grunn en rente på 2,7 % som da tilsvarte 5-årig swaprente på 2,2 % tillagt 0,5 prosentpoeng.

Hovedområdene vann og avløp har en netto avsetning til bundne driftsfond på hhv. 5,471 og 0,191 mill. kroner. Overskuddene på vann og avløp skyldes i hovedsak høyere inntekter fra tilknytningsgebyrer enn budsjettet. Nye tilknytninger fra øvrig bebyggelse øker også etter hvert som det kommunale ledningsnett bygges ut og påvirker gebyrinntektene positivt. Driftsutgifter for vann ble som budsjettet, mens driftsutgiftene for avløp ble høyere enn budsjettet. Økningen skyldes tiltak på renseanlegg og ledningsnett i Gamle Narudveg og Narudveg. Det budsjetteres med bruk av fond i den neste økonomiplanperioden 2017-2020 for å holde en jevn og lav prisstigning på de kommunale avgiftene.

Hovedområde septik fikk i 2015 et underskudd på kr 319.000. Det ble budsjettet med bruk av fond på kr 580.000. Avviket skyldes i hovedsak mindre leverte mengder til Hias IKS enn det som var lagt til grunn i budsjettet. Underskuddet dekkes av bundne driftsfond septik.

Hovedområde renovasjon har en netto avsetning til bundne driftsfond på kr 798.000. Renovasjon hadde ved inngangen til 2015 et udekket underskudd på kr 958.000. I budsjett 2015 var det forutsatt inndecking av kr 667.000 av akkumulert underskudd. Gebyrinntektene ble i 2015 høyere enn budsjettert og fritidsrenovasjonen fikk en nedgang på ca. 20 % som i hovedsak skyldes ny bom på Beinstigen. Resten av det akkumulerte underskuddet på kr 291.000 ble dekket inn.

Kommunale eiendomsavgifter faktureres 4 ganger i året, kvartalsvis fakturering. Det ble åpnet for månedlig fakturering av eiendomsavgifter for boligeiendommer i 2015. Ved årets utgang har ca. 300 benyttet seg av ordningen.

Oversikt over bundne fond innen VAR-området siste 5 år, beløp i 1.000 kr

År	Vann				Avløp			
	IB	Bruk	Avsetn.	UB	IB	Bruk	Avsetn.	UB
2011	0	447	769	322	0	601	2 293	1 692
2012	322	181	4 180	4 321	1 692	1 937	5 463	5 218
2013	4 321	0	2 747	7 068	5 218	220	3 877	8 875
2014	7 068	0	19 923	26 991	8 875	390	28 955	37 440
2015	26 991	0	6 057	33 048	37 440	4 809	5 737	38 368

Parkavdelingen forskjønnet kommunen med blomster.

År	Renovasjon				Septik			
	IB	Bruk	Avsetn.	UB	IB	Bruk	Avsetn.	UB
2011	0	0	0	0	866	0	1 401	2 267
2012	0	0	0	0	2 267	0	1 998	4 265
2013	0	82	82	0	4 265	0	688	4 953
2014	0	0	0	0	4 953	0	1 719	6 672
2015	0	0	813	813	6 672	319	125	6 478

Pr. 31.12.2014 var VAR-fondene på til sammen 71,103 mill. kroner. Fra 2014 til 2015 er det en nettoøkning på VAR-fondene med 7,604 mill. kroner. Dette inkluderer avsatte renter på VAR-fondene med til sammen 1,463 mill. kroner. Pr. 31.12.2015 er saldoen for fondene 78,707 mill. kroner.

Det bygges hytter som aldri før i Ringsakerfjellet. I 2015 ble det gitt 249 byggetillatelser.

2.15 Kart og byggesak (VO nr. 63)

Kart og byggesaksjef: Atle Ruud

2.15.1 Ansvarsområde

Virksomhetsområdet omfatter bygge-, delings- og seksjoneringsaker, kart og oppmåling, avløp fra spredt bebyggelse og eiendomsskatt.

2.15.2 Hovedkommentar

Aktiviteten innenfor byggesaksområdet var stor også i 2015, og i alt ble det behandlet 877 byggesaker og gjennomført 51 tilsyn. Det ble opprettet 318 eiendommer i 2015 mot 340 foregående år. Det ble også opprettet 467 nye adresser, hvorav 89 var omadresseringer. Ved utgangen av 2015 var det omtrent 20.000 eiendomsskatteeiendommer.

2.15.3 Måloppnåelse og ressursbruk

Det er ikke gjennomført brukerundersøkelse i 2015.

Brukere	Mål	Akseptabelt	Resultat
Antall klagesaker omgjort pga. saksbehandlingsfeil	0	0	0

I 2015 ble ingen klagesaker med hensyn til bygge- og fradelingsaker omgjort av Fylkesmannen på grunn av saksbehandlingsfeil.

Medarbeidere	Mål	Akseptabelt	Resultat
Ansattes tilfredshet med engasjement og kompetanse	5,0	4,0	4,6
Ansattes tilfredshet med læring og fornyelse	5,0	4,0	4,4
Medarbeiderskap	5,0	4,0	4,8

Organisasjon	Mål	Akseptabelt	Resultat
Ansattes tilfredshet med arbeidsmiljøet	5,0	4,0	4,6
Ansattes stolthet over egen arbeidsplass	5,0	4,0	4,9
Sykefravær	5,0 %	6,0 %	3,9 %
Ansattes tilfredshet med ledelsen	5,0	4,0	4,7
Ledelse (samlet resultat)	5,0	4,0	4,7

Resultatet av medarbeiderundersøkelsen i 2015 har blitt tatt opp i fellesmøte i enheten og det jobbes med å forbedre noen punkter.

Sykefraværet for de siste 12 måneder er 3,9 %, og er innenfor målet på 5 %. Sykefraværet er i liten grad arbeidsplassrelatert.

Personalinnsats

	31.12.2013	31.12.2014	Budsjett 2015	31.12.2015
Antall årsverk	17,50	17,50	17,50	17,50

Ved utgangen av 2015 har virksomheten 17 heltidsstillinger og en deltidsstilling. Enheten har ingen ansatte som jobber ufrivillig deltid.

Driftsregnskapet, beløp i 1.000 kr

	Regnskap 2013	Regnskap 2014	Budsjett 2015	Regnskap 2015
Driftsutgifter	15 593	15 310	15 109	17 072
Driftsinntekter	13 909	17 443	14 384	16 347
Netto driftsutgifter	1 684	- 2 133	725	725

Investeringsregnskapet, beløp i 1.000 kr

	Regnskap 2013	Regnskap 2014	Budsjett 2015	Regnskap 2015
Investeringsutgift	672	0	726	135
Investeringsinntekt	0	0	0	0
Netto investeringsutgift	672	0	726	135

Netto driftsutgifter pr. resultatenhhet, beløp i 1.000 kr (før årsoppgjørdisposisjoner)

Resultatenhet	Budsjett 2015	Regnskap 2015	Avvik	Avvik i %
630 Kart og byggesak	725	- 2 612	3 337	460,3 %

Enheten fikk et mindreforbruk på 3,337 mill. kroner i 2015, hvorav kr 105.000 er avsatt til utvidelse av arkivet. Resten av mindreforbruket skyldes økte inntekter spesielt innenfor byggesaksområdet på grunn av mange saker.

2.15.4 Vesentlige resultater, aktivitets- og standardendringer

Generelt

Aktiviteten innenfor både byggesak og oppmåling har vært stor gjennom 2015. Byggetillatelse for nye boenheter ble videreført på et høyt nivå, og det ble ny rekord med hensyn til fritidsboliger med 249 byggetillatelse. Antall byggesaker har gått noe ned. Dette kan skyldes lovendring fra 1.7.2015 som medførte at en del mindre tiltak ble unntatt byggesaksbehandling. Det har vært stor aktivitet i fjellområdene både med hensyn til fradelinger og oppføring av nye fritidsboliger

Nye tiltak

Gjennom GIS-samarbeidet med de andre kommunene på Hedmarken foregår det en løpende utvikling for å gjøre kartmodulen best mulig for flest mulig på ulike medium.

Hovedtrekk i årsproduksjonen

År	2013	2014	2015
Byggetillatelse for nye boenheter (antall)	214	184	195
Byggetillatelse for nye hytter (antall)	169	193	249
Nye eiendommer	244	340	318
Nye seksjoner	51	127	84
Registrering av spredte avløpsanlegg	50	20	20

Rapport om bruk av delegert myndighet

År	2013	2014	2015
Delegerte byggesaker	920	980	877
Delegerte delingssaker	220	231	167
Delegerte dispensasjonssaker	220	188	228
Delegerte utslipssaker	57	73	68

2.16 Kemnerkontoret (VO nr. 70)

Kemner: Per Kollstrøm

2.16.1 Ansvarsområde

Kemnerkontoret har ansvaret for alle kommunale oppgaver som er relatert til skatt mv. og kommunal fakturering. For skatteområdet omfatter dette innfordring, kontrollvirksomhet, skatteregnskap, skatteoppgjør og merkantile oppgaver. Kommunal fakturering omfatter fakturering og innfordring av kommunale betalbare tjenester.

2.16.2 Hovedkommentar

Kemnerkontoret er i stor grad ajour med sine hovedarbeidsoppgaver og har ingen uløste publikumsorienterte oppgaver av betydning. Det benyttes gode og oppdaterte rutinebeskrivelser og virksomhetsplaner i organisasjonen og i saksbehandlingen.

2.16.3 Måloppnåelse og ressursbruk

Det er ikke gjennomført brukerundersøkelse i 2015.

Brukere	Mål	Akseptabelt	Resultat
Innbetalt restskatt 2013 pr. 31.12.15	85,00 %	83,00 %	92,02 %
Innbetalt forskuddsskatt 2014 pr. 31.12.15	96,00 %	95,00 %	99,31 %
Innbetalt forskuddstrekk 2014 pr. 31.12.15	99,00 %	98,00 %	99,98 %
Innbetalt arbeidsgiveravgift 2014 pr. 31.12.15	99,00 %	97,00 %	99,95 %
Antall regnskapskontroller pr. 31.12.15	30	25	87
Innbetalte kommunale krav pr. 31.12.15	90,00 %	88,00 %	96,47 %

Alle resultatmål er nådd pr. 31.12.2015. Innbetalte kommunale krav 2015 vil variere gjennom hele året etter hvilke beløp som til enhver tid blir utfakturert.

Medarbeidere	Mål	Akseptabelt	Resultat
Ansattes tilfredshet med engasjement og kompetanse	5,0	4,0	4,8
Ansattes tilfredshet med læring og fornyelse	5,0	4,0	4,0
Medarbeiderskap	5,0	4,0	4,9

Organisasjon	Mål	Akseptabelt	Resultat
Ansattes tilfredshet med arbeidsmiljø	5,0	4,0	4,1
Ansattes stolthet over egen arbeidsplass	5,0	4,0	3,7
Sykefravær	7,0 %	8,5 %	2,9 %
Ansattes tilfredshet med ledelsen	5,0	4,0	3,9
Ledelse (samlet resultat)	5,0	4,0	4,2

Kemnerkontoret har i 2015 gjennomført en medarbeiderundersøkelse med et gjennomsnitt på 4,2. Dette er innenfor akseptabelt nivå. Indikatorene «Ansattes stolthet over egen arbeidsplass» og «Ansattes tilfredshet med ledelsen» ligger under akseptabelt nivå. Kemnerkontoret gjennomførte i perioden 2013 – 2015 et eget organisasjonsutviklingsprosjekt. Det er skissert flere tiltak i prosjektet som enheten skal jobbe videre med for å forbedre måloppnåelsen. Det vil i oppfølgingen av prosjektet bli jobbet spesielt med de nevnte indikatorene. I tillegg vil det bli foretatt endringer i enhetens organisasjons- og bemanningsplan som et eget tiltak i 2016.

Sykefraværet de siste 12 måneder er på 2,9 %, som er godt innenfor målet. Sykefraværet er redusert fra 7,0 % i 2014 til 2,9 % i 2015.

Personalinnsats

	31.12.2013	31.12.2014	Budsjett 2015	31.12.2015
Antall årsverk	14,06	13,50	13,50	13,50

Ved Kemnerkontoret er det 13 heltidsstillinger og en deltidsstilling. Enheten har ingen ansatte som jobber ufrivillig deltid.

Driftsregnskapet, beløp i 1.000 kr.

	Regnskap 2013	Regnskap 2014	Budsjett 2015	Regnskap 2015
Driftsutgifter	9 511	9 880	8 635	8 653
Driftsinntekter	4 486	4 971	3 773	3 791
Netto driftsutgifter	5 025	4 909	4 862	4 862

Netto driftsutgifter pr. resultatenhets, beløp i 1.000 kr (før årsoppgjørdisposisjoner)

Resultatenhet	Budsjett 2015	Regnskap 2015	Avvik	Avvik i %
700 Kemnerkontoret	4 862	4 483	379	7,8 %

Kemnerkontoret har et mindreforbruk på kr 379.000 ved utgangen av 2015. Dette inkluderer disponering av kr 360.000 fra tidligere års mindreforbruk som er brukt til å dekke merforbruk på enkelte budsjettposter.

2.16.4 Vesentlige resultater, aktivitets- og standardendringer

År	2013	2014	2015
Totalt innbetalt skatt inkl. renter/innf.utg.	2 331,7 mill. kr	2 351,6 mill. kr	2 534,9 mill. kr.
Totalt innbetalt arbeidsgiveravgift	1 146,6 mill. kr	1 154,8 mill. kr	1 258,1 mill. kr.
Kommunens netto skatteinntekter	640,4 mill. kr	639,2 mill. kr	679,6 mill. kr.
Avholdte utleggsforr. skatt/arb.giv.avgift	176 stk.	198 stk.	159 stk.
Antall anmeldelser vedr. arbeidsgivere	9 stk.	2 stk.	5 stk.
Antall konkursbegjæringer	15 stk.	15 stk.	13 stk.
Antall konkurser åpnet	8 stk.	6 stk.	2 stk.
Antall regnskapskontroller	44 stk.	57 stk.	87 stk.
Antall saker behandlet i skatteutvalget	8 stk.	0 stk.	0 stk.
Antall utsendte fakturaer kommunale krav	128 910 stk.	130 466 stk.	133 727 stk.
Totalt fakturert beløp kommunale krav	382,8 mill. kr	450,9 mill. kr	459,4 mill. kr.
Antall tap av plass i barnehage	4 stk.	4 stk.	14 stk.
Antall tap av plass i skolefritidsordningen	19 stk.	16 stk.	20 stk.
Antall tap av plass i kulturskolen	2 stk.	10 stk.	3 stk.
Antall nedlagte utleggstrekk komm. krav	15 stk.	281 stk.	325 stk.
Antall begjærte tvangssalg fast eiendom	187 stk.	93 stk.	88 stk.

Rapport om bruk av delegert myndighet

Type sak	2013	2014	2015
Gjeldssak (delegeringsreglementets pkt. 5.28)	3	4	4
<i>Innfordring av kommunale krav:</i>			
Økonomireglementets § 8.5.1 (foreldelse)	3	33	34
Endelig utgiftsført beløp, kr	8 182	359 712	269 258
Økonomireglementets § 8.5.2 (konkurs)	2	1	1
Avskrevet beløp, kr	29 057	4 101	10 129
Økonomireglementets § 8.5.3 (misligholdte krav)	27	8	34
Avskrevet beløp, kr	403 158	196 543	418 937
Økonomireglementets § 8.5.4 (langsiktig innf.)	3	0	1
Endelig utgiftsført beløp, kr	45 045	0	5 087
Økonomireglementets § 8.5.6 (gjeldsordn.loven)	6	3	7
Avskrevet beløp, kr	42 067	10 723	46 262

Lørdag 24. oktober åpnet Tesla dørene til sin over 2.000 kvadratmeter store butikk og servicesenter i Brumunddal.

Sommersesongen på torget i Brumunddal ble åpnet med en spesialarrangert versjon av Watermusic av Händel.

Jul i Ringsaker bød på over 160 små og store førjulsopplevelser, og alle innbyggere fikk en brosjyre med arrangementene i posten.

2.17 Servicesenteret (VO nr. 71)

Leder servicesenter: Roger Nilssen

2.17.1 Ansvarsområde

Servicesenterets oppgaver spenner fra resepsjonstjeneste og regelstyrt saksbehandling til skjønnsmessig og faglig myndighetsutøvelse. Målgruppe for senteret er innbyggere og besøkende som trenger en kommunal tjeneste som "helt eller delvis kan leveres over disk". Enheten har også ansvar for kommunens hovedsentralbord. Servicesenteret er lokalisert i Kommunebygget i Brumunddal og i Herredshuset i Moelv. Boligsosial avdeling har kontorer på Herredshuset i Moelv og sentrale oppgaver for avdelingen er bosetting av flyktninger, tildeling av kommunal bolig samt saksbehandling av Husbankens startlån og tilskudd.

2.17.2 Hovedkommentar

2015 har vært et aktivt år for Servicesenteret. Utover ordinær drift har enheten vært involvert i gjennomføring av kommunevalget med blant annet ansvar for tidligstemming og forhåndsstemming. Enheten har også vært sentral i forbindelse med avslutning av boligsosialt utviklingsprogram hvor det i avslutningsåret 2015 har vært et særlig fokus på fremskaffelse av flere utleieboliger i samarbeid med private utbyggere.

2.17.3 Måloppnåelse og ressursbruk

Brukere	Mål	Akseptabelt	Resultat
Tilfredshet med tjenestene	5,0	4,0	5,7
Kvaliteten på tjenestene	5,0	4,0	5,7
Tilfredshet med samarbeid og medvirkning	5,0	4,0	5,6
Tilfredshet med informasjon	5,0	4,0	5,8

Medarbeidere	Mål	Akseptabelt	Resultat
Brukernes tilfredshet med ansattes engasjement og kompetanse	5,0	4,0	5,6
Ansattes tilfredshet med engasjement og kompetanse	5,0	4,0	5,3
Ansattes tilfredshet med læring og fornyelse	5,0	4,0	5,3
Medarbeiderskap	5,0	4,0	5,5

Organisasjon	Mål	Akseptabelt	Resultat
Ansattes tilfredshet med arbeidsmiljøet	5,0	4,0	5,4
Ansattes stolthet over egen arbeidsplass	5,0	4,0	5,4
Sykefravær	5,0 %	7,0 %	5,6 %
Ansattes tilfredshet med ledelsen	5,0	4,0	5,2
Ledelse (samlet resultat)	5,0	4,0	5,5

Målsettingen på alle indikatorene i brukerundersøkelsen ble oppnådd og resultatene er noe bedre enn forrige brukerundersøkelse fra 2012. Oppsummert viser medarbeiderundersøkelsen god måloppnåelse på de ulike indikatorene. Sykefraværet i Servicesenteret har gått ned fra 13,1 % i 2014 til 5,6 % i 2015. Den positive nedgangen skyldes blant annet at det har vært jobbet målrettet og systematisk med oppfølging av langtidssykemeldte.

Personalinnsats

	31.12.2013	31.12.2014	Budsjett 2015	31.12.2015
Antall årsverk	10,65	11,65	11,65	11,65

Servicesenteret består av et 1. linjeteam med 6,15 årsverk, inkludert arbeidsleder og servicesjef, samt en boligsosial avdeling med 5,5 årsverk, inkludert avdelingsleder. Enheten har en fast ansatt i 15 % stilling og en fast ansatt i 50 % stilling. Begge har 100 % stilling i kommunen. Enheten har dermed ingen som jobber ufrivillig deltid.

Driftsregnskapet, beløp i 1.000 kr

	Regnskap 2013	Regnskap 2014	Budsjett 2015	Regnskap 2015
Driftsutgifter	15 229	18 284	11 922	19 625
Driftsinntekter	8 817	10 454	3 157	10 860
Netto driftsutgifter	6 412	7 830	8 765	8 765

Regnskapsførte driftsutgifter og driftsinntekter er høyere enn budsjettet. Dette skyldes etablerings- og tilpasningsstilskudd som blir fullfinansiert av Husbanken.

Netto driftsutgifter pr. resultatenheter, beløp i 1.000 kr (før årsoppgjørdisposisjoner)

Resultatenhet	Budsjett 2015	Regnskap 2015	Avvik	Avvik i %
710 Servicesenteret	8 765	8 490	275	3,1 %

Servicesenteret hadde et mindreforbruk på kr 275.000 i 2015. Dette skyldes primært mindreforbruk av lønnsmidler ved delvis frikjøp av servicesjef til ledelse av boligsosialt utviklingsprogram.

2.17.4 Vesentlige resultater, aktivitets- og standardendringer

1.linje oppgaver

Servicesenteret yter råd og veiledning på mange fagområder. Det er stor etterspørsel etter veiledning i plan- og bygningsloven, særlig i sommerhalvåret. Senteret deltar i arbeidet med tomteutvikling og har ansvar for salg av kommunale tomter. I 2015 er det solgt 34 kommunale tomter, noe som er en betydelig økning fra 2014 da det ble solgt 23. Det er stor etterspørsel etter tomter i Brumunddal.

I Moelv har Servicesenteret felles 1. linje med biblioteket, som også fungerer som fronttjeneste for Herredshusets øvrige enheter og møtevirksomhet i bygget. NAV Ringsaker avsluttet sitt servicepunkt i Moelv 1.4.2015 og lensmannskontoret la ned sin politipost 18.6.2015. Servicesenteret i Moelv gir råd og veiledning om NAV-relaterte spørsmål og statlige ordninger for øvrig. Ved behov for kontakt med politi, henvises det til lensmannskontoret i Brumunddal eller politikammeret på Hamar.

Antall saker/vedtak på ulike fagområder i 2013, 2014 og 2015

Sakstype	2013	2014	2015
Serveringsbevilling	11	18	17
Skjenkebevilling for enkeltanledning	143	158	141
Farlig skolevei	92	130	158
Parkeringstillatelse for forflytningshemmede	128	128	142
Meglerhenvendelser vedrørende salg/overdragelse	652	698	808
Egenerklæring om konsesjonsfrihet ved erverv av fast eiendom	156	164	135
Motorferdsel i utmark	11	7	21
Teknisk forhåndsgodkjenning (spillemidler)	8	8	3

Det er behandlet 158 søknader om skoleskyss knyttet til farlig skolevei i 2015, hvorav 144 ble innvilget og 14 ble avslått. Det har vært to klagesaker til behandling hos fylkesmannen i 2015. Økningen i antall saker skyldes blant annet mer trafikk langs flere skoleveier samt midlertidig flytting til alternativt skolested i Næroset i forbindelse med nybygging.

Antall meglerhenvendelser i forbindelse med salg av boliger har økt fra 698 i 2014 til 808 i 2015. Økningen er knyttet til både salg av eneboliger og fritidsboliger i kommunen.

Enheten er kontinuerlig opptatt av tilgjengelighet og service. Fra 1.7.2015 ble det inngått ny serviceavtale for telefoni hvor Nordialog overtok ansvaret for sentralbordsystemet Trio fra Atea.

Det har i snitt vært 740 mottakere av Husbankens bostøtte pr. måned i 2015, noe som er en nedgang fra 2014 hvor det i snitt var 843. Det er gitt til sammen kr 16.675.345 i bostøtte, dvs. gjennomsnittlig kr 1.877 pr. måned pr. søker. Nedgangen i antall bostøttemottakere skyldes primært at færre innbyggere oppfyller vilkårene.

Servicesenteret har siden 1.1.2015 hatt kontantfri kasse. Stadig flere kommuner og banker har gått bort fra behandling av kontanter over disk, og fra 1.1.2015 har all innbetaling til kommunen via Servicesenteret skjedd gjennom bankterminal i Brumunddal og Moelv.

Servicesenteret holder oversikt over befolkningsutviklingen i Ringsaker og sender månedlig ut velkomstbrosjyre til nye innbyggere. I 2015 ble det sendt ut til sammen 925 velkomstpakker. I sommerhalvåret har antall turister som bruker Servicesenteret økt.

Boligsosiale oppgaver

Servicesenteret og boligsosial avdeling har helhetlig ansvar for kommunens boligsosiale virkemidler. Enheten er gitt myndighet til å tildele kommunale utleieboliger og omsorgsboliger etter retningslinjer vedtatt av kommunestyret. Etterspørselen etter kommunale utleieboliger er betydelig, men siste kartlegging av bostedsløse i Ringsaker i uke 48 viste en positiv nedgang fra 32 bostedsløse i 2014 til 14 i 2015.

Det ble i 2014 overført 45 ubehandlede søknader om kommunal bolig til vanskeligstilte på boligmarkedet til 2015. I tillegg mottok kommunen 123 nye søknader. Totalt hadde enheten da 168 saker til behandling i 2015.

Tildeling av kommunal bolig til vanskeligstilte på boligmarkedet for 2015

Tildelinger	Antall	Tildelt bolig	Venter på ledig bolig pr. 31.12.2015
Positivt vedtak (fyller vilkårene)	62	42	20
Vedtak om fornyet leiekontrakt	5	5	
Ikke lenger behov*	79		
Avslag	19		
Under behandling pr. 31.12.2015	3		
Sum	168	47	20

*Ikke lenger behov betyr at boligbehovet har blitt løst på annen måte og at søknaden er trukket.

Saksbehandlings- og oppfølgingskapasiteten på dette området har blitt vesentlig forbedret og ved utgangen av 2015 var det kun tre saker under behandling. I 2015 har 47 personer fått tildelt bolig, mens tilsvarende tall for 2014 var 42.

Ved utgangen av 2014 var Servicesenteret ajour med behandling av søknader om omsorgsbolig. Det totale antallet søknader til behandling i 2015 består derfor kun av nye søknader som til sammen var 83.

Tildeling av omsorgsbolig i 2015

Tildelinger	Antall	Tildelt bolig	Venter på ledig bolig pr. 31.12.2015
Positivt vedtak (fyller vilkårene)	61	49	12
Avslag	8		
Ikke lenger behov*	14		
Under behandling pr. 31.12.15	0		
Sum	83	49	12

*Ikke lenger behov betyr at boligbehovet har blitt løst på annen måte og at søknaden er trukket.

49 personer fikk tildelt omsorgsbolig i 2015, mens tilsvarende tall i 2014 var 63. Samlet etterspørsel etter kommunal bolig og omsorgsbolig er fortsatt større enn tilbudet, men situasjonen har bedret seg siden 2014. Ved utgangen av 2015 ventet totalt 32 personer på ledig egnet bolig, mens tilsvarende tall i 2014 var 45.

Servicesenteret har i 2015 mottatt 174 søknader om startlån.

Saksbehandling av søknad om startlån i 2015

Startlån i 2015	Antall
Innvilgede saker	68
Avslag med begrunnelse i retningslinjene	63
Avslag med begrunnelse i oppbrukte midler*	29
Saker under behandling pr. 31.12.2015	14
Sum	174

*Dette ble gjort på slutten av året.

Saksbehandling av søknad om startlån skjer i henhold til Husbankens forskrift for tildeling av startlån og lokale retningslinjer vedtatt av kommunestyret. Årlig totalportefølje for startlån er redusert de siste to årene grunnet innstramming av målgruppe for ordningen fra 1.4.2014 samt forbedret saksbehandlingskapasitet og bedre saksbehandlingsrutiner.

Etterspørselen etter startlån i 2015 i form av søknader har vært større enn tilgjengelige lånemidler, selv om kommunen har fått utbetalt 30 mill. kroner fra Husbanken. Ved årsavslutning ble derfor 29 søknader avslått med felles begrunnelse om at midlene er oppbrukt. Disse søkerne kan søke på nytt igjen i 2016 når Husbanken har bevilget nye lånemidler.

Tildeling av startlån i 2015

Type tildeling	Antall	Beløp
Fullfinansierte boligkjøp med startlån	10	13 665 000
Boligkjøp hvor startlån utgjør en del av finansieringen	6	2 545 000
Startlån til utbedring av bolig	4	2 500 000
Startlån til refinansiering av bolig	15	13 148 440
Tildelt/forhåndstilsagn, ikke utbetalt	11	9 095 000
Tildelt/reservert, ikke utbetalt	9	4 305 000
Sum	55	45 258 440

Andelen saker med startlån til refinansiering av bolig har økt fra 13 i 2014 til 15 i 2015. Økningen er ikke stor i antall, men er betydelig når det gjelder utbetalt beløp. I 2014 utgjorde samlet sum til refinansiering av bolig kr 3.058.311 mens den i 2015 er på kr 13.148.440. I saker vedrørende refinansiering samarbeides det tett med gjeldsrådgivere hos NAV Ringsaker.

Tildeling av tilskudd til etablering og tilskudd til tilpasning i 2015

Type tildeling	Antall	Beløp
Tilskudd til etablering sammen med startlån*	8	1 587 663
Tilskudd til etablering uten startlån	4	510 000
Tilskudd til tilpasning	9	1 883 769
Sum	21	3 981 432

*Disse 8 sakene inngår i det totale antall innvilgede saker med tildeling av startlån på til sammen 55 saker.

Andelen saker med tilskudd til tilpasning av bolig økte fra tre i 2014 til ni i 2015. Ordningen er viktig for å bidra til at personer med funksjonsnedsettelse kan få tilpasset sin bolig.

Bosetting av flyktninger

Servicesenteret har koordinerings- og gjennomføringsansvar for bosetting av flyktninger. Bosettingsmodellen til kommunen er basert på at alle berørte enheter i kommunen skal bidra i flyktningarbeidet. Servicesenteret har det operative ansvaret i bosettingsfasen og den strekker seg frem til ca. tre måneder etter at flyktningen har flyttet til kommunen. I løpet av denne perioden blir de voksne flyktningene deltakere på bolig- og innbygggerskolen som Servicesenteret gjennomfører fast to timer annenhver uke så lenge flyktningene er i introduksjonsprogrammet.

Det er kommunestyret som bestemmer hvor mange flyktninger kommunen skal bosette. Gjeldende vedtak for 2015 har i henhold til k.sak 104/2012 vært 30 ordinære flyktninger pr. år inkludert familiegjenforeninger. I tillegg skal kommunen til enhver tid ha åtte enslige mindreårige flyktninger fordelt på to botiltak. Sistnevnte er det barne- og ungdomsvern som har ansvaret for. Kommunen bosatte 50 flyktninger i 2015. Åtte av disse var på kvoten for 2014, mens 12 av dem er forskuttert på bosettingstallet for 2016. I 2015 har kommunestyret hatt to saker til behandling vedrørende mottak av flyktninger. I k.sak 40/2015 vedtok kommunestyret å øke årlig bosetting fra 30 til 45 fra 2016. Dette vedtaket ble i k.sak 90/2015 erstattet av et nytt vedtak om årlig bosetting av 64 flyktninger pr. år fra 2016, inkludert familiegjenforeninger. Vedtak om bosetting av enslige mindreårige har ikke blitt endret.

Bosatte flyktninger i 2013, 2014 og 2015

	Voksne	Barn	Sum personer	Antall husstander
Bosatte i 2013	17	14	31	12
Bosatte i 2014	21	6	27	13
Bosatte i 2015	29	21	50	18
Sum	67	41	108	43

Det ble gjennomført direkte bosetting av tre syriske familier i 2015. Dette var kvoteflyktninger via FN som kom til Gardermoen fra flyktningleirer i nabolandene rundt Syria. De øvrige flyktningene er bosatt fra asylmottak eller via familiegjenforening. I 2015 er det bosatt 11 familiegjenforente flyktninger. Det er de siste årene bosatt flest flyktninger fra Somalia, Eritrea og Etiopia, men kommunen ser at antall flyktninger fra Afghanistan og Syria er økende fra 2015.

Servicesenteret har i siste halvdel av 2015 innledet et samarbeid med Ringsaker Røde kors i forbindelse med bosetting og oppfølging av flyktninger. Erfaringene med dette samarbeidet er positive og vil bli ytterligere utviklet og formalisert i løpet av 2016. Enheten har sekretæransvar for Innvanderrådet, og det ble i 2015 gjennomført sju møter i dette rådet. Servicesenteret har i 2015 arrangert tre møter i kontaktforum for flyktningarbeid hvor flere enheter har vært representert.

Boligsosialt utviklingsprogram

Ringsaker kommune avsluttet sin deltakelse i boligsosialt utviklingsprogram den 31.12.2015. Som en del av avslutningen ble det høsten 2015 gjennomført en ekstern sluttanalyse som formannskapet fikk presentert den 9.12.2015. Det mest sentrale utviklingstiltaket i programmet det siste året har vært arbeid med fremskaffelse av flere utleieboliger gjennom samarbeid med private utbyggere og bruk av tilvisningsavtaler. Ved utgangen av 2015 var det ferdigstilt fire boenheter som kommunen har tilvisningsrett til. Videre var det inngått tilvisningsavtale for ytterligere 33 boenheter hvor kommunen vil få tilvisningsrett til 40 % av dem når de blir ferdigstilt i løpet av 2016.

Is, lys og kuldegrader sørget for magisk stemning på torget under årets «Istid».

2.18 Renhold (VO nr. 80)

Renholdsleder: May Britt Kringsjå

2.18.1 Ansvarsområde

Enheten utfører renhold på om lag 125.000 m² i nesten 100 kommunale bygg spredt over hele Ringsaker. Renholdsoppgavene som utføres er daglig renhold og temporære oppgaver som golvvedlikehold, vinduspuss, hovedrengjøring samt rens av tepper og møbler. Enheten har også ansvar for tøyvaskeriene ved sykehjemmene.

2.18.2 Hovedkommentar

Enheten startet i oktober 2015 et prosjekt med bruk av digitale tegningsbaserte renholdsplaner på nettbrett der renholder har sitt tildelte areal. Det benyttes et program som heter Clean Pilot og formålet er å gi renholder god visuell oversikt over sitt renholdsområde, samt effektivisere ressursbruken til både renholdere og ledelse.

Erfaringene er positive. Det er til enhver tid oppdaterte renholdsplaner. Programmet gir god oversikt for renholder over hvilke oppgaver som skal gjennomføres. For ledere er det blant annet enkelt å sette inn vikar på et areal ved fravær, og vikaren har på en enkel måte full oversikt over hva som skal rengjøres. For avdelingsleder er det også en god måte å styre sine vikarer i systemet, slik at leder ikke trenger å møte opp fysisk på bygget for å vise vikaren arealet. Kommunikasjon mellom leder og kollegaer effektiviseres med integrert meldingsfunksjon. Det er også enklere å gjennomføre gode kvalitetskontroller, samt å registrere avvik, og det kan dokumenteres med bilder tatt med nettbrettet. Enheten har som mål å ta i bruk nettbrett i hele enheten i løpet av 2016.

Det har vært arbeidet aktivt med fremmedspråklige i 2015. Det er gjennomført kurs i norsk muntlig og dataopplæring for 15 deltakere. I tillegg har enheten gjennomført et 3-dagerskurs relatert til terminologi innen renholdsfaget. Ca. 30 % av enhetens ansatte har fremmedspråklig bakgrunn, og riktig bruk av kjemikalier og utstyr er viktig, blant annet med tanke på HMS.

2.18.3 Måloppnåelse og ressursbruk

Medarbeidere	Mål	Akseptabelt	Resultat
Ansattes tilfredshet med engasjement og kompetanse	5,0	4,0	4,8
Ansattes tilfredshet med læring og fornyelse	5,0	4,0	4,6
Medarbeiderskap	5,0	4,0	5,2

Organisasjon	Mål	Akseptabelt	Resultat
Ansattes tilfredshet med arbeidsmiljøet	5,0	4,0	4,9
Ansattes stolthet over egen arbeidsplass	5,0	4,0	4,9
Sykefravær	10,0 %	11,0 %	12,2 %
Ansattes tilfredshet med ledelsen	5,0	4,0	4,7
Ledelse (samlet resultat)	5,0	4,0	4,9

Sykefraværet i 2015 ble høyere enn målsettingen, og økte med 0,3 prosentpoeng fra 2014. Langtidsfraværet over 57 dager var på 8 % og utgjør hovedtyngden av fraværet. Enheten fokuserer løpende på ergonomi med tanke på gode og smarte arbeidsmetoder og bruk av maskiner. Med kunnskapen enheten har mottatt gjennom de ansatte, skyldes mye av langtidsfraværet forhold utenfor arbeidsplassen.

Medarbeidertilfredsheten i enheten ligger noe under målsettingen på de fleste indikatorer, men over akseptabelt nivå. Enheten jobber kontinuerlig med synlig ledelse og kompetanse ut til alle ansatte. Det skjer gjennom allmøter, personalmøter og tilbud om fagbrevutdanning.

Personalinnsats

	31.12.2013	31.12.2014	Budsjett 2015	31.12.2015
Antall årsverk	101,75	103,72	99,97	99,97

Nedgangen i antall årsverk fra 2014 til 2015 skyldes enhetens arbeid med rekalkulerte renholdsplaner i kalkulasjonsverktøyet Jonathan Clean. Dette har gitt muligheter til effektivisering av driften og nedgangen ble gjennomført ved naturlig avgang.

Totalt har enheten 75 personer ansatt i deltidstillinger og 39 personer i heltidstillinger pr. 31.12.2015. Det er 23 personer i deltidstillinger med ufrivillig deltid. Det har vært en økning på 2 personer med ufrivillig deltid gjennom året, noe som skyldes at enheten har innfridd flere krav om stilling etter AML § 14-9, som omhandler midlertidig ansettelser. Forholdet mellom heltid/deltid og innfrielse av krav etter AML § 14-9 oppleves som utfordrende for enheten med tanke på å redusere deltidstillinger ytterligere. I tillegg er det utfordrende å kombinere stillinger med tanke på arbeidstid og stor geografisk avstand. Enheten har fra utgangen av 2012 redusert antall personer i deltidstillinger med 21.

Driftsregnskapet, beløp i 1.000 kr

	Regnskap 2013	Regnskap 2014	Budsjett 2015	Regnskap 2015
Driftsutgifter	55 848	59 986	57 670	59 458
Driftsinntekter	7 927	9 459	5 931	7 719
Netto driftsutgifter	47 921	50 527	51 739	51 739

Netto driftsutgifter pr. resultatenhhet, beløp i 1.000 kr (før årsoppgjørdisposisjoner)

Resultatenhet	Budsjett 2015	Regnskap 2015	Avvik	Avvik i %
800 Renhold	51 739	48 514	3 225	6,2 %

Enheten har et mindreforbruk på 3,225 mill. kroner i 2015. Mindreforbruket skyldes bevisst arbeid med disponering av ressursene. Enheten har hatt høyere inntekter fra refusjon sykepengene enn forutsatt. Ansatte i temporær avdeling har i lange perioder i løpet av året blitt omdisponert for å dekke opp fravær i daglig renhold, noe som har redusert bruken av eksterne vikarer.

Enheten ble i behandling av 1. tertialrapport kompensert kr 38.000 for å dekke driftsutgifter til renhold av modulrigg på Kilde skole.

2.18.4 Vesentlige resultater, aktivitets- og standardendringer

Enheten har siden sommeren 2015 rengjort lokaler på gamle Jølstad skole som disponeres av bygg og eiendom, som møtelokale og kontorer for prosjektledelsen i forbindelse med byggingen av nye Moelv skole. Dette er løst innenfor enhetens egen ramme og stillingsressurser.

Type sak	2013	2014	2015
Delegert personalsak	9	5	6
Delegert økonomisak	2	3	0
Delegert innkjøpsak	2	4	5

2.19 Bygg og eiendom (VO nr. 81)

Bygg- og eiendomssjef: Kjetil Wold Henriksen

2.19.1 Ansvarsområde

Enheten har ansvar for drift og vedlikehold av kommunens totale bygningsmasse, vaktmesterkorps, bygging av kommunale bygg, samt ombyggings- og rehabiliteringsarbeid. Unntaket er bygg som tilhører enhet Teknisk drift. Energiledelse og energiøkonomisering for kommunale bygg er også oppgaver som er tillagt enheten.

I 2015 har bygg og eiendom forvaltet 429 boenheter som omfatter tjenesteboliger, boliger for vanskeligstilte i boligmarkedet, flyktningeboliger og boliger for enslige mindreårige asylsøkere. 243 av boenhetene er omsorgsboliger. Enheten har forvaltningsansvar for 30 eiendommer/bygg/deler av bygg som ikke benyttes i aktiv tjenesteproduksjon.

2.19.2 Hovedkommentar

Det er høy investeringsaktivitet i kommunen. I 2015 ble det nye avlastningssenteret for barn og unge ferdigstilt. I tillegg var det aktivitet med bygging av Mørkved skole og planlegging og oppstart av bygging av Moelv skole. Det har videre vært arbeidet med å planlegge svømmebasseng i Moelv og i Brumunddal.

Enheten har også gjennomført en rekke større og mindre vedlikeholds- og rehabiliteringsprosjekter. Det ble brukt ca. 17,7 mill. kroner til drift og vedlikehold i 2015.

2.19.3 Måloppnåelse og ressursbruk

Det er ikke gjennomført brukerundersøkelser i 2015.

Medarbeidere	Mål	Akseptabelt	Resultat
Ansattes tilfredshet med engasjement og kompetanse	5,0	4,0	4,7
Ansattes tilfredshet med læring og fornyelse	5,0	4,0	4,5
Medarbeiderskap	5,0	4,0	4,8

Organisasjon	Mål	Akseptabelt	Resultat
Ansattes tilfredshet med arbeidsmiljøet	5,0	4,0	4,8
Ansattes stolthet over egen arbeidsplass	5,0	4,0	4,3
Sykefravær	5,0 %	6,0 %	6,7 %
Ansattes tilfredshet med ledelsen	5,0	4,0	4,0
Ledelse (samlet resultat)	5,0	4,0	4,5

Medarbeiderundersøkelsen i 2015 viser noe bedre resultat enn tilsvarende måling i 2013. Alle resultatene på de ulike indikatorene ligger på eller over akseptabelt nivå.

Sykefraværet på 6,7 % er over akseptabelt nivå, og har økt siden 2014 hvor resultatet var 3,8 %. Korttidsfraværet i 2015 utgjør 2,0 %. Det jobbes aktivt med oppfølging og tilrettelegging for sykmeldte.

Personalinnsats

	31.12.2013	31.12.2014	Budsjett 2015	31.12.2015
Antall årsverk	45,57	47,07	48,97	48,97

Enheten hadde 5 deltidsansatte ved utgangen av 2015. Det er ikke ufrivillig deltid ved enheten.

Driftsregnskapet, beløp i 1.000 kr

	Regnskap 2013	Regnskap 2014	Budsjett 2015	Regnskap 2015
Driftsutgifter	95 207	106 119	104 689	108 089
Driftsinntekter	24 239	46 020	39 992	43 392
Netto driftsutgifter	70 968	60 099	64 697	64 697

Investeringsregnskapet, beløp i 1.000 kr

	Regnskap 2013	Regnskap 2014	Budsjett 2015	Regnskap 2015
Investeringsutgift	21 525	17 163	12 272	33 724
Investeringsinntekt	2 008	0	0	0
Netto investeringsutgift	19 517	17 163	12 272	33 724

Det negative budsjettavviket på 21,452 mill. kroner i investeringsregnskapet skyldes investeringer som er budsjettet med midler i tidligere år, men på grunn av forsinkelser har blitt gjennomført i 2015. I tillegg ble det foretatt en fremskynding av kjøp av boliger til flyktninger i 2015, som har budsjettmidler i 2016.

Netto driftsutgifter pr. resultatenehet, beløp i 1.000 kr (før årsoppgjørdisposisjoner)

Resultatenhet	Budsjett 2015	Regnskap 2015	Avvik	Avvik i %
810 Bygg og eiendom	64 697	64 134	563	0,9 %

Enheten har et mindreforbruk før årsoppgjørdisposisjoner på kr 563.000, som i all hovedsak skyldes mindreforbruk i boligavdelingen på kommunale avgifter samt høyere husleieinntekter enn budsjettet.

2.19.4 Vesentlige resultater, aktivitets- og standardendringerDriftsavdelingen*Drift og vedlikehold*

Det ble brukt ca. 17,7 mill. kroner til drift og vedlikehold av en bygningsmasse på ca. 198.000 m².

Enheten har også utført større og mindre vedlikehold av bygg i regi av vaktmesterkorpset. I tabellen under vises de største vedlikeholdsprosjektene som driftsavdelingen har gjennomført i 2015.

Større prosjekter i driftsavdelingen i 2015

Objekt	Gjennomførte tiltak	Utgifter i kr
Kirkekretsen skole	Vindu, isolering, varme	1 900 000
Brumunddal Bo- og aktivitetssenter	SD anlegg, ventilasjon, lys, tak mm	1 620 000
Buttekvern barnehage	Vannskade, vognbod, påbygg	1 200 000
Ringsaker Bo- og aktivitetssenter	Varmestyring, lys, tak, brannsikring mm	861 000
Åsen skole	Takoverbygg over ventilasjon gymsal	666 000
Fredheimvegen barnehage	Lekeapparater, innbygging, vannskade mm	465 000
Lismarka skole	Renovering av dusj, kanalrens	340 000
Nes ungdomsskole	Lys, lysstyring og tak	320 000
Holo AO-senter	Massebytte, asfaltering, piperehabilitering	305 000
Moelv brannstasjon	Oppgradering, vedlikehold og lys	300 000

Teknisk avdeling

Energi/ENØK

Totalt energiforbruk for kommunens tjenestebygg i 2015 var 30,641 mill. kWh. Samlede utgifter utgjorde 22,859 mill. kroner, som innebar en besparelse på 2,976 mill. kroner. Beløpet tilføres fond for energi og kommunale avgifter. Årsaken til besparelsen er blant annet høye temperaturer og lavt energiforbruk, største prisfall på elektrisk kraft noensinne og iverksatte ENØK tiltak.

Porteføljeprisen for elkraft i 2015 ble 0,29 kr/kWh eks. mva. Inklusive avgifter og øvrige utgifter utgjør elkraftprisen 0,75 kr/kWh eks. mva. I 2015 ble også Ringsaker bo- og aktivitetssenter og Soltun tilknyttet fjernvarme. Totalt har Ringsaker kommune 21 bygg som er tilknyttet fjernvarme. Det ble levert 6,786 mill. kWh til disse byggene i 2015 og tilsvarer 0,73 kr/kWh eks. mva.

El-sertifikater

I 2015 ble det kjøpt inn el-sertifikater for ca. kr 305.000 til å dekke porteføljen til kommunen, som utgjør kr 0,0149 pr. kWh. Dette er en lovpålagt ordning iht. el-sertifikatloven, som forvaltes av NVE.

Prosjekt ENØK

Det ble investert kr 727.500 i ENØK-prosjektet i 2015. Disse investeringene forventes å gi en årlig besparelse på om lag kr 167.000, tilsvarende en nedbetalingstid på 4,3 år. Satsing på energioptimering gir korte nedbetalingstider og muligheter for positiv gevinst på driftssiden.

Energi- og klimaplan

I henhold til vedtatt energi- og klimaplan i Ringsaker kommune, skal det blant annet fokuseres på tiltak innen energisparing, avfallshåndtering og forvaltning. Siden planen ble vedtatt i 2010, har bruk av fyringsolje hatt en nedgang fra 9,7 % av totale energikostnader i 2010 til 3,1 % i 2015. I tillegg har bruk av bioenergi hatt en økning fra 0 % i 2010 til 2,7 % i 2015. Det arbeides fortløpende med å få bygg over på fjernvarme og dette utredes i alle store byggeprosjekter. I tillegg gjøres det et omfattende arbeid

16. desember ble første spadetak tatt på Moelv skole. Skolen skal stå ferdig høsten 2017.

med å få toppsystem i alle større kommunale bygg. Systemet skal styre varme og ventilasjon, som gir kommunen bedre muligheter til å sikre god energistyring og optimal drift. I 2015 har enheten fokusert på energioptimal drift i alle ledd av driftsorganisasjonen og en målrettet bruk av ENØK og energisparemidler. Dette har ført til en positiv utvikling i energiutgiftene.

Kommunale avgifter og avfallshåndtering

Totale utgifter for kommunale avgifter og avfallshåndtering av tjenestebygg utgjorde 6,692 mill. kroner i 2015, som er en besparelse på kr 286.000. Beløpet tilføres fond for energi og kommunale avgifter. Det ble i 2015 igangsatt arbeid for å innhente rammeavtale for avfallshåndtering, inkludert leie av komprimeringsmaskiner, som gir stor reduksjon i avfallsmengder og tryggere håndtering av smittefarlig avfall. Avtalen forventes å være klar i 2016.

Prosjekt energimerking av bygg

Det bevilges hvert år investeringsmidler til lovpålagt energimerking av bygg. I 2015 var det 2,05 mill. kroner til disposisjon til formålet. Av dette er det benyttet kr 533.000. Det ble i løpet av året utført energimerking og energivurdering av tekniske anlegg på 16 bygg, med samlet oppvarmet areal på ca. 40.000 m². Resultatene inngår i enhetens prioritering av ENØK-tiltak. Arbeidet fortsetter i 2016, og det er nå 19 bygg som er under utredning.

Boligavdelingen

Enheden har forvaltningsansvar for 429 boenheter, hvorav 243 er omsorgsboliger. For de kommunale utleieboligene har enheten en målsetting å ha 90 % av boligmassen utleid til enhver tid. Pr. 31.12.2015 var utleiegraden 96 %. Ved utgangen av 2015 var alle omsorgsboligene utleid eller tildelt med unntak av 6 leiligheter på Veldre bo- og aktivitetssenter. Disse leilighetene har vist seg vanskelig å få utleid, da de ligger for langt unna Brumunddal sentrum.

Enheden gjennomfører løpende kartlegging av tilstanden på utleieboligene. Boligene blir inndelt i tilstandsfaktor fra 0 til 4 ut fra tilstand på boligen. I 2015 ble standarden på 28 boenheter hevet minst ett nivå.

Det er i 2015 kjøpt 4 boliger i Brumunddal, 2 boliger er tapt i brann og 1 bolig er solgt. 2 boliger er i så dårlig tilstand at de ikke kan leies ut.

Forvaltningsavdelingen

Bygg som ikke er i aktiv tjenesteproduksjon

Enheden har forvaltningsansvaret for bygg som ikke er i aktiv tjenesteproduksjon. Noe av bygningsmassen leies ut til næringsdrivende, lag og foreninger. I tillegg disponerer kommunale enheter deler av bygningsmassen til lagring eller midlertidige kontorer. Åtte av bygningene er i en slik stand at de ikke kan brukes, blant annet svømme- og gymbygg ved Moelv og Nes ungdomsskoler. Det er satt i gang arbeid med en forvaltningsplan hvor nåværende og mulig fremtidig bruk skal kartlegges.

Ny permanent utstilling ved Prøysenhuset

Enheden har budsjettansvaret for den nye utstillingen til Prøysenhuset. Den permanente utstillingen sto ferdig i juli 2015. Ved utgangen av 2015 viste regnskapet 12,850 mill. kroner. Resterende midler av et budsjett på 14 mill. kroner benyttes til produksjon av 2-3 filmer som skal vises i tilknytning til utstillingen. Disse vil være ferdige sommeren 2016.

Tilstandskartlegging – vedlikeholdsetterslep

Tilstandskartlegging av kommunale bygg utføres i 3 trinn. Trinn 1 omfatter skoler, barnehager og svømmebasseng og ble ferdig i 2014, jf. k.sak 21/2014. Trinn 2 omfatter den øvrige bygningsmasse, som idretts- og kulturbygg, administrasjonsbygg og helse-/sosialbygg. Resultatene fra trinn 2 skal legges frem for politisk behandling i 1. halvår 2016. I trinn 3 gjenstår registrering av brannstasjoner, bygg som ikke er i aktiv tjenesteproduksjon, og nyere bygg hvor garantitiden fortløpende passerer.

Prosjektavdelingen

De største byggeprosjektene som prosjektavdelingen har håndtert i 2015:

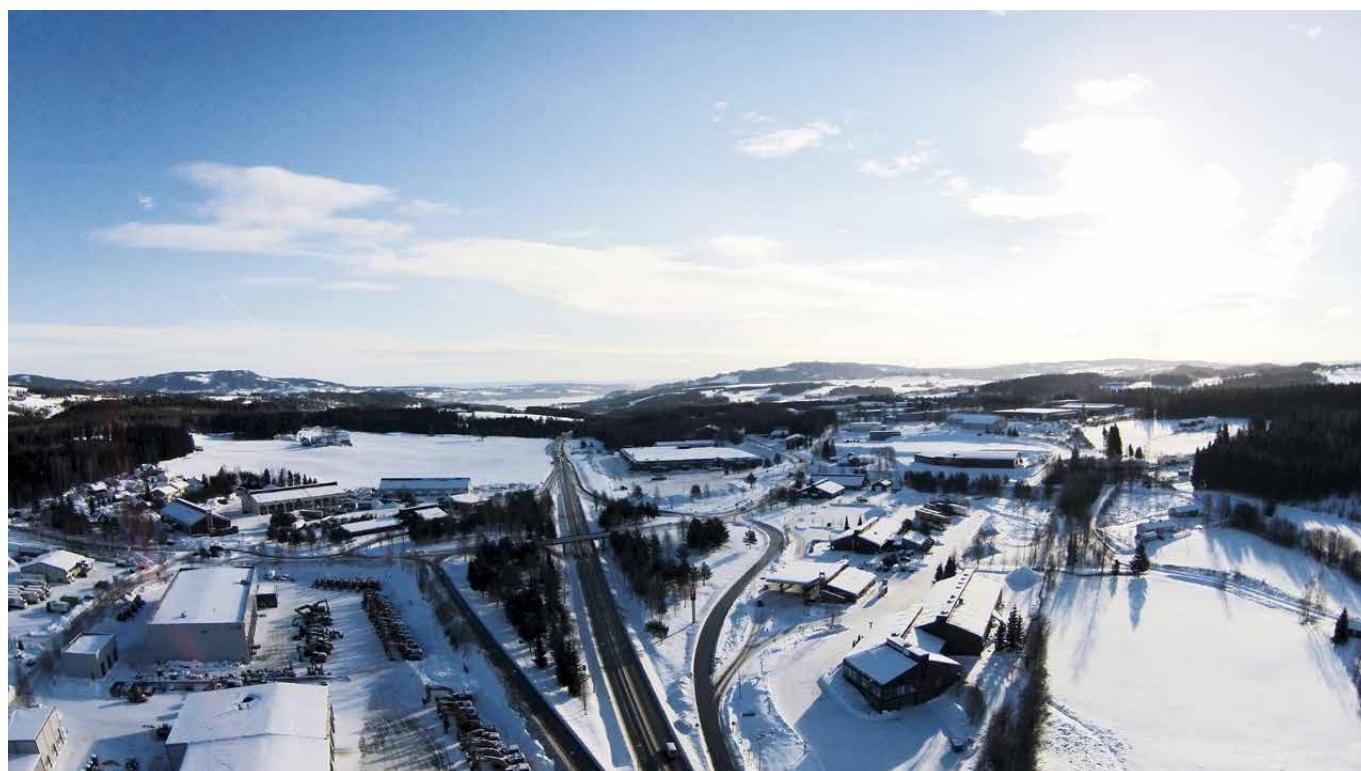
Prosjekt	Kostnadsramme	Status ved utgangen av 2015	Ferdigstillelse
Avlastningssenter barn og unge	64 mill. kroner	Ferdigstilt/i prøvedriftsfase	Ferdigstilt
Mørkved skole	180 mill. kroner	Under bygging	Høsten 2016
Moelv skole	258,8 mill. kroner	Igangsett	Høsten 2017
Svømmehall Moelv	Ikke vedtatt	Prosjektutviklingsfase pågår	Høsten 2017
Stavsberg skole	Ikke vedtatt	Forberedelse til konkurranse for valg av samspillsentreprenør	Ultimo 2019

2015 var et år med høyt aktivitetsnivå. Avlastningssenteret for barn og unge ved Mørkved skole er det første prosjektet gjennomført i samspillsentreprise. Dette bygget er ferdigstilt, og en ser at tett dialog og samarbeid mellom de involverte partene, som byggherre, brukere, entreprenører, arkitekter, rådgivere osv, har gitt svært gode resultater. Samtidig er det gjennom de ulike samspillsprosjektene også avdekket at gjennomføringsmodellen må videreutvikles. Utviklingsfasen i prosjektene er en svært viktig fase med tanke på riktig involvering og overordnede valg av løsninger. Erfaringen viser at byggherre må ta mer styring i denne fasen av prosjektet.

Avdelingen har gjennom 2015 hatt et generelt høyt aktivitetsnivå og store deler av året har det vært innleid en prosjektleder via rammeavtale for å håndtere prosjekter utover avdelingens kapasitet.

Rapport om bruk av delegert myndighet

Type sak	2013	2014	2015
Delegert innkjøpssak	21	24	14
Delegert personalsak	11	6	4
Delegert økonomisak	30	27	27

Utbyggingen på Rudshøgda skjøt fart i 2015.

2.20 Matproduksjon (VO nr. 82)

Enhetsleder: Vidar Sveadalen

2.20.1 Ansvarsområde

Enheten produserer og leverer frokost, lunsj, toretters middag og kveldsmat til kommunens institusjoner, boliger for funksjonshemmede og hjemmeboende brukere i hele kommunen. Enheten bestiller, sorterer og kvalitetssikrer maten ved alle institusjonene. Det vil si at enheten har en tilretteleggerrolle for 43 postkjøkken fordelt på åtte bo- og aktivitetssentre. I tillegg drifter enheten åtte kantiner og tilbyr catering internt i kommunen. Enheten ivaretar distribusjon av maten med egen kjølebil og sjåfør.

2.20.2 Hovedkommentar

Måltidene som serveres til brukere og kunder er basert på retningslinjer gitt av Helsedirektoratet hva gjelder porsjonsstørrelser, variasjon og utvalg. Menyen er sammensatt av gode råvarer levert av lokale leverandører. Maten blir produsert med gode oppskrifter etter produksjonsmetoden «kok/kjøl», som sikrer at maten blir langtidsholdbar. Det er viktig at prosedyrene følges i alle ledd under produksjon, nedkjøling og lagring, for å ivareta matsikkerhet, smak og næringsinnhold på en god måte. Det serveres fire faste måltider hver dag på alle institusjoner. I tillegg tilpasses måltider individuelt etter behov, også på natt. Fra 2015 er måltidstidspunktene justert slik at det serveres et mellommåltid midt på dagen og middagen er forskjøvet til kl. 16. På den måten reduseres antall timer mellom måltidene og sikrer brukerne god ernæring gjennom hele døgnet.

2.20.3 Måloppnåelse og ressursbruk

Brukere	Mål	Akseptabelt	Resultat
Tilfredshet med tjenestene	5,0	4,0	4,9
Kvaliteten på tjenestene	5,0	4,0	5,0
Tilfredshet med samarbeid og medvirkning	5,0	4,0	4,7
Tilfredshet med informasjon	5,0	4,0	4,7

Medarbeidere	Mål	Akseptabelt	Resultat
Brukernes tilfredshet med ansattes engasjement og kompetanse	5,0	4,0	4,9
Ansattes tilfredshet med engasjement og kompetanse	5,0	4,0	4,9
Ansattes tilfredshet med læring og fornyelse	5,0	4,0	4,2
Medarbeiderskap	5,0	4,0	5,4

Organisasjon	Mål	Akseptabelt	Resultat
Ansattes tilfredshet med arbeidsmiljøet	5,0	4,0	5,0
Ansattes stolthet over egen arbeidsplass	5,0	4,0	5,1
Sykefravær	8,5 %	11,5 %	4,7 %
Ansattes tilfredshet med ledelsen	5,0	4,0	5,3
Ledelse (samlet resultat)	5,0	4,0	4,9

Det ble gjennomført brukerundersøkelse høsten 2015, med en svarprosent på 57 %. Undersøkelsen viser at brukerne er mest tilfreds med mengden mat de får i løpet av dagen med en score på 5,3 og minst fornøyd med fiskerettene med en score på 4,5. På spørsmålet om tilfredshet med mattilbudet helhetlig sett er resultatet på 5,0. Sammenlignet med undersøkelsen for 2011 er det en liten nedgang på den gjennomsnittlige scoren fra 5,1 til 4,8, men samlet sett er det jevnt over høy score på alle områder.

Om lag halvparten av brukerne ønsker ikke å velge mellom to hovedretter hver dag.

Medarbeiderundersøkelsen fra 2015 er presentert og gjennomgått med alle ansatte i enheten. Lav score på området som omhandler læring og fornyelse ivaretas gjennom enhetens kompetanseplan for 2016.

Sykefraværet er redusert fra 11,5 % i 2014 til 4,7 % i 2015. Langsiktig og systematisk jobbing med HMS-arbeid i forbindelse med kartlegging, forebygging, tilrettelegging og investering har begynt å gi resultater. Enheten har lykket godt med å være tett på for å forhindre sykemeldinger, og tett på i oppfølgingsarbeidet for å finne gode løsninger for at ansatte raskest mulig kan komme tilbake i jobb.

Personalinnsats

	31.12.2013	31.12.2014	Budsjett 2015	31.12.2015
Antall årsverk	21,93	21,93	21,93	21,93

Enheten har 27 ansatte, hvor 12 har heltidsstilling, 15 har deltidsstilling, 11 har frivillig deltidsstilling og 4 har ufrivillig deltidsstilling. Ved ledige stillinger jobbes det for at ansatte som er kvalifisert, får forhøyet sin stilling. Utlysninger blir fordelt og gjort tilgjengelig for de ansatte. Ansatte i deltidsstillinger oppfordres til å søke.

Driftsregnskapet, beløp i 1.000 kr

	Regnskap 2013	Regnskap 2014	Budsjett 2015	Regnskap 2015
Driftsutgifter	24 680	26 029	25 467	25 248
Driftsinntekter	8 998	9 516	8 484	8 265
Netto driftsutgifter	15 682	16 513	16 983	16 983

Investeringsregnskapet, beløp i 1.000 kr

	Regnskap 2013	Regnskap 2014	Budsjett 2015	Regnskap 2015
Investeringsutgift	915	138	499	498
Investeringsinntekt	0	0	0	0
Netto investeringsutgift	915	138	499	498

Netto driftsutgifter pr. resultatenhhet, beløp i 1.000 kr (før årsoppgjørdisposisjoner)

Resultatenhet	Budsjett 2015	Regnskap 2015	Avvik	Avvik i %
820 Matproduksjon	16 983	17 287	- 304	- 1,8 %

Regnskapet viser et merforbruk på kr 304.000 ved utgangen av året. Merforbruket dekkes av tidligere års mindreforbruk. Merforbruket skyldes hovedsakelig mindreinntekter på matsalg/kantine ved færre leverte porsjoner til hjemmeboende brukere med matvedtak. I tillegg har enheten hatt ekstrautgifter i forbindelse med prisstigning på matvarer.

For å oppnå ønsket kvalitet er det gradvis innført bruk av ferske grønnsaker i stedet for frosne grønnsaker til de fleste av rettene som serveres.

2.20.4 Vesentlige resultater, aktivitets- og standardendringer

Levering av skolefrokost

Enheten har fra høsten 2015 levert havregrøt til «skolefrokost» ved Brøttum barne- og ungdomsskole. Ordningen er et prøveprosjekt som skal bidra til at elevene spiser frokost, får et jevnere blodsukker utover skoledagen og som videre kan bidra til økt læringsutbytte over tid.

Oppbygging av nytt dataprogram

Det er i løpet av 2015 jobbet med å bygge opp et nytt dataprogram som skal bidra til å holde styring med alt innenfor produksjon, menyer, etiketter, ingrediensinnhold og logistikk. Målsettingen er at programmet skal være ferdig innført i løpet av 2016.

Oppussing av kjøkken og spisesal ved Moelv bo- og aktivitetssenter

Enheten har skiftet ut gammelt kjøkkenutstyr ved Moelv bo- og aktivitetssenter. I tillegg er kjøkkenlokalet med kontor, kjølerom og spisesal pusset opp i samarbeid med Bygg og eiendom. Det er også investert i nye kantinemøbler i samarbeid med omsorgsdistrikt Moelv. Matproduksjon har bidratt med kr 282.000 i prosjektet som er finansiert over enhetens investeringsbudsjett.

Investering i nye kantinemøbler ved Ringsaker bo- og aktivitetssenter

Kantinemøblene ved Ringsaker bo- og aktivitetssenter er byttet ut. I samarbeid med Bygg og eiendom har kantina fått nymalte vegger, tak og nye gardiner, samt at enheten har bidratt med kr 50.000 til nye møbler som er finansiert over enhetens investeringsbudsjett.

Rapport om bruk av delegert myndighet

	2013	2014	2015
Delegert personalsak	1	4	6
Delegert økonomisak	1	0	1
Delegert innkjøpsak	1	3	1

Stor suksess med årets Innlandsmarked.

2.21 Overføringer (VO nr. 87)

2.21.1 Ansvarsområde

Virksomhetsområdet omfatter alle faste overføringer og tilskudd fra Ringsaker kommune. Det er overføringer til kirkelig fellesråd, museer, arbeidsmarkedsbedrifter, regionale reiselivsorganisasjoner, frivilligsentraler i kommunen, andre trossamfunn, overføringer til interkommunale samarbeidsordninger om krisesenter, incestsenter og overgrepsmottak, samt enkeltprosjekter.

2.21.2 Hovedkommentar

Til Ringsaker kirkelige fellesråd ble det i løpet av 2015 overført til sammen kr 17.559.000. Av dette utgjør kr 404.000 kompensasjon for lønnsoppgjør og reguleringspremie til KLP. Inkludert i beløpet er kr 150.000 til dekning av avdrag på et lån på inntil 3 mill. kroner til utbedring av taket på Ringsaker kirke. Kirkelig fellesråd har fått innvilget et lån på 3 mill. kroner med en løpetid på 20 år hos kommunens hovedbankforbindelse Sparebanken Hedmark.

Kirkelige fellesråd fikk i tillegg utbetalt kr 500.000 til kirkegårdsutvidelse ved Ringsaker kirke og kr 1.500.000 til rehabilitering av kirkene.

Frivilligsentralene i Brumunddal og Moelv samt Stiftelsen Buttekverntunet eldresenter fikk til sammen kr 632.000 i driftstilskudd.

Natteravnene i Ringsaker ble støttet med til sammen kr 26.000. Det ble også foretatt utbetalinger til Jønsberg 4H-gård på kr 40.000 og Friskhuset på kr 130.000.

Det ble gitt driftstilskudd og transportstøtte til Providor AS på kr 995.000. MjøsAnker AS mottok et kommunalt tilskudd på kr 328.833 til kommunal medfinansiering på 25 % av statlig støtte pr. godkjent tilrettelagt arbeidsplass. Ringsaker hadde 9 plasser i 2015.

Hamarregionen Reiseliv fikk overført til sammen kr 759.171 i 2015, av dette gjaldt kr 166.167 drift av Hamarregionen Turistkontor. Det ble overført kr 251.550 til Hamarregionen Utvikling (HrU) som Ringsaker kommunes andel i ByRegioner og kommunikasjonsplattform. Destinasjon Sjusjøen fikk overført kr 250.000 i 2015.

Tilskudd til Hamar krisesenter ble utbetalt med kr 2.239.903. Stiftelsen støttesenter mot incest og seksuelle overgrep fikk overført kr 98.000 i tilskudd fra kommunen. Tilskudd til overgrepsmottak for seksuelle overgrep i regi av Sykehuset Innlandet HF utgjorde kr 200.776 i 2015.

Det ble til sammen utbetalt kr 1.035.794 i tilskudd til tros- og livssynssamfunn, som er omtrent det samme som for 2014.

2.21.3 Ressursbruk

Driftsregnskapet, beløp i 1.000 kr

	Regnskap 2013	Regnskap 2014	Budsjett 2015	Regnskap 2015
Driftsutgifter	23 954	24 389	24 639	24 739
Driftsinntekter	42	0	404	504
Netto driftsutgifter	23 912	24 389	24 235	24 235

Investeringsregnskapet, beløp i 1.000 kr

	Regnskap 2013	Regnskap 2014	Budsjett 2015	Regnskap 2015
Investeringsutgift	250	7 400	2 000	2 000
Investeringsinntekt	0	0	0	0
Netto investeringsutgift	250	7 400	2 000	2 000

Netto driftsutgifter pr. resultatenhet, beløp i 1.000 kr (før årsoppgjørdisposisjoner)

Resultatenhet	Budsjett 2015	Regnskap 2015	Avvik	Avvik i %
870 Overføringer	24 235	24 061	174	0,7 %

Regnskapet viser et mindreforbruk på kr 174.000. Dette inkluderer disponering av kr 96.000 fra tidligere års mindreforbruk.

Tor Rullestad begynte som ny næringsjef i august.

III Avslutning

3.1 Avslutning

Årsberetningen er først og fremst administrasjonens tilbakemelding til kommunestyret og andre politiske organer. Beretningen fungerer i tillegg som et informasjonsdokument for kommunens ansatte, innbyggere, næringsliv og andre lesere gjennom beskrivelse av de kommunale enheter, aktivitetsnivå og oppnådde resultater i 2015.

At årsberetningen er administrasjonens rapport til kommunestyret, innebærer at kommunestyret kan gi tilbakemeldinger ved behandlingen av den. Dette er særlig aktuelt dersom kommunestyret kommer til at årsberetningen avdekker forhold som bør utredes i forbindelse med neste års budsjett eller legges frem som egne saker. Rådmannen gjentar imidlertid at den administrative kapasiteten er begrenset, og at det derfor er nødvendig med en stram prioritering av de utredningsoppdrag administrasjonen kan utføre.

Årsberetningen er detaljrik og omfattende. Dette er gjort for at politikere og ansatte skal få grundig og detaljert informasjon om kommunen både om målsettinger, resultater, tjenesteproduksjon og ressursbruk knyttet til drift og investeringer.

Ringsaker kommune legger bak seg et år preget av investeringslyst, etableringer og planlegging for fremtidig vekst og utvikling i kommunen. Tilbakemeldinger fra brukerne på brukerundersøkelser viser at brukerne er fornøyd med kommunens tjenestetilbud. Medarbeiderundersøkelsen i 2015 viser at kommunens ansatte trives på jobb og at de er stolte av egen arbeidsplass. Kommunen fikk et godt netto driftsresultat i 2015 og balansen er solid. Oppsummert er rådmannen godt fornøyd med resultatene som er oppnådd.

Rådmannen ønsker å trekke fram alt det gode arbeidet som gjøres av dyktige og engasjerte medarbeidere i Ringsaker kommune for å ivareta kommunens oppgaver og imøtekomme innbyggernes behov på best mulig måte. Alle medarbeiderne er samtidig viktige bidragsyttere i arbeidet med vekst og utvikling i Ringsaker. Rådmannen takker alle ansatte for helhjertet innsats, samt tillitsvalgte og verneombud for et godt samarbeid i 2015.

Rådmannen i Ringsaker, den 18.3.2016

Jørn Strand

Espen Hvalby
assisterende rådmann

Rita Hidemstrædet
økonomisjef

Vedlegg 1: Plan og utredningsarbeid

Plan- og utredningsarbeid behandlet av kommunestyret i 2015

Reguleringsplaner - sluttbehandling

Gang- og sykkelveg langs fv 2 Mesnali	sak 4/2015
Bruvollhagan V, Moelv - boligbebyggelse	sak 5/2015
Skulivangen - Småsætra, Sjusjøen - fritidsbebyggelse	sak 6/2015
Planundergang Brøttum stasjon – sanering av jernbanekryssing	sak 7/2015
Gruva, Moelv – boligbebyggelse	sak 11/2015
Natrudstilen 1300-feltet – endring av plan med hensyn på fritidsbebyggelse	sak 32/2015
Område mellom Kinnlimarka og E6, Rudshøgda - næringsbebyggelse	sak 33/2015
Natrudstilen 6 – endring av plan med hensyn på fritidsbebyggelse	sak 47/2015
Gang- og sykkelveg langs fv 2, Rømåsbommen – Gråten	sak 48/2015
Utbedring av fjelltunnel på Dovrebanen, Kvitsand	sak 51/2015
Verven – Pardis - boligbebyggelse	sak 54/2015
Ikea handelspark nord, Nydal – forretningsbebyggelse	sak 59/2015
Stavsberg skole	sak 60/2015
Strandsagvegen 1A, Brumunddal – adkomst næringsområde	sak 61/2015
Furuvegen 31, Furnes – boligbebyggelse	sak 62/2015
Lykset, Furnes - boligbebyggelse	sak 63/2015
Elvegata 11, Brumunddal - boligbebyggelse	sak 65/2015
Tørudvegen 24, Brumunddal – boligbebyggelse	sak 66/2015
Skolevegen 5 og 7, Brumunddal - kirke, barnehage, boligbebyggelse	sak 87/2015
Pumpestasjon ved Nederkvern	sak 88/2015
Gang- og sykkelveg langs fv 84 Ringsakervegen	sak 104/2015
Thore Bjerkes veg – Furnesvegen - Kirkevegen	sak 105/2015

Kommune(del)planer – sluttbehandling

Kommunedelplan E6, Moelv - Biri	sak 31/2015
Kommuneplanens arealdel 2014- 2025 – revisjon av planens LNF-områder	sak 49/2015

Arealplaner behandlet i 2015, status pr. 31.12.2015

Reguleringsplaner

Mindre endring av planer - vedtak

Nordmessenvegen II
Nydal, del syd
Brumunddal sentrum, Furnesvegen 26 og 28
Rudshøgda , område mellom Kinnlimarka og E6
Grunnåsen, bebyggelsesplan
Storåsen
Rudshøgda E4-E5
Fjølstad, ny del
Natrudstilen 7
Vestre del av Jemtland – Ånnerud
Sjusjøen Panorama

Boligbebyggelse
Dagligvarehandel
Parkering
Adkomstveg
Deponiområde
Adkomstveger
Grøntbelte
Adkomst boliger
Terrassestørrelse
Vegtiltak Askø
Fritidsbebyggelse

Planer utlagt til offentlig ettersyn

Natrudstilen 1300-feltet, endring av plan
Verven - Pardis
Gang- og sykkelveg langs fv 2 Mesnali
Ikea handelspark nord, Nydal
Brumunddal sørvest, nye bydeler, områdeplan
Utbedring av fjelltunnel på Dovrebanen, Kvitsand
Sjusjøparken
Brugata 1 og 3
Stavsberg skole
Furuvegen 31
Lykset, Furnes
Skolevegen 5 og 7, Brumunddal
Tørudvegen 24, Brumunddal
Elvegata 11, Brumunddal
Natrudstilen 8
Thore Bjerkes veg – Furnesvegen - Kirkevegen
Bjønnåsen
Sjusjøvangen, endring av plan
Fjellheimen, Sjusjøen
Fortau langs Bekkedalsvegen
Graaten, Sjusjøen

Fritidsbebyggelse
Boligbebyggelse
G/S-veg, trafikksikkerhet
Forretningsbebyggelse
Nærings- og handelsområder
Utbedring av jernbanetunnel
Fritidsbebyggelse
Boligbebyggelse
Skoleutbygging
Boligbebyggelse
Boligbebyggelse
Kirke, barnehage og boligbebyggelse
Boligbebyggelse
Boligbebyggelse
Fritidsbebyggelse
Veg- og kryssutforming
Fritidsbebyggelse
Fritidsbebyggelse
Fritidsbebyggelse
Fortau, trafikksikkerhet
Forretning og næringsbebyggelse

Reguleringsplaner under utarbeidelse

Buvika, Næroset
Gutubakken sør
Nordåsvegen, g/s-veg
Strandsagtomta, Brumunddal
Nydalsenga
Massedeponi Tyria
Mausetvegen speedway- trial
Ringsaker handelspark, Olrud
Myrvold
Mjøsparken
Natrudstilen næringsområde

Næringsområde, forretning
Fritidsbebyggelse
G/S-veg, trafiksikkerhet
Fri-og aktivitetsområde
Boligbebyggelse
Deponiområde fjellet
Motorsport, idrettsanlegg
Forretningsområde
Forretningsområde
Hotell og boligbebyggelse
Næringsområde

Annet planarbeid

Kommunedelplan for Kulturminner og kulturmiljø
Dobbeltspors jernbane Sørli - Brumunddal
Sykkelby Brumunddal

Administrativ organisering i Ringsaker kommune 2015

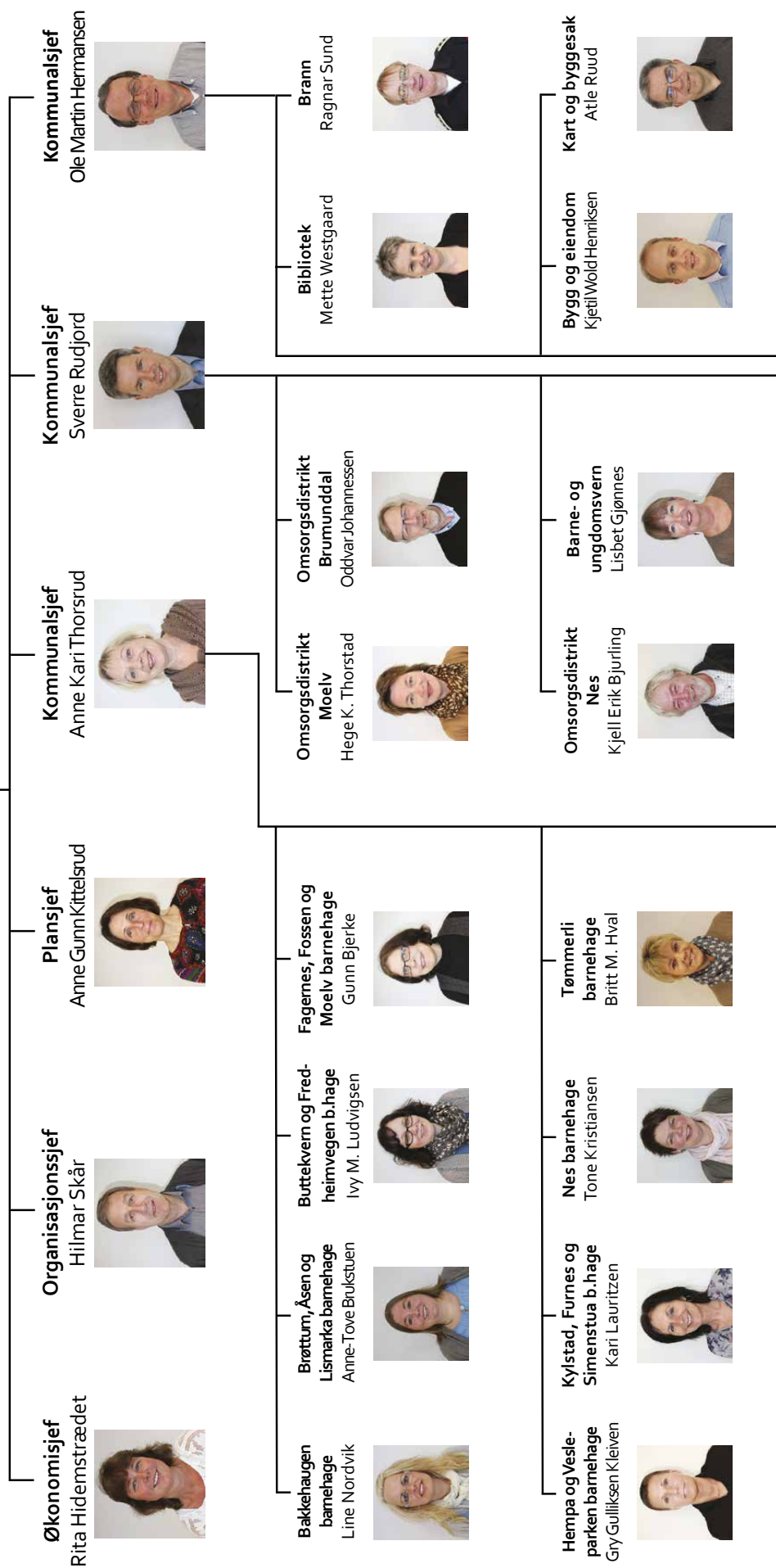
Rådmann
Jørn Strand

Strategisjef
Alf Thomassen

Ass. rådmann
Espen Hvalby

Brunndal ungdomsskole
Guro Kirkerud

Brøttum barne- og ungdomsskole
Haldis S. Sveen

Fagerlund skole
Kari S. Ødegaard

Fagernes og Åsen skole
Hans M. Raknerud

Furnes ungdomsskole
Terje Nærflie

Gaupen skole
Gerd Elin Borgen

Hagen skole
Line Osmo

Hempa skole
Stine A. Thorstensen

Kilde, Fossen og Skarpsno skoler
Steinar Ulven

Kirkekretsen skole
Anna M. Saug

Kirkenær skole
Grethe Granerud

Kylstad skole
Line Osmo

Messenlia og Lismarka skole
May-Britt E. Norberg

Moelv ungdomsskole
Kristin M. Sørlien

Mørkved skole
Tone Strømberg

Nes barneskole
Stein Skjeseth

AO-senteret
Rune Øygarden

Avlastingssenter barn og unge
Hege T. Granstrøm

Helsestasjoner
Ingeborg Wien

Demensenheter
Ane Wenche Moen

Matproduksjon
Vidar Sveadalen

Psykisk helse og rus
Inger S. Kjelsrud

KMS

Jan Robin Manstad

Kemneren
Per Kollstrøm

Kultur
Asle Berteig

Kulturskolen
Benedicta Gray

Landbruk
Stein Inge Wien

Renhold
May Britt Kringsjø

Servicesenter
Roger Nilssen

NAV

Sosiale tjenester
Roy Carstens

Teknisk drift
Per Even Johansen

Nes ungdomsskole
Ann-Therese Dalbakk

PPT
Turid Fauske

Stavsberg skole
Else Margrethe Holst

Voksen- pedagogisk senter
Geir Sandberg

